Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
www.ceredigion.gov.uk

Dydd Llun, 27 Medi 2021

Annwyl Syr/Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir CYFARFOD o Cabinet trwy fideo-gynhadledda o bell Dydd Mawrth, 5 Hydref 2021 am 10.00 am i drafod y materion canlynol:

1. **Ymddiheuriadau**

2. **Materion Personol**

3. **Datgelu buddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu**

4. **Diweddariad ar lafar gan Arweinydd y Cyngor parthed COVID-19**

5. **Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Blaenorol y Cabinet ac unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion hynny.**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 5 - 10)

6. **Unrhyw ddeisebau a dderbynwyd**

7. **Unrhyw benderfyniadau (os oes rhai) a alwyd i mewn gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu**

8. **Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd ddim ar yr agenda.**

9. **I ystyried adroddiad y Prif Weithredwr ar fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 11 - 26)

10. **I ystyried adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol ar Adroddiad Strategaeth Gydol Oes a Lles 2021 - 2027 gyda adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a Chymunedau sy'n Dysgu**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 27 - 90)

11. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd ar Adroddiad Blynyddol Amcanion Llesiant a Gwella gyda adborth o'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 91 - 140)

12. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol,Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd ar Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol gyda adborth o'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 141 - 206)

13. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Economi ac Adfywio ar Adroddiad sefyllfa Ffosffadau a'r Cynllun Datblygu Lleol**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 207 - 282)

14. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Priffyrdd a Gwasanaethau Democrataidd ar wahardd parcio a therfyn cyflymder ar B4548 Ffordd Gwbert**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 283 - 286)

15. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Ysgolion a Diwylliant ar: cynrychiolwyr ar Fwrdd Llywodraethu Ysgolion**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 287 - 288)

16. **I nodi adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Pobl a Threfniadaeth ar Adroddiad y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021 ac Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu 2021**
ER GWYBODAETH (Tudalennau 289 - 316)

17. **I nodi adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Porth Cynnal ar Lythyr Sicrwydd Arolygaeth Gofal Cymru**
ER GWYBODAETH (Tudalennau 317 - 326)

18. **I nodi adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd ar gofnod o gamau gweithredu a penerfyniadau'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar drawsnewid ac effeithlonrwydd**
ER GWYBODAETH (Tudalennau 327 - 334)

19. **Unrhyw fater arall y penderfyna’r Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Cabinet**

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i’r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio’r Gymraeg neu’r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

At: Arweinydd y Cyngor ac Aelodau'r Cabinet
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 5

Rhybudd o Benderfyniadau **Cyfarfod y CABINET**
A gynhaliwyd drwy gynhadledd fideo **Dydd Mawrth, 7 Medi 2021**

Cyhoeddir y Rhybudd hwn am 5.00pm ddydd Dydd Iau, 9 Medi 2021. Y dyddiad olaf i dderbyn cais i alw unryw benderfyniad i mewn yw 5.00 pm Dydd Iau, 16 Medi 2021 drwy ei anfon at Bennaeth y Gwasanaethau Democrataidd. Daw'r penderfyniadau i rym (os na fydd yna gais dilys i'w galw i mewn) Dydd Gwener, 17 Medi 2021

YN BRESENNOL: Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Cadeirydd), Y Cynghorwyr Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant MBE ac Alun Williams.

HEFYD YN BRESENNOL: Y Cynghorwyr Ceredig Davies, Hag Harris, John Roberts, Lynford Thomas ac Ivor Williams

(10.00 - 11.30 am)

63 Ymddiheuriadau

Derbyniwyd ymddiheuriadau am beidio â bod yn bresennol yn y cyfarfod oddi wrth y Cynghorydd Keith Evans.

64 Materion Personol

i. Mynegwyd cydymdeimlad â'r Cynghorydd Catherine Hughes yn dilyn marwolaeth ei thad dros yr haf.
ii. Mynegwyd cydymdeimlad hefyd â'r Cynghorydd Ifan Davies yn dilyn marwolaeth ddiweddar ei fam.
iii. Mynegwyd cydymdeimlad hefyd â theulu Eleri Ebenezer, Cadeirydd hen Ymddiriedolaeth GIG Ceredigion a Chanolbarth Cymru.
iv. Mynegwyd cydymdeimlad hefyd â theulu John Davies o 'T.J.Davies a'i fab', a fu farw'n ddiweddar.
v. Mynegwyd cydymdeimlad â theulu Richard Jones o 'Ail Symudiad' a fu farw'n ddiweddar.
Cynhaliwyd munud o dawelwch er cof amdanynt.
vi. Talwyd teyrngedau i'r aelod o'r cyhoedd a seiniodd rybudd mewn ymateb i'r tân diweddar yn y Borth ac i waith rhagorol y Gwasanaeth Tân, Gwasanaeth yr Heddlu ac i Staff Cyngor Sir Ceredigion wrth drefnu cau ffyrdd, dargyfeiriadau a chyfleusterau amgen ar gyfer yr aelodau o'r cyhoedd yr effeithiwyd arnynt.
vii. Estynnwyd llongyfarchiadau i Dion a Cara ar drefnu digwyddiad codi arian llwyddiannus i godi arian ar gyfer y Ward Canser yng Nglangwili.
viii. Estynnwyd llongyfarchiadau i Lleucu Roberts ar ennill Gwobr Goffa Daniel Owen a'r Fedal Ryddiaith yn yr Eisteddfod Genedlaethol.
ix. Estynnwyd llongyfarchiadau i Gwenallt Llwyd Ifan ar ennill y Gadair yn yr Eisteddfod Genedlaethol.
x. Estynnwyd llongyfarchiadau i'r beiciwr ifanc Joshua Tarling ar ennill aur yn y ras cwrso tîm a'r '*omnium*' unigol ym Mhencampwriaethau Trac Iau a Dan 23 Ewrop a gynhaliwyd yn Apeldoorn yn yr Iseldiroedd ddiwedd mis Awst.

xi. Mynegwyd dymuniadau gorau i gystadleuwyr a threfnwyr y ‘Tour of Britain’ a fyddai’n ymweld â Cheredigion ddydd Mercher yr wythnos hon.

xii. Yn ystod y cyfarfod, hysbyswyd y Cabinet am farwolaeth William Edwards, cyn Gynghorydd, a mynegwyd cydymdeimlad â’i deulu.

65 Datgelu buddiannau personol / buddiannau sy’n rhagfarnu

Dim

66 Diweddariad ar lafar gan Arweinydd y Cyngor parthed COVID-19

Rhoddodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, ddiweddariad ar lafar parthed COVID-19. Nododd fod nifer yr achosion positif yn cynyddu yn y Sir a ledled Cymru.

Roedd 123 o achosion ychwanegol yng Ngheredigion ddoe (adrodd 2 ddiwrnod o achosion) gyda 63 achos arall y bore yma, sy'n rhoi cyfanswm o 3,138 o achosion yn y Sir ers dechrau'r pandemig. Ar hyn o bryd, cyfradd yr achosion fesul 100,000 o'r boblogaeth yw 364.5. Mae'r cynnydd yn nifer yr achosion bellach yn arwain at fwy o bobl yn mynd i’r ysbyty ar draws ardal Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyflwyno'r brechlyn yn y canolfannau brechu yn Hen Ysgol Trewen yn y de, a Llanbadarn yng ngogledd y Sir. Mae'r broses gyflwyno bellach yn cynnwys pobl ifanc 16 – 18 oed.

Rhoddodd yr Arweinydd ddiweddariad ar wasanaethau'r Cyngor gan nodi bod wyth cartref gofal yn y categori coch oherwydd bod staff wedi’u heintio, fodd bynnag roedd dau gartref gofal wedi symud i'r categori gwyrdd ddoe. Nododd fod effaith y pandemig i’w gweld ar staff ym mhob maes gwasanaeth. Mae pob ysgol wedi ailagor ond adroddwyd am nifer o achosion dros y penwythnos. Mae’r gwaith pwysig a wneir gan y Tîm 'Tracio, Olrhain ac Atal' yn parhau i fod yn hanfodol i leihau trosglwyddiad y feirws yn y gymuned. Mae faniau llyfrgell yn parhau i weithredu ar sail 'clicio a chasglu' ac mae llyfrgelloedd tref yn parhau i gynnig system apwyntiadau.

O ran gofal i'r rhai ag Anableddau Dysgu, mae Canolfan Steffan bellach ar agor ac mae angen gwaith sylweddol i wella'r ddarpariaeth yng Nghanolfan Padarn. Yn y cyfamser, mae Canolfan Meugan yn cael ei defnyddio gan staff yng Nghartref Gofal Preswyl Yr Hafod ac mae gweithgareddau hefyd yn cael eu cynnal mewn lleoliadau megis Theatr Mwldan.

Mae gwyliau blynyddol, yr angen i hunanynysu, ac effaith y prinder cenedlaethol o yrwyr Cerbydau Nwyddau Trwm (HGV) wedi effeithio ar Wasanaethau Gwastraff. Ymddiheurodd yr Arweinydd am yr amhariad gan nodi y dylai’r sefyllfa sefydlogi erbyn hyn. Mae unedau trin aer wedi cael eu harchebu ar gyfer pyllau nofio Llanbedr Pont Steffan ac Aberystwyth, a fydd yn ailagor ar ôl i'r gwaith gosod gael ei gwblhau. Diolchodd i Brifysgol Aberystwyth a Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, campws Llambed, am ddarparu eu cyfleusterau er mwyn i’r gymuned eu defnyddio yn y cyfamser. Mae Canolfan Hamdden Aberteifi wedi'i dychwelyd i'r Cyngor ac mae gwaith yn mynd rhagddo i'w defnyddio unwaith eto. Bydd angen gwneud rhagor o waith ar y llawr yng Nghanolfan Hamdden Plascrug, a bydd Canolfan

Hamdden Llanbedr Pont Steffan yn cael ei haddasu i gynnwys canolfan les a fydd yn cyfuno Hamdden a chymorth arall. Nodwyd bod cyfleusterau hamdden hefyd yn Ysgol Penglais ac Ysgol Bro Pedr.

Nododd yr Arweinydd fod y trefniant o gau ffyrdd ar gyfer y Parthau Diogel bellach wedi dod i ben, ac eithrio Pen Cei yn Aberaeron, sydd wedi cael ei gynnal mewn ymateb i gais gan yr Aelod lleol a Chyngor y Dref. Byddai newidiadau i systemau unffordd yn parhau tan ddiwedd y mis, ac nid yw'r palmentydd lletach dros dro wedi'u symud eto tra bod nifer yr ymwelwyr yn parhau i fod yn uchel.

Atgoffodd yr Arweinydd bawb o reolau Llywodraeth Cymru ynglŷn â gwisgo masgiau dan do ac ar drafnidiaeth gyhoeddus, pwysigrwydd cadw pellter diogel, sicrhau digon o awyr iach a'r rhwymedigaethau cyfreithiol i fusnesau baratoi asesiad risg gan sicrhau iechyd a diogelwch y cyhoedd, annog pawb i fod yn wyliadwrus a chadw'n ddiogel.

67 Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Blaenorol y Cabinet ac unrhyw faterion sy’n codi o’r Cofnodion hynny.

Cadarnhau bod cofnodion Cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 13 Gorffennaf 2021 yn gywir, yn amodol ar ddiwygio fersiwn Gymraeg cofnod 58b) i adlewyrchu teitl cywir yr Aelod Cabinet ar gyfer Porth Gofal, Ymyrraeth Gynnar, Canolfannau Lles a Diwylliant.

68 Unrhyw ddeisebau a dderbynwyd

Dim

69 Unrhyw benderfyniadau (os oes rhai) a alwyd i mewn gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu

Dim

70 Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd ddim ar yr agenda.

Dim

71 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Polisi a Pherfformiad ar: y Cynllun Adleoli Staff a Gyflogwyd yn Lleol yn Affganistan

PENDERFYNIAD

Adleoli o leiaf dau deulu o Affganistan o dan y Cynllun Staff a Gyflogwyd yn Lleol yn Affganistan.

Y rheswm dros y penderfyniad:

Er mwyn ymateb i’r argyfwng dyngarol yn Affganistan wrth i’r Taliban gipio grym yn gyflym wlad.

72 **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Ysgolion a Diwylliant ar: Perthyn: Archwiliad o sut y gall casgliadau greu cymuned yng Ngheredigion**

PENDERFYNIAD
Cymeradwyo'r ymrwymiad £250,000 o'r Gronfa Gyfalaf fel arian cyfatebol tuag at brosiect Perthyn.

Y rheswm dros y penderfyniad:
Diogelu casgliad yr Amgueddfa ar gyfer y dyfodol a rhoi cyfleoedd pellach ar gyfer ymgysylltu â'r gymuned

73 **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ar: y Gyllideb Refeniw Reoladwy - 2021/22**
PENDERFYNIAD

i. Cymeradwyo’r trosglwyddiadau (*virements*) angenrheidiol yn y gyllideb er mwyn cyflawni’r Cynilion Corfforaethol fel y’u hamlinellir yn Adran 2 yr adroddiad – cyfanswm o £2.137m.
ii. Nodi’r adroddiad gan gynnwys y trosglwyddiadau (*transfers*) yn y gyllideb fel y’u hamlinellir yn Adran 2 – cyfanswm o £1.395m.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
Cyrraedd y targed cynilo Corfforaethol a osodwyd fel rhan o broses Pennu’r Gyllideb 2021/22

74 **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Pobl a Threfniadaeth ar: Strategaeth Iechyd a Lles Gweithwyr 2021 - 2026 i gynnwys adborth gan Drosolwg a Chraffu**
PENDERFYNIAD
Cymeradwyo’r Strategaeth Iechyd a Lles Gweithwyr

Y rheswm dros y penderfyniad:-
Er mwyn cefnogi a gwella iechyd a lles hirdymor gweithwyr

75 **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cynnal ar: Sicrhau safle ar gyfer darparu Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau yng Ngheredigion**
PENDERFYNIAD
Cymeradwyo bod yr Awdurdod Lleol yn derbyn rôl y Bancer Lleol mewn perthynas ag ymdrin â’r Cyllid Cyfalaf sy'n ymwneud â'r safle yn 25 Rhodfa’r Gogledd, Aberystwyth, ac yn derbyn y grant, os rhoddir ef.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
Er mwyn cefnogi’r gwaith o ddarparu Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau yn Aberystwyth.

76 **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ar: Cod Ymarfer ar gyfer Archwiliadau Diogelwch ar Ffyrdd Sirol a'r ymateb, i gynnwys adborth gan Drosolwg a Chraffu**

77

PENDERFYNIAD
Cymeradwyo'r Cod Ymarfer ar gyfer Archwiliadau Diogelwch ar Ffyrdd Sirol a'r Ymateb 2021

Y rheswm dros y penderfyniad:-
Newid ffocws ein hadnoddau, cryfhau ein gwaith cynnal a chadw, a gwella ein gallu i gydymffurfio â'n dyletswyddau cyfreithiol statudol fel yr amlinellir yn Adran 41 Deddf Priffyrdd 1980 a darparu amddiffyniad yn rhinwedd Adran 58 Deddf Priffyrdd 1980 trwy ddull unedig Cymru gyfan, a chydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol, sef 'Cod Ymarfer Seilwaith Priffyrdd a Reolir yn Dda 2016'

77 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ar: Bwriad i wahardd pario ar unrhyw adeg ar yr A482, Heol-y-Tywysog, Aberaeron, wrth safle'r hen ysbyty
PENDERFYNIAD
Cymeradwyo hysbysebu'r cynnig i'r cyhoedd ac os na ddaw gwrthwynebiadau i law, gwneud y Gorchymyn Rheoleiddio Traffig angenrheidiol a chyhoeddi Hysbysiad o Wneud yn y wasg i'r perwyl hwn.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
I sicrhau bod modd gweld yn briodol wrth fynedfa newydd a adeiladir ar y safle a thrwy hynny cyflawni Amod Cynllunio

78 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ar: Mabwysiadu Priffordd - Cambrian Way, Aberporth
PENDERFYNIAD
Cymeradwyo'r bwriad i fabwysiadu Cambrian Way drwy broses Adran 38 o Ddeddf Priffyrdd 1980 a'i chynnal ar gost y cyhoedd wedi hynny.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
I alluogi'r ffordd i gael ei chynnal ar gost y cyhoedd.

79 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ar: Mabwysiadu Priffordd - Cwrt Dolffin, Ceinewydd
PENDERFYNIAD
Cymeradwyo'r bwriad i fabwysiadu Cam 1 a cham 2, Cwrt Dolffin, Ceinewydd drwy broses Adran 38 o Ddeddf Priffyrdd 1980 a'i chynnal ar gost y cyhoedd wedi hynny.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
I alluogi'r ffordd i gael ei chynnal ar gost y cyhoedd.

80 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ar: Mabwysiadu Priffordd - Ffordd Fynediad i Barc Busnes Horeb, Llandysul

PENDERFYNIAD
Cymeradwyo'r bwriad i fabwysiadu’r Ffordd Fynediad i Barc Busnes Horeb drwy broses Adran 38 o Ddeddf Priffyrdd 1980 a’i chynnal ar gost y cyhoedd wedi hynny.

Y rheswm dros y penderfyniad:-
I alluogi’r ffordd i gael ei chynnal ar gost y cyhoedd.

81 Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyllid a Chaffael ar: Adroddiad Monitro'r Rhaglen Gyfalaf - Chwarter 1
Nodi’r adroddiad a’r perfformiad ariannol llwyddiannus

82 Unrhyw fater arall y penderfyna’r Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Cabinet
Dim

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 5 Hydref 2021

Cadeirydd:________________

Dyddiad:__________________

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet neu'r Cyngor (dileer fel y bo'n briodol)**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Cymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru**
Diben yr adroddiad:	**Er mwyn i'r Cabinet ystyried a chymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru i'w chyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru**
Er:	**Penderfyniad**
Portffolio Cabinet:	**Yr Arweinydd a'r Aelod Cabinet dros yr Economi ac Adfywio**

1. Crynodeb

1.1. Er mwyn i'r Cabinet ystyried a chymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru i'w chyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, fel y'i hamlinellir yn yr atodiadau canlynol:

- Atodiad 1: Achos Busnes y Portffolio (fersiwn 1)
- Atodiad 2: Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol (fersiwn 1 - drafft)
- Atodiad 3: Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol (fersiwn 1 - drafft)
- Atodiad 4: Astudiaeth Ymchwil ac Arloesi (fersiwn 1 –terfynol)

1.2. Os cymeradwyir fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio, gofynnir hefyd i'r Cabinet am yr awdurdod i gyflwyno fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru:

- I'w hadolygu'n ffurfiol drwy Adolygiad y Swyddog Cyfrifyddu ar ran yBwrdd Gweithredu'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf (WCGIB) – bwrdd ar y cyd rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru sy'n rheoli'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf.

- I'w defnyddio yn sail ar gyfer drafftio Cytundeb y Fargen Derfynol – a fydd yn cael ei drafod gyda'r ddwy Lywodraeth ac yn cael ei dwyn yn ôl at Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ac at Gabinetau'r ddau Awdurdod er mwyn iddynt ei adolygu a'i gymeradwyo'n derfynol.

1.3. Er mwyn rhoi awdurdod i'r Prif Weithredwr, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd, y Swyddog Monitro a Swyddog 151 (ynghyd â'r swyddogion cyfatebol yng Nghyngor Sir Ceredigion) wneud unrhyw fân newidiadau y gallai fod angen eu gwneud i Achos Busnes y Portffolio cyn iddo gael ei gyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

1.4. Noder: cefnogwyd Achos Busnes y Portffolio a'r ddogfennaeth gan Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ar 21/09/21 – a bydd y rhain yn cael eu cyflwyno i'r ddwy Lywodraeth ar 01/10/21. Mae'r adroddiad hwn, felly, yn ceisio cymeradwyaeth ac awdurdod adolygol yn ôl i 21/09/21.

2. Cefndir

2.1. Ar 19 Mawrth 2019, cafwyd cymeradwyaeth y Cabinet i sefydlu Cyd-Fwrdd gyda Cheredigion i ddatblygu Bargen Twf Canolbarth Cymru a chytunwyd ar delerau Cytundeb Rhyng-Awdurdod ("IAA1") er mwyn darparu ar gyfer y trefniadau llywodraethu cynnar. Ar 13 Gorffennaf 2021, cymeradwyodd y Cabinet Gytundeb Awdurdod diwygiedig ("IAA2") i ymestyn y trefniadau llywodraethu hyd nes y ceir Cytundeb Terfynol y Fargen ("FDA"), gan gynnwys adolygiadau a fyddai'n cynnwys Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol.

2.2. Mae'r IAA2 yn sicrhau darpariaeth i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru gymeradwyo ceisiadau am Gyllid a chyfeirio'r ceisiadau am Gyllid at yr Awdurdodau er cymeradwyaeth.

2.3. Ar 21 Medi 2021, ystyriodd Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yr adroddiad a amlinellwyd yn Atodiad 5, gan argymell i Gabinetau'r Awdurdodau y dylent gymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru fel y'i nodwyd yn Atodiadau 1-4 yr adroddiad hwn ar gyfer ei chyflwyno i Lywodraethau'r DU a Chymru.

3. Cynnig

3.1. Mae Achos Busnes y Portffolio wedi ei ddatblygu gan Swyddfa Rheoli'r Portffolio (The Portfolio Management Office (PoMO) gyda chefnogaeth gan Hatch Ltd a swyddogion Cynghorau Siroedd Powys a Cheredigion.

3.2. Diben Achos Busnes y Portffolio yw darparu trosolwg o gwmpas, swyddogaeth a threfniadau Portffolio Bargen Twf Canolbarth Cymru – ar sail set gychwynnol o gynigion Rhaglenni a Phrosiectau. Bydd angen datblygu ac ystyried y rhain ymhellach ar amserau penderfynu allweddol.

3.3. Achos Busnes y Portffolio, fel y mae wedi ei ddrafftio ar hyn o bryd, yw'r fersiwn ddiweddaraf – gwyddom fod angen datblygu rhai elfennau o'r manylion. Y rheswm am hyn yw nad yw lefel manylion y rhaglen a'r prosiect wedi ei datblygu'n llawn eto. Ar hyn o bryd, felly, mae'r Porffolio'n sefydlu'r egwyddorion a'r prif amcanion ar gyfer y Fargen – gydag ystod o fuddion a chostau wedi'u hamcangyfrif.

3.4. O ran statws mae'r Rhaglenni a'r Prosiectau sydd ar y rhestr fer yn opsiynau cychwynnol sy'n cael eu hystyried, cyn bod Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yn cynnal adolygiad ffurfiol ac yna'n dod i benderfyniad. **Nid yw cytuno ag Achos Busnes y Portffolio heddiw yn gwarantu cyllid ar gyfer y set cychwynnol hwn o raglenni/prosiectau. Mae'n golygu bod yr opsiynau hyn i gael eu datblygu ymhellach ar gost/risg y cynigwyr – ac y bydd Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yn adolygu manylion y cynigion fel rhan o'u proses o ddatblygu achos busnes. Gellir ychwanegu prosiectau eraill at y Portffolio yn hwyrach.**

3.5. Bydd disgwyl i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru adolygu'r Portffolio'n rheolaidd. Os na fydd y cynigion ar y rhestr fer yn datblygu mewn modd a fydd yn bodloni'r Bwrdd (e.e am resymau megis dim capasiti/gallu i ddatblygu, problemau amserlen, gwyro oddi wrth yr amcanion a nodwyd, methu cael arian cyfatebol ayb) yna bydd y Bwrdd yn gallu ailystyried ac argymell camau gweithredu i fynd i'r afael â'r Porffolio ac ailosod blaenoriaethau. Bydd y broses hon yn cael ei harwain gan Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO) drwy

adrodd yn rheolaidd ynghylch cynnydd i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru a'i is-grwpiau sefydliedig er mwyn ymgynghori ynglŷn â chyngor strategol (e.e. ESG/RSP).

3.6. Mae Achos Busnes y Portffolio yn ddogfen fyw, ailadroddol – a bydd angen ei hadolygu'n rheolaidd. Rhagwelir y bydd angen diweddaru Achos Busnes y Portffolio ymhellach yn dilyn Adolygiad y Swyddog Cyfrifyddu, er mwyn sicrhau bod yr argymhellion yn cael eu gweithredu a'u gwireddu neu er mwyn cynllunio ar gyfer hynny – dylai hyn gyd-daro â Chytundeb y Fargen Derfynol.

3.7. Rhagwelir y bydd Achos Busnes y Portffolio yn cael ei ddiweddaru'n flynyddol yn dilyn Cytundeb y Fargen Derfynol – i gyd-daro â'r trefniadau adrodd a chyllido blynyddol sydd wedi'u pennu gan Fwrdd Gweithredu'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf sy'n fwrdd ar y cyd o ran Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Ar y dechrau, efallai y bydd yn cael ei ddiweddaru'n amlach gan Swyddfa Rheoli'r Portffolio, wrth i'r manylion gael eu datblygu.

3.8. Mae Achos Busnes y Portffolio yn dilyn strwythur y Model Achos Gwell (Model Pum Achos) ac egwyddorion Llyfr Gwyrdd Trysorlys Ei Mawrhydi. Mae Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO) wedi ymgynghori â Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru drwy gydol y broses o ddatblygu'r achos busnes – ac mae Joe Flanagan, awdur y Llyfr Gwyrdd a'r canllawiau i Drysorlys Ei Mawrhydi ar ddatblygu achos busnes, wedi bod yn cynnig cyngor i Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO) drwy gydol y broses. O ganlyniad, mae Bargen Twf Canolbarth Cymru yn datblygu yn gyson â'r Canllaw sydd wrthi'n cael ei lunio ar gyfer Trysorlys Ei Mawrhydi ar ddatblygu Achos Busnes Portffolio Strategol.

3.9. Mae Achos Busnes y Portffolio yn cynnwys pum achos:

- Achos Strategol: y rhesymeg dros fuddsoddiadau'r Fargen Dwf ac amcanion y buddsoddiadau ac mae'n cydweddu â'r polisi ehangach
- Achos Economaidd: y gwerth am arian a ddarperir gan y Fargen Dwf
- Achos Masnachol: yr ymagwedd sydd i'w chymryd yn gytundebol ac o ran caffael
- Achos Ariannol: y costau a'r proffil ariannu ar gyfer y Fargen Dwf
- Achos Rheolaethol: yr ymagwedd tuag at reoli'r Fargen Dwf

3.10. Mae Achos Busnes y Portffolio i'w weld yn **Atodiad 1**.

3.11. Mae Achos Busnes y Portffolio yn cael ei ategu gan set o ddogfennaeth sy'n darparu manylion pellach ynglŷn â'r ddau gynnig cynnar o ran rhaglenni a'r broses ddrafft o ran sicrwydd a chymeradwyaeth ar gyfer y Portffolio:

Dogfen Ategol	**Disgrifiad**	**Statws**	**Atodiad**
Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol – Digidol	Amlinelliad o'r cynigion drafft sy'n cael eu datblygu ar gyfer y rhaglen ddigidol. I'w ystyried yn ffurfiol yn iteriad nesaf Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru.	f.1 Drafft	2
Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol – Safleoedd ac Eiddo	Amlinelliad o'r cynigion sy'n cael eu datblygu ar gyfer y rhaglen dir ac	f.1 Drafft	3

	eiddo. I'w ystyried yn ffurfiol yn iteriad nesaf Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru.		
Astudiaeth ar Ymchwil ac Arloesi Cymhwysol (cyd-destun strategol)	Crynodeb o astudiaeth ar Ymchwil ac Arloesi cymhwysol – gan ddarparu'r cyd-destun strategol ar gyfer y thema.	f.1 terfynol	4
Cynllun Sicrwydd a Chymeradwyaeth Integredig (IAAP)	Fe'i diffinnir fel y gwaith o gynllunio, cydlynu a darparu gweithgareddau sicrwydd a phwyntiau cymeradwyo drwy gydol y cylch oes 'polisi hyd at gyflawni', yn gymesur â chost y prosiect a'r risg sydd ynghlwm wrtho.	Ar y gweill	Heb ei atodi

NODER: Nid yw'r atodiadau hyn wedi'u darparu yma, ond gellir edrych arnynt fel rhan o bapurau Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru 21 Medi 2021, yma.

4. Bargen Twf Canolbarth Cymru – Rhaglenni dan Ystyriaeth

4.1. Mae dwy raglen ffurfiol yn cael eu cynnwys ar gyfer ystyriaeth gychwynnol o fewn y Portffolio:

Digidol

- Nod Strategol: Manteisio ar y cyfleoedd economaidd y gellir eu datgloi drwy fuddsoddi mewn isadeiledd a sgiliau digidol, er mwyn mynd i'r afael â diffygion o ran cysylltedd digidol, symbylu busnesau'r rhanbarth i gychwyn defnyddio technolegau newydd a gwella'r gwasanaethau sydd eisoes yn bodoli.
- Mathau o Ymyrraeth: Defnyddio amrywiaeth o adnoddau sefydlog a di-wifr sy'n rhan o'r isadeiledd, ynghyd â phlatfformau blaengar, cymorth i fusnesau a diwygiadau i bolisïau sy'n darparu'r canlynol yn uniongyrchol neu yn eu hwyluso – mwy o fuddsoddi, symbylu angen a chyflymu adeiladwaith digidol ac ecsbloetio digidol ledled rhanbarth Canolbarth Cymru.

Tir ac Eiddo

- Nodau Strategol: Meithrin yr amgylchedd ar gyfer economi cryf, cydnerth ac amrywiol yng Nghanolbarth Cymru sy'n galluogi mentrau i gychwyn, tyfu a ffynnu gyda'r cymorth a'r isadeiledd cywir.
- Mathau o Ymyrraeth: Galluogi twf busnesau drwy ddatblygu buddsoddiad/menter penodol ar gyfer safleoedd ac eiddo.

4.2. Mae'r ddau faes wedi datblygu yn gynigion cynnar ar gyfer rhaglen, yn dilyn gwaith parhaus yn y rhanbarth ac yn dilyn gwaith manwl a wnaed gan swyddogion a rhanddeiliaid rhanbarthol ar ran bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru, maent wedi eu nodi yn flaenoriaethau strategol.

4.3. Er nad yw Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru wedi derbyn cynigion y rhaglen yn ffurfiol hyd yma – mae'r gwaith o ymchwilio ar lefel-rhaglen wedi bod ar y gweill cyn i'r Portffolio gael ei ddatblygu – cawsant eu rhoi ar waith yn gynnar yn y

gwaith datblygu. Bydd Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yn gallu ystyried Briff y Rhaglenni a gwybodaeth fanwl arall mewn cyfarfod yn y dyfodol er mwyn penderfynu ar gwmpas ac amcanion y ddwy Raglen, er mwyn ystyried eu datblygiad pellach a rhoi mandad i'r datblygiad hwnnw.

5. Bargen Twf Canolbarth Cymru – Prosiectau Dan Ystyriaeth

5.1. Ar y cam hwn o'r broses, ni ddarperir unrhyw fanylion am gynigion prosiect a fydd yn ategu'r Portffolio. Mae cynigion amlinellol cynnar wedi'u hystyried ac wedi cyfrannu at y broses sydd dan arweiniad Joe Flanagan (ymgynghorydd Achosion Busnes ar ran y Llywodraeth) gyda chymorth Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO), Hatch Ltd a swyddogion Cynghorau Sir Powys a Cheredigion. Mae hyn yn ffurfio'r asesiad technegol sy'n rhan o strwythur y gweithdai, elfen angenrheidiol yn y canllaw ar gyfer Gwell Achos Busnes.

5.2. Mae manylion y broses asesu, y prosiectau a ystyriwyd – a'r canlyniad wedi eu hamlinellu yn Achos Economaidd Achos Busnes y Portffolio (adran 2.2 yr Achos Economaidd).

5.3. Mae'r berthynas rhwng Strategaeth, Portffolio, Rhaglenni a Phrosiectau wedi ei hamlinellu'n gyson i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru a'i reolwyr. Mae'r ddelwedd isod wedi ei haddasu o ganllaw'r Lywodraeth[1]:

5.4. Casgliad yw portffolio. Casgliad o raglenni, prosiectau a gweithgareddau eraill sydd eu hangen ar y sefydliad i gyflawni ei genhadaeth, ei weledigaeth, ei nodau a'i amcanion strategol yn ystod y tymor byr, y tymor canolig a'r hir dymor yw portffolio strategol.

[1] Guide to developing the programme business case | GOV.WALES

5.5. Mae'r rhaglenni o fewn y portffolios strategol hyn, yn eu tro yn cychwyn, alinio a monitro'r prosiectau a'r gweithgareddau sy'n angenrheidiol er mwyn cyflenwi'r allgynhyrchion angenrheidiol.

5.6. Gall prosiectau fodoli o fewn rhaglen neu'n uniongyrchol o fewn y portffolio.

5.7. Datblygir rhaglenni yn unig ar gyfer cyfres fwy o fesurau sydd wedi'u cynllunio, digwyddiadau cysylltiedig a gweithgareddau sydd wedi'u cydlynu wrth geisio rhai o nodau hirdymor sefydliad. Nid yw cyfres o brosiectau llac sydd â chysylltiad thematig yn golygu bod gennych rhaglen.

5.8. Mae angen proses alinio barhaus er mwyn sicrhau bod y rhaglenni a'r prosiectau sydd o fewn y portffolio strategol yn parhau yn gysylltiedig â'r amcanion strategol, oherwydd hyd yn oed wrth i strategaethau gyflawni newidiadau a gwelliannau i weithrediadau busnes, efallai y bydd angen iddynt ymateb i newidiadau mewnol ac allanol ac addasu i fentrau a pholisïau newydd.

5.9. Mae hyn yn tanlinellu ymagwedd y Portffolio – a pham mae'r Fargen Dwf yn cael ei gweithredu drwy'r dull hwn. Bydd gan Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ddewisiadau heriol i'w gwneud ynghylch cyfuniad a chyflwyniad eu rhaglenni a'u prosiectau galluogi. Bydd yn rhaid i'r rhain gael eu hasesu a'u cynllunio'n gywir a bydd yn rhaid cyfiawnhau'r gost o'r dechrau'n deg.

5.10. Dyna pam mae Rhaglenni a Phrosiectau yn gynigion cynnar ar y cam hwn – wedi'u hasesu yn erbyn Ffactorau Llwyddiant Hanfodol a Nodau/Amcanion y Portffolio fel rhan o'r cam Darganfod[2]. Mae'n darparu fframwaith i Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO) ac i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ar gyfer "meddwl strwythurol" a sicrwydd bod y rhaglenni a'r prosiectau o fewn y portffolio strategol: :

- Darparu ffit strategol ac wedi eu hategu gan achos cymhellol ar gyfer newid.
- Bydd yn cynyddu'r gwerth cyhoeddus i gymdeithas drwy ddethol y cyfuniad gorau o raglenni a phrosiectau a gweithgareddau cysylltiedig.
- Mae'n fasnachol hyfyw ac yn ddeniadol i'r ochr gyflenwi.
- Gellir ei fforddio a'i ariannu dros amser.
- Gall y sefydliad a'i bartneriaid eu cyflawni'n llwyddiannus.

5.11. Bydd Portffolio'r Fargen Dwf a'r Rhaglenni a'r Prosiectau sy'n rhan hanfodol ohono yn cael eu cyflwyno dros gyfnod bywyd o 10-15 mlynedd. Offeryn yw Achos Busnes y Portffolio, felly, i wneud cynnydd strwythuredig ar sail adolygiadau a phenderfyniadau rheolaidd.

6. Bargen Twf Canolbarth Cymru – Rhestr Fer y Portffolio (Rhaglenni a Phrosiectau sy'n cael eu hystyried ar hyn o bryd)

6.1. Gan ystyried Adran 7, mae'r rhestr fer bresennol ar gyfer y Portffolio yn cynnwys yr opsiynau canlynol o ran Rhaglenni a Phrosiectau:

[2] Diffiniwyd yn Achos Busnes Strategol y Portffolio , cytunwyd arno gan Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yn eu cyfarfod ar 11 Mawrth 2021 – cyngor gan yr ESG yn eu cyfarfod ar 3 Mawrth 2021.

Blaenoriaeth Twf Strategol	Prosiect / Rhaglen	Crynodeb	Mynegai Aeddfeddrwydd Achos Busnes
Ymchwil ac Arloesi Cymhwysol	Parc Arloesi	Arweinir gan Brifysgol Aberystwyth. Bydd y Parc Arloesi yn galluogi diwydiant ac academia i adeiladu ar waith ArloesiAber gyda'r nod o glustnodi, datblygu ac arddangos y prosesau a'r technolegau galluogi sydd eu hangen i sicrhau ac ehangu'r gwerth a enillir ar gyfer y rhanbarth a chael y gwerth mwyaf allan ohono. Mae'r prosiect £30 miliwn yn ceisio darparu oddeutu 10,000m^2 o ofod swyddfa gyda'r holl wasanaethau, cyfleusterau wedi'u rhannu a gofod ar gyfer ymchwilio a datblygu.	Achos Amlinellol Strategol
	Canolfan Sbectrwm Genedlaethol	Arweinir gan Brifysgol Aberystwyth. Mae'r Ganolfan Sbectrwm Genedlaethol yn ceisio sefydlu ased allweddol a fydd yn cael ei weithredu drwy fodel prif ganolfan a lloerennau a fydd yn elwa o amgylcheddau amrywiol y rhanbarth (arfordirol, ucheldirol, gwledig ayb), gan ddod â swyddi o ansawdd uchel a thyfiant cynyddol i'r rhanbarth. Mae'r Achos Amlinellol Strategol yn ceisio cymeradwyaeth i fuddsoddi oddeutu £17 miliwn yng Ngham 2 datblygiad y Ganolfan Sbectrwm Genedlaethol.	Achos Amlinellol Strategol
	Campws Gweithgynhyrchu Uwch Canolbarth Cymru	Nodwyd drwy Adroddiad Ymchwil ac Arloesi Cymhwysol diweddar gan SQW. Roedd y prosiect hwn yn ymyrraeth a gafodd ei argymell er mwyn darparu Campws Gweithgynhyrchu/Arloesi ar gyfer Canolbarth Cymru, gyda'r nod o wella'r cyflenwad sgiliau i ddiwydiant a darparu canolfan ar gyfer gweithgaredd ar y cyd a gweithgaredd ymchwil ac arloesi. Nid oes	Cysyniad

		arweinydd wedi ei nodi i'r prosiect hwn eto. Ni wyddys faint yw cyfanswm y costau cyfalaf.	
Amaethyddiaeth,Bwyd a Diod	Hwb Arloesi a Chynhyrchu Bwyd	Arweinir gan Ganolfan Bwyd Cymru (rhan o Gyngor Sir Ceredigion). Mae'r Hwb Arloesi a Chynhyrchu Bwyd yn brosiect £4.4 miliwn er mwyn darparu canolfan o'r radd flaenaf a fydd yn arloesi a chynhyrchu bwyd yn Horeb, Llandysul, Ceredigion. Byddai'r prosiect yn darparu cyfleuster i alluogi cwmnïau i gymryd y camau nesaf o arbrofi a dadansoddi cynnyrch ar raddfa fach ac yn seiliedig ar ymchwil i gynhyrchu ar raddfa fwy er mwyn galluogi profi ar raddfa lawn o ran hyfywedd y farchnad a hyfywedd masnachol.	Achos Amlinellol Strategol
	Canolfan Tir Glas / Prifysgol Gastronomeg	Mae Prifysgol y Drindod Dewi Sant am sefydlu Canolfan Menter Wledig (Canolfan Tir Glas), endid a fydd yn hybu'r diwydiant bwyd lleol, cynialadwyedd, cydnerthedd a menter gwledig. Bydd y Ganolfan yn anelu at chwarae rhan yn y broses o gryfhau isadeiledd economaidd economi ehangach bwyd-amaeth Canolbarth Cymru o'r canol a'i waith maes yn enwedig drwy ganolbwyntio ar sgiliau a datblygiad gyrfa yn y sector lletygarwch a sectorau dargyfeirio gwledig eraill. Amcangyfrifir y bydd cyfanswm y costau cyfalaf yn £8 miliwn.	Achos Amlinellol Strategol
Cynnig - Atgyfnerthu Twristiaeth	Cynefin – Calon Werdd Cymru	Arweinir gan Ganolfan y Dechnoleg Amgen. Y bwriad yw ceisio profiad dysgu pwerus gan ddefnyddio dulliau trochi, gan ddod â manteision ymarferol anferth i'r modd y cyflwynir y sgiliau ar gyfer y dyfodol mewn ynni adnewyddadwy, adeiladu	Achos Amlinellol Strategol

		cynaliadwy ac ôl-osod, bwyd, defnydd tir a thwristiaeth gynaliadwy. Mae elfen dwristiaeth y prosiect yn cynnwys: Canolfan Cyrraedd a Chroesawu, Stryd Werdd, Llety Elfennol a Llety Safle. Amcangyfrifir bod cyfanswm y costau cyfalaf yn £24.2 miliwn.	
	Dŵr Cymru-Cwm Elan	Arweinir gan 'Dŵr Cymru'. Mae Prosiect Llynnoedd Cwm Elan yn gobeithio cyflawni twf economaidd a chynaliadwyedd drwy ychwanegu profiad antur priodol ar lefel uchel, gweithgareddau chwaraeon a natur a gwell darpariaeth llety dros nos. Gobeithir y bydd hyn yn cynyddu faint y bydd ymwelwyr yn ei wario ac yn gwella ffrydiau incwm. Amcangyfrifir bod cyfanswm y costau cyfalaf yn £12.7 miliwn.	Achos Amlinellol Strategol
	Adfer Camlas Maldwyn, Cymru fel y gellir defnyddio badau arni	Arweinir gan Ymddiriedolaeth y Camlesi a'r Afonydd/Glandŵr Cymru. Gobeithir adfer Camlas Trefaldwyn yng Nghymru er mwyn hwyluso'r cysylltiad â'r rhwydwaith gamlesi ehangach o 2000 milltir a sicrhau mynediad i gychwyr pleser drwy Bowys a thu hwnt i'r Trallwng. Drwy wneud hyn, bydd mwy o gyfleoedd ar gyfer ystod o weithgareddau i ymwelwyr nad ydynt yn gychwyr. Bydd y gweithgareddau hyn yn gysylltiedig â chyfleoedd i wario a chyfleoedd ar gyfer busnesau ym maes twristiaeth a hamdden. Amcangyfrifir bod cyfanswm y costau cyfalaf yn £24.4 miliwn.	Achos Amlinellol Strategol
	Harbyrau Ceredigion	Arweinir gan Gyngor Sir Ceredigion. Cynnig amlinellol yw Harbyrau ar gyfer dau ddatblygiad marina/harbwr mawr (Aberystwyth ac	Cysyniad

		Aberaeron). Yn y ddau achos, mae'r asedau i barhau yn rhai dan berchnogaeth gyhoeddus a byddant yn cyfuno buddsoddiad sydd wedi ei ei gynllunio ar hyn o bryd mewn amddiffynfeydd morol/llifogydd arfordirol, gan ychwanegu gwerth economaidd drwy ailgyflunio a datblygu'r asedau i gynhyrchu cyfleoedd economaidd newydd o ran mân werthu, hamdden a thwristiaeth. Yn Aberystwyth, mae'r cynigion hefyd yn ymgorffori'r gallu a atgyfnerthwyd i gefnogi'r sector pysgodfeydd. Amcangyfrifir bod cyfanswm ey costau cyfalaf rhwng £20 a £30 miliwn.	
Digidol	Cysylltedd Safleoedd Cyflogaeth Strategol.	Arweinir ar y cyd gan Gyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Powys. Mae'r prosiect hwn yn ceisio cyflymu'r broses o ddarparu gwasanaethau cysylltedd i safleoedd cyflogaeth strategol yn rhanbarth Canolbarth Cymru, a thrwy wneud hynny mae'n darparu gwell gwasanaethau i hwyluso twf economaidd mwy. Amcangyfrifir bod cyfanswm y costau cyfalaf yn £3.6 miliwn.	Achos Busnes y Rhaglen
Cefnogi Menter	Safleoedd ac Eiddo Canolbarth Cymru	Arweinir ar y cyd gan Gyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Powys. Bydd yr ymyrraeth hon yn cyflenwi prosiect strategol o fuddsoddiad uniongyrchol, wedi'i flaenoriaethu i'r sector cyhoeddus mewn safleoedd ac eiddo cyflogi ac isadeiledd cysylltiedig ledled Canolbarth Cymru er mwyn cynorthwyo i ddiwallu angen presennol a symbylu twf economaidd yn y rhanbarth yn y dyfodol. Byddai hwn yn cael ei gyflenwi drwy Gronfa Fuddsoddi yn	Achos Busnes y Rhaglen

		Isadeiledd Eiddo Canolbarth Cymru. Byddai'r cynnig yn cael ei gyfannu drwy ddatblygu anogaethau ariannol ehangach er mwyn cynorthwyo i symbylu buddsoddiad gan y sector preifat mewn safleoedd ac eiddo cyflogaeth a buddsoddiadau wedi'u targedu mewn safleoedd cyflogaeth strategol.	

6.2. Wrth ystyried y rhestr fer – a'r hyn a olyga yn ymarferol, mae hi'n bwysig bod yn glir am nifer o brif egwyddorion:

- Yr opsiynau sydd ar y rhestr fer yw'r opsiynau gorau ar hyn o bryd. Mae Achos Busnes y Portffolio yn nodi bod gennym nifer o opsiynau ar y rhestr hir ar gyfer y Portffolio – nid yw pob opsiwn yn barod/wedi ei gyflwyno eto. Enghraifft allweddol o faes lle nad oes gennym brosiectau ar hyn o bryd yw 'Sgiliau' – fodd bynnag, mae'n debygol iawn y gall cynigion cyfalaf ddechrau ymddangos yn dilyn gwaith Partneriaeth Sgiliau Rhanbarthol.
- Nid yw'r rhestr fer byth yn ddigyfnewid. Y camau nesaf ar gyfer Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru yw ystyried manylion cynnar y rhaglenni a gynigiwyd ac yna ystyried y Prosiectau yn eu tro yn erbyn nodau ac amcanion y Fargen Dwf – fel y'u diffinnir yn Achos Busnes y Portffolio.
- Nid yw penderfyniad heddiw'n rhwymo Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru/y Cabinetau yn barhaol wrth y rhestr fer. Mae'r rhestr fer bresennol wedi ei thynnu er mwyn dangos yr opsiynau cryfaf ar hyn o bryd i gyflawni'r Fargen – yn awr mae angen datblygiad manylach pellach ar yr opsiynau hyn.
- Ni chytunwyd ar gyllid ac nid oes cyllid wedi ei warantu i unrhyw un o'r prosiectau hyn ar hyn o bryd. Mae cyllid yn cael ei sicrhau i'r Portffolio yn ei gyfanrwydd. Dim ond wedi i Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ystyried ei achosion busnes ac yna eu cyflwyno i gael eu cymeradwyo, y daw penderfyniad ar ariannu rhaglenni/prosiectau.
- Cyn gynted ag y bydd Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru wedi cymeradwyo'r Rhaglen/Achosion Busnes, cyfrifoldeb a risg y sefydliadau sy'n cynnig yn unig fydd hi i ddatblygu manylion eu rhaglenni ac i fwrw ati gyda'u cynigion gwreiddiol. Mae rôl Swyddog Rheoli'r Portffolio (PoMO) wedi ei esbonio'n glir yn y ddogfennaeth – sef cydlynu a rheoli'r Fargen yn unig. Cyfrifoldeb y sefydliad arweiniol/sy'n noddi yw sicrhau adnoddau i ddatblygu/gyflenwi'r prosiect.
- Mae'r cynigion a ystyriwyd yn ddiweddar ond na chyrhaeddodd y rhestr fer wedi eu rhoi ar y rhestr hir. Mae hyn yn golygu eu bod yn dal yn yr ornest i gael cyfle arall drwy adolygiadau yn y dyfodol. Mae'r cyfrifoldeb ar y sefydliadau hynny sy'n cynnig i dalu sylw i'r adborth technegol manwl ac ystyried datblygu eu cynigion ymhellach fel y bo'n gynnig i'w ddatblygu ac y gellid ei ystyried yn y dyfodol.

7. Opsiynau a Ystyriwyd/Ar Gael

7.1. Opsiwn 1 – Cymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru iddi gael ei chymeradwyo ar gyfer ei chyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

7.2. Opsiwn 2 – Gwrthod fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru a gofyn i swyddogion wneud gwaith pellach gyda'r bwriad o adolygu fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio.

8. Y Dewis a Ffefrir a'r Rhesymau dros ei ffafrio

8.1. Opsiwn 1 yw'r opsiwn a ffefrir, gan mai hwn yw'r unig opsiwn a allai arwain at Gytundeb Terfynol y Fargen o fewn blwyddyn galendr 2021 – amserlen a bennwyd gan Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru a'i bartneriaid rhanbarthol ac sydd bellach yn amserlen y mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn ei disgwyl.

	A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os naddo, nodwch pam Dim ar gyfer y Portffolio. Bydd Asesiadau Effaith Integredig yn cael eu cyflwyno ynghyd ag unrhyw adroddiadau sy'n benodol i brosiectau Tyfu Canolbarth Cymru ayb. ***Crynodeb:*** Mae Achos Busnes y Portffolio yn amlinellu egwyddorion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol – ac yn disgwyl bod pob un o'r rhaglenni a'r prosiectau newydd yn glynu wrth yr egwyddorion neu'n cyfrannu at yr egwyddorion hynny.	
	Hirdymor:	Mae Achos Busnes y Portffolio yn amlinellu nodau ac amcanion Bargen Twf Canolbarth Cymru am y 10-15 mlynedd nesaf.
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Integreiddio:**	Mae Achos Busnes y Portffolio yn amlinellu'r egwyddorion a'r disgwyliadau ar gyfer y Fargen Dwf – gan sefydlu egwyddorion Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwyddo – bydd cyfle arwyddocaol i integreiddio a dylanwadu'n gadarnhaol ar ystod o weithgaredd ledled y rhanbarth.
	Cydweithio:	Gyda Chyngor Sir Powys, Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru a phartneriaid eraill yn y rhanbarth..
	Cynnwys:	Mae achos busnes y Portffolio wedi ei ddatblygu ar y cyd gyda rhanddeiliaid rhanbarthol ac mewn ymgynghoriad agos â rhanddeiliaid rhanbarthol dros flynyddoedd lawer. Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer rhaglenni a phrosiectau, bydd yn rhaid cynnwys rhanddeiliaid perthnasol a'r cyhoedd a gan ymgynghori â'r rhanddeiliaid a'r cyhoedd wrth gyflwyno datblygiadau.

Atal: Sefydlu offeryn ar gyfer ariannu cyfalaf tymor canolig i dymor hir er mwyn dwyn gweithgaredd adfywio economaidd i'r rhanbarth, gan anelu at greu swyddi a chyfleoedd.

Argymhelliad/Argymhellion:

1. Argymhellir bod y Cabinet yn ystyried ac yn cymeradwyo fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio ar gyfer Bargen Twf Canolbarth Cymru ac yn cymeradwyo iddi gael ei chyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, fel y'i hamlinellir yn yr atodiadau canlynol:

    - Atodiad 1: Achos Busnes y Portffolio (fersiwn1)
    - Atodiad 2: Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol (fersiwn 1 drafft)
    - Atodiad 3: Crynodeb o'r Rhaglen Amlinellol - Tir ac Eiddo (fersiwn 1 drafft)
    - Atodiad 4: Astudiaeth Ymchwil ac Arloesi (fersiwn 1 terfynol)

2. Os cymeradwyir fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio, gofynnir hefyd i'r Cabinet am awdurdod i gyflwyno fersiwn ddrafft Achos Busnes y Portffolio i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru:
    - I'w hadolygu'n ffurfiol drwy Adolygiad y Swyddog Cyfrifyddu ar ran Bwrdd Gweithredu'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf (WCGIB) – bwrdd ar y cyd rhwng Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru sy'n rheoli Bargeinion Dinesig a Bargeinion Twf.

    - I'w defnyddio yn sail ar gyfer drafftio Cytundeb y Fargen Derfynol – a fydd yn cael ei drafod gyda'r ddwy Lywodraeth ac yn cael ei ddwyn yn ôl at Fwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ac at Gabinet y ddau Awdurdod er mwyn iddynt ei adolygu a'i gymeradwyo'n derfynol.

    - Rhoi awdurdod i'r Prif Weithredwr, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd, y Swyddog Monitro a Swyddog 151 (gyda'r swyddogion cyfatebol yng Nghyngor Sir Ceredigion) wneud unrhyw fân newidiadau y gallai fod

angen eu gwneud i Achos Busnes y Portffolio cyn iddo gael ei gyflwyno i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

Rhesymau dros y penderfyniad : Sicrhau bod Achos Busnes y Portffolio'n cael ei gyflwyno'n brydlon er mwyn cael Cytundeb y Fargen Derfynol o fewn blwyddyn galendr 2021.

Trosolwg a Chraffu: Mae Pwyllgor Craffu ar y cyd wedi ei sefydlu yn unol â'r darpariaethau a nodwyd yn y Cytundeb Rhyng-awdurdod diwygiedig (IAA2) – mae cyfarfodydd wedi'u hamserlennu drwy gydol misoedd Hydref a Thachwedd 2021.

Fframwaith Polisi: Strategaeth Gorfforaethol 2017 - 2022

Blaenoriaethau Corfforaethol:

- Hybu'r Economi
- Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl

Goblygiadau Ariannol:

1. Mae Achos Busnes y Portffolio'n nodi'r prif ffigyrau ar gyfer gwariant cyfalaf y mae'r ddau Awdurdod Lleol yn ei geisio oddi wrth Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru drwy Fargen Twf Canolbarth Cymru, cyfanswm o £110m o grant cyfalaf.
2. Ar hyn o bryd, ni wyddys beth yw proffil y gwariant a phrif fanylion cyllidol y rhaglenni a'r prosiectau cyfansoddol o fewn y Portffolio.
3. Felly, ar y cam hwn mae Achos Busnes y Portffolio wedi gwneud ystod o ragdybiaethau ac amcangyfrifon– bydd angen gwaith pellach sylweddol o du cyllid er mwyn cynnig proffil gwell o'r gwariant sy'n cael ei gynllunio yn erbyn proffil y grant. Disgwylir i'r proffil hwnnw fod yn wastad dros y 10-15 mlynedd.
4. Mae swyddogion Llywodraeth y DU wedi cadarnhau y bydd Llywodraeth y DU yn cyfrannu £55m at y Fargen dros gyfnod o 10 mlynedd– yn dilyn y cyhoeddiad yn Adolygiad Gwariant 2020. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau/cyfathrebu beth yw ei bwriad – felly rydym yn ystyried dwy senario o ran grant cyfalaf. Un senario yw £55m dros 10 mlynedd, sef cyfraniad cyfatebol i gyfraniad Llywodraeth y DU, yr ail senario yw £55m dros y cyfnod gwreiddiol o 15 mlynedd.
5. Refeniw – mae adnoddau ar gael ar gyfer Swyddfa Rheoli'r Portffolio (PoMO) hyd at fis Gorffennaf 2023 drwy arian Cronfa Gymdeithasol Ewrop (ESF). Mae'r rhain yn cael eu darparu drwy gytundebau grant ar wahân a chytundeb lefel gwasanaeth rhwng y partïon perthnasol. Nid yw'r gyllideb refeniw ar gyfer y Bwrdd a chyfraniadau blynyddol y partneriaid wedi eu pennu eto – ond byddant yn cael eu hystyried ar wahân.

Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Adroddiad Cabinet -13 Gorffennaf 21 Adroddiad Cabinet -19 Mawrth 2019 Adroddiad Cabinet – 6 Tachwedd 2018; Adroddiad Cabinet – 31 Gorffennaf 2018; Adroddiad Cabinet – 27 Mawrth 2018; Adroddiad Cabinet – 28 Tachwedd 2017; Adroddiad Cabinet – 23 Gorffennaf 2015. Adroddiad Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru a Chofnodion Drafft 11 Mehefin 2021.
Atodiadau:	Atodiad 1 – Achos Busnes y Portffolio (fersiwn 1)
Swyddog Arweiniol:	Eifion Evans, Prif Weithredwr
Swyddog Adrodd:	Russell Hughes-Pickering, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Economi ac Adfywio
Dyddiad:	5 Hydref 2021

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 10

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	5 Hydref 2021
Teitl:	Strategaeth Gydol Oes a Lles 2021 – 2027 a Chynllun Gweithredu
Pwrpas yr adroddiad:	I'r Cabinet ystyried y Strategaeth Gydol Oes a Lles 2021 – 2027 i'w hargymell i'w chymeradwyo i'r Cyngor.
Er:	Penderfyniad
Portffolio'r Cabinet ac Aelod y Cabinet:	Y Cynghorwyr Alun Williams a Catherine Hughes

Cytunwyd yn 2017 y dylid cynnal adolygiad systematig o'r holl strwythurau a meysydd gwasanaeth i sicrhau bod gan wasanaethau ar draws y Cyngor y gallu a'r cynhwysedd i gyflawni blaenoriaethau'r Cynlluniau a'r Amcanion Corfforaethol.

Datblygodd y trawsnewid yn dda gyda'r prif newid terfynol sef integreiddio gofal cymdeithasol a dysgu gydol oes i'r tri gwasanaeth Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Porth Cynnal ynghyd â Chyswllt Cwsmeriaid yn ffurfio'r 5 prif faes sy'n dod o fewn y raglen drawsnewid Gydol Oes a Lles.

Cychwynnodd ailstrwythuro ffurfiol y gwasanaethau hyn ddiwedd 2019 gyda chyflwyno strwythur Rheolwyr Corfforaethol ar draws y gwasanaethau. Gohiriwyd oherwydd cynnydd yn y pandemig yn ystod 2020 ond yna aethpwyd ymlaen â hyn ymhellach o fis Medi 2020 ymlaen. Cydnabuwyd bod angen strategaeth glir i yrru a chyfathrebu'r angen am newid a sut y byddai hyn yn cael ei gyflawni.
Mae diweddariadau a gweithdai gydag aelodau wedi digwydd trwy gydol y cyfnod newid. Ymgynghorwyd â Staff ac Undebau Llafur yn ystod pob rhan o'r broses.

STRATEGAETH A CHYNLLUN GWEITHEDU
Ar ddechrau'r rhaglen crëwyd gweledigaeth a oedd yn adlewyrchu'r rhaglen drawsnewid uchelgeisiol:

'Sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn.. Sicrhau mynediad teg at wasanaeth rhagorol – rhai cyffredin a rhai wedi'u targedu – sy'n diogelu ac yn cefnogi iechyd a lesiant pob dinesydd.

Datblygu sgiliau a gwytnwch a fydd fyn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau sy'n eu hwynebu.'

Mae'r Strategaeth Gydol Oes a Lles yn egluro'r weledigaeth a'r cynlluniau ar gyfer ei gweithredu, yn gosod y weledigaeth a'r dulliau perthnasol a gymerir i drawsnewid sut mae lles a diogelwch pobl Ceredigion yn cael eu cefnogi. Rhoddir llinell amser o 2021-2027 i gyflawni'r newidiadau.

Mae'r strategaeth yn disgrifio'r siwrnai y bydd y Cyngor yn ei chymryd, ochr yn ochr â'i bartneriaid, i drawsnewid ei ffordd o weithio. Mae'n darparu'r cyd-destun strategol i yrru comisiynu yn y dyfodol, darparu gwasanaethau gweithredol, rheoli gofal a rôl u Cynghorau wrth integreiddio gwasanaethau. Mae'r strategaeth yn nodi sut y byddwn yn:

- Rhoid Model Cyflenwi Gydol Oes a Lles newydd ar waith
- Lleihau'r galw ar ofal a chymorth wedi'i reoli a chanolbwyntio adnoddau ar y rhai sydd eu hangen fwyaf
- Cefnogi ein gweithlu i ddatblygu dulliau newydd o gefnogi unigolion yng Ngheredigion
- Canolbwyntio ar wasanaethau ataliol sy'n helpu pobl i aros yn annibynnol neu adennill yr annibyniaeth y maen nhw ei eisiau a'i werthfawrogi
- Darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb
- Gweithio gyda phartneriaid i ddarparu system iechyd, lles a gofal cymdeithasol mwy cyd-gysylltiedig

Mae'r Strategaeth yn tynnu sylw at 5 amcan allweddol, sy'n cael eu sylfaeni gan 12 maes ffocws angen sy'n edrych ar achosion sylfaenol pam y gallai fod angen gwybodaeth, cyngor, cefnogaeth a/neu ofal ar deuluoedd ac unigolion.

Pwrpas y Cynllun Gweithredu yw amlinellu'r glir yr hyn sy'n ofynnol dros y tair blynedd nesaf (a nodi beth sy'n debygol yn y blynyddoedd y tu hwnt i hynny) i fynd i'r afael â'r achosion sylfaenol er mwyn cwrdd â 5 amcan allweddol y Strategaeth ac, ochr yn ochr a'n partneriaid, ail-gydbwyso'r gofal a'r gefnogaeth i ddarparu gwasanaethau cynaliadwy yng Ngheredigion.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, dywedwch pam Oes, ac mae'n parhau
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Integreiddio:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:**
Argymhelliad:	**Cymeradwyo Strategaeth Gydol Oes a Lles 2021-2027 a'r Cynllun Gweithredu i'w gytuno gan y Cyngor**
Rheswm dros y penderfyniad:	I argymhell fod y Strategaeth Gydol Oes a Lles 2021-2017 yn cael ei gymeradwyo gan y Cyngor
Trosolwg a Chraffu:	Ystyriwyd y strategaeth a'r cynllun gweithredu gan Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a Chymunedau Dysgu ar 17 Medi 2021 ac argymhellwyd eu cymeradwyo

Fframwaith Polisi:	Deddf Gwasnaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru) 2014 Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 RISCA
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Galluogi gwytnwch unigolion a theuluoedd
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Ar ôl cwblhau'r Cynllun Gweithredu, y nod yw y bydd y gwasanaethau'n fwy gwydn yn ariannol
Goblygiadau Cyfreithiol:	Mae'r Strategaeth yn cwrdd â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru 2014
Goblygiadau staffio:	Ailstrwythuro parhaus gwasanaethau a thimau i gyflawni'r strategaeth
Goblygiadau eiddo / asedau:	Ddim yn berthnasol
Risg(iau):	Methu â gweithredu'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu
Pwerau Statudol:	Deddf Gwasnaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru) 2014 Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
Papurau Cefndir:	Dim
Atodiadau:	Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Gydol Oes a Lles
Swyddog Adrodd:	Caroline Lewis
Dyddiad:	19.09.21

Cyngor Sir Ceredigion – Strategaeth Gydol Oed a Lles – Cynllun Gweithredu

Mae'r Strategaeth Gydol Oed a Lles yn egluro'r weledigaeth a'r cynlluniau ar gyfer gweithredu'r rhaglen Gydol Oed a Lles. Mae'r Strategaeth yn tynnu sylw at 5 amcan allweddol ac yn eu tro mae 12 maes angen â ffocws, sy'n edrych ar achosion sylfaenol pam y gallai fod angen gwybodaeth, cyngor, cymorth a/neu ofal ar deuluoedd ac unigolion, yn sail i'r rhain. Y rhain yw:

Camddefnyddio Sylweddau

- Camddefnyddio sylweddau yw defnyddio alcohol, cyffuriau anghyfreithlon, neu feddyginiaethau dros y cownter neu feddyginiaethau ar bresgripsiwn mewn ffordd nad ydyn nhw i fod i gael eu defnyddio a all effeithio'n negyddol ar iechyd a bywyd beunyddiol yr unigolyn, ei berthnasoedd a'i deulu. Bydd y Strategaeth Gydol Oed a Lles yn rhoi gwybodaeth a chyngor i addysgu trigolion Ceredigion, darparu gweithgareddau iach i ddifyrru sy'n hybu dewisiadau cadarnhaol ac yn rhoi cymorth uniongyrchol lle bo angen i unigolion a theuluoedd y mae camddefnyddio sylweddau yn effeithio arnynt.

Iechyd Meddwl

- Mae problemau iechyd meddwl yn effeithio ar oddeutu un o bob pedwar o bobl mewn unrhyw flwyddyn benodol. Mae problemau o'r fath yn amrywio o broblemau cyffredin fel iselder ysgafn a gorbryder lefel isel i gyflyrau mwy difrifol fel sgitsoffrenia ac anhwylder deubegynol. Maent yn costio oddeutu £34 biliwn y flwyddyn i economi'r Deyrnas Unedig. Gallai'r gallu i gyfeirio, rhoi cyngor/gwybodaeth a neu ymyrryd mewn ffordd amserol yn gynnar eu hatal rhag cyrraedd argyfwng a'u grymuso i reoli eu lles eu hunain.

Pryderon ariannol

- Gall teuluoedd sydd â phryderon neu ofidiau ariannol fynd i argyfwng, bydd y gallu i gyfeirio at gyngor a gwybodaeth ynghylch ystod o faterion ariannol gan gynnwys rheoli budd-daliadau a dyledion yn cefnogi teuluoedd ac unigolion i reoli eu hamgylchiadau eu hunain ac atal caledi ariannol ac anawsterau o ran tai.

Teimlo’n ynysig

- Gall y teimlad o deimlo’n ynysig oddi wrth deulu a ffrindiau beri i unigolion, fel plant a phobl ifanc, teuluoedd ag un rhiant, gofalwyr a'r henoed fynd yn ofidus ac yn orbryderus. Trwy nodi'r problemau hyn yn gynnar, gellir rhoi cymorth ar waith i liniaru rhag gwaethygiad posibl. Gellir rhoi cyngor a chymorth a gellir cyfeirio pobl at grwpiau, clybiau neu sefydliadau cymunedol lle bo hynny'n berthnasol.

Eiddilwch

- Mae eiddilwch yn cyfeirio at gydnerthedd meddyliol a chorfforol unigolyn, waeth beth fo'i oedran ac a yw'n gadarn o gorff neu fel arall, neu, ei allu i gael ei sbonc yn ôl a gwella o ddigwyddiadau fel salwch ac anaf. Nid yw'n golygu bod gan berson ddiffyg gallu neu na all fyw bywyd llawn ac annibynnol. I bobl sydd mewn perygl o eiddilwch mae yna ffactorau neu amodau risg y gellir eu hatal neu eu haddasu. Mae'r rhain yn cynnwys gormodedd o alcohol; nam gwybyddol, cwympiau, nam ar weithgaredd, problemau clyw, problemau hwyliau, cyfaddawd maethol, anweithgarwch corfforol, amlgyffuriaeth, smygu, problemau golwg, ynysigrwydd cymdeithasol ac unigrwydd. Mae'n bwysig bod gan bobl sy'n byw gydag eiddilwch neu sydd mewn perygl o eiddilwch fynediad at wasanaethau ataliol a chymorth cynnar sy'n lleol, wedi'u cynllunio'n dda ac yn cydgysylltiedig i osgoi problemau rhag codi yn y lle cyntaf a gwasanaethau ymateb a ddefnyddir yn gyflym pe bai unrhyw beth yn mynd o'i le.

Cam-drin Domestig

- Mae cam-drin domestig yn ddigwyddiad neu'n batrwm o ddigwyddiadau o ymddygiad rheoli, gorfodol, bygythiol, diraddiol a threisgar, gan gynnwys trais rhywiol, gan bartner neu gyn-bartner neu gan aelod o'r teulu neu ofalwr. Mae plant/pobl Ifanc yn cael eu heffeithio'n andwyol gan fyw gydag effeithiau Cam-drin Domestig yn eu bywydau ac ynghyd â phroblemau o ran iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau, cam-drin domestig yw achosion mwyaf cyffredin plant yn destun gweithdrefnau amddiffyn plant ac mewn rhai achosion, yn dod yn plant sy'n derbyn gofal. Trwy ddatblygu strategaeth i fynd i'r afael â cham-drin domestig ar lefel ymyrraeth gynnar/atal a hefyd lle bo angen, rhoi cymorth dwys i deuluoedd pan fydd eu sefyllfa ar adeg dyngedfennol yn eu bywydau, ein nod yw lleihau, ymhen amser, nifer y plant sy'n mynd i ofal gan yr Awdurdod Lleol a galluogi a chefnogi plant i fyw bywydau hapus a chyflawn, gan ffynnu yn eu teulu a'u cymuned eu hunain,

Annibyniaeth

- Mae bywyd annibynnol gwerthfawr yn un lle rhoddir parch, urddas a phreifatrwydd i berson ac a gefnogir i wneud ei ddewisiadau ei hun ym mhob agwedd ar ei fywyd. Mae gwell ymwybyddiaeth o'r rôl y gall cymryd risg yn bositif ei chwarae wrth helpu pobl i gadw neu adennill eu hannibyniaeth yn ganolog i unrhyw strategaeth cymorth ac ymyrraeth, fel y mae sgiliau dyfnach o amgylch asesu ar sail cryfderau, cymorth o ran eiriolaeth a nodau wedi'u teilwra'n unigol; pob un yn canolbwyntio ar lais, dewis a rheolaeth.

Addysg Cyflogaeth Hyfforddiant

- Mae'r rhagolygon ar hyn o bryd yn awgrymu y bydd yr economi'n profi dirwasgiad gyda diweithdra'n cynyddu'n sylweddol, yn enwedig mewn ardaloedd fel Ceredigion, oherwydd strwythur ei heconomi, h.y. mentrau bach sy'n fwy bregus ar adegau o argyfwng ariannol. Efallai y bydd angen cyngor a chymorth, cymorth o ran cyflogadwyedd a chyfle i gael gafael ar hyfforddiant sgiliau er mwyn eu helpu yn ôl i waith ar rai unigolion a allai fod mewn mwy o berygl o galedi ariannol a dibynnu ar gymorth ariannol.

Tai o Ansawdd Gwael / Digartrefedd

- Gall amodau tai ddylanwadu ar ein hiechyd corfforol a chael dylanwad negyddol ar ein hiechyd a'n lles meddyliol. Mae plant sy'n byw mewn cartrefi gorlawn yn fwy tebygol o fod dan straen, yn orbryderus ac yn isel eu hysbryd, o dangyflawni (yn addysgol ac yn gymdeithasol) a bod ag iechyd corfforol gwaeth. Cartref diogel, sefydlog yw'r conglfaen mae unigolion a theuluoedd yn adeiladu gwell ansawdd bywyd arno, yn cael gafael ar wasanaethau sydd eu hangen arnynt ac yn cael mwy o annibyniaeth. Mae bod yn ddigartref yn cael effaith negyddol ar iechyd pobl ac yn ei gwneud yn anodd cael gafael ar wasanaethau cymorth ac yn cynyddu'r risg o argyfwng.

Dementia

- Mae mynychder dementia penodol i henaint yn gostwng ac mae corff cynyddol o dystiolaeth yn cefnogi'r rhagosodiad o ffactorau risg y gellir eu haddasu ar gyfer dementia ar draws pob grŵp oedran. Mae'r rhain yn cynnwys lefelau addysg, pwysedd gwaed uchel, nam ar y clyw, smygu, gordewdra, iselder ysbryd, anweithgarwch corfforol, diabetes, cyswllt cymdeithasol isel, yfed alcohol, anaf trawmatig i'r ymennydd a llygredd aer. Mae'r potensial ar gyfer atal/oedi yn uchel, yn enwedig pan fydd ffocws ar gadw'n wybyddol, yn gorfforol ac yn gymdeithasol weithgar yng nghanol ac yn ddiweddarach mewn bywyd a phan mae cyfleoedd i gyfeirio at ymyrraeth gynnar yn dilyn diagnosis (i bobl a'u gofalwyr) yn gwella bob blwyddyn.

Iechyd Corfforol Gwael

- Mae unigolion y nodwyd eu bod mewn iechyd corfforol gwael fel arfer yn dangos cyflyrau iechyd fel diabetes, asthma, arthritis a chlefyd y galon, a allai fod wedi cael eu hachosi gan ffactorau ymddygiadol fel smygu, yfed, defnyddio cyffuriau, diffyg ymarfer corff a diet gwael. Gall iechyd corfforol gwael arwain at risg uwch o ddatblygu problemau iechyd meddwl. Trwy weithio gyda phartneriaid, e.e. Iechyd, i nodi'r achosion hyn yn gynnar, a thrwy roi cyngor a gwybodaeth i unigolion ynghylch ystod o wasanaethau sydd ar gael iddynt trwy'r Canolfannau Lles ac allan yn y gymuned, bydd yn eu galluogi i reoli eu hiechyd eu hunain yn well, a fydd yn atal problemau iechyd corfforol rhag datblygu.

Esgeuluso Plant

- Mae esgeuluso plant yn fath o gamdriniaeth, y mae ei ganlyniadau yn amddifadu plentyn o'i anghenion sylfaenol a gall gynnwys y methiant i ddarparu goruchwyliaeth ddigonol, gofal iechyd, dillad, neu dai, yn ogystal ag anghenion corfforol, emosiynol, cymdeithasol, addysgol a diogelwch eraill. Trwy ddiogelu a chynnig cymorth i rieni a theuluoedd trwy wasanaethau ataliol fel cymorth magu plant, cyllidebu a rheoli ymddygiad yn bositif, gall eu galluogi i ddiwallu anghenion eu plant eu hunain yn well.

Pwrpas y Cynllun Gweithredu canlynol yw amlinellu'n glir yr hyn sy'n ofynnol dros y tair blynedd nesaf (a nodi beth sy'n debygol yn y blynyddoedd y tu hwnt i hynny) i fynd i'r afael â'r achosion sylfaenol er mwyn cwrdd â 5 amcan allweddol y Strategaeth ac, ochr yn ochr â'n partneriaid, ail-gydbwyso'r gofal a'r cymorth a roddir yng Ngheredigion.

Blaenoriaeth 1: **HYBU IECHYD A LLES CADARNHAOL A CHEFNOGI POBL I HUNAN-GEFNOGI**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
1.1 **Model newydd ar gyfer darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth**					
1.1.1 Gwella'r wybodaeth a'r cyngor sydd ar gael ynghylch Taliadau Uniongyrchol a hybu recriwtio Cynorthwywyr Personol	1 2 3 4	Teimlo'n ynysig Annibyniaeth Addysg, hyfforddiant a chyflogaeth, Iechyd meddwl, Camddefnyddio sylweddau, Dementia	Datblygu gwasanaeth cymorth taliadau uniongyrchol sy'n rhoi ystod o wybodaeth, mewn fformatau hygyrch a fydd yn galluogi defnyddwyr gwasanaethau i ystyried dulliau gweithredu creadigol a grymusol i gefnogi eu lles gyda llai o ddibyniaeth ar wasanaethau arbenigol a rhoi cyfleoedd i recriwtio cynorthwywyr personol.	Porth Gofal	Blwyddyn 1
1.1.2 Sefydlu gwasanaeth cyngor a chymorth ariannol mewnol	1 2 3 5	Pryderon ariannol Tai o Ansawdd Gwael, Annibyniaeth	Rhoi gwybodaeth a chyngor i deuluoedd ac unigolion y gwasanaeth a fydd yn caniatáu iddynt reoli eu harian ac atal caledi ariannol gan gynnwys anawsterau o ran tai. Cysylltu hyn â strategaeth y Ganolfan Lles, datblygu a chynllunio'r gwasanaeth	Cyllid i weithio gyda'r Pyrth i gytuno ar ddull gweithredu	Blwyddyn 2
1.1.3 Mae dull gweithredu cydgysylltiedig o ran Cyngor a Chymorth Gwybodaeth trwy ein gwefan yn cynnwys gwybodaeth am yr holl wasanaethau; hyrwyddo gwasanaethau presennol	1 2 3 4	Pob un	Gwybodaeth glir, hygyrch a chyfredol am yr ystod o wasanaethau a chymorth yng Ngheredigion a fydd yn cefnogi pobl i helpu eu hunain a gwybod sut i gael gafael ar gymorth	Grŵp dan arweiniad TGCh gyda staff o'r Pyrth.	Blwyddyn 1
1.1.4 Sefydlu strategaeth farchnata/gyfathrebu i hyrwyddo cynigion a gwybodaeth ataliol am	1 2 3 5	Pob un	Rhoi arwydd i Gorfforaethol ynghylch y cymorth sydd ei hangen i godi ymwybyddiaeth o ffyrdd newydd o weithio a gwasanaethau newydd a gynigir a sut i gael gafael arnynt	I'w benderfynu - Angen cysylltu â 1.1.3	Blwyddyn 2

wasanaethau sy'n cael eu cynnig gan ein partneriaid					
1.1.5 Datblygu Clic fel y pwynt cyswllt cyntaf a gwasanaeth gwybodaeth	1 2 3	Pob un	Bydd yn hyrwyddo mynediad sengl a hawdd at wasanaeth gwybodaeth ac atgyfeirio ac yn lleihau'r baich ar Weithwyr Cymdeithasol i roi'r wybodaeth hon	Cyswllt Cwsmeriaid (Clic)	Blwyddyn 1
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
1.1.6 Datblygu gwasanaethau cyffredinol â ffocws a fydd ar gael yng nghanolfan lles Llanbedr Pont Steffan	1 2 3	Pob un (Byddai angen pennu ffocws gwasanaeth y ganolfan)	• Gwella lles meddyliol, emosiynol, corfforol a chymdeithasol y trigolion yn ardal Llanbedr Pont Steffan/Canol y Sir • Gwella'r arweiniad a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd agored i niwed sy'n wynebu heriau • Datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n seiliedig ar gryfderau ac sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • Diogelu a meithrin y rhai mwyaf agored i niwed • Lleihau'r baich ar wasanaethau statudol	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 1/2
1.1.7 Datblygu gwasanaethau cyffredinol â ffocws a fydd ar gael yng nghanolfan lles Plascrug	1 2 3	Pob un	• Gwella lles meddyliol, emosiynol, corfforol a chymdeithasol y trigolion yn ardal Aberystwyth/Gogledd y Sir • Gwella'r arweiniad a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd agored i niwed sy'n wynebu heriau • Datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n seiliedig ar gryfderau ac sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • Diogelu a meithrin y rhai mwyaf agored i niwed • Lleihau'r baich ar wasanaethau statudol	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2/3
1.1.8 Datblygu gwasanaethau cyffredinol â ffocws a fydd ar gael yng nghanolfan lles Aberteifi	1 2 3	Pob un	• Gwella lles meddyliol, emosiynol, corfforol a chymdeithasol y trigolion yn ardal Aberteifi/De'r Sir • Gwella'r arweiniad a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd agored i niwed sy'n wynebu heriau	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 3/4

			• Datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n seiliedig ar gryfderau ac sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • Diogelu a meithrin y rhai mwyaf agored i niwed • Lleihau'r baich ar wasanaethau statudol		

Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
1.1.9 Datblygu gwasanaethau cyffredinol â ffocws a fydd ar gael mewn trefi eraill trwy ddarpariaeth dros dro a thrwy'r ddarpariaeth allgymorth symudol	1 2 3	Pob un	• I wella lles meddyliol, emosiynol, corfforol a chymdeithasol y trigolion yn yr ardaloedd 'anodd eu cyrraedd / gwledig yng Ngheredigion • Gwella'r arweiniad a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd agored i niwed sy'n wynebu heriau • Datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n seiliedig ar gryfderau ac sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau • Diogelu a meithrin y rhai mwyaf agored i niwed • Lleihau'r baich ar wasanaethau statudol	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 4+
1.1.11 Gwella Cyngor a Chymorth Gwybodaeth ar dechnoleg gynorthwyol, cymhorthion a theclynnau sydd ar gael (Hyrwyddo'r rhaglen "Cysylltu")	1 2 3 4 5	Teimlo'n ynysig Eiddilwch Annibyniaeth Tai Dementia Iechyd gorfforol gwael	Darparu cyfleoedd hunangymorth ar gyfer cymorth cynnar yng nghartref y person a chymunedau lleol er mwyn grymuso unigolion i gynnal annibyniaeth a chydnerthedd unigol	Porth Gofal	Blwyddyn 2
1.2 **Agwedd haenog at atal.**					
1.2.1 Datblygu Cynllun Lles ac Atal	1 2 3 4 5	Pob un	Datblygu Cynllun Lles ac Atal i alinio â'r Strategaeth Gydol Oed a Lles, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant. Bydd y cynllun yn amlinellu'r blaenoriaethau allweddol sy'n ofynnol i gyflawni'r weledigaeth. Bydd y cynllun yn seiliedig ar dystiolaeth, data ac ar adborth a gafwyd trwy ymgysylltu â'r gymuned. Bydd y cynllun yn rhoi camau manwl i ni i lywio newid a gwelliant a chefnogi datblygiad gwasanaeth Porth Cymorth Cynnar.	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 1
1.2.2 Cytuno ar Gynllun Lles	1 2 3	Pob un	Cadarnhau beth fydd yr amserlenni ar gyfer cytuno ar y Cynllun Lles ac Atal trwy ein prosesau democrataidd mewnol.	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2

	4 5				

Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
1.2.3 Datblygu Gwasanaeth Synhwyraidd Gydol Oed a fydd yn cefnogi'r anghenion ar draws y continwwm ar gyfer ystod o ddefnyddwyr gwasanaethau gan gynnwys gwiriadau iechyd Atal ar gyfer preswylwyr cartrefi gofal a'r gymuned.	1 3 4	Teimlo'n ynysig Eiddilwch Annibyniaeth Dementia Iechyd corfforol gwael	Cefnogi unigolion â nam ar eu synhwyrau i fyw'n annibynnol a byw bywydau cyflawn.	Porth Gofal -	Blwyddyn 2
1.3 Ystod gadarn o gefnogaeth i Ofalwyr. Nid oes angen cymryd dim camau penodol gan fod y gwasanaeth Gofalwyr yn rhoi cymorth effeithiol a chadarn ar hyn o bryd. Angen sicrhau bod ffocws yn cael ei gadw ar sut mae'r strategaeth yn effeithio ar y gwasanaeth hwn					
1.4 Gwneud y mwyaf o botensial asedau cymunedol.					
1.4.1 Adolygu rolau Cysylltwyr Cymunedol – pennu rolau a chyfrifoldebau. Ffocws posib ar allgymorth i frwydro yn erbyn Ynysigrwydd, annibyniaeth, hyrwyddo Cynghorau Cymuned, clybiau a sefydliadau ym mhob cymuned leol. Cydlynu gyda CAVO a gwirfoddolwyr	1 2 3	Teimlo'n ynysig, Annibyniaeth, Addysg Cyflogaeth Hyfforddiant	Cynnal adolygiad annibynnol o rolau Cysylltwyr Cymunedol (Allgymorth) er mwyn nodi bylchau yn seilwaith y gymuned ac i nodi cymhlethdod cynyddol anghenion pobl (Dwy her allweddol sy'n wynebu ein gwasanaethau). Bydd yr adolygiad yn rhoi argymhellion cynhwysfawr i lywio newid a gwelliant a bydd yn cefnogi datblygiad y Gwasanaeth Ymyrraeth Gynnar	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 1
1.4.2 O safbwynt diogelwch cymunedol, gwella o ran atal troseddu ac ymddygiadau peryglus trwy brosiectau	1 2 3 5	Pob un	Gweithio gyda phartneriaid (y sector statudol a'r 3ydd sector) i gael dealltwriaeth gynhwysfawr o nodweddion allweddol 'beth sy'n gweithio' o ran ymyriadau cynnar.	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 1

Tudalen 38

allgymorth, gan weithio'n agos gyda sefydliadau statudol / partner/3ydd sector			Datblygu prosiectau allgymorth wedi'u targedu er mwyn atal neu leihau troseddau ieuenctid, troseddu neu ymddygiad gwrthgymdeithasol		
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
1.4.3 Asesiad o Anghenion – Datblygu rhaglen ymgysylltu â'r cyhoedd a fydd yn pennu anghenion. Gwella'r Asesiad o Anghenion y Boblogaeth	1 2 3 4 5	Pob un	Ail-ganolbwyntio buddsoddiad a datblygu gwasanaeth	Tîm ymgysylltu i weithio gyda'r Pyrth i gytuno ar ddull gweithredu	Blwyddyn 2
1.4.4 Adolygu sut rydym yn gweithio gyda'r trydydd sector i fynd i'r afael â phroblemau o fewn y strategaeth (teimlo'n ynysig, eiddilwch, annibyniaeth ac ati a hybu cyfranogiad y gymuned	1 3	Annibyniaeth Teimlo'n ynysig Eiddilwch Dementia	Cynnal adolygiad / dadansoddiad o gontractau trydydd parti i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn 'addas i'r diben' ac yn cynnig y gwerth gorau ac yn cwrdd â phryderon cynyddol yn y sir e.e. teimlo'n ynysig, eiddilwch ac ati	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2/3

Blaenoriaeth 2: **CRYFHAU TEULUOEDD FEL BOD PLANT A PHOBL IFANC YN AROS GYDA'U TEULU**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
2.1 **Cyflwyno dull gweithredu teulu cyfan gydag ystod eang o wahanol asiantaethau statudol a gwirfoddol i weithio gyda theulu. Mae'r dull gweithredu partneriaeth cydgysylltiedig hwn yn helpu i adeiladu ar gryfderau teulu a sicrhau newid cynaliadwy mewn meysydd pryder a nodwyd i'r teulu cyfan.**					
2.1.1 Adolygu'r dull gweithredu presennol o ymdrin â'r Tîm o Amgylch y Teulu a'n dull gweithredu "teulu cyfan" i bennu dull gweithredu Gydol Oed newydd o ddarparu Ymyrraeth Gynnar ac Atal	1 2 4 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Diffino'n glir ystyr y 'Dull Gweithredu Teulu Cyfan'. Adolygu model cyfredol y Tîm o Amgylch y Teulu a gwneud argymhellion ar gyfer newid. Dylai'r dull gweithredu 'Teulu Cyfan' fod yn strategaeth a arweinir gan deulu sy'n rhoi'r offer sydd eu hangen ar oedolion a phlant i osod eu nodau eu hunain, gwneud eu penderfyniadau eu hunain a chreu cynlluniau er mwyn sicrhau newid a sefydlogrwydd hidymor.	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 1
2.1.2 Mabwysiadu ymhellach Gynadledda Grŵp Teulu ar draws y rhaglen (cyfnodau cynnar/atal)	1 2 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Hwyluso cymorth a chyngor cynnar i deuluoedd a allai fod angen cefnogaeth i fynd i'r afael â phryderon sy'n dod i'r amlwg ynghylch eu gallu i ymdopi â heriau a chynnal diogelwch a lles aelodau penodol o'r teulu. Hybu cydnerthedd teuluol ac unigol gyda llai o ddibyniaeth ar wasanaethau statudol	Porth Gofal	Blwyddyn 1
2.1.3 Gwella'r gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd ac Ar Ffiniau Gofal i roi cymorth ataliol dwys i blant sydd ar fin dod i ofal	2 4 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Lleihau'r risg y bydd plant yn dod i ofal awdurdod lleol pryd bynnag y mae'n ddiogel gwneud hynny	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
2.1.4 Datblygu Lleihad Diogel Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal	2 4 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Sicrhau trafodaethau ar y cyd ar draws y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant a gyda gwasanaethau perthnasol eraill wrth gytuno ar flaenoriaethau a chamau gweithredu strategol allweddol wrth fynd i'r afael â lleihau plant sy'n derbyn gofal mewn ffordd ddiogel.	Porth Cynnal	Blwyddyn 1

2.1.5 Cymeradwyo a gweithredu Lleihad Diogel y Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal	2 4 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Sicrhau cytundeb corfforaethol a chytundeb y Cyngor a chefnogaeth i gamau gweithredu a blaenoriaethau strategol allweddol er mwyn lleihau plant sy'n derbyn gofal mewn ffordd ddiogel	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
2.1.6 Adolygu'r cymorth sydd ar gael i warcheidwaid arbennig a gofalwyr sy'n berthnasau fel rhan o ddatblygiad Strategaeth Lleihau'n Ddiogel Blant sy'n derbyn gofal	2 4 5	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Cefnogi plant i gael gofal gan eu teuluoedd estynedig a'u ffrindiau lle bynnag y mae'n ddiogel ac yn briodol gwneud hynny	Porth Cynnal	Blwyddyn 2
2.2 **Gweithio gyda'n partneriaid i fynd i'r afael ag achosion anawsterau ac agoredrwydd i niwed teuluoedd (e.e. profiadau niweidiol yn ystod plentyndod).**					
2.2.1 Rhoi gwell cymorth magu plant ar draws y continwwm ac o ganlyniad i atgyfeiriadau o bob ffynhonnell - Cymorth a Mentora, Cymorth wedi'i Dargedu	2 3	Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau Pryderon Ariannol Digartrefedd Tai o Ansawdd Gwael	Adolygu'r cymorth magu plant sydd ar gael a llywio datblygiad cymorth cyffredinol ac wedi'i dargedu o ran magu plant	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
2.2.2 Sefydlu darpariaeth graidd gynhwysol ar gyfer gweithgareddau gwyliau a chwarae (gan gynnwys darparu bwyd) gan gynnwys ar ôl ysgol a phenwythnosau.	2 5	Esgeuluso Plant	Cyflwyno rhaglen wedi'i thargedu o weithgareddau strwythuredig / cyfleoedd chwarae i blant, pobl ifanc a theuluoedd agored i niwed yn ystod gwyliau, penwythnosau ac ar ôl ysgol i gefnogi eu lles cymdeithasol, emosiynol, corfforol a meddyliol (a ariennir gan grant eleni - ond bydd angen nodi cyllid y dyfodol	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2
2.2.4 Cryfhau'r cymorth ar gyfer ail-uno plant a theuluoedd yn dilyn lleoliadau mewn gofal pryd bynnag y mae'n ddiogel ac yn briodol gwneud hynny fel rhan	2 5	Esgeuluso Plant	Rhoi cymorth i blant ddychwelyd i ofal eu teuluoedd pryd bynnag y mae'n ddiogel ac yn briodol gwneud hynny	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

o'r Strategaeth Lleihau Plant sy’n Derbyn Gofal					

Blaenoriaeth 3: **GALLUOGI UNIGOLION I FYW'N ANNIBYNNOL YN EU CYMUNED EU HUNAIN**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
3.1 **Tîm Amlddisgyblaethol a model cydlynu allweddol o weithio sy'n dwyn ynghyd ystod o wasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a gwasanaethau cymunedol eraill sy'n canolbwyntio ar ymyrryd yn gynnar i gadw pobl yn iach ac yn annibynnol trwy roi'r gofal cywir gartref neu yn y gymuned.**					
3.1.1 Datblygiad pellach tîm Brysbennu Porth Gofal i fodel Gydol Oed (gan gynnwys sefydlu canolbwynt Porth Gofal yng Nghanolfan Byw'n Annibynnol Ceredigion Felin-fach)	3 4	Pob un	Brysbennu atgyfeiriadau mewn ffordd integredig gyda chyfleoedd i gyfeirio ac atgyfeirio ymlaen at wasanaethau cymorth cynnar ac atal yn y gymuned ynghyd â gwasanaethau tymor byr wedi'u targedu i ddiwallu anghenion cymorth a nodwyd ac felly lleihau'r angen am ofal a chymorth hirdymor arbenigol	Porth Gofal	Blwyddyn 1
Archwilio a datblygu'r dull gweithredu cydlynydd allweddol fel model Gydol Oed	3 4	Pob un	Archwilio a fyddai rôl 'Cydlynydd Allweddol' o fewn y Model Gydol Oed a Lles yn briodol. Y cydlynydd allweddol fyddai'r unigolyn sy'n gweithio mewn rôl gefnogol gydag unigolion / teuluoedd. Gallent weithredu fel un pwynt cyswllt ar gyfer yr unigolyn / teulu gan eu cefnogi i gydlynu eu gofal ar draws iechyd, addysg, gofal cymdeithasol, tai, pryderon ariannol ac ati. Dros amser, gallai'r Cydlynydd Allweddol rymuso unigolion / teuluoedd trwy roi cymorth, adnoddau a gwybodaeth iddynt i ddiwallu eu hanghenion unigol	Porth Cymorth Cynnal	Blwyddyn 1
3.2 **Yr ystod o ddarpariaeth offer a'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol.**					
3.2.1 Adolygu'r gwasanaeth mewnol technoleg weithredol presennol: cwmpasu posibiliadau canolbwynt/siop ar gyfer modelau darparu Gydol Oed	3	Annibyniaeth Eiddilwch Dementia	Datblygu strategaeth dechnoleg gynorthwyol ac offer i lywio'r flaenraglen waith i gynyddu hygyrchedd a darpariaeth i'r cyhoedd yn ogystal â'r rhai a atgyfeirir trwy wasanaethau statudol.	Porth Gofal	Blwyddyn 1

3.2.2 Datblygu modelau darparu'r dyfodol ar gyfer technoleg ac offer cynorthwyol ar gyfer model Gydol Oed	3	Annibyniaeth Eiddilwch Dementia	Bydd yn rhoi cyfle hygyrch i unigolion ddod o hyd i gymhorthion ac offer priodol i gynnal annibyniaeth a lles a mwy o gydnerthedd a dibyniaeth unigolion ar wasanaethau statudol	Porth Gofal	Blwyddyn 2
3.3 **Ystod o opsiynau gwasanaeth sy'n cynnwys adsefydlu, ail-alluogi, taliadau uniongyrchol, gwasanaethau dydd a darpariaeth gofal cartref well.**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
3.3.1 Datblygu model/au newydd ar gyfer darparu Taliadau Uniongyrchol	3 4	Annibyniaeth	Grymuso unigolion i reoli eu hanghenion cymorth eu hunain yn greadigol ac yn annibynnol gyda llai o ddibyniaeth ar wasanaethau statudol i ddiwallu anghenion	Porth Gofal	Blwyddyn 1
3.3.2 Datblygu model newydd gydol oed ar gyfer ail-alluogi a gofal cartref / gwneud y defnydd gorau o'r ddarpariaeth a'r cyfleusterau cyfredol	3	Annibyniaeth Dementia	Darparu gwasanaeth ymatebol sy'n gallu ateb y galw cynyddol am wasanaethau gofal yn y gymuned wrth ganolbwyntio ar alluogi ac adfer a hybu annibyniaeth a chydnerthedd unigolion	Porth Gofal	Blwyddyn 1
3.3.3 Adolygu gwasanaeth darparu prydau bwyd yn y cartref gan gynnwys cwmpasu'r ddarpariaeth gymunedol	3	Annibyniaeth Eiddilwch	Hybu gwasanaethau effeithiol ac effeithlon wrth gefnogi annibyniaeth pobl	Porth Cynnal	Blwyddyn 2
3.3.4 Datblygu Rhaglen Lles ar gyfer cyflyrau a gweithgareddau cronig	3	Annibyniaeth Eiddilwch	Gwasanaethau rhagweithiol i bobl sy'n byw gyda chyflyrau cronig; dewisiadau sy'n cefnogi'r hyn y gallant ei wneud nid yr hyn na allant ei wneud	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2
3.4 **Dull gweithredu cyfannol o gefnogi pobl ifanc wrth iddynt drosglwyddo i fod yn oedolion.**					
3.4.1 Adolygu a datblygu cymorth/hyfforddiant sgiliau bywyd gofynnol mewn meysydd fel tai, cyllid a chyflogaeth	3	Annibyniaeth Pryderon Ariannol Teimlo'n ynysig	Deall y gofynion ar gyfer sgiliau bywyd gydag ystod o grwpiau/defnyddwyr gwasanaethau a chyfleoedd i ddiwallu'r anghenion hynny	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 2

3.4.2 Cymorth â ffocws i Bobl sy'n Gadael Gofal a phobl ifanc ag anableddau dysgu sydd â phrofiad gwaith/prentisiaeth	3	Annibyniaeth Addysg Cyflogaeth Hyfforddiant	Cefnogi cyfleoedd o ran cyflogaeth i bobl agored i niwed	Porth Cynnal	Blwyddyn 2
3.4.3 Datblygu cyfleoedd ar gyfer Mentrau Cydweithredol/Presgripsiynu Cymdeithasol/Cymdeithasol	3	Annibyniaeth Addysg Cyflogaeth Hyfforddiant	Cynnal adolygiad i ddatblygu gwell dealltwriaeth o • beth yw ystyr Mentrau Cydweithredol/Presgripsiynu Cymdeithasol/Cymdeithasol • y rhesymau a'r angen i ddatblygu cynlluniau presgripsiynu cymdeithasol • sut y gallai hyn weithio yng Ngheredigion • sut y bydd hyn yn effeithio ar drigolion Ceredigion ac yn fuddiol iddynt	Porth Cymorth Cynnar	Blwyddyn 4+
3.5 Dull gweithredu system gyfan o gynorthwyo pobl i fyw gydag anhwylderau hirdymor (gyda ffocws penodol ar gymorth dementia).					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
3.5.1 Sefydlu'r model ar gyfer Cydlynu Dementia (mapio a bylchu cylch gwaith / rôl / gwasanaeth ynghyd â chanlyniadau a ddymunir)	3	Dementia Teimlo'n ynysig	Pennu model er mwyn gweithredu cyfeiriad strategaethau cenedlaethol / rhanbarthol mewn lleoliad lleol.	Porth Cynnal (Strategaeth/ Canlyniadau Targed /Cynllun gweithredu)	Blwyddyn 1/2
3.5.2 Datblygu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Dementia Ceredigion	3	Dementia	Gweithredu'r strategaethau cenedlaethol a rhanbarthol ar lefel leol gan ystyried yr ystod o gefnogaeth ar gyfer cymorth a gofal dementia	Porth Cynnal (Strategaeth/ Canlyniadau Targed /Cynllun gweithredu)	Blwyddyn 3

3.5.3 Sefydlu perthnasoedd â darparwyr i ddatblygu cyfleusterau, yn enwedig mewn gofal dementia / gofal nyrsio pen-uchaf.	3	Dementia	Darparu atebion lleol a darpariaeth ar gyfer dementia ar draws y continwwm angen	I'w bennu gyda chymorth y Gwasanaethau Corfforaethol	Blwyddyn 2
3.5.4 Nodi rhaglen rheoli cyflyrau hirdymor, a ddarperir trwy'r Canolfannau Lles mewn cydweithrediad â'r Bwrdd Iechyd.	3	Iechyd Corfforol Gwael Eiddilwch Annibyniaeth	Darparu gwasanaethau lleol a phwyntiau mynediad cymorth i ddinasyddion sydd ag anhwylderau hirdymor nad oes angen cynllun gofal a chymorth arnynt	Porth Gofal	Blwyddyn 3

Blaenoriaeth 4: **DARPARU DULLIAU CYMESUR O DRIN GOFAL A CHYMORTH WEDI'I REOLI**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
4.1 **Cynnig gofal canolraddol cydgysylltiedig helaeth.**					
4.1.1 Cadarnhau pa ymyrraeth tymor byr (ee Gofal Cartref a Galluogi yn y Cartref) a gynigir gan Borth Gofal ar draws model Gydol Oed (8 i 10 wythnos)	4	Eiddilwch Annibyniaeth Dementia Iechyd Corfforol Gwael	Darparu dull cyfannol o drin cymorth yn y gymuned gyda'r ffocws cychwynnol ar gymorth, galluogi ac adferiad tymor byr wedi'i dargedu, gan leihau'r angen am becynnau gofal hirdymor	Porth Gofal	Blwyddyn 1
4.2 **Dull amserol sy'n canolbwyntio ar adferiad o drin gofal a chymorth.**					
4.2.1 Gwerthuso Rhaglen 3 - Gweithwyr Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn integreiddio â Gofal a Galluogi yn y Cartref	4	Eiddilwch Annibyniaeth Dementia Iechyd Corfforol Gwael	Galluogi datblygiad dull cyfannol o drin cymorth yn y gymuned gyda'r ffocws cychwynnol ar gymorth, galluogi ac adferiad tymor byr wedi'i dargedu, gan leihau'r angen am becynnau gofal hirdymor	Porth Gofal	Blwyddyn 1
4.2.2 Adolygiad o'r ddarpariaeth o allgymorth gydol oed i bobl ag anawsterau iechyd meddwl er mwyn cynorthwyo adferiad	3 4	Iechyd Meddwl	Llywio datblygiad ymyrraeth gynnar gydol oed a chymorth ataliol i bobl sy'n profi anawsterau iechyd meddwl.	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
4.2.3 Adolygiad o'r ddarpariaeth o allgymorth gydol oed i bobl sy'n camddefnyddio sylweddau	4 3	Camddefnyddio sylweddau Iechyd Meddwl	Llywio datblygiad ymyrraeth gynnar gydol oed a chymorth ataliol i bobl sy'n cael anawsterau o ran camddefnyddio sylweddau	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
4.2.4 Cryfhau darpariaeth cymorth i blant a phobl ifanc sydd angen cymorth ag anawsterau iechyd meddwl	4 3	Iechyd Meddwl	Hybu lles emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
4.2.5 Adolygu'r ystod o ddarpariaeth seibiant ar gyfer Gydol Oed, diwrnod / rhan o ddiwrnod / Preswyl / 3ydd Sector er mwyn datblygu cynllun strategol ar gyfer darpariaeth y dyfodol	4 3 2	Eiddilwch Annibyniaeth Dementia Iechyd Corfforol Gwael Iechyd Meddwl	Er mwyn sicrhau bod ystod o gymorth seibiant priodol ar gael i gynnal annibyniaeth a chymorth i ofalwyr, gan leihau'r angen am wasanaethau gofal a chymorth tymor hwy	Porth Gofal	Blwyddyn 2
4.3 **Ystod o opsiynau llety a all ddiwallu anghenion tymor byr, tymor canolig a hirdymor am ofal a chymorth.**					
4.3.1 Cytundeb â Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig ar gyfer darparu ystod o lety gan gynnwys cyfleoedd ar gyfer llety mewn argyfwng	4 2	Digartrefedd Tai o ansawdd gwael Esgeuluso Plant Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau	Argaeledd ystod o opsiynau o ran llety a thai i gynorthwyo unigolion a theuluoedd i fyw'n dda a chynnal lles gyda llai o ddibyniaeth ar wasanaethau arbenigol	Porth Gofal	Blwyddyn 1 i 3
4.3.2 Adolygu darpariaeth tai a llety a gofal i bobl ag Anaf i'r Ymennydd i lywio cefnogaeth y dyfodol	4	Iechyd Meddwl Camddefnyddio Sylweddau	Adolygu'r ddarpariaeth i lywio cryfhau cymorth i bobl sydd wedi cael anaf i'r ymennydd.	Porth Cynnal	Blwyddyn 1 i 3
4.3.3 Gwella darpariaeth llety ar gyfer tai â chymorth i grwpiau agored i niwed, yn enwedig pobl sy'n profi anawsterau Iechyd Meddwl, anawsterau Camddefnyddio Sylweddau, Dysgu	4 2	Iechyd Meddwl Cam-drin Domestig Camddefnyddio Sylweddau Digartrefedd Tai o ansawdd gwael Esgeuluso Plant	Hybu cyfleoedd ar gyfer tai/llety i grwpiau agored i niwed	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

Blaenoriaeth 5: **DIOGELU UNIGOLION A'U CADW'N DDIOGEL RHAG CAMDRINIAETH, NIWED AC ESGEULUSTOD**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
5.1 **Datblygu trefniadau diogelu cydgysylltiedig a chymesur ar gyfer oedolion a phlant – o fewn y Cyngor a chydag asiantaethau partner.**					
5.1.1 Cynyddu cyfleoedd ar gyfer lleoliadau mwy lleol a rhanbarthol i blant a theuluoedd trwy ddatblygu'r cyfleuster Rhiant a Baban a chymryd rhan yn natblygiad y Cynllun Llety Diogel i Blant ag Anghenion Cymhleth	5 4	Esgeuluso Plant	Cynyddu mwy o ddewis o ran lleoliadau lleol a rhanbarthol i blant a theuluoedd a sicrhau canlyniadau o ansawdd gwell.	Porth Cynnal	Blwyddyn 2 -3
5.1.2 Datblygu tîm diogelu gydol oed o fewn Cyngor Sir Ceredigion a fydd yn alinio cyn belled â phosibl y trefniadau ar gyfer oedolion a phlant wrth sicrhau cydymffurfedd â deddfwriaeth a chanllawiau perthnasol.	5	Pob un	Datblygu trefniadau diogelu effeithiol o ran gydol oed ar draws y model sydd hefyd yn ystyried gofynion penodol i oedran	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
5.1.3 Datblygu trothwy diogelu a phrotocolau'r llwybr ar draws y model	5	Pob un	Sefydlu protocolau a throthwyon angenrheidiol i gefnogi gweithio diogel ac effeithiol ar draws y model	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
5.2 **Canolbwyntio'n benodol ar achosion ac effeithiau cam-drin domestig (e.e. camddefnyddio sylweddau / iechyd meddwl / pwysau ariannol).**					
5.2.1 Adolygu'r cymorth lleol a rhanbarthol sydd ar gael i	5	Cam-drin Domestig	Sicrhau mynediad effeithiol at wasanaethau trwodd i bobl a theuluoedd sy'n profi cam-drin domestig	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

ddioddefwyr cam-drin domestig i hybu mynediad effeithiol at wasanaethau.					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
5.2.2 Cryfhau cymorth gydag ymwybyddiaeth a gwybodaeth o ran diogelu ar strategaethau cadw'n ddiogel ar gyfer pobl sydd mewn perygl o niwed	5	Cam-drin Domestig Esgeuluso Plant	Rhoi cymorth i leihau'r risg o ailatgyfeiriadau diogelu a gwella ymwybyddiaeth pobl o sut y gallant gadw'n ddiogel rhag niwed	Porth Cynnal	Blwyddyn 2
5.2.3 Datblygu ymatebion ymyrraeth gynnar ac ymatebion ataliol i adroddiadau lefel isel nad ydynt yn cyrraedd y trothwy ar gyfer ymyriadau diogelu i blant ac oedolion	5	Cam-drin Domestig Esgeuluso Plant	Sicrhau ymyrraeth gynnar ac atal i bobl a theuluoedd sydd mewn perygl o brofi pryderon diogelu	Porth Cynnal	Blwyddyn 1
5.2.4 Hybu mynediad i'r rhaglen Cyflawnwr ranbarthol a chymorth i ddioddefwyr cam-drin domestig	5	Cam-drin Domestig	Cynyddu cyfleoedd i bobl fynd i'r afael ag ymddygiad treisgar a difrïol a lleihau nifer yr achosion o gam-drin domestig	Porth Cynnal	Blwyddyn 2
5.2.5 Parhau i gyflwyno fframwaith hyfforddi Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol	5	Cam-drin Domestig	Cynyddu ymwybyddiaeth a gallu i ymateb yn effeithiol i gam-drin domestig.	Porth Cynnal	Blwyddyn 2

5.3 **Arwain ar raglen benodedig i sicrhau bod diogelu yn cael ei fabwysiadu fel cyfrifoldeb pawb.**					
Cam Gweithredu	Cyfeiriad allanol	Maes/meysydd angen	Beth fydd yn ei gyflawni/effaith ar ail-gydbwyso gofal a chymorth	Porth Arweiniol	Blwyddyn
5.3.1 Cyflwyno hyfforddiant polisi a gweithdrefn diogelu i'r holl staff o fewn fframwaith y cytunwyd arno	5	Cam-drin Domestig Esgeuluso Plant	Cynyddu ymwybyddiaeth a gallu i ymateb yn effeithiol i bryderon diogelu	Porth Cynnal	Blwyddyn 1

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Model Gydol Oed a Llesiant

Strategaeth | 2021 - 2027

Cyflwyniad

Croeso i Strategaeth Gydol Oed a Llesiant Cyngor Sir Ceredigion.

Mae'r strategaeth hon yn rhan allweddol o Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion, sef y ddogfen sy'n dangos prif flaenoriaethau'r Cyngor. Nod y blaenoriaethau yw galluogi darparu gwasanaethau a fydd yn gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl Ceredigion.

Mae rhoi cymorth a chefnogaeth i'r holl oedrannau ac anghenion gwahanol yn her sylweddol i'r Cyngor gydag adnoddau cyfyngedig. Mae proffil y gymdeithas a demograffeg wedi newid cryn dipyn dros y degawd diwethaf gyda chynnydd sylweddol yn nifer yr achosion o gamddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a cham-drin domestig ynghyd â chynnydd yn nifer y grwpiau oedran hŷn sy'n byw yng Ngheredigion. O ganlyniad, mae'r galw am rai gwasanaethau wedi cynyddu gan roi mwy o bwysau ariannol ar y meysydd gwasanaeth hynny. Yn ogystal, mae lefelau diweithdra ynghyd â lefelau incwm isel wedi esgor ar fwyfwy o anawsterau i bobl gael mynediad at dai diogel, fforddiadwy.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Un o'r blaenoriaethau allweddol yn y strategaeth gorfforaethol yw **galluogi gwytnwch mewn unigolion a theuluoedd**. O fewn y flaenoriaeth hon mae'r Cyngor yn dymuno sicrhau'r canlyniadau canlynol:

Dinasyddion o bob oed i gael gwell ansawdd bywyd

Gwell rhwydweithiau cymorth i deuluoedd a phobl mewn angen ledled y Sir

Gwell llesiant ac iechyd trwy ymyriadau effeithiol

Rhwydweithiau sefydledig o grwpiau cymunedol a gwirfoddol ledled y Sir i roi cefnogaeth ataliol strategol a thrwy hynny gynyddu gwytnwch cymunedol a gofal cymdeithasol cynaliadwy.

Gwell dewis o dai lleol ac ansawdd gwell iddynt.

Mae'r flaenoriaeth sy'n canolbwyntio ar wella dyfodol pobl yn ceisio sicrhau'r canlyniadau canlynol:

Bydd Ceredigion a'i dinasyddion...

â phroffil cynaliadwy o ran oedran y boblogaeth

yn barod i wireddu eu potensial ym mywyd economaidd a chymdeithasol y Sir

yn cael rhagor o gyfleoedd ac yn cael eu hysbrydoli i ddatblygu sgiliau ymarferol, deallusol a chymdeithasol a fydd yn arwain at fywydau gweithgar ac iach.

yn parhau i fod yn gartref bywiog i'r iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig

Bydd

pob dinesydd

yn cael mynediad at ystod o raglenni ac ymyriadau sy'n gysylltiedig ag iechyd ym mhob sector yn ein cymunedau, a thargedu'r rhai sydd mwyaf mewn perygl.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Mae’r **Strategaeth Gydol Oed a Llesiant** yn nodi’r **weledigaeth** a’r **dulliau** cysylltiedig a ddefnyddir i drawsffurfio sut y cefnogir llesiant a diogelwch pobl Ceredigion.

Mae’r **strategaeth yn disgrifio’r daith** y bydd y Cyngor yn ei chymryd, ochr yn ochr â’i bartneriaid, i drawsnewid ei ffordd o weithio. Mae’n rhoi’r cyd-destun strategol ar gyfer comisiynu yn y dyfodol, darparu gwasanaethau gweithredol, rheoli gofal a’n rôl yn integreiddio gwasanaethau.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Mae'r strategaeth yn egluro sut y byddwn yn:

rhoi
y model gweithredu
Gydol Oed a Llesiant newydd
ar waith

lleihau'r galw
am ofal a chymorth a reolir a chanolbwyntio adnoddau ar y rhai sydd eu hangen fwyaf

cefnogi ein gweithlu
i ddatblygu ffordd newydd o gefnogi unigolion yng Ngheredigion

canolbwyntio
ar wasanaethau ataliol sy'n helpu pobl i aros yn annibynnol neu adennill yr annibyniaeth y maent ei eisiau ac yn ei werthfawrogi

darparu gwasanaethau
o fewn y gyllideb

cydweithio gyda phartneriaid
i ddarparu system iechyd, llesiant a gofal cymdeithasol sy'n fwy cydgysylltiedig

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Y weledigaeth

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn darparu gwasanaethau cyhoeddus dwyieithog a chynaliadwy sy'n werth am arian ac sy'n cefnogi economi gref ac amgylchedd iach wrth hyrwyddo llesiant yn ein pobl a'n cymunedau

Sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn. Sicrhau mynediad teg at wasanaethau rhagorol – rhai cyffredinol a rhai wedi'u targedu – sy'n diogelu ac yn cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd. Datblygu sgiliau a gwytnwch a fydd yn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau sy'n eu hwynebu.

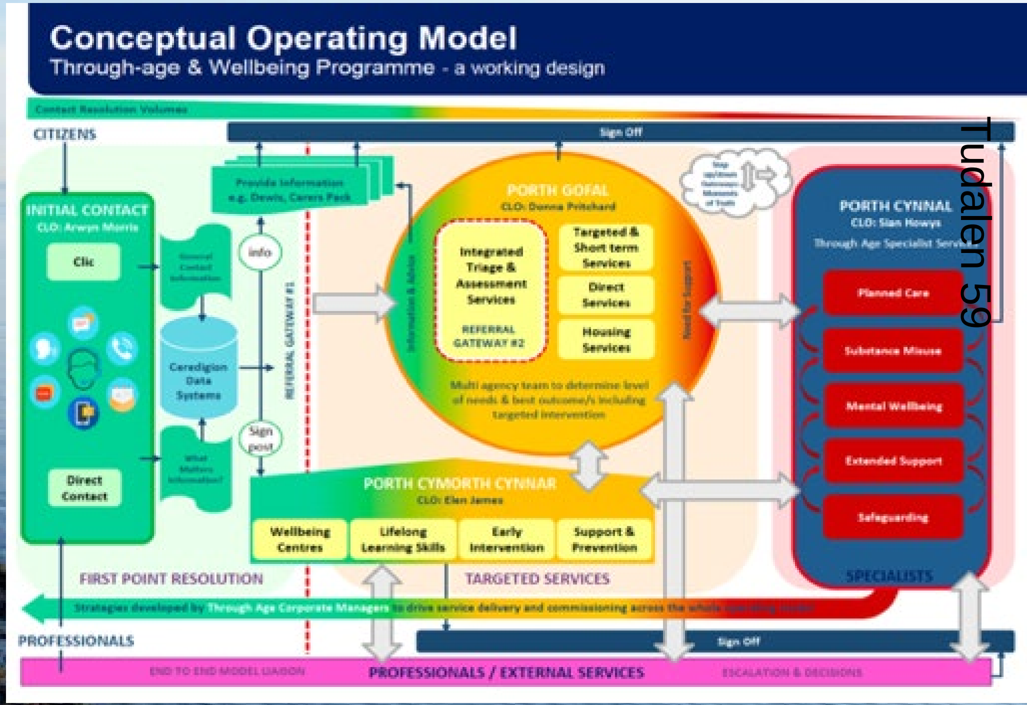

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

y Model Gydol Oed a Llesiant

SSWBA – dyma'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer gwella llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth, a gofalwyr sydd angen cefnogaeth, ac ar gyfer trawsnewid gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru. Mae'n gosod cyfrifoldebau ar awdurdodau lleol (gyda'u partneriaid) i ddatblygu ystod o gefnogaeth ataliol, i ganolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig i bobl wrth ddarparu gwasanaeth, i sicrhau bod unigolion yn cael eu hamddiffyn rhag camdriniaeth, niwed ac esgeulustod ac i ddatblygu marchnadoedd gofal a chymorth.

WFGA – mae'r Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus yng Nghymru feddwl am effaith hirdymor eu penderfyniadau, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd, ac i atal problemau parhaus fel tlodi, anghydraddoldebau iechyd a newid yn yr hinsawdd.

RISCA - mae'r Ddeddf hon yn darparu'r fframwaith statudol ar gyfer rheoleiddio ac arolygu gofal cymdeithasol yng Nghymru. Mae'n gosod ansawdd gwasanaethau a gwelliant wrth wraidd rheoleiddio. Mae'n cryfhau amddiffyniad i'r rhai sydd ei angen ac yn creu system reoleiddio sy'n canolbwyntio ar bobl sydd angen gofal a chymorth, a'r gweithlu gofal cymdeithasol.

Strategaeth Gorfforaethol Ceredigion – mae hon am geisio ailfywiogi'r economi leol a darparu amgylchedd llewyrchus, iach, diogel a fforddiadwy lle gall dinasyddion Ceredigion fyw a gweithio ynddo ac a fydd yn ceisio cadw pobl ifanc mewn swyddi â chyflogau da.

Asesiad Anghenion Poblogaeth Gorllewin Cymru – mae hwn yn rhoi dadansoddiad strategol lefel uchel o anghenion gofal a chymorth dinasyddion ledled Gorllewin Cymru ynghyd ag anghenion cefnogaeth i ofalwyr. Mae'n asesu i ba raddau y caiff yr anghenion hynny eu diwallu ar hyn o bryd ac yn nodi ymhle y mae angen gwella a datblygu ymhellach i sicrhau bod unigolion yn cael y gefnogaeth gywir ac yn gallu byw bywydau cyflawn.

Asesiad o Lesiant Ceredigion – mae hwn yn amlinellu sut mae llesiant yn edrych yn y Sir a sut mae trigolion a chymunedau Ceredigion eisiau i lesiant edrych yn y dyfodol. Mae'r asesiad yn archwilio materion allweddol sy'n cael effaith gadarnhaol ac/neu negyddol ar lesiant ac yn rhoi trosolwg a dealltwriaeth sylfaenol o natur a lefelau llesiant yng Ngheredigion.

Y Papur Gwyn ar Ailgydbwyso Gofal a Chymorth – mae hwn yn bwriadu datblygu fframwaith cenedlaethol ar gyfer comisiynu gofal cymdeithasol a fydd yn ailgydbwyso gofal a chymorth. Bydd yn lleihau cymhlethdod ac yn sicrhau mai ansawdd yw penderfynydd allweddol llwyddiant yn y farchnad gofal cymdeithasol. Bydd ganddo ffocws cryf ar gryfhau a chefnogi'r gweithlu.

SSWBA – Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

WFGA – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

RISCA – Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

CEREDIGION

NAWR AC YN Y DYFODOL

Yn 2020 cyfanswm poblogaeth Ceredigion oedd

72,695

gan gynnwys 11,318 o fyfyrwyr.

Yn ôl rhagamcanion poblogaeth cyfredol, bydd cyfanswm poblogaeth Gorllewin Cymru yn codi i 425,400 erbyn 2033, gyda chynnydd yn y rhai dros 65 oed o 88,200 yn 2013 i 127,700 erbyn 2033.

Mae dros hanner (58.5%) poblogaeth Ceredigion yn siarad Cymraeg, cynnydd o 6% o'r flwyddyn yn dod i ben fis Medi 2009.

Bydd y boblogaeth dros 65 oed sy'n byw yng Ngheredigion yn cynyddu **27%** erbyn 2039.

Mae **3,444** o sefydliadau trydydd sector gweithredol (sy'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol o 3,330)

Canran y plant sy'n derbyn gofal a chymorth gyda phroblemau camddefnyddio sylweddau yng Ngheredigion yw 5% (sy'n is na chyfartaledd Cymru o 7.5%).

Mae tlodi plant yng Ngheredigion wedi cynyddu mwy na **3%** ers 2014.

Erbyn 2033 bydd cyfran y boblogaeth sydd rhwng 0-14 oed yng Ngheredigion yn gostwng i 15% a bydd pobl ifanc 15-24 oed hefyd yn gostwng i 11%.

Disgwylir cynnydd sylweddol yn nifer y bobl 65 oed a hŷn sydd ag anabledd dysgu o 395 yn 2021 i 463 yn 2035.

Mae gan Ceredigion nifer is o Blant sy'n derbyn Gofal na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae anghenion gofal a chymorth yn rhychwantu ystod eang – o'r cyffredinol trwy ymyrraeth gynnar, anghenion lluosog ac ymyrraeth adferol.

Mae'r rhanbarth yn denu lefelau uchel o fewnfudo ymysg pobl dros 65 oed. Y lefel ar gyfer Ceredigion yw cyfradd ymfudo o 29% gydag 85% o'r rhain dros 65 oed.

Rhagwelir mai nifer y bobl 0-17 oed a fydd ag anabledd yn ôl diffiniadau y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd yng Ngheredigion yn 2035 fydd 1006.

1381

o bobl y gwyddys sydd wedi'u diagnosio â Dementia yn 2021, rhagwelir y bydd y ffigwr hwn yn codi i 2021 erbyn 2035.

Mae disgwyliad oes Ceredigion yn dda ar 80.5 oed i ddynion ac yn 84.1 oed i fenywod, y ddau ohonynt yn uwch na'r cyfartaleddau cenedlaethol.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Cyd-destun Ceredigion – yr achos dros newid

- Galw sy’n cynyddu, cyflenwad sy’n lleihau (disgwyliad oes uchel)
- Nifer sy’n lleihau o blant a phobl ifanc (1-15 oed)
- Costau cynyddol yn y system
- System gymhleth i lywio drwyddi
- Yr angen am atebion integredig ar draws sectorau
- Tan-ddefnyddio ar asedau cymunedol
- Lefelau uchel o yfed alcohol
- Enillion cyfartalog isaf
- Nifer uchel o blant wedi’u haddysgu gartref yng Ngorllewin Cymru
- Cynnydd mewn camddefnyddio cyffuriau ac alcohol mewn cymunedau gwledig a threfol
- Cost gynyddol llety
- Amodau tai o safon wael (yn effeithio ar les pobl hŷn)
- Cyfyngedig yw’r ddarpariaeth o ran tai cysgodol
- Y boblogaeth ymddeol sy’n buddsoddi mewn hunanddatblygiad
- Mae llawer o bobl yn derbyn gofal a chymorth gan deuluoedd
- Argaeledd y gweithlu (niferoedd yn cymudo i mewn ac allan)
- Nifer uwch na’r cyffredin o sefydliadau’r trydydd sector
- Gorddibyniaeth ar y sector cyhoeddus ar gyfer cyflogaeth

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Sicrhau hawliau
Rheolaeth dros fywyd o ddydd i ddydd (oedolion)

Iechyd corfforol a meddyliol a lles emosiynol

Datblygiad corfforol, deallusol, emosiynol, cymdeithasol ac ymddygiadol (Plant)

Addasrwydd llety preswyl

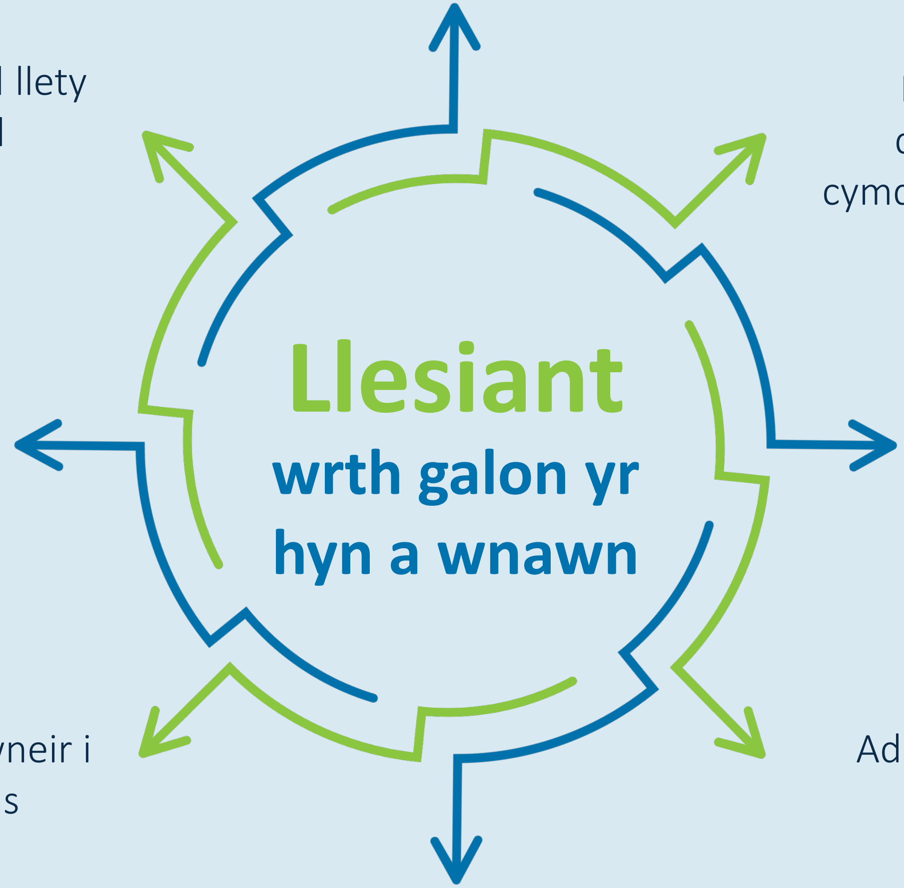

Llesiant cymdeithasol ac economaidd

Yn gweithio (oedolion)

Amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod

Y cyfraniad a wneir i gymdeithas

Addysg, hyfforddiant a hamdden

Perthnasau personol, teuluol a domestig.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

DYMA'R HYN RYDYM YN BWRIADU EI GYFLAWNI

Dull ledled y Cyngor cyfan

- mynd i'r afael ag achosion sylfaenol anawsterau a bregusrwydd pobl a'r rhesymau y maent yn dod i gysylltiad â'r gwasanaeth (e.e. profiadau niweidiol yn ystod plentyndod)

"byddwn yn datrys problemau nid eu cadw dan reolaeth"

Cydweithio cryf â phartneriaid

Cynyddu gwytnwch unigolion yn eu cymuned

Llai o ddyblygu adnoddau a chapasiti a gwneud y mwyaf o'r hyn sydd eisoes ar gael

Symud i ffwrdd o ganolbwyntio ar yr unigolyn a'i heriau yn annibynnol ar bopeth arall

a symud tuag at ddull mwy cyfannol sy'n cefnogi'r unigolyn a'i rwydwaith (e.e. rhwydweithiau cymorth teulu a chymuned) yn ogystal â'r unigolyn

Llai o ddibyniaeth ar ofal a chymorth a reolir

Seilwaith ymyrryd ac atal sy'n gynnar ac yn gryf

- i gefnogi pobl i ddatblygu eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u hyder i fyw'n dda

Dulliau gweithredu poblogaeth gyfan

- i gefnogi pobl o bob oed a'u gofalwyr i reoli eu llesiant

Newid trawsnewidiol mewn diwylliant ac ymarfer

Dull o ddarparu gwasanaeth

- sy'n gweld pob elfen o'r Model Gydol Oed yn rhoi'r gefnogaeth gywir ar yr adeg iawn gan ddefnyddio dull Tîm o Amgylch y Teulu / yr Oedolyn

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y **daith** i ailddiffinio gofal a chymorth yng Ngheredigion

GWEITHGARWCH

Cynnydd mewn cefnogaeth gyffredinol ac ataliol

Gostyngiad mewn gofal a chymorth a reolir

Y GYLLIDEB

Cynnydd yn y gyllideb a ddyrannwyd i Porth Cymorth Cynnar

Gostyngiad yn y gyllideb a ddyrannwyd i Porth Cynnal

BYDD LLWYDDIANT YN EDRYCH FEL HYN

- Diwallu anghenion pobl yn y ffordd fwyaf amserol wrth eu helpu i gyflawni'r hyn sy'n bwysig iddyn nhw
- Llai o ddibyniaeth ar wasanaethau'r Cyngor
- Ailddyrannu adnoddau, a thystiolaeth i ddangos bod atal yn gweithio gan ein bod yn lleihau'r angen am ofal a chymorth a reolir
- Manteisio gymaint ag y bo modd ar rôl technoleg ar gyfer unigolion, staff a darparu gwasanaethau
- Gweithlu hynod fedrus, effeithiol ac ymroddedig
- Marchnad gref a pherthynas agos â darparwyr i'n helpu i gynllunio a chomisiynu yn effeithiol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y **weledigaeth** ar gyfer y Model Gydol Oed a Llesiant

- Sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn.
- Sicrhau mynediad teg at wasanaethau rhagorol – rhai cyffredinol a rhai wedi'u targedu – sy'n diogelu ac yn cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd.
- Datblygu sgiliau a gwytnwch a fydd yn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau sy'n eu hwynebu.

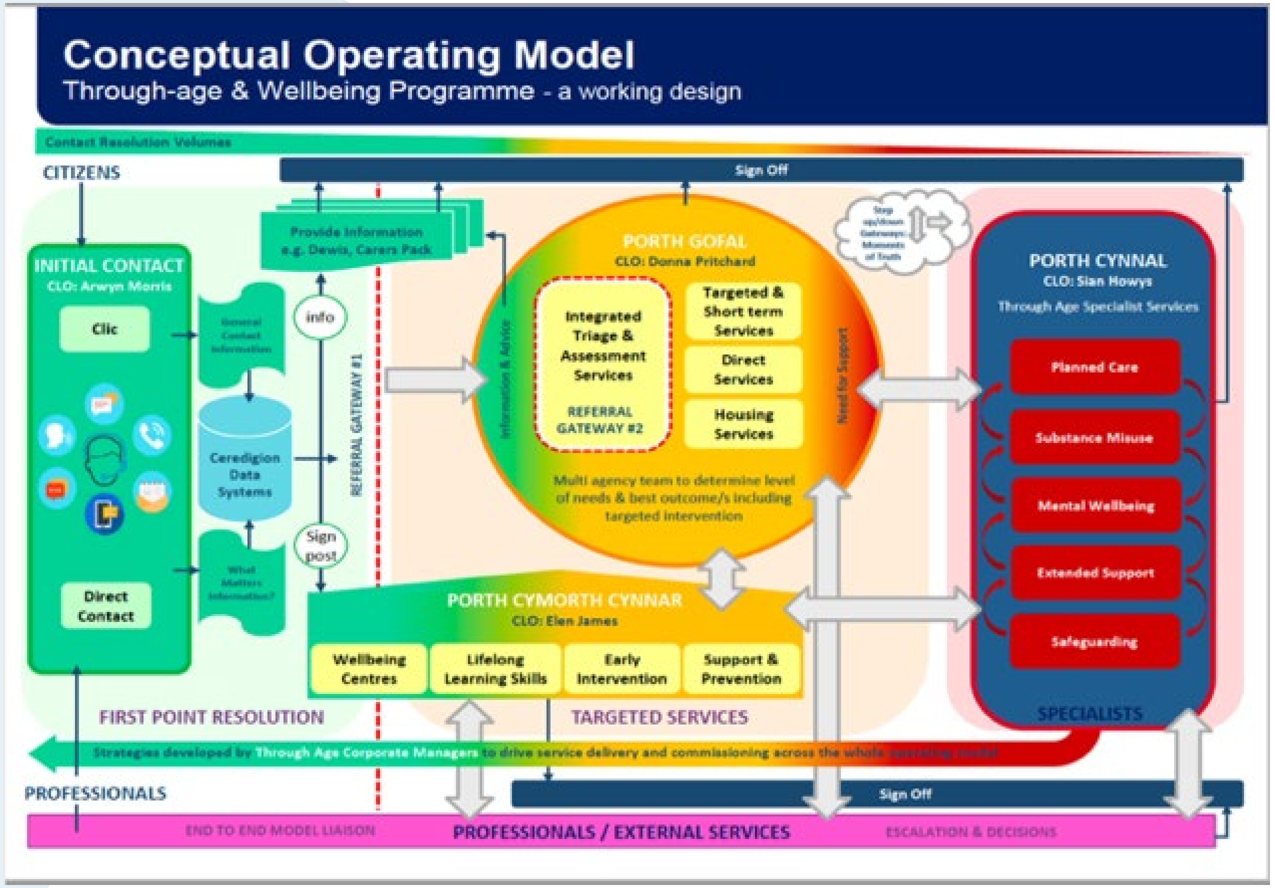

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Sut y byddwn yn **cyflawni** ein gweledigaeth

- Sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn. Sicrhau mynediad teg at wasanaethau rhagorol – rhai cyffredinol a rhai wedi'u targedu – sy'n diogelu ac yn cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd. Datblygu sgiliau a gwytnwch a fydd yn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau sy'n eu hwynebu.

Er mwyn cyflawni ein gweledigaeth rydym wedi datblygu model gweithredu Gydol Oed a Llesiant sydd wedi'i gynllunio i sicrhau bod pobl yn cael y gefnogaeth o'r math a'r lefel gywir, ar yr adeg iawn, i atal, lleihau neu ohirio'r angen am gefnogaeth barhaus, ac i gael pobl i aros yn annibynnol am gyn hired ag y bo modd a chryfhau eu gallu i aros yn eu cartref eu hunain yn eu cymuned eu hunain lle bynnag y bo modd.

Er mwyn gwneud hyn byddwn yn:

- cefnogi'r rhai sydd dan anfantais a'r rhai sy'n wynebu heriau,
- datblygu ymhellach wasanaethau sy'n seiliedig ar gryfderau ac yn canolbwyntio ar ganlyniadau.
- diogelu a meithrin y rhai mwyaf agored i niwed,
- anelu at fod y safon meincnod ar gyfer rhagoriaeth ac arloesedd yng Nghymru a thu hwnt,
- uwchsgilio ein gweithlu i gydweithio i wella'r arweiniad a'r gefnogaeth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion.

Byddwn bob amser yn ystyried barn yr unigolion, gweithwyr proffesiynol a phartneriaid, yn ogystal â gweithlu ehangach Ceredigion yn natblygiad ac esblygiad y model a byddwn bob amser yn ceisio bod yn:

- Hygyrch
- Cyfeillgar
- Arloesol
- Hawdd gwneud â ni
- Anfeirniadol
- Effeithiol
- Cefnogol
- Mewn pryd
- Effeithlon

Mae'r model Gydol Oed a Llesiant yn fwy na dim yn fodel gweithredu sy'n canolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau integredig trwy bob oed a thrwy daith y Cleient yn hytrach na thrwy strategaeth systemau neu broses.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

YR HYN A WNAWN…

POBL: Byddwn yn cydweithio ar draws timau, a chyda'r holl bartneriaid Iechyd, Trydydd Sector a phartneriaid allanol, i sicrhau gwell canlyniadau i'n holl Gleientiaid a'u teuluoedd; i roi'r help iawn ar yr amser iawn.

Y BROSES: Byddwn wrthi'n barhaus yn ceisio gwella, gan fodloni gofynion deddfwriaethol a statudol a defnyddio egwyddorion a methodolegau cydweithredol ym mhopeth a wnawn, gan rannu arfer gorau ar draws Timau a sicrhau rheolaeth a goruchwyliaeth gadarn.

TECHNOLEG: Byddwn yn defnyddio technoleg er mwyn bod yn effeithlon wrth ddyrannu gwaith, i symleiddio gwaith sy'n digwydd dro ar ôl tro, ac i ddarparu cymorth. Byddwn yn bwrw ymlaen â strategaeth systemau sy'n arolygu data i sicrhau y caiff data ei rannu'n awtomataidd rhwng systemau a sicrhau defnydd effeithlon o brosesau data a chofnodi.

YR EGWYDDORION SY'N SAIL I'N MODEL

RHEOLAETHAU: Byddwn yn amddiffyn yr Awdurdod Lleol rhag Risg Gweithredol a byddwn yn anelu at wella proffil cyffredinol ein holl bartneriaid.

SICRHAU ANSAWDD: Byddwn yn gwneud mwy o waith sicrhau ansawdd i wneud yn siŵr ein bod yn wrthi'n gyson yn adolygu budd pennaf defnyddwyr gwasanaethau ac yn sicrhau y darperir cefnogaeth i safon uchel

CYNALIADWYEDD: Byddwn yn darparu gwasanaeth i'r cyhoedd sydd nid yn unig yn addas at y diben i ddiwallu angen dinasyddion Ceredigion, ond hefyd yn effeithlon ac yn gynaliadwy ar gyfer gofynion yr Awdurdod yn y dyfodol.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

YR EGWYDDORION SY'N SAIL I'N MODEL

Dylai profiadau deimlo fel rhai sy'n canolbwyntio ar y cleient ac mae'r Model Gydol Oed a Llesiant yn mynd ati i roi parhad a diogelwch mewn perthynas â:

- Mynediad at adnoddau cymorth hyblyg
- Osgoi rhwystrau i gydweithredu, e.e. byddai pasio atgyfeiriadau yn ôl ac ymlaen yn wastraffus a ddim yn gleient-ganolog
- Atal dyblygu
- Atal y model rhag datblygu ymdeimlad o 'brosesu' ac yn lle hynny gadw'r ffocws ar yr unigolyn, eu llesiant a'u hanghenion gofal a chymorth

Taith yr unigolyn drwy'r Model Gydol Oed a Llesiant …erbyn 2027

Ein nod yw sicrhau datrysiad ar y cysylltiad cyntaf o ran darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth pan fo hynny'n briodol.

Asesiadau Cymesur a chyfeirio – bydd hyn yn rhyddhau capasiti ac amser ar gyfer gofal mwy cymhleth wedi'i gynllunio a gwasanaethau arbenigol gydol oedran pan nodir anghenion gofal a chymorth cymwys.

70%

- Atal
- Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth
- Cyffredinol

- Hunangymorth a broceriaeth
- Sgyrsiau sy'n grymuso
- Canolfannau llesiant
- Cysylltu pobl ag atebion lleol a hunangymorth dan arweiniad

20%

- Cymorth tymor byr

- Wedi'i arwain yn broffesiynol a'i gefnogi gan wirfoddolwyr
- Lleoliadau cymunedol
- Amlddisgyblaethol gan gynnwys y sector gwirfoddol a phartneriaid

10%

- Cymorth hirdymor

- Wedi'i arwain yn broffesiynol
- Ymyriadau statudol
- Amlddisgyblaethol
- Cefnogaeth gwaith cymdeithasol arbenigol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Dyma sut byddwn yn cynnig dull di-dor a chymesur o roi gofal a chymorth

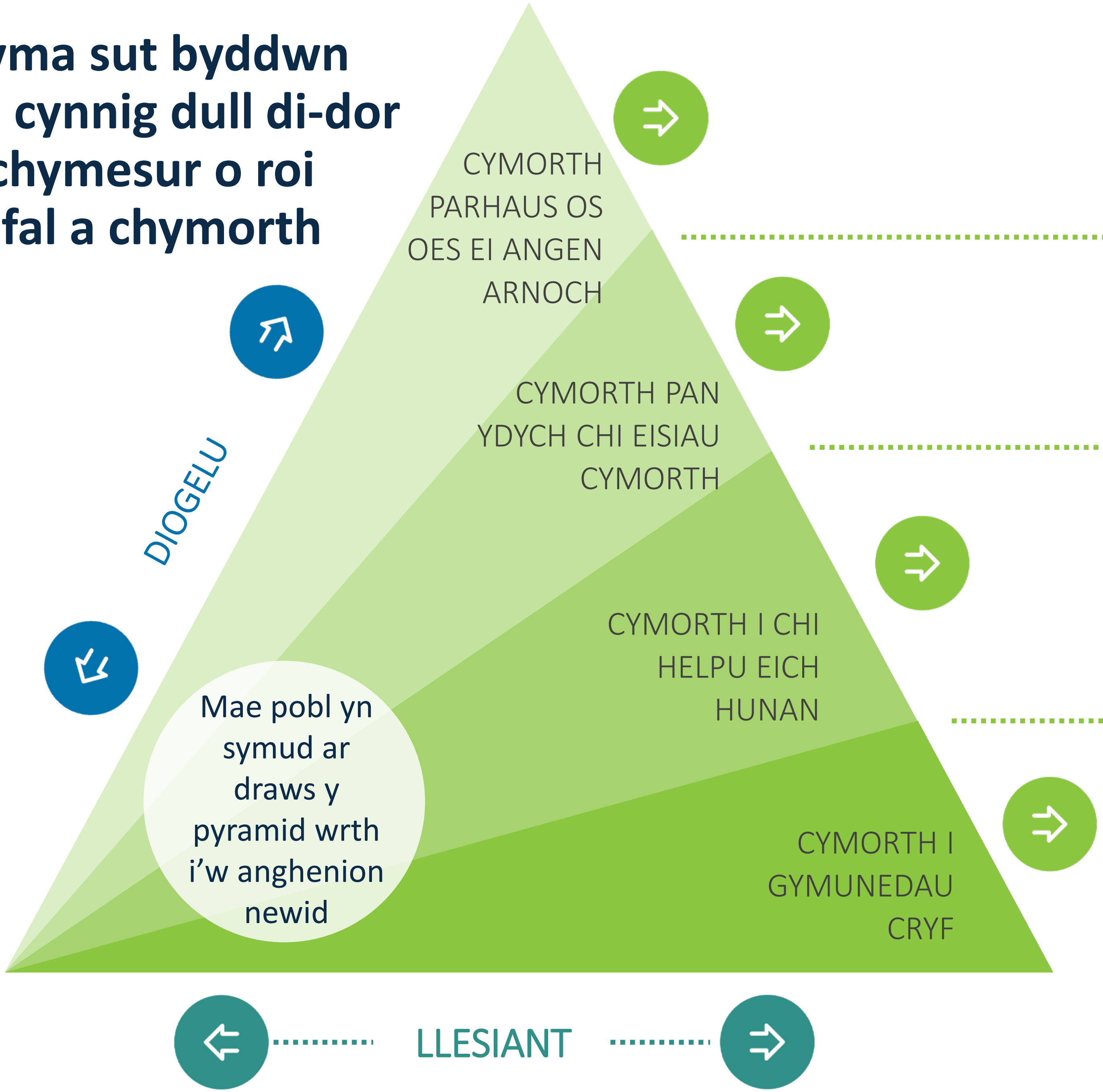

Darparu neu drefnu gofal a chymorth a reolir sy'n benodol i'r unigolyn pan na all pobl ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth eu hunain a chadw eu hunain yn ddiogel

Cymorth tymor byr dros dro a chefnogaeth ddwys i helpu unigolion i gryfhau eu gwytnwch ac adennill annibyniaeth

Cymorth lefel isel am y tymor byr wedi'i ddarparu'n uniongyrchol neu'n hunanreoledig i helpu pobl i ddatrys pryderon sy'n codi mor gynnar â phosibl. Cefnogaeth ar-lein lle bynnag y bo modd. Rhywun i helpu os oes angen hynny.

Gwasanaethau cyffredinol hygyrch a chyflym sy'n cysylltu pobl â'u cymunedau (e.e. ysgolion, ffyrdd, llyfrgelloedd, cyfleusterau hamdden)
Gweithio'n agos gyda grwpiau cymunedol, partneriaid a sefydliadau gwirfoddol i gynnig ystod o gefnogaeth

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Sut bydd ymarfer yn newid yng Ngheredigion

SYMUD O DDULL GWEITHIO SY'N…	I DDULL GWEITHIO SY'N…
Gwneud pethau i bobl a throstynt ac yn creu dibyniaeth	Canolbwyntio ar alluogi pobl i wneud pethau drostynt eu hunain, gan hyrwyddo annibyniaeth
Yn ystyried yr unigolyn ar ei ben ei hun, ar wahân i eraill	Yn cefnogi'r teulu a'r rhwydwaith cymdeithasol
Yn ymateb i'r hyn nad yw pobl yn gallu ei wneud	Yn galluogi pobl i adeiladu ar yr hyn y gallant ei wneud a'r gefnogaeth sydd ganddynt o'u cwmpas
Yn cael ei arwain gan yr ymatebion gwasanaethau traddodiadol	Yn cael ei arwain gan sgwrs gadarn ar beth sy'n bwysig' er mwyn nodi'r pethau sydd o bwys i'r unigolyn
Yn seiliedig ar 'yr un peth i bawb'	Yn greadigol ac yn arloesol ac wedi'i deilwra ar gyfer yr unigolyn a'i rwydwaith
Yn osgoi risg ac yn uwchgyfeirio achosion i ofal a chymorth a reolir ar y pen uchaf	Yn hyrwyddo cymryd risg yn gadarnhaol ac yn galluogi pobl i wneud dewis o ran sut mae eu hanghenion yn cael eu diwallu Yn barod i roi cynnig ar wahanol ffyrdd o weithio

Byddwn yn alinio gwasanaethau er mwyn i ni gael 'un person/un pwynt cyswllt' yn gweithio/cydlynu gyda'r teulu, yn hytrach na sawl person o wasanaethau gwahanol ar draws y model er mwyn osgoi dyblygu gwasanaethau a chefnogaeth.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y ffordd y byddwn yn gweithio

Dyma'r model ymarfer y byddwn yn ei fabwysiadu ar draws ein harweinyddiaeth, prosesau a systemau, ymarfer, comisiynu a'r cysylltiadau sydd gennym gyda'r holl bobl yr ydym yn gweithio gyda nhw ac yn eu cefnogi.

Llais, dewis a rheolaeth

Yn seiliedig ar gryfderau

Cymryd risgiau cadarnhaol

Cydgynhyrchu

Ffocws ar ganlyniadau (yr hyn sy'n bwysig)

Yn gymesur

Arwyddion diogelwch

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y ffordd y byddwn yn gweithio – dyma sut bydd yn edrych

Llais, dewis a rheolaeth

Bydd POBL

- yn gallu gwneud dewisiadau a phenderfyniadau sy'n ystyrlon iddyn nhw.
- yn gallu mynegi pwy ydyn nhw a beth maen nhw eisiau i fod yn wahanol yn eu bywydau.

Bydd STAFF

- yn ystyried barn a phrofiadau'r bobl y maent yn eu cefnogi er mwyn iddynt gael 'dewis' a 'rheolaeth' mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw.
- yn cynllunio, gweithredu ac yn gwerthuso'r dewisiadau y mae'r unigolyn wedi'u gwneud, gan wneud hynny gyda'r unigolyn a'i rwydwaith.

Bydd ARWEINWYR

- yn sicrhau bod ymarferwyr yn datblygu perthynas ryngbersonol rhwng pobl, eu teuluoedd, gofalwyr a rhwydweithiau a'r staff sy'n gweithio gyda nhw.
- yn gwrando'n astud ac yn ymateb i brofiadau staff wrth weithio yn y ffordd hon.

Yn seiliedig ar gryfderau

Bydd POBL

- yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi o ran eu hannibyniaeth, eu gwytnwch, eu gallu i wneud dewisiadau a'u lles.
- yn gallu pwyso ar eu hadnoddau, galluoedd, sgiliau, gwybodaeth a'u potensial personol, ac ati.

Bydd STAFF

- yn gwerthfawrogi capasiti, sgiliau, gwybodaeth, cysylltiadau a photensial y bobl y maent yn eu cefnogi, eu rhwydweithiau a'u cymunedau.
- yn cydweithio â'r bobl y maent yn eu cefnogi i'w helpu i wneud pethau drostynt eu hunain.

Bydd ARWEINWYR

- yn cydnabod ac yn dathlu llwyddiant ac effaith y gwaith a wneir gan staff.
- yn blaenoriaethu datblygiad sgiliau a hyder ymarferwyr

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y ffordd y byddwn yn gweithio – dyma sut bydd yn edrych

Cymryd risgiau cadarnhaol

Bydd POBL

- yn teimlo eu bod wedi'u grymuso a'u galluogi i gael y rhyddid i ddewis a'r hawl i wneud eu penderfyniadau eu hunain, ar bopeth o sut maen nhw am gael gofal, i sut maen nhw am dreulio eu hamser rhydd.

Bydd STAFF

yn gweithio gyda'r unigolyn a'i rwydwaith ac asiantaethau eraill i:

- bwyso a mesur buddion posibl dewis un ffordd o weithredu yn hytrach nag un arall
- nodi'r risgiau posibl dan sylw
- edrych y tu hwnt i effeithiau corfforol posibl risg i ystyried agweddau meddyliol risg, megis yr effeithiau ar les neu hunaniaeth
- datblygu cynlluniau a chamau gweithredu sy'n adlewyrchu canlyniadau'r unigolyn

Bydd ARWEINWYR

- yn cefnogi risgiau rhesymol ac yn rhoi caniatâd i ymarferwyr weithio fel hyn
- yn galluogi ymarferwyr i ddefnyddio'r adnoddau a'r gefnogaeth sydd ar gael i helpu unigolion i sicrhau eu canlyniadau ac i gwtogi gymaint ag y bo modd ar ganlyniadau a allai fod yn niweidiol.

Cydgynhyrchu

Bydd POBL

yn teimlo eu bod yn cael rhan weithredol wrth:

- reoli eu lles a gweithio tuag at eu hamcanion personol;
- gwneud penderfyniadau am y gofal a'r gefnogaeth a gânt, mewn perthynas â'r hyn sy'n bwysig i'w bywydau;
- ymgysylltu â gwasanaethau a chefnogaeth a'u mowldio.

Bydd STAFF

- yn gweithio tuag at berthynas gyfartal â'r unigolyn a'i rwydwaith er mwyn iddynt fod yn rhan o'r broses gyfan

Bydd ARWEINWYR

- yn cydweithio ag asiantaethau partner i ddylunio a darparu gwasanaethau, gan wneud hynny mewn ffordd integredig lle bynnag y bo modd.
- yn dwyn partneriaid i gyfrif i sicrhau eu bod yn arddel cyfrifoldeb am gefnogi lles unigolion.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y ffordd y byddwn yn gweithio – dyma sut bydd yn edrych

Ffocws ar ganlyniadau (yr hyn sy'n bwysig)

Bydd POBL

- yn gallu gwneud y pethau sy'n bwysig iddyn nhw yn eu bywydau

Bydd STAFF

- yn cydnabod cryfderau'r unigolyn a'i rwydwaith ac yn datblygu dealltwriaeth o'r hyn sy'n bwysig iddynt hwy ac yn gweithio tuag at sefydlu ymdeimlad cyffredin o bwrpas y gall pawb gyfrannu ato.
- yn symud i ffwrdd o nodi anghenion a phroblemau yn unig a chyfateb y rheini ag atebion gwasanaeth

Bydd ARWEINWYR

- yn ymddiried yn ymarferwyr i wneud penderfyniadau, gan gynnwys y rhai sy'n cynnwys penderfyniadau yn ymwneud ag adnoddau a chymryd risg er mwyn cefnogi sicrhau canlyniadau i unigolion.

Yn gymesur

Bydd POBL

- yn teimlo nad yw'r broses a'r dull o'u cefnogi yn ddiangen o ymwthiol a busneslyd
- yn derbyn cefnogaeth mewn da bryd a dim ond gydag agweddau ar eu bywyd lle mae angen hynny

Bydd STAFF

- yn darparu'r ymateb lleiaf ymwthiol sy'n briodol i'r risg a gyflwynir.
- yn ystyried ac yn mynd i'r afael â phob risg fel na cheir unrhyw niwed pellach.

Bydd ARWEINWYR

- yn cymryd agwedd lawer llai gwrthwynebus, a bydd ymwneud yn gymesurol a pherthynas â pharch wrth wraidd eu hymarfer

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y WELEDIGAETH AC AMCANION

Sicrhau y bydd pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn. Sicrhau mynediad teg at wasanaethau rhagorol – rhai cyffredinol a rhai wedi'u targedu – sy'n diogelu ac yn cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd. Datblygu sgiliau a gwytnwch a fydd yn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau sy'n eu hwynebu.

- Hyrwyddo iechyd a llesiant cadarnhaol a chefnogi pobl i helpu eu hunain
- Cryfhau teuluoedd er mwyn i blant a phobl ifanc gael aros gyda'u teulu
- Galluogi unigolion i fyw'n annibynnol yn eu cymunedau eu hunain
- Mynd ati'n gymesurol wrth gynnig gofal a chymorth a reolir
- Amddiffyn unigolion a'u cadw'n ddiogel rhag camdriniaeth, niwed ac esgeulustod

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

01

AMCAN

HYRWYDDO IECHYD A LLESIANT CADARNHAOL A CHEFNOGI POBL I HELPU EU HUNAIN

CYFLAWNIR HYN DRWY DDATBLYGU:

- model newydd ar gyfer rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth
- dull haenog o atal
- rhychwant gadarn o gefnogaeth i ofalwyr
- gwneud y gorau o botensial asedau cymunedol

BETH FYDD HYN YN EI OLYGU I'R DYFODOL:

- Bydd proses ddigidol hawdd ei defnyddio a phroses hunanasesu ar-lein er mwyn i bobl ddod o hyd i atebion drostynt eu hunain
- Bydd dull cydgysylltiedig o roi gwybodaeth, cyngor ac arweiniad sy'n rhwydd cael mynediad atynt, er enghraifft trwy ein Canolfannau Lles
- Bydd dull integredig a chymunedol o gynorthwyo pobl i fyw bywydau annibynnol ac iach
- Cefnogir unigolion i gynnal eu hiechyd a'u lles eu hunain gan ddefnyddio adnoddau sydd ganddynt eu hunain ac o'u cwmpas

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Model Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth Ceredigion

Atgyfeiriadau asiantaethau allanol ar gyfer gofal a chymorth ac adroddiadau diogelu

Llyfrgelloedd CLIC

Porth Cymorth Cynnar
Porth Gofal
Porth Cynnal

Hunangymorth a hunanwasanaeth ar-lein

- Gwybodaeth
- Cyngor
- Gwasanaethau ac asesiadau gweithrediadol

Mynediad â chymorth

- Gwybodaeth
- Cyngor
- Dechrau sgwrs 'beth sy'n bwysig'
- Cyfeirio at wasanaethau eraill

Canolfannau Llesiant/ Gwasanaethau yn seiliedig ar leoliad

- Gwybodaeth, cyngor a chymorth
- Sgwrs 'Beth sy'n bwysig'
- Hunanreoli â chefnogaeth
- Cyfeirio ac/neu atgyfeiriadau at wasanaethau eraill

Cefnogaeth ddwys ac arbenigol

- Wedi'i arwain yn broffesiynol
- Gwybodaeth, cyngor a chymorth trwy asesiad strwythuredig
- Atgyfeiriadau at wasanaethau eraill

Ymyrraeth yn gynnar ac atal ...... Llesiant ...... Diogelu

02

AMCAN

CRYFHAU TEULUOEDD ER MWYN I BLANT A PHOBL IFANC GAEL AROS GYDA'U TEULU

CYFLAWNIR HYN DRWY:

- cyflwyno dull teulu-cyfan i gael ystod eang o wahanol asiantaethau statudol a gwirfoddol i weithio gyda theulu. Mae'r dull partneriaeth, cydgysylltiedig hwn yn helpu i adeiladu ar gryfderau teuluoedd a sicrhau newid cynaliadwy yn y meysydd pryder a nodwyd ar gyfer y teulu cyfan
- cydweithio gyda'n partneriaid i ddatrys yr achosion dros broblemau teuluol a ffactorau risg fel cam-drin domestig, iechyd meddwl gwael a chamddefnyddio sylweddau a phrofiadau niweidiol ehangach

BETH FYDD HYN YN EI OLYGU I'R DYFODOL:

- Cefnogir unedau teulu (pob cenhedlaeth) i aros gyda'i gilydd a chefnogi ei gilydd
- Pan fydd teuluoedd yn cyrraedd neu'n agos at gyrraedd adeg o argyfwng byddant yn gallu cael gafael ar gymorth i ymateb i heriau a meithrin eu gwytnwch ar ôl i'r argyfwng fynd heibio

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

03

AMCAN

GALLUOGI UNIGOLION I FYW'N ANNIBYNNOL YN EU CYMUNEDAU EU HUNAIN

CYFLAWNIR HYN DRWY DDATBLYGU:

- Tîm Amlddisgyblaethol a phrif fodel gweithio sy'n gydgysylltiedig ac sy'n dwyn ynghyd ystod o wasanaethau iechyd, gofal cymdeithasol a chymunedol eraill i ganolbwyntio ar ymyrryd yn gynnar i gadw pobl yn iach ac yn annibynnol trwy ddarparu'r gofal cywir gartref neu yn y gymuned.
- ystod y ddarpariaeth offer a defnyddio technoleg gynorthwyol
- amrywiaeth o opsiynau gwasanaeth sy'n cynnwys adsefydlu, ailalluogi, taliadau uniongyrchol, gwasanaethau dydd a gwell darpariaeth gofal yn y cartref
- dull holistig o gefnogi pobl ifanc wrth iddynt dyfu i fod yn oedolion
- dull system gyfan o gynorthwyo pobl i fyw gyda chyflyrau tymor hir (gan fod â ffocws penodol ar gymorth dementia)

BETH FYDD HYN YN EI OLYGU I'R DYFODOL:

- Bydd gan unigolion fynediad at gymorth amserol i'w helpu i gadw neu adennill eu hannibyniaeth
- Bydd technoleg gynorthwyol yn allweddol wrth gynorthwyo unigolion i gadw eu hannibyniaeth
- Bydd unigolion yn gallu aros yn eu cymunedau lleol gyda chefnogaeth eu rhwydweithiau lle bynnag y bo modd
- Bydd anghenion unigolion yn cael eu diwallu trwy wasanaethau integredig ond gyda'r person mwyaf priodol yn cydlynu eu gofal

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

04

AMCAN

MYND ATI'N GYMESUROL WRTH GYNNIG GOFAL A CHYMORTH A REOLIR

CYFLAWNIR HYN DRWY DDATBLYGU:

- cynnig gofal helaeth sy'n ganolraddol a chydgysylltiedig
- dull gweithredu sy'n rhoi gofal a chymorth mewn da bryd ac sy'n canolbwyntio ar adferiad
- ystod o opsiynau llety i ddiwallu anghenion am ofal a chymorth yn y tymor byr, canolig a hir
- cymorth cydlynol i fynd i'r afael ag effaith camddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a phroblemau ariannol

BETH FYDD HYN YN EI OLYGU I'R DYFODOL:

- Bydd unigolion sydd fwyaf bregus yn gallu cael gafael ar y gefnogaeth gywir i'w helpu i fyw eu bywyd yn y ffordd y maent eisiau gwneud, a hynny wrth sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu, eu canlyniadau'n cael eu cyflawni ac unrhyw risgiau yn cael eu rheoli
- Bydd anghenion unigolion yn cael eu diwallu trwy wasanaethau integredig ond gyda'r person mwyaf priodol yn cydlynu eu gofal
- Bydd gan unigolion fynediad at gymorth mewn da bryd sy'n addas iddyn nhw wrth i'w hanghenion newid ac amrywio

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

05

AMCAN

AMDDIFFYN UNIGOLION A'U CADW'N DDIOGEL RHAG CAMDRINIAETH, NIWED AC ESGEULUSTOD

CAIFF HYN EI GYFLAWNI DRWY:

- arwain ar raglen bwrpasol i sicrhau bod diogelu yn cael ei fabwysiadu i fod yn gyfrifoldeb ar bawb
- datblygu trefniadau diogelu cydgysylltiedig a chymesur ar gyfer oedolion a phlant – o fewn y Cyngor a chydag asiantaethau partner
- canolbwyntio'n benodol ar achosion ac effeithiau cam-drin domestig (e.e. camddefnyddio sylweddau / iechyd meddwl / pwysau ariannol)

BETH FYDD HYN YN EI OLYGU I'R DYFODOL:

- Cefnogir unigolion ar y pwynt cynharaf i'w hatal rhag dioddef camdriniaeth, niwed neu esgeulustod
- Mae teuluoedd i dderbyn cefnogaeth gyson a chydgysylltiedig pan fydd pryderon diogelu yn effeithio ar fwy nag un person yn y teulu
- Bydd llesiant ehangach unigolion yn cael ei hyrwyddo'n weithredol nid y meysydd sy'n destun pryder yn unig

Y Sylfeini

- Dyrannu adnoddau yn gymesur
- Sicrhau ansawdd a monitro gwariant i sicrhau gwerth am arian (yn fewnol ac yn allanol)
- Archwilio opsiynau ar gyfer codi tâl fel y galluogwyd gan Ran 5 y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
- Gwneud y mwyaf o’r holl ffrydiau cyllido i gefnogi teuluoedd cyfan ac nid targedu at unigolion cymwys yn unig
- Deall a chydnabod enillion ar fuddsoddiad

- Proffil manwl o anghenion a chanlyniadau’r boblogaeth
- Deall patrymau galw a chyflenwad
- Gwybodaeth gyfoes am yr hyn y mae’r farchnad yn ei gyflenwi a’r hyn sy’n gweithio
- Perthynas gref â darparwyr er mwyn gallu datblygu’r farchnad
- Mwy o fuddsoddi mewn ymyrraeth gynnar ac atal

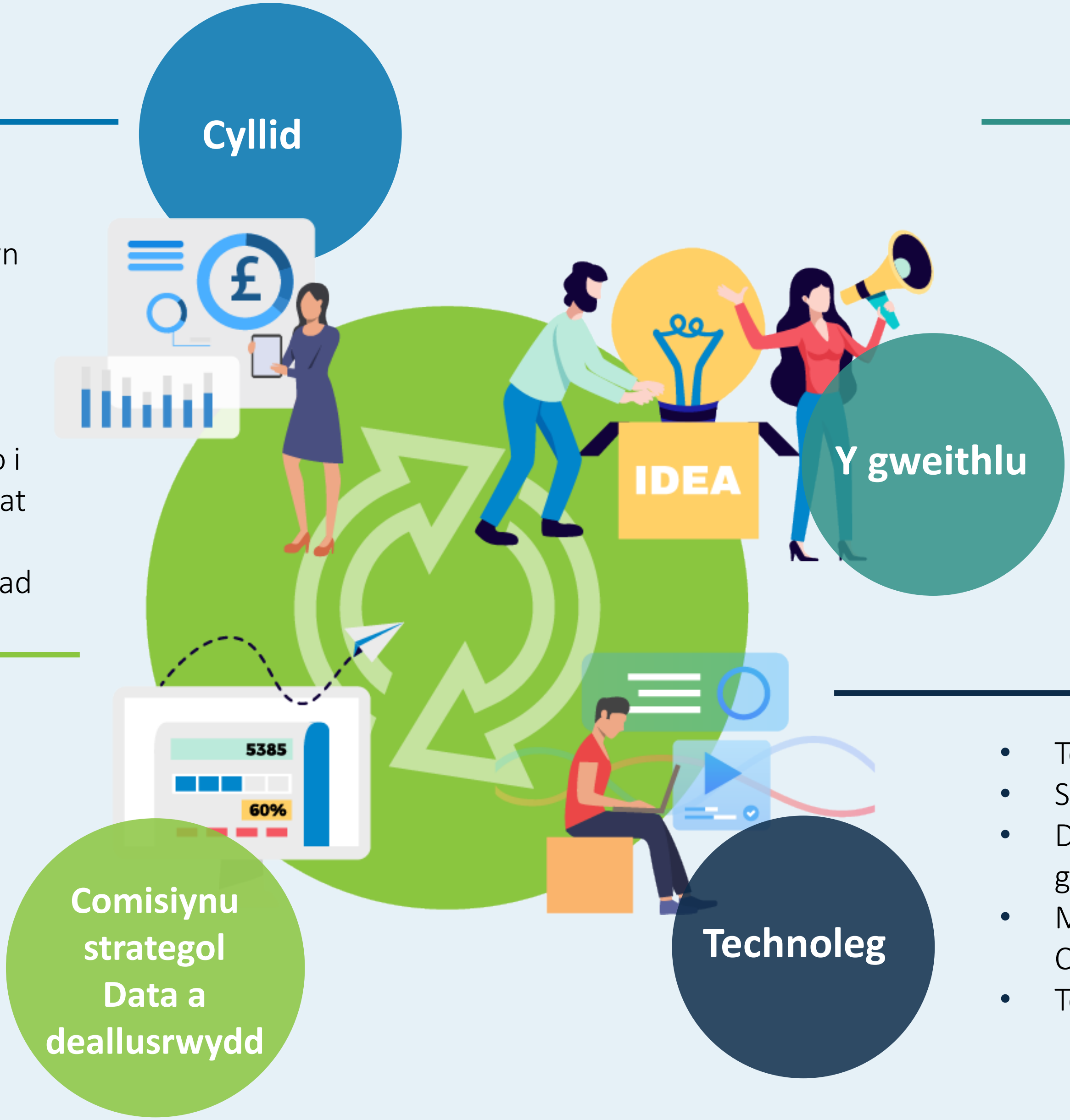

- Arweinyddiaeth drawsnewidiol gref
- Datblygu staff i fod â’r profiad, yr wybodaeth a’r sgiliau cywir
- Dull rheoli ac amgylchedd gwaith sy’n gefnogol
- Cefnogi staff i gydweithio â phartneriaid

- Technoleg gynorthwyol i unigolion
- Systemau data deallus ac integredig
- Defnyddio’r cyfryngau cymdeithasol i gysylltu ag unigolion
- Mynediad ar-lein i wasanaethau’r Cyngor
- Technoleg ddigidol symudol i staff

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y seilwaith ar gyfer gweithredu

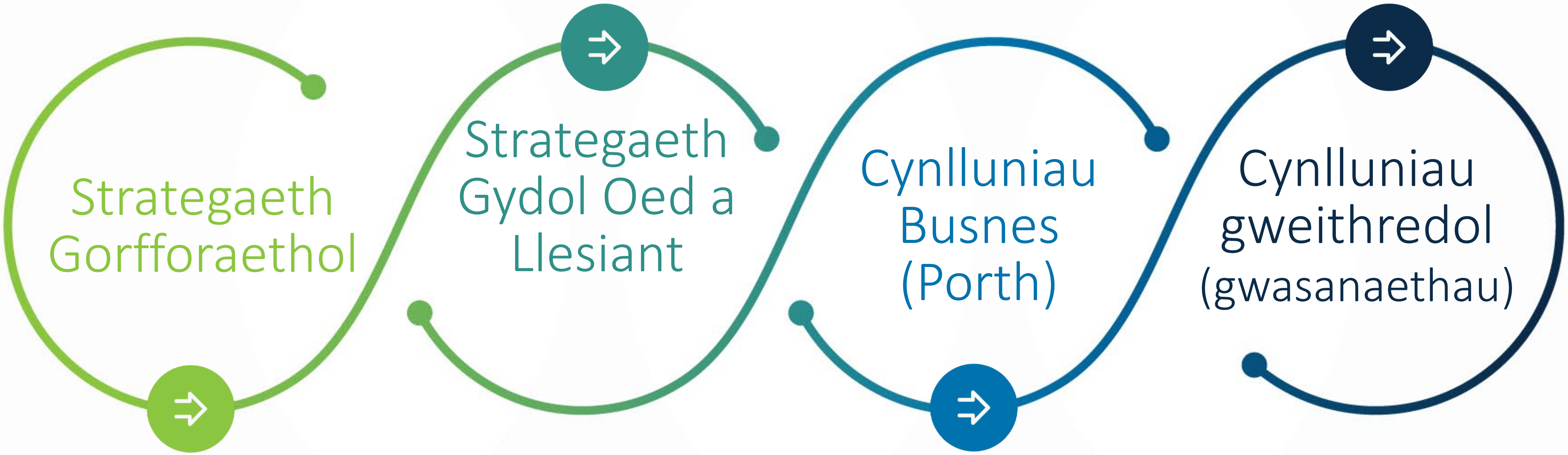

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y seilwaith ar gyfer gweithredu... **yn ymarferol**

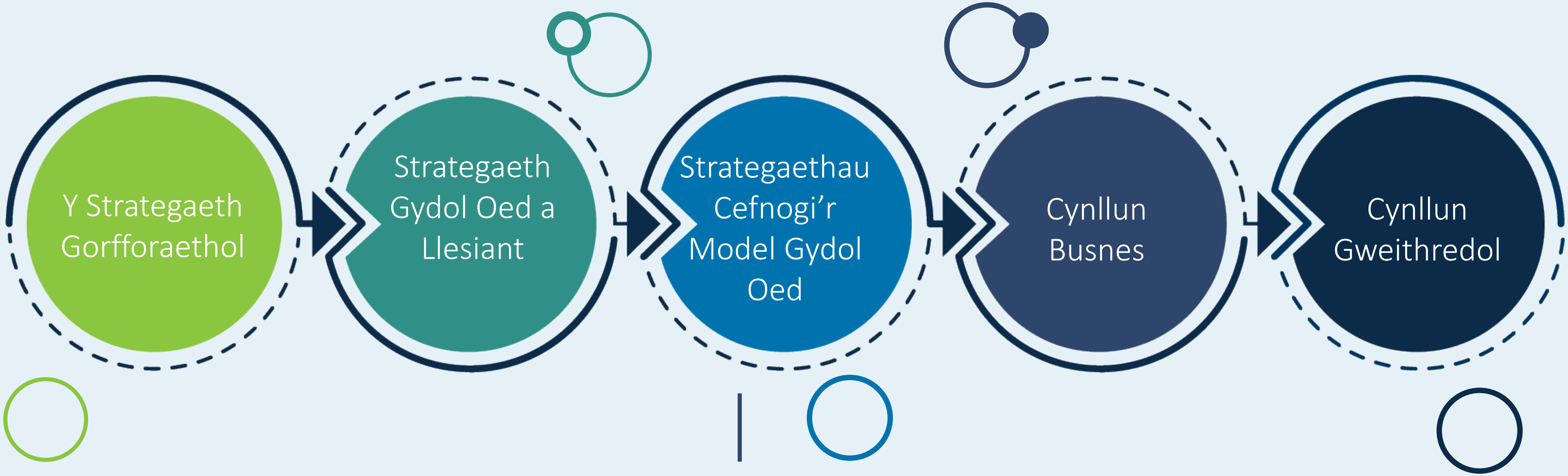

- Strategaethau Comisiynu
- Fframwaith Sicrhau Ansawdd
- Strategaeth y Gweithlu
- Strategaeth Atal
- Strategaeth Dementia

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y seilwaith ar gyfer gweithredu

- Monitro cyllid o ran ansawdd
- Comisiynu a chaffael ar sail canlyniadau
- Cydgasglu a gwneud y mwyaf o'r cyllid sydd ar gael (e.e. grantiau)

- Ystyried y teulu cyfan wrth gefnogi plant
- Defnyddio safleoedd ysgolion ac adeiladau cymunedol fel adnoddau cymunedol
- Ysgolion yn cefnogi gwytnwch cymunedau

- Cyd-ddibyniaethau rhwng partneriaethau strategol
- Sicrhau cysylltiadau â'r strategaeth gorfforaethol

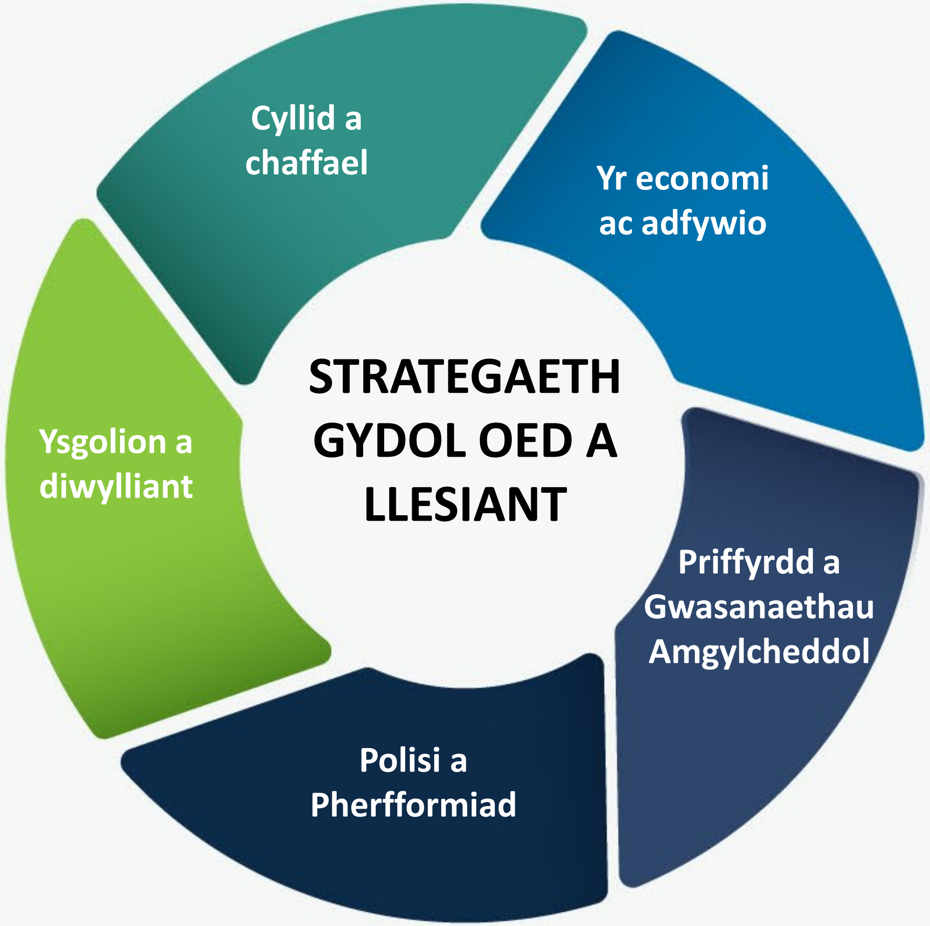

- Gwneud y mwyaf o gyfleoedd trwy Strategaethau Uchelgais Economaidd
- Gwasanaethau gwladol yn cefnogi addasiadau i adeiladau (e.e. hybiau lles)

- Mannau parcio ceir sy'n hygyrch ac ar gael i gael mynediad at adnoddau cymunedol
- Seilwaith trafnidiaeth sy'n hygyrch ac ar gael

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Y dull pontio i gyflawni'r weledigaeth

Blwyddyn 1

- Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth
- Atal
- Datblygu'r gweithlu

Blwyddyn 2

- Adsefydlu ac Ailuno
- Comisiynu gwasanaethau

Blwyddyn 3

- Sicrhau cydbwysedd rhwng gofal a chymorth tymor hir

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

CYNGOR SIR CEREDIGION

ADRODDIAD I'R: **Cabinet**

DYDDIAD: **05 10 2021**

LLEOLIAD: **Dros y we**

TEITL: **Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021–2027 a'r Cynllun Gweithredu**

DIBEN YR ADRODDIAD: **Rhoi adborth yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar 17 Medi 2021 – roedd Aelodau o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu yn bresennol hefyd yn y cyfarfod**

CEFNDIR:

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 17 Medi 2021, rhoddodd yr Aelodau ystyriaeth i Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021–2027 a'r Cynllun Gweithredu.

Estynnodd y Cadeirydd groeso i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol, Caroline Lewis, i gyflwyno'r adroddiad.

Yn 2017 cytunwyd i gynnal adolygiad systematig o'r holl strwythurau a'r meysydd gwasanaeth i sicrhau bod gan wasanaethau'r Cyngor y gallu i gyflawni blaenoriaethau'r Cynlluniau a'r Amcanion Corfforaethol. Mae hyn wedi mynd rhagddo'n dda. Gohiriodd y pandemig y cynnydd yn ystod 2020 ond bwrwyd ymlaen ymhellach â'r gwaith o fis Medi 2020 ymlaen. Mae'r Strategaeth yn ddogfen allweddol sy'n cysylltu â'r Strategaeth Gorfforaethol a'r blaenoriaethau corfforaethol.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried yr argymhelliad canlynol:

ARGYMHELLIAD:

- Argymell bod y Cabinet yn cymeradwyo'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021–2027 a'r Cynllun Gweithredu.

Cytunodd yr Aelodau i argymell bod y Cabinet yn cymeradwyo'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021–2027 a'r Cynllun Gweithredu, yn ddibynnol ar ystyried yr argymhelliad canlynol:

- Bod gwell cyfathrebu rhwng gwasanaethau'r Awdurdod Lleol a gwasanaeth CLIC yn y dyfodol. Noder bod eitem agenda y bwriedir ei chyflwyno i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 14 Hydref 2021 - diweddariad am Wasanaethau Cwsmeriaid CLIC. Cytunodd yr Aelodau y dylid canmol holl staff CLIC am eu hymrwymiad a'u gwaith caled.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog am fod yn bresennol ac am gyflwyno yn eglur a chryno.

Y Cynghorydd Bryan Davies
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Adroddiad Blynyddol Drafft ar Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21**
Pwrpas yr adroddiad:	**Cyflwyno Adroddiad Blynyddol Drafft ar yr Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21**
Er:	**Cymeradwyaeth**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Arweinydd y Cyngor) - Polisi a Pherfformiad, Partneriaethau a Gwasanaethau Democrataidd**

Cyflwyniad

Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 yn gosod rhwymedigaeth ar Gyngor Sir Ceredigion i gyhoeddi Cynllun Gwella er mwyn nodi ein hamcanion a'n perfformiad dros y flwyddyn ddiwethaf (2020-21). Mae'n ofynnol i'r Cyngor sicrhau bod trefniadau ar waith er mwyn sicrhau gwelliannau ar draws ystod o swyddogaethau.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi dyletswydd ar Gynghorau i nodi a chyhoeddi Amcanion Llesiant sy'n cael eu llunio i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru gan greu'r Gymru yr ydym am fyw ynddi yn awr ac yn y dyfodol. Yn ogystal, mae'n rhaid i ni gymryd yr holl gamau rhesymol tuag at gyflawni'r Amcanion Llesiant, ac mae'n rhaid inni gyhoeddi adroddiad blynyddol sy'n amlinellu cynnydd y Cyngor wrth gyflawni'r amcanion hynny. Mae'r canllawiau ar y ddogfen yma yn nodi y dylid cynnwys hefyd adolygiad o'r Amcanion Llesiant yn yr adroddiad.

Mae'r Cyngor yn cyfuno'r gofynion hyn mewn un adroddiad – yr "Adroddiad Blynyddol ar Amcanion Llesiant a Gwella" y mae'n rhaid ei gyhoeddi erbyn 31ain Hydref 2021. Er gwaethaf pandemig Covid-19, mae'r gofyniad i gyhoeddi'r adroddiad hwn yn parhau ar waith. Fodd bynnag, hwn fydd yr Adroddiad Blynyddol olaf yn y fformat hwn gan fod y Mesur Llywodraeth Leol yn cael ei ddisodli gan Ran 6 y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau sy'n cyflwyno'r drefn berfformiad Hunanasesu newydd o 2021 ymlaen.

Y Sefyllfa ar hyn o bryd

Cynhaliwyd adolygiad blynyddol o'r Amcanion Llesiant ym mis Mehefin 2021, gan ystyried effaith barhaus pandemig COVID-19 ar ddarparu gwasanaethau. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod y set bresennol o Amcanion yn parhau i fod yn addas i'r diben ac yn rhoi ymateb â mwy o ffocws i COVID-19 i ddiogelu a gwella llesiant pawb nawr ac yn y tymor hwy.

Cymeradwywyd y dull gweithredu hwn gan y Grŵp Arweiniol ar 16eg Mehefin a bydd yn parhau yn 2022/23. (Mae'r rhestr o Amcanion Llesiant i'w gweld yn Atodiad A).

Mae'r Adroddiad Blynyddol drafft wedi'i atodi fel Atodiad B. Mae fformat yr adroddiad wedi'i ddiwygio yn dilyn adborth o'r llynedd a diweddarwyd ei ddiwyg. Mae'r ddogfen yn adolygu perfformiad yn ystod y flwyddyn 2020-21 ac o ganlyniad mae ganddi thema Covid-19 gref sy'n rhedeg drwyddi draw ac wrth asesu perfformiad am y flwyddyn.

Mae'n bwysig nodi, er y bydd Archwilio Cymru yn gwirio hyn i weld a yw'n cydymffurfio ac yn cyhoeddi Tystysgrif Cydymffurfiaeth, ni fyddant yn ei archwilio'n fanwl eleni oherwydd diwedd y gofyniad statudol i gynhyrchu'r adroddiad.

Amserlen
Disgwylir i'r adroddiad gael ei gyflwyno i'r Cyngor ar 21 Hydref 2021. Ar ôl cytuno arno, bydd y cynllun yn cael ei gyhoeddi a bydd ar gael ar wefan y Cyngor.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam	Does dim newid o ran polisi.
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:** **Integreiddio:**	Datblygwyd yr Amcanion Llesiant yn unol â'r Egwyddor Cynaliadwyedd.

Argymhelliad / Argymhellion:	Bod Cabinet yn ystyried ac yn cytuno ar yr Adroddiad Blynyddol ar Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21.
Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:	Symud ymlaen â chyhoeddi yr Adroddiad Blynyddol ar Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21.
Trosolwg a Chraffu:	Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu 15 Medi 2021.
Fframwaith Polisi:	
Blaenoriaethau Corfforaethol:	
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	
Goblygiadau cyfreithiol:	Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
Goblygiadau staffio:	Dim
Goblygiadau eiddo / asedau:	Dim
Risg(iau):	Dim
Pwerau Statudol:	Dim

Papurau Cefndir:	Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022
Atodiadau:	Atodiad A: Adolygiad o Amcanion Llesiant Atodiad B: Adroddiad Blynyddol Drafft ar Amcanion Llesiant a Gwella 2020-21
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Alun Williams
Swyddog Adrodd:	Rob Starr (Rheolwr Perfformiad ac Ymchwil)
Dyddiad:	11 Medi 2021

Atodiad A: Adolygiad o’r Amcanion Llesiant

Mae'r Amcanion Lles yn canolbwyntio ar ymateb sy'n cynnwys mwy o ffocws yn y tymor byr ac adfer yn dilyn pandemig COVID-19 er mwyn diogelu a gwella lles pawb nawr ac yn y dyfodol. Fe'u nodwyd ac maent yn parhau i gyd-fynd â'n holl Flaenoriaethau Corfforaethol, ac maent yn ystyried y Cynllun Llesiant ac Asesiad Llesiant Lleol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Rydym wedi adolygu'r Amcanion Lles presennol, gan ddod i'r casgliad y dylent barhau i fod mewn grym er mwyn cynorthwyo gwaith adfer parhaus y Cyngor a'i bartneriaid.

Felly, ar gyfer blwyddyn 2022/23, byddwn yn canolbwyntio ein sylw ar gynorthwyo anghenion dinasyddion wrth iddynt adfer o'r pandemig, gan gyflawni yn erbyn blaenoriaethau'r Cyngor ar yr un pryd.

Amcan	Blaenoriaethau Corfforaethol	2020/21 Amcanion Llesiant	Amcanion Llesiant 2021/22 & 2022/23
Cymru lewyrchus Cymru sy’n fwy cyfartal Cymru sy’n gyfrifol ar lefel fyd-eang	1. Hybu’r Economi	1.1 Cynorthwyo busnesau i ymateb i effeithiau COVID-19	1.1 Cynorthwyo busnesau i ymateb i effeithiau COVID-19
Cymru lewyrchus Cymru iachach Cymru sy’n fwy cyfartal Cymru â diwylliant bywiog lle mae’r Gymraeg yn ffynnu Cymru sy’n gyfrifol ar lefel fyd-eang	2. Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl	2.1 Cynorthwyo dysgwyr o bob oedran a chefndir i ddychwelyd yn ddiogel i addysg a hyfforddiant, a gwella mynediad at ddysgu a chyflogaeth. 2.2 Diogelu pobl rhag tlodi 2.3 Hybu a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion	2.1 Cynorthwyo dysgwyr o bob oedran a chefndir i ddychwelyd yn ddiogel i addysg a hyfforddiant, a gwella mynediad at ddysgu a chyflogaeth. 2.2 Diogelu pobl rhag tlodi 2.3 Hybu a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion
Cymru iachach Cymru sy’n fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru sy’n gyfrifol ar lefel fyd-eang	3. Galluogi cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd	3.1 Cynorthwyo dinasyddion sydd wedi’u heffeithio’n anghymesur gan COVID-19 i wella’u lles corfforol ac emosiynol 3.2 Hyrwyddo llesiant unigolion a chymunedau o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch	3.1 Cynorthwyo dinasyddion sydd wedi’u heffeithio’n anghymesur gan COVID-19 i wella’u lles corfforol ac emosiynol 3.2 Hyrwyddo llesiant unigolion a chymunedau o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch
Cymru lewyrchus Cymru gydnerth Cymru iachach Cymru sy’n fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru â diwylliant bywiog lle mae’r Gymraeg yn ffynnu Cymru sy’n gyfrifol ar lefel fyd-eang	4. Hyrwyddo cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol	4.1 Cefnogi teithio llesol, dulliau eraill o deithio, a ffyrdd o weithio sy’n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon. 4.2 Cefnogi’n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, er mwyn iddyn nhw allu ffynnu er gwaethaf COVID-19	4.1 Cefnogi teithio llesol, dulliau eraill o deithio, a ffyrdd o weithio sy’n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon. 4.2 Cefnogi’n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, er mwyn iddyn nhw allu ffynnu er gwaethaf COVID-19

ADRODDIAD BLYNYDDOL
2020-21

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Adroddiad Blynyddol o Amcanion Perfformiad a Llesiant

Caru·Love
Ceredigion

Cysylltwch â ni

Trwy'r Post:

Cyngor Sir Ceredigion
Canolfan Rheidol
Rhodfa Padarn
Llanbadarn Fawr
Aberystwyth
Ceredigion
SY23 3UE

Dros y ffôn :

01545 570881

Mae **fersiwn Testun Plaen** neu **ferwsin Hawdd ei ddarllen** o'r ddogfen hon ar gael gan Gyngor Sir Ceredigion

Statws: Fersiwn Derfynol
Cymeradwyo gan y Cabinet:
Cymeradwyo gan y Cyngor:
Dyddiad Cyhoeddi:

ADRODDIAD BLYNYDDOL

Adroddiad Blynyddol Cyngor Sir Ceredigion 2020-21

Cynnwys

Rhagair	4
Crynodeb Gweithredol	5
Ein Sir mewn Rhifau	6
Ein Blaenoriaethau	7
Cyflawni'r Blaenoriaethau	8
Ble mae'r Arian yn Mynd?	9
Hybu'r Economi	10
Buddsoddi yn Nyfodol Pobl	14
Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd	18
Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylchedd a Chymunedol	22
Themâu Trawsbynciol	26
Gwreiddio'r Hadau Newid	28
Adolygiad o'r Amcanion Llesiant	32
Meincnodi ein Perfformiad	36

Rhagair

Croeso i Adroddiad Blynyddol Cyngor Sir Ceredigion

Croeso i Adroddiad Blynyddol Cyngor Sir Ceredigion ar gyfer 2020/21. Mae'r ddogfen hon yn dangos ein llwyddiannau dros y flwyddyn ddiwethaf, gan nodi ein hymrwymiadau i breswylwyr lleol dros y deuddeg mis nesaf. Rydym yn ei defnyddio i fonitro ein perfformiad a hysbysu preswylwyr o'n cynnydd.

Wrth i ni fynd i'r wasg, mae Ceredigion, fel gweddill Cymru, yn parhau i adfer yn dilyn pandemig iechyd Covid-19. Mae'n anochel bod hyn wedi effeithio ar ran fwyaf y gwasanaethau yr ydym yn eu darparu, gan amlygu rhai ohonynt. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf hon, mae'r Cyngor wedi cael cyswllt agosach nag erioed o'r blaen gyda'r gymuned yr ydym yn ei gwasanaethu – mae Cynghorwyr, staff, grwpiau cymunedol a'n partneriaid oll wedi cyd-dynnu er mwyn cynorthwyo ein cymunedau a'r rhai mwyaf agored i niwed yn ein cymdeithas.

Rydym yn falch ac yn ddiolchgar am yr ymateb gan ein gwasanaethau rheng flaen, staff y Cyngor a'r gwirfoddolwyr niferus sydd wedi bod yn gweithio mewn partneriaeth gyda'r Cyngor er mwyn sicrhau bod preswylwyr Ceredigion yn cael y cymorth y mae ei angen arnynt.

O ystyried y sialensiau hyn, rydym wedi parhau i ganolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau cadarn a chydnerth sy'n wirioneddol ymateb i anghenion ein preswylwyr a busnesau lleol. Wrth i ni symud ymlaen, byddwn yn canolbwyntio ar adfer o bandemig COVID-19, a byddwn yn parhau i ymgysylltu gyda preswylwyr a busnesau ar draws y Sir a'u cynorthwyo. Rydym yn gweithio'n galed i sicrhau adferiad economaidd a llwyddiant i Geredigion, gan gynorthwyo'r rhai mwyaf agored i niwed, gan sicrhau hefyd bod popeth a wnawn yn cael ei seilio ar y newid yn yr hinsawdd wrth i ni geisio diogelu ein hamgylchedd prydferth.

Er gwaethaf effaith arwyddocaol COVID-19, mae'n bwysig ein bod yn myfyrio am ein perfformiad ar ran ein preswylwyr, ac yn ei werthuso. Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i fod yn ymhlith yr awdurdodau sy'n sicrhau'r perfformiad gorau yng Nghymru. Er enghraifft, yn ystod 2020/21:

- Rhannwyd ein gweledigaeth ar gyfer economi Canolbarth Cymru ac er mwyn symud Bargen Twf Canolbarth Cymru yn ei blaen gyda Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU er mwyn cynorthwyo buddsoddiad y mae cryn angen ei wneud yng nghymunedau'r rhanbarth.
- Gweinyddwyd 18,835 o daliadau Grant Busnes a oedd yn werth £49m at ei gilydd, er mwyn cynorthwyo busnesau lleol yn ystod y pandemig.
- Dosbarthwyd dros 15,000 o barseli bwyd i drigolion a oedd yn fregus yn feddygol, gan sicrhau eu bod yn cael cyflenwadau hanfodol.
- Cynorthwywyd ysgolion Ceredigion i ailagor yn llwyddiannus trwy gyfrwng ymweliadau safle, canllawiau gweithredol, asesiadau risg a chyflenwadau PPE.
- Cafodd Strategaeth Economaidd a Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi newydd i'w cyhoeddi yn ystod y flwyddyn.

Yn 2021/22, mae ein Blaenoriaethau Corfforaethol yr un fath sef Rhoi Hwb i'r Economi, Buddsoddi yn Nyfodol Pobl, Galluogi Cydnerthedd Unigol a Theuluol a Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol. Byddwn yn cyfeirio ein hadnoddau i'r meysydd hyn er mwyn adfywio'r economi leol a chynnig amgylchedd ffyniannus, iach, diogel a fforddiadwy lle y gall dinasyddion Ceredigion fyw a gweithio, ac a fydd yn ceisio cadw ein pobl ifanc mewn swyddi sy'n talu'n dda. Trwy wneud hyn, byddwn yn parhau i weithredu ac ymwreiddio egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a chyfrannu at y saith Nod Llesiant Cenedlaethol.

Mawr obeithiaf y byddwch yn mwynhau darllen am y rhain ac am weithgareddau eraill yn yr adroddiad hwn.

Cynghorydd Ellen ap Gwynn

Arweinydd, Cyngor Sir Ceredigion

Crynodeb Gweithredol

Crynodeb Gweithredol

1. Yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015, mae’n rhaid i gyrff cyhoeddus lunio adroddiad am y cynnydd a wnaed ganddynt o ran eu hamcanion llesiant.

2. Yn eu hadroddiadau, mae Comisiynydd Cenedlaethau’r Dyfodol ac Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi dweud bod disgwyl i gyrff cyhoeddus roi newidiadau ar waith mewn saith maes craidd i wireddu newid ar hyd a lled eu sefydliadau. Mae’r adran ‘Hau Hadau Newid’ yn dangos sut yr ydym yn rhoi’r newidiadau hyn ar waith.

3. Rydym bellach ym mlwyddyn olaf y Strategaeth Gorfforaethol sy'n amlinellu ein Blaenoriaethau Corfforaethol ar gyfer y cyfnod 2017-2022. Y rhain yw Hybu'r Economi, Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl, Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd, a Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol. Asesir bod y cynnydd ym mhob un o'r pedair blaenoriaeth yn "Wyrdd". (Gwyrdd = wedi dechrau ac yn unol â’r targed; Amber = wedi dechrau ond ar ei hôl hi o ran y targed; Coch = heb ddechrau). Mae gwybodaeth lawn am y cynnydd a wneir gyda blaenoriaethau'r Cyngor i’w chael ar dudalennau 10-25.

4. Rydym hefyd yn asesu cynnydd gan ddefnyddio ‘Gwiriwr Taith’ Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol sy'n nodi ar ba gam y mae’r cynnydd - Asesir bod Hybu'r Economi a Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl ar gam "Perchnogi ein Huchelgais", ac asesir bod Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd a Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol yn "Arwain y Ffordd".

5. Asesir bod y cynnydd a wneir mewn saith allan o wyth Blaenoriaeth Llesiant y Cyngor yn "Wyrdd", hynny yw, wedi dechrau ac yn unol â’r targed. (Gwyrdd = wedi dechrau ac yn unol â’r targed; Amber = wedi dechrau ond ar ei hôl hi o ran y targed; Coch = heb ddechrau).

6. Arweiniodd adolygiad o'r Amcanion Llesiant yn 2020 at gyfres ddiwygiedig a oedd yn canolbwyntio ar ymateb ac adfer yn y tymor byr yn sgil pandemig COVID-19. Roedd hyn er mwyn diogelu a gwella lles pawb ar y pryd ac yn y dyfodol, yn enwedig trigolion mwyaf bregus Ceredigion.

7. Roedd yr adolygiad diwethaf o’r Amcanion Llesiant, ym mis Mehefin 2021, wedi dod i’r casgliad y byddai’r Amcanion hyn yn parhau i mewn i 2022/23 wrth i Geredigion, ynghyd â gweddill Cymru, barhau i gael ei gwynt ati yn dilyn y pandemig. Mae adolygiad llawn o’r Amcanion Llesiant i’w gael ar dudalennau 32-33.

Ein Sir mewn Rhifau

EIN POBLOGAETH

72,895
Pobl

25.6%
65+ oed

4%
Poblogaeth BAME*

10%
Gydag Anabledd

7,700
Myfyrwyr Prifysgol

46.8 Years
Oedran Cyfartalog

47%
Siaradwyr Cymraeg

31,246
Cartref

*BAME = Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig

33,434
Annedd

2,835
Menterau Actif

8,800
Pobl hu-nangyflogedig

42
Cynghorwyr a 40 gwarchodaeth

43
Ysgol a 9,590 disgybl

6
Canolfan Hamdden

6 llyfrgell ac 1 ysbyty cyffredin

2,265km
o ffyrdd a 2,500km o lwybrau ceffylau a llwybrau cerdded

74
Man chwarae awyr agored gydag offer

TWRISTIAETH YNG NGHEREDIGION

96km
o arfordir

£403m
cyfraniad i'r economi

2.94m
ymwelwyr blynyddol

5,854
swydd

Ein Blaenoriaethau

Mae'r Cyngor wedi sefydlu meysydd blaenoriaeth ar gyfer gwella drwy brosesau hunanwerthuso parhaus, ymgysylltu â rhanddeiliaid, ac amrywiaeth eang o ddigwyddiadau ymgynghori, ffurfiol ac anffurfiol. Mae polisïau a blaenoriaethau cenedlaethol hefyd yn sail i'w ddealltwriaeth.

Mae'r Asesiad o Lesiant Lleol hefyd wedi dylanwadu ar ddatblygiad y Blaenoriaethau Corfforaethol y bydd y Cyngor yn canolbwyntio arnynt hyd at 2022.

Bydd y Blaenoriaethau'n caniatáu inni ddarparu gwasanaethau a fydd yn gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol dinasyddion Ceredigion.

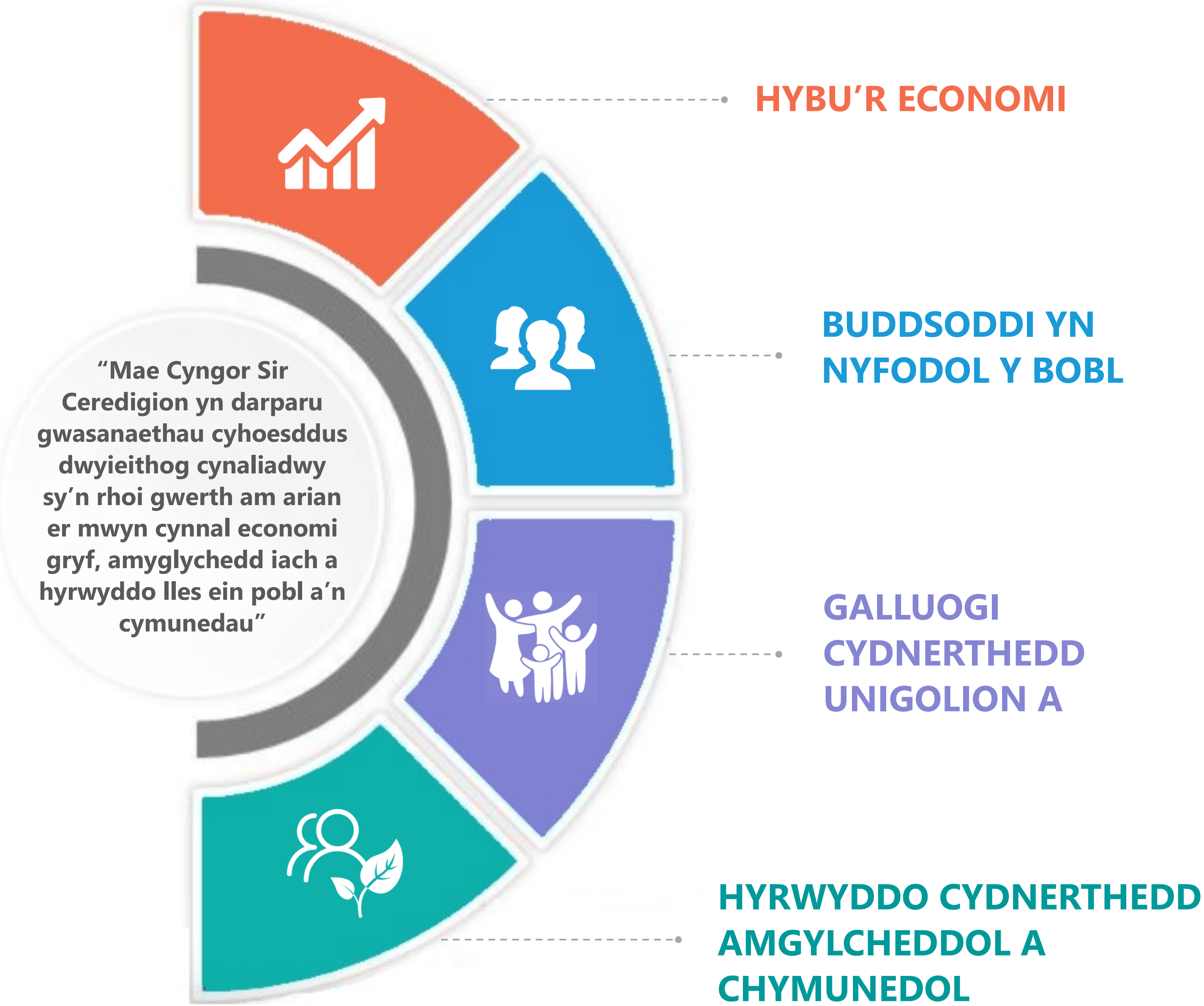

Cyflawni'r Blaenoriaethau

Mae'r Strategaeth Gorfforaethol yn cynnwys Cynllun Gweithredu a llinell amser i gyflawni'r Blaenoriaethau. Mae'r Cyngor yn mynd ati'n rheolaidd i adolygu'r perfformiad o ran ein Blaenoriaethau a'n Hamcanion Llesiant gan ddefnyddio gweithdrefnau rheoli perfformiad. Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn yn tynnu sylw at y cynnydd a wnaed gennym hyd yma.

Mae'r diagram isod yn darlunio'r strwythurau llywodraethu sydd ar waith.

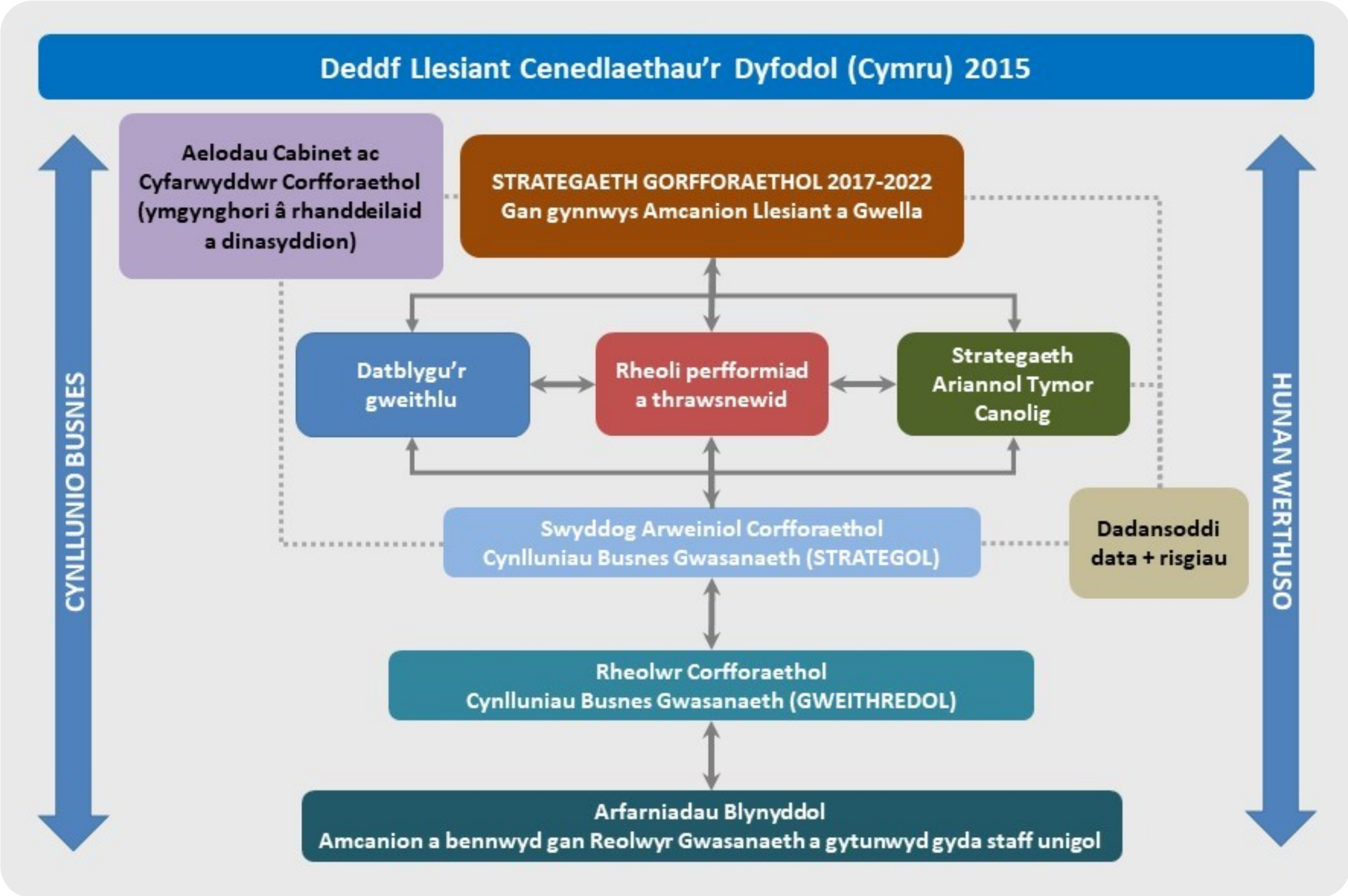

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

STRWYTHUR RHEOLI:

EIFION EVANS
Prif Weithredwr

BARRY REES
Cyfarwyddwr Corfforaethol

MEINIR EBBSWORTH
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Ysgolion

ELIN PRYSOR
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Gwasanaethau Corfforaethol & Llywodraethu

STEVE JOHNSON
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Cyllid & Chaffael

ALUN WILLIAMS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Polisi, Perfformiad & Diogelu'r Cyhoedd

RHODRI LLWYD
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol

RUSSELL HUGHES-PICKERING
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Economi ac Adfywio

Ble mae'r Arian yn mynd?

Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn nodi sut y mae'r Cyngor yn cynllunio ei gyllideb bob blwyddyn a thros y tair blynedd nesaf. Mae'r Strategaeth yn cefnogi'r camau cyffredinol i reoli prif adnoddau'r Cyngor er mwyn iddo gyflawni ei amcanion.

Mae gwariant y Cyngor yn cefnogi cyflawni ei Strategaeth Gorfforaethol a'i Amcanion Llesiant. Er gwaethaf pandemig Covid-19 yn ystod 2020, mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i ddangos awydd agored i wella gwasanaethau a buddsoddi mewn gwell adnoddau a chyfleusterau.

Er mwyn cwrdd â'r heriau cyllidebol mae'n wynebu, mae'r Cyngor yn parhau i weithredu effeithlonrwydd wrth gefn, datblygu dulliau cyflenwi amgen tra hefyd yn cynnal gwasanaethau.

Mae'r siart a ganlyn yn nodi'r gwariant a ragwelir ar wasanaethau yn 2020/21:

Gwariant Gwasanaethau 2020/21

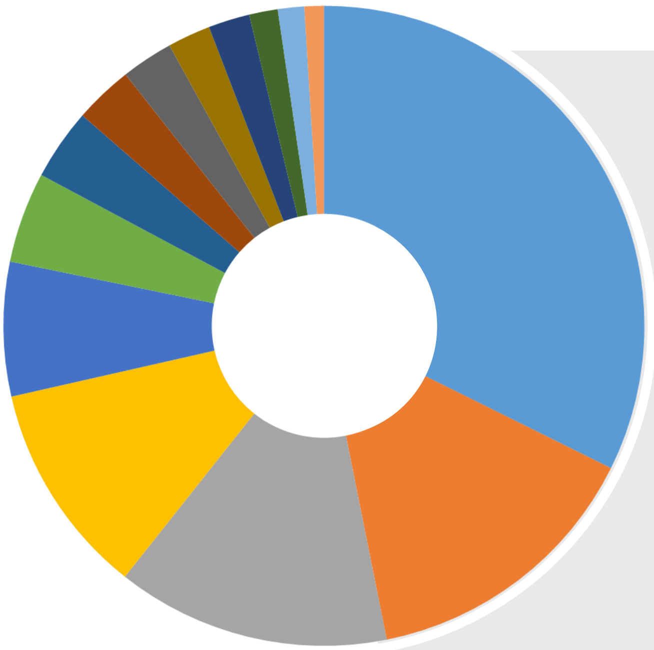

Ysgolion	**32%**	£48.86m
Porth Cynnal	**15%**	£21.95m
Cyllid a Chaffael	**14%**	£20.86m
Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol	**11%**	£16.31m
Porth Gofal	**7%**	£10.24m
Grŵp Arweiniol	**5%**	£6.94m
Cyswllt Cwsmer	**4%**	£5.45m
Ardollau, Premiwm Treth y Cyngor a Chronfeydd Wrth Gefn	**3%**	£4.48m
Gwasanaethau Democrataidd	**3%**	£3.96m
Economi ac Adfywio	**2%**	£3.28m
Porth Cymorth Cynnar	**2%**	£3.16m
Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd	**1%**	£2.18m
Pobl a Threfniadaeth	**1%**	£2.01m
Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu	**1%**	£1.48m

CAROLINE LEWIS
Cyfarwyddwr Corfforaethol Dros Dro

DONNA PRITCHARD
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Porth Gofal

ELEN JAMES
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Porth Cymorth

SIAN HOWYS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Porth Cynnal

ARWYN MORRIS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Cyswllt Cwsmer

LOWRI EDWARDS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Gwasanaethau Democrataidd

GERAINT EDWARDS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol
Pobl & Threfnidiaeth

Hybu’r Economi

Mae Ceredigion yn sir hyderus, ddeniadol, lle mae llawer o’n pobl yn ffynnu ac yn datblygu, lle mae nifer wedi sefydlu busnesau llewyrchus a llwyddiannus, a lle sy’n denu nifer fawr o ymwelwyr. Mae gennym aer glân, lefelau gwych o fioamrywiaeth, a thirwedd naturiol sy’n destun edmygedd.

Mae ein maint a’n lleoliad yn golygu ein bod yn wynebu heriau o ran tyfu’r economi leol, ond ar yr un pryd, mae llawer o gyfleoedd y gallwn fanteisio’n llawn arnynt o ran rhoi’r sir mewn sefyllfa i addasu i ddyfodol carbon isel a digideiddio cynyddol.

Un o’r heriau hyn yw’r nifer o bobl ifanc sy’n gadael y sir, yn rhannol oherwydd y gostyngiad yn y nifer o swyddi sector cyhoeddus, sydd bob amser wedi bod yn rhan bwysig o economi Ceredigion.

Oherwydd hyn, her arall yw cynyddu maint, amrywiaeth a chydnerthedd y sector preifat yng Ngheredigion. Mae angen inni weld mwy o fusnesau’n cael eu sefydlu, a mwy o’n busnesau micro a bychan yn tyfu.

Ar ben hynny, mae angen i economi Ceredigion addasu i heriau allweddol yng ngoleuni penderfyniad y DU i adael yr UE, ac yn dilyn hynny, pandemig COVID-19 sy'n parhau i gael effaith sylweddol ar ein heconomi ac effaith ariannol ar ein dinasyddion. Wrth i'n hymdrechion adfer i gefnogi busnesau barhau, bydd ein hamcan Llesiant ar gyfer y Flaenoriaeth Gorfforaethol hon am weddill 2021/22 ac i mewn i 2022/23 yn parhau i fod:

> “ ***Cynorthwyo busnesau i ymateb i effeithiau COVID-19*** ”

Gweledigaeth ar y Cyd Tyfu Canolbarth Cymru

Llwyddodd Bargen Twf Canolbarth Cymru, a ddatblygwyd o'r Weledigaeth ar gyfer Tyfu Canolbarth Cymru, i gyflawni carreg filltir arwyddocaol ym mis Rhagfyr 2020 wrth i Lywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU a Chynghorau Ceredigion a Phowys lofnodi Penawdau'r Telerau. Cytunodd y ddwy lywodraeth ddarparu £55m yr un dros gyfnod o 15 mlynedd ar gyfer rhanbarth cyfan Tyfu Canolbarth Cymru.

Bydd partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru yn symud ymlaen i'r cynigion manylach nawr ar ffurf Achos Busnes Portffolio, a gaiff ei gwmpasu o wyth maes blaenoriaeth: Amaethyddiaeth, Bwyd a Diod, Cysylltedd Digidol, Ymchwil Gymhwysol ac Arloesi, Ynni, Hunaniaeth Twristiaeth wedi'i Chryfhau, Cefnogi Menter, Trafnidiaeth, Sgiliau a Chyflogaeth. Mae'r Fargen Twf yn cynnig cyfle allweddol er mwyn helpu i roi Hwb i Economi Ceredigion.

Bydd hyn yn gofyn am fuddsoddiad sylweddol gan y Cyngor dros y 15 mlynedd, a disgwylir elw o'r buddsoddiad hwnnw. Mae gan y Fargen Twf y potensial i gyflawni rôl sylfaenol yn adferiad economaidd rhanbarth Canolbarth Cymru ar ôl COVID, a llwyddwyd i sicrhau cynnydd da tuag at gyflawni hyn yn ystod 2020/21, ac ynghyd â datblygiad prosiect i greu swyddi a thwf economaidd yn ein Sir, bydd yn amser cyffroes i ddatblygiad economeg y rhanbarth.

Hirdymor	Atal	Cydweithio	Cynnwys	Integreiddio
• Cyfeirio at gwendiadau strwythurol i elwa yn yr hirdymor • Partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru yn gosod gweledigaeth ar gyfer amserlen 15+ mlynedd • Dadansoddi tueddiadau'r dyfodol i wneud cynlluniau	• Cynyddu cyfleoedd economaidd i osgoi allfudo pellach o bobl ifanc medrus • Twf economaidd er mwyn osgoi effeithiau negyddol batrymau mudo ar ddiwylliant ac ar yr iaith Gymraeg • Ymyriadau i atal twf pellach yn y bwlch cynhyrchiant	• Mae partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru yn dod â'r sectorau cyhoeddus, preifat ac academaidd at ei gilydd er mwyn cyflawni nodau cyfrannol • Gweithio gyda Chyngor Sir Powys a Llywodraethau Cymru a'r DU er mwyn gwneud y defnydd gorau o adnoddau a manteisio ar gyfleoedd	• Mae busnesau'r sector preifat a gyrwyr twf economaidd y dyfodol yn ymwneud â nodi blaenoriaethau a strategaethau • Sectorau preifat, cyhoeddus a trydydd sydd yn ymwneud â llunio'r rhaglen 'Bargen Twf'	• Strategaethau tyfiant economaidd sydd wedi integreiddio â gwasanaethau darpariaeth arall, yn cynnwys addysg, sgiliau, cynllunio ac isadeiledd

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

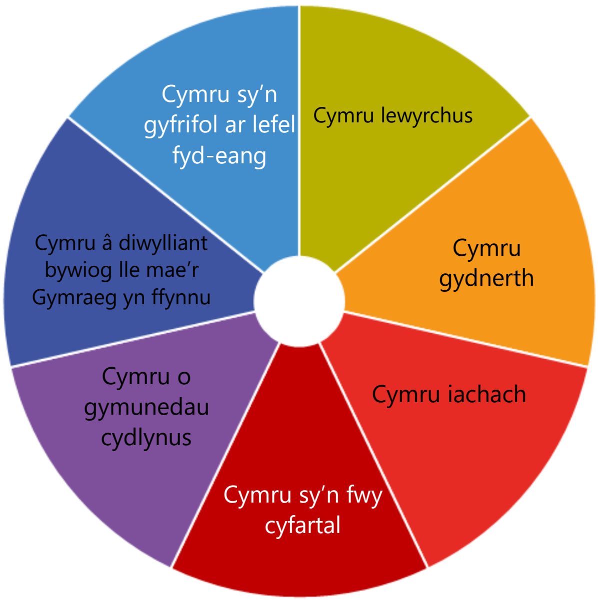

Mae ein Blaenoriaeth Gorfforaethol yn gwneud y mwyaf o'n cyfraniad at y nodau llesiant a amlygwyd

Asesiad cyffredinol o'r daith hyd yma

Mae'r cynnydd o ran cwrdd â'r flaenoriaeth hon yn **Dda** ac mae'r rhagolygon ar gyfer gwelliant yn **Dda**. Mae'r camau tuag at ddarparu cyfleoedd cyflogaeth a datblygu cynlluniau partneriaeth cydweithredol ac ar-loesol yn symud ymlaen yn dda.

Mae Partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru'n enghraifft o Geredigion yn **perchnogi ei dyhead** i sicrhau ei bod yn cryfhau'r economi leol a rhanbarthol fel rhan o Gymru ffyniannus.

Perchnogi ein huchelgais

Da

Ymateb i COVID-19 a'r Prif Gyflawniadau:

- Cyhoeddwyd **Strategaeth Economaidd newydd Ceredigion** ym mis Mawrth 2021, a oedd yn nodi sut y byddwn yn cydweithio er mwyn sicrhau twf economaidd cadarn, cynaliadwy a mwy cydnerth i Geredigion, a gaiff ei greu a'i rannu gan bawb. Mae dogfen y strategaeth yn nodi'r camau a fydd yn rhoi sylw i'r sialensiau a'r cyfleoedd sy'n bodoli yn yr economi leol. Mae'n canolbwyntio ar bedwar prif faes blaenoriaeth – Pobl, Menter, Lle a Chysylltedd, gyda phob adran yn amlinellu rhai o'r ymyriadau cynnar a ystyrir. Bydd gwaith yn parhau ar ddatblygu'r cynlluniau gweithredu manwl yn ystod 2021/22.
- Cyflwynwyd cais i **Gronfa Codi'r Gwastad** er mwyn buddsoddi mewn seilwaith a fydd yn gwella bywyd bob dydd ar draws Ceredigion. Cyhoeddwyd Cronfa Codi'r Gwastad yn Adolygiad o Wariant Llywodraeth y DU, ac mae'n cynorthwyo gweithgarwch adfywio mewn canol trefi ac ar y stryd fawr, prosiectau trafnidiaeth lleol, ac asedau diwylliannol a threftadaeth, a bydd yn cyflawni rôl allweddol yn y broses adfer yn dilyn pandemig Covid-19.
- Crëwyd gwefan bwrpasol ar gyfer **Cymorth Busnes** i gefnogi economi Ceredigion a bydd yn sicrhau bod busnesau, cyflogwyr a gweithwyr y sir yn gallu cael gafael ar y wybodaeth, y cyngor a'r cymorth diweddaraf i'w helpu i addasu a chael eu gwynt atynt yn dilyn y pandemig.
- Rheolwyd 8,900 **o ymholiadau a oedd yn ymwneud â COVID** gan Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid Ceredigion, 'CLIC', yn ystod blwyddyn 2020/21, gan gynnwys ymholiadau a oedd yn ymwneud â Grantiau Busnes, y Gronfa Adferiad Diwylliannol a'r Cynllun Grant Cyfalaf i Fusnesau Bychain. Roedd dros 2,000 o'r rhain yn ymwneud â help y Grant Ardrethi Annomestig ar gyfer busnesau yn y sectorau lletygarwch, twristiaeth, hamdden a manwerthu dianghenraid.

Mesuriadau Ymateb COVID-19

3,700
Ymweliadau i sicrhau bod adeiladau busnes yn cydymffurfio â rheolau COVID-19

138
Aelod staff wedi adleoli i rolau eraill i helpu i gefnogi ymateb COVID-19

8,835
Taliadau Grant Busnes a weinyddir ar draws Ceredigion

£49m
O'r cyllid Grant Busnes a weinyddir ar draws Ceredigion

◀ Ym mis Gorffennaf 2020, crëwyd "Parthau diogel" yng nghanol trefi Aberaeron, Aberystwyth, Aberteifi a Cheinewydd er mwyn creu trefi diogel a deniadol i bobl ddod i siopa a mwynhau er gwaethaf y pandemig. Roedd hyn yn cynnwys ehangu llwybrau troed, gosod cyrbiau isel, cau ffyrdd, addasu lleoedd parcio a safleoedd i fusnesau allu masnachu er mwyn caniatáu i bobl gadw pellter cymdeithasol o 2 fetr bob amser.

Cafwyd dros 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad am y parthau diogel yn ystod 2020 a gwnaethpwyd addasiadau. Er bod nifer yr achosion COVID yn parhau i fod yn isel yng Ngheredigion, mae'r risg i iechyd y cyhoedd yn parhau, a bydd y parthau diogel yn parhau i fod yn eu lle am yr hyn a ragwelir a fydd yn dymor prysur iawn yn ystod yr haf 2021. Bydd hyn yn helpu pobl i ymweld â siopau a gwasanaethau yn ein trefi mewn ffordd ddiogel, gan gadw nifer yr achosion yn isel.

Cynnydd yn ein Hamcanion Llesiant Hybu’r Economi

Amcan Llesiant y Cyngor	Statws
• Cynorthwyo busnesau i ymateb i effeithiau COVID-19	

Wedi ei gwblhau — Wedi cychwyn ac ar targed — Wedi dechrau ond tu ôl y targed — Heb cychwyn

Gweithffyrdd+ yn cynnig cyfleoedd newydd yn 2020/21

Gwasanaeth yw Gweithffyrdd+ Ceredigion i helpu pobl nad ydynt mewn cyflogaeth i gael hyfforddiant wyneb yn wyneb ac ar-lein, ynghyd â phrofiad gwaith, cyfleoedd gwirfoddoli a swyddi. Caiff y cynllun ei staffio gan swyddogion o Gyngor Sir Ceredigion ac mae'n cael ei ariannu'n rhannol gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop drwy Lywodraeth Cymru.

Mae cymorth ar gael i helpu pobl sydd â chyflyrau iechyd neu anableddau sy'n cyfyngu ar eu gallu i weithio; gofalwyr; y rhai sydd heb fawr o gymwysterau neu ddim cymwysterau; pobl â chyfrifoldebau gofal plant; rhai dros 54 oed; pobl mewn aelwyd un oedolyn neu aelwyd ddi-waith; neu Bobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig.

Un o drigolion Ceredigion sy'n elwa o'r cynllun yw Mary, a roddodd y gorau i'w busnes glanhau domestig oherwydd ei chyfrifoldebau gofalu yn y teulu. Yr oedd wastad yn cynllunio at y dyfodol, a chysylltodd Mary â Gweithffyrdd+ am gymorth. Cafodd fentor i weithio gyda hi ar sail un i un, i nodi ei hanghenion hyfforddiant er mwyn iddi ymgyfarwyddo’n gyflym â defnyddio cyfrifiaduron a chyfryngau digidol.

Daeth y tîm Gweithffyrdd+ o hyd i gwrs hyfforddiant Technoleg Gwybodaeth a oedd yn lleol i Mary ac yn un yr oeddent yn gallu ei ariannu. Roedd y cwrs ‘Trwydded Yrru Gyfrifiadurol Ewropeaidd’ (ECDL) a gyflwynwyd gan Dysgu Bro, sef un o wasanaethau Cyngor Sir Ceredigion, wedi gwneud argraff dda ar Mary - “Roedd y cwrs ECDL yn fuddiol ar sawl lefel. Dysgodd sgiliau pwysig newydd imi a thrwy orfod bod mewn man yn brydlon a chymysgu â phobl newydd, rhoddodd fi mewn amgylchedd a oedd yn debyg i fyd gwaith. Dechreuais ymlacio, rheoli straen a magu hyder am fy nyfodol.” Nod Mary yw defnyddio’i sgiliau TG newydd i’w helpu i ddysgu Saesneg o gartref, ac mae Gweithffyrdd+ yn parhau i’w chefnogi.

Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl

System addysg Ceredigion yw un o’r rhai mwyaf llwyddiannus yng Nghymru, ond mae problemau'r economi leol a lleihad mewn cyfleoedd gwaith wedi arwain at nifer fawr o'n hoedolion iau yn gadael y sir.

Mae Ceredigion yn economi incwm isel gydag incwm y cartref sydd ymysg yr isaf yng Nghymru, er gwaetha'r lefelau cymwysterau gweddol uchel yn y gweithlu. Mae tlodi mewn gwaith yn arwyddocaol ac yn effeithio ar gyfran uwch o ddinasyddion yn ein sir ni nag yn ardaloedd difreintiedig cydnabyddedig y Cymoedd a Dwyrain Cymru.

Bydd Buddsoddi yn Nyfodol Pobl yn sicrhau’r rhaglenni hyfforddiant priodol a fydd yn galluogi dysgwyr i gwrdd ag anghenion cyflogaeth busnesau presennol a busnesau’r dyfodol yng Ngheredigion. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod dysgwyr ôl-16 ac oedolion sy’n ddysgwyr yn meddu ar y set sgiliau angenrheidiol i’w galluogi i fod yn weithwyr hyblyg, dwyieithog, all addasu i gwrdd â gofynion cyflogaeth y dyfodol.

Er bod y Sir bellach yn dod i'r amlwg o fesurau cloi, mae peryglon amrywiadau pellach o COVID-19 yn golygu bod yn rhaid i ni aros yn wyliadwrus, a bydd yr adferiad yn parhau i mewn i 2022/23. O ganlyniad, bydd ein hamcanion Llesiant ar gyfer gweddill 2021/22 ac i mewn i 2022/23 yn aros:

“Cynorthwyo dysgwyr o bob oedran a chefndir i ddychwelyd yn ddiogel i addysg a hyfforddiant, a gwella mynediad at ddysgu a chyflogaeth”

“Diogelu pobl rhag tlodi”

“Hybu a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion”

Cefnogi Pobl Ifanc yn ystod y Cyfnod Clo

Mae'r tîm Pobl Ifanc Egnïol (PIE) yng Ngheredigion wedi bod yn gweithio mewn ffordd rith ers y cyfnod clo er mwyn ymateb i anghenion plant a phobl ifanc dros y misoedd diwethaf. Yn ystod y cyfnod clo, pan na fu modd i bobl ifanc gyfarfod, aeth y tîm PIE ati i ymgysylltu â'i gynulleidfaoedd trwy gyfrwng nifer o blatfformau cyfryngau cymdeithasol. Roedd hyn yn sicrhau y cynigiwyd cyfleoedd a negeseuon cynhwysol pwysig, sy'n cael effaith gadarnhaol ar les corfforol a meddyliol.

Defnyddiwyd dolen cyfryngau cymdeithasol @CeredigionActif yn rheolaidd ar Facebook, Twitter, Instagram a YouTube er mwyn rhyddhau fideos gan arweinwyr ifanc, gwersi AG, gemau, gweithgareddau a negeseuon ysbrydoledig, a defnyddir nifer o wahanol blatfformau er mwyn cyrraedd cymaint o bobl ifanc a theuluoedd ag y bo modd. Mae'r tîm wedi cynhyrchu 110 o fideos a oedd yn ceisio sicrhau bod pobl ifanc yn eu harddegau, disgyblion cynradd a phlant bach nad ydynt wedi dechrau mynychu'r ysgol eto, yn egnïol yn ystod y cyfnod pan oeddent gartref.

Roedd y gweithgareddau hyn yn cynnwys 27 o gemau rhaglen haf yn ystod gwyliau haf 2020, 40 o wersi AG i ysgolion gan gynnwys diwrnodau chwaraeon ar-lein a 4 fideo ffitrwydd gan genhadon ifanc ar gyfer yr Wythnos Gwirfoddolwyr Ifanc.

Hirdymor	Atal	Cydweithio	Cynnwys	Integreiddio
• 10 mlynedd + • Gweithlu i gwrdd ag anghenion cyflogwyr yn y dyfodol • Dadansoddi tueddiadau'r dyfodol	• Ffyrdd iachach o fyw yn atal problemau iechyd yn y dyfodol • **Atal** tlodi mewn gwaith drwy gynyddu lefelau incwm • Dealltwriaeth glir o atal a'r strategaethau cysylltiedig	• Dull aml asiantaeth o ddarparu gwasanaethau wedi'i deilwra	• Dysgwyr a chyflogwyr yn rhan o'r broses gwneud penderfyniadau	• Mae gwell sgiliau a gwell swyddi yn cynyddu lefelau incwm ac felly'n caniatáu i'r economi leol dyfi

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

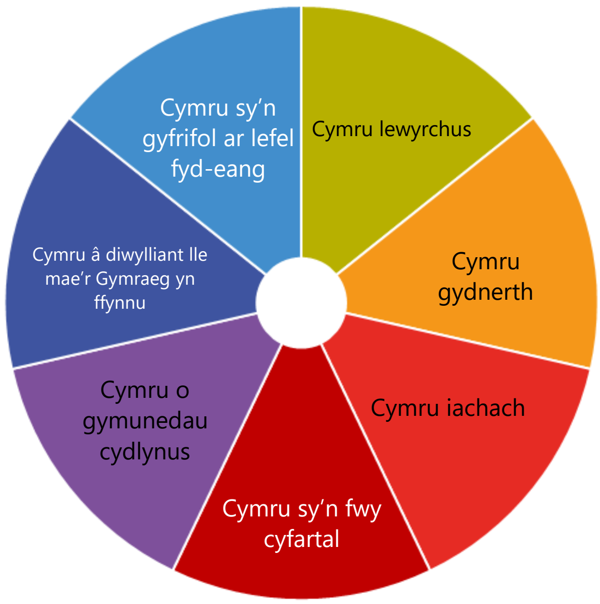

Mae ein Blaenoriaeth Gorfforaethol yn gwneud y mwyaf o'n cyfraniad at y nodau llesiant a amlygwyd

Asesiad cyffredinol o'r daith hyd yma

Mae'r cynnydd a wneir wrth gyflawni'r flaenoriaeth hon yn Dda ac mae'r rhagolygon o ran gwella yn Dda. Mae'r amcanion o gefnogi dysgwyr i ddychwelyd yn ddiogel i fyd addysg ac o amddiffyn pobl rhag tlodi yn unol â'r targed.

Er enghraifft, cyhoeddwyd y Strategaeth newydd Mynd i'r Afael â Chaledi ac mae'n cael ei gweithredu drwy Is-grŵp Tlodi'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Dyma enghraifft o Geredigion yn perchnogi ein huchelgais.

Perchnogi ein huchelgais

Da

Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl

Ymateb i COVID-19 a'r Prif Gyflawniadau:

- Sicrhawyd cyllid o £5.8m i adnewyddu ac adeiladu estyniad yn Ysgol Uwchradd Aberteifi trwy'r Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif.
- Gweithredwyd tâl rhieni yn llwyddiannus ym mhob ysgol sydd wedi arwain at leihau'r stigma sy'n gysylltiedig â disgyblion ar brydau ysgol am ddim ac arwain at arbedion o tua £100k.
- Hwb gofal plant a ddarperir ar gyfer plant gweithwyr allweddol a dysgwyr agored i niwed yn ystod y cyfnod clo.
- Parhaodd 42 o ddisgyblion i dderbyn trochiad iaith trwy'r Ganolfan Iaith rhithwir.
- Sefydlu'r coronafirws - Cynllun Cymorth Gofal Plant (C-CAS) i gymryd lle y Cynnig Gofal Plant yn ystod y cyfnod clo cyntaf. Roedd hyn er mwyn sicrhau cefnogaeth ariannol i ofal plant i weithwyr allweddol - gyda 2 ganolbwynt gofal plant i blant dan 4 oed wedi'u sefydlu yn Aberystwyth ac Aberteifi rhwng Ebrill ac Awst 2020.
- Dysgu o bell ar waith ar gyfer pob disgybl yn ystod y cyfnodau clo ac amrywiaeth eang o adnoddau dal i fyny a ddarperir i staff a disgyblion trwy'r athrawon Cynghori.
- Darparwyd dros 1,000 o liniaduron/tabledi a dyfeisiau MiFi i ddisgyblion er mwyn Dysgu o Bell yn ystod y cyfnod clo.
- Cefnogodd ysgolion yn llwyddiannus i ailagor trwy ymweliadau safle, canllawiau gweithredol, asesiadau risg a darpariaeth PPE.
- Roedd adnoddau e-lyfrgell ar gael yn ehangach, ac adleolwyd faniau llyfrgell y Cyngor i ddarparu pecynnau gofal ledled y Sir.
- Roedd rhestr o grantiau a chymorth ar gael i'r unigolion oedd yn wynebu caledi yn ystod y pandemig. Roedd hyn yn cynnwys grantiau megis y Gronfa Cymorth Ddewisol, sydd yn cefnogi costau angenrheidiol mewn argyfwng i grwpiau cymorth lleol sydd yn darparu dillad, cewynnau a thywelion i rieni efo babanod, sydd yn agored i niwed.
- Cwblhau estyniad i Ysgol Gynradd Pontrhydfendigaid yn llwyddiannus, fel rhan o'r grant lleihau maint dosbarthiadau.

600
O ddisgyblion wedi parhâi i dderbyn gwersi cerddoriaeth offerynnol yn ystod 2020/21

£131,000
O gyllid wedi'i derbyn i Amgueddfa Ceredigion

2,400
Unigolyn wedi mynychu Gwyl yr Enfys digidol

6
Prentisiaethau newydd wedi lansio yn y Cyngor yn 2020

Diogelu Dinasyddion Ceredigion rhag Tlodi

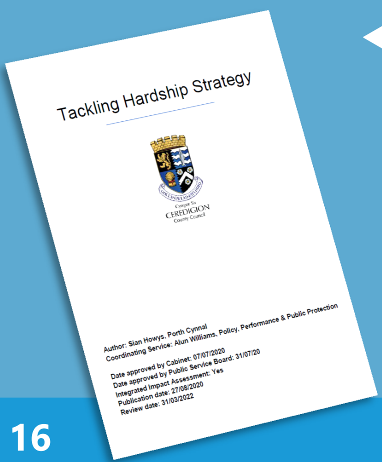

Cyhoeddwyd **Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi** newydd ym mis Gorffennaf 2020, sy'n cynnig fframwaith cadarn a fydd yn galluogi dealltwriaeth ar y cyd o'r sefyllfa ac a fydd yn datblygu amrediad o fentrau er mwyn lleihau risgiau tlodi gymaint ag y bo modd, a chymryd camau ataliol. Mae COVID-19 wedi cael effaith nid yn unig ar les cymdeithasol ac economaidd pobl, ond hefyd, mae wedi peri risg uwch i unigolion a theuluoedd sy'n dioddef caledi. Bu 23 o sefydliadau yn ymwneud â'r broses o ddatblygu'r strategaeth, a chaiff ei chynnydd ei fonitro yn rheolaidd trwy gyfrwng Is-grŵp Tlodi y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cynnydd yn ein Hamcanian Llesiant Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl

Amcan Llesiant y Cyngor	Statws
• Cefnogi dysgwyr o bob oed a chefndir, i ddychwelyd yn ddiogel i addysg a hyfforddiant a gwella mynediad at ddysgu a chyflogaeth	Wedi cychwyn ac ar targed (gwyrdd)
• Amddiffyn pobl rhag tlodi	Wedi cychwyn ac ar targed (gwyrdd)
• Hyrwyddo a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion	Wedi dechrau ond tu ôl y targed (oren)

Wedi ei gwblhau · Wedi cychwyn ac ar targed · Wedi dechrau ond tu ôl y targed · Heb cychwyn

110
O fideos Pobl ifanc Actif wedi'i cyhoeddi yn ystod y cyfnod clo

£160,000
Wedi derbyn mewn Cymorthdaliadau Busnes a Chronfa Cadernid

30
Gwersi AG ysgolion wedi cael eu cyflwyno ar-lein yn ystod y cyfnod clo

600
Pobl ifanc a theuluoedd wedi'i chefnogi trwy 3,000 o alwadau

15,000+
O barseli bwyd wedi danfon i breswylwyr sydd yn agored i niwed

50+
Grwpiau a rhaglenni rhieni wedi'i cyflwyno ar-lein

250
O bobl ifanc wedi derbyn cymorth yn yr ysgol

£30,000
Cronfa Gofalwyr wedi'i dyrannu

Hyrwyddo diwylliant a hunaniaeth unigryw Ceredigion yn ystod 2020/21

- Mae darpariaeth ddigidol wedi galluogi **Cered (menter iaith Gymraeg)** i barhau i hyrwyddo'r Gymraeg mewn cymunedau er cyfyngiadau Covid 19. Mae rhaglen wythnosol o ddigwyddiadau a gweithgareddau wedi'i phostio ar wefannau cyfryngau cymdeithasol gan gynnwys prosiectau ymgysylltu newydd ac arloesol fel Theatr Soffa, Hwyl i Blant a Cefn y Rhwyd darllediadau radio ar y cyd â Radio Aber.
- Cyflwynodd **Theatr Felinfach** sawl rhaglen celfyddydau digidol trwy gydol y cyfnod clo e.e. Sesiynau 'beat box' efo Ed holden (Mr Phormula), gwersi dawns rhithwir, pantomeim digidol a sawl sesiwn ddychmygus i blant o bob oed. Hefyd, derbyniodd y Theatr enwebiad ar gyfer Gwobr Dyniaethau Achates 2020 am amrywiaeth a safon ei ddarpariaeth ddigidol gyfranogol.

- Enwebwyd **Amgueddfa Ceredigion** ar gyfer Gwobr Amgueddfeydd a Threftadaeth am yr Arddangosfa Dros Dro neu Deithiol Orau 2020 mewn perthynas â'i harddangosfa Defaid. Mae'r arddangosfa ddefaid hefyd wedi'i defnyddio fel astudiaeth achos gan Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol sy'n tynnu sylw at sut mae amgueddfeydd lleol yn helpu i gyflawni'r Nodau Llesiant Cenedlaethol.

Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn gosod gofyniad cyfreithiol ar y gwasanaeth i ddatblygu amrywiaeth o strategaethau ymyrryd yn gynnar ac atal, sy'n cynnwys trefniadau cydweithredol â chymunedau a'r sector gwirfoddol i gefnogi byw'n annibynnol.

Yn ogystal, mae'r lefelau diweithdra ynghyd â'r lefelau incwm isel wedi ei gwneud hi'n fwy anodd i bobl cael tai diogel a fforddiadwy.

Bydd Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd yn gwella llesiant drwy wella mynediad i dai fforddiadwy, gan atal problemau yn y dyfodol a chynnal annibyniaeth.

Mae achos COVID-19 wedi cael effaith sylfaenol ar ddarparu gwasanaethau i'r dinasyddion mwyaf bregus gan gynnwys yr henoed, y rhai heb fynediad at band llydan a'r rhai a wynebodd unigedd yn ystod y cyfnod clo cenedlaethol yn 2020. Mewn ymateb, ein hamcanion Lles ar gyfer gweddill 2021-22 ac i mewn i 2022-23 yw i parhau i gefnogi ein dinasyddion sydd mwyaf agored i niwed:

“ Cynorthwyo dinasyddion sydd wedi'u heffeithio'n anghymesur gan COVID-19 i wella'u lles corfforol ac emosiynol ”

“ Hyrwyddo llesiant unigolion a chymunedau o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch ”

◀ Yn Fehefin 2020, dyfarnwyd £99,000 i Wasanaeth Ieuenctid Ceredigion gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol i ddatblygu darpariaeth symudol i blant a phobl ifanc. Mae'r gwasanaeth ieuenctid wedi'i leoli o fewn Porth Cymorth Cynnar, sef gwasanaeth cymorth cynnar, cefnogaeth ac ymyriad Cyngor Sir Ceredigion, sydd yn cefnogi cymunedau, plant, pobl ifanc a theuluoedd sydd yn agor i niwed. Nod y prosiect yma yw sefydlu canolfannau ieuenctid symudol, a fydd yn ymestyn darpariaeth i ardaloedd gwledig yng Ngheredigion.

Porth y Gymuned – Cynorthwyo Lles Preswylwyr

Cychwynnodd gwasanaeth Porth y Gymuned ym mis Mai 2018 ac mae'n cynorthwyo preswylwyr o bob oed yng Ngheredigion trwy eu helpu i ffurfio cysylltiadau er mwyn manteisio ar gyfleoedd cymorth yn eu hardal, y gallent gynnal a gwella eu lles.

Mae'r gwasanaeth hwn wedi bod yn arbennig o bwysig wrth gynorthwyo ein preswylwyr yn ystod pandemig COVID-19. Fel arfer, bydd yr ymholiadau a gaiff Porth y Gymuned yn amrywiol iawn, o ymyriadau ar lefel isel i gyfeirio a chynorthwyo unigolion y bydd angen iddynt fanteisio ar wasanaethau statudol neu ddwys efallai. Rhwng mis Gorffennaf 2020 a mis Ionawr 2021, gwnaethpwyd 419 o gyfeiriadau i Borth y Gymuned yn ystod anterth y pandemig. Yn ogystal, aeth y gwasanaeth ati i lunio rhestr gynhwysfawr o wasanaethau dosbarthu bwyd, banciau bwyd ac adnoddau ar gyfer ystod eang o gymorth megis help ariannol, grantiau a chyngor ynghylch dyled er mwyn cynorthwyo preswylwyr yn ystod y cyfnod arbennig o anodd hwn.

Mae Porth y Gymuned yn galluogi unigolion i gael sgwrs 'Yr Hyn sy'n Bwysig' gyda Chysylltydd Cymunedol, sy'n gallu eu helpu i nodi datrysiadau wedi'u targedu sy'n bodloni eu hanghenion. Mae'r Cysylltwyr Cymunedol yn cynorthwyo pobl a'u teuluoedd i fanteisio ar gyngor a chymorth a ddarparir gan y trydydd sector, yn ogystal â nodi gwasanaethau a grwpiau priodol o fewn eu cymunedau eu hunain, megis grwpiau cymdeithasol y gallent helpu i gyfrannu at eu lles.

Hirdymor	Atal	Cydweithio	Cynnwys	Integreiddio
• Model gwasanaethau integredig i sicrhau gwasanaethau cynaliadwy ar gyfer y 15 + mlynedd nesaf • Dadansoddi tueddiadau'r dyfodol	• Gofal gydlynus i atal materion rhag datblygu ymhellach	• Y Bwrdd Iechyd, Awdurdodau Lleol a phartneriaid y trydydd sector yn bwriadu **cydweithio** i weithredu rhaglenni iechyd a gofal cymdeithasol integredig ar draws Gorllewin Cymru	• Y sector cyhoeddus a'r sector preifat yn ymwneud â'r gwaith o ddatblygu'r Model Gwasanaethau Integredig • Unigolion yn ymwneud â phenderfyniadau sy'n effeithio arnynt	• Y sector cyhoeddus a'r sector preifat yn cydweithio i gyfrannu cymaint â phosibl at Gymru iachach a nodau arall

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

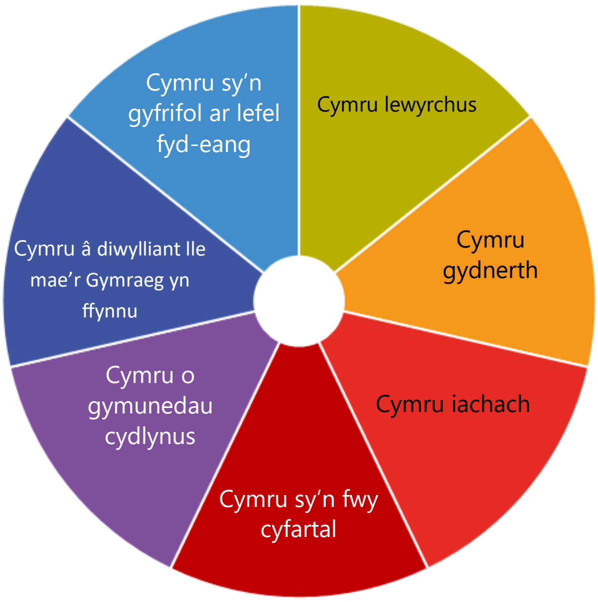

Mae ein Blaenoriaeth Gorfforaethol yn gwneud y mwyaf o'n cyfraniad at y nodau llesiant a amlygwyd

Asesiad cyffredinol o'r daith hyd yma

Mae'r cynnydd wrth gyflawni'r amcan hwn yn **Dda** ac mae'r rhagolygon ar gyfer gwella yn **Dda**. Er gwaethaf yr heriau o ran cefnogi dinasyddion sydd wedi cael ei effeithio gan COVID-19 i wella eu lles corfforol ac emosiynol, a hyrwyddo llesiant unigolion a chymunedau mewn cartrefi diogel a hygyrch, mae'r ddau wedi'u hasesu fel rhai gwyrdd ac yn unol â'r targed.

Mae Porth Gofal yn enghraifft o Ceredigion yn **Arwain y Ffordd** i ddarparu Gwasanaethau Integredig nawr ac yn y dyfodol.

Arwain y ffordd

Da

Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd

Ymateb i COVID-19 a'r Prif Gyflawniadau

- Cefnogi Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda trwy sefydlu dau ysbyty maes dros dro yn y sir mewn ymateb i COVID-19.
- Ceredigion oedd yr awdurdod lleol cyntaf yng Nghymru i ddarparu gwasanaeth olrhain cysylltiadau ac wedi hynny fe'i dewiswyd gan Lywodraeth Cymru yn ardal beilot, cyn sefydlu'r cynllun cenedlaethol. Roedd y Tîm Olrhain Cysylltiadau, a oedd yn cynnwys dros 50 o aelodau staff a adleolwyd o rolau eraill ar draws yr awdurdod, wedi rhoi cyngor i unigolion ar gynnal profion coronafeirws ac ar hunan-ynysu neu ar gamau gweithredu eraill fel rhan o'r ymdrechion parhaus i atal y feirws rhag lledaenu ymhellach ac i gadw pawb yn ddiogel.
- Cefnogwyd tua 2,900 o drigolion, o bobl ifanc i deuluoedd i ofalwyr, yn ystod y pandemig trwy alwadau rheolaidd 'Cadw mewn Cysylltiad' gan staff y Cyngor yn Porth Cymorth Cynnar i wirio eu lles a rhoi cyfle i siarad â rhywun yn ystod y cyfnod clo.
- Ym mis Gorffennaf 2020, lansiodd Ceredigion ei hymgyrch Cysylltu â Charedigrwydd, sy'n ceisio creu mwy o ddealltwriaeth o fudd ac effaith caredigrwydd arnon ni ac eraill yn ein cymuned. Mae'n seiliedig ar ddull pontio'r cenedlaethau, sy'n meithrin cysylltiadau er mwyn lleddfu'r unigrwydd ac arwahanrwydd sy'n gyffredin mewn nifer o'n cymunedau.
- Ym mis Rhagfyr 2020 cymeradwywyd cynnig Ceredigion i ddatblygu Canolfan Llesiant yn Llanbedr Pont Steffan ac mae'r cynlluniau'n mynd rhagddynt yn ystod 2021. Bydd yr Hwb Llesiant yn cynnal 'Canolfan Llesiant' – cyfleuster a fydd nid yn unig yn cynnig ei darpariaeth graidd, sef Hamdden, ond hefyd yn cynnig mannau i gyfarfod, ymgynghori a thrin pobl, i gyfrannu at wella lles corfforol, meddyliol a chymdeithasol trigolion y Sir. Sefydlir hybiau hefyd yng Ngogledd, Canolbarth a De Ceredigion yn ogystal â darpariaeth dros dro mewn llefydd eraill yn y Sir.
- Gan ymateb i'r pandemig, darparodd tîm Cam Nesa Ceredigion becynnau lles i gynorthwyo pobl ifanc y gallent fod yn profi unigrwydd, arwahanrwydd neu faterion eraill sy'n eu gwneud yn agored i niwed. Mae prosiect Cam Nesa yn rhan o Raglen Weithredol Cronfeydd Strwythurol Ewropeaidd (ESF) ac mae'n gweithio gyda phobl ifanc rhwng 16 a 24 oed trwy gynnig dewisiadau iddynt i fanteisio ar amrediad o gymorth personol wedi'i deilwra a chyfleoedd sy'n ymwneud â gwaith er mwyn bodloni eu hanghenion a'u huchelgais.

31 Cymorthdaliadau diogel, cynnes a diogel wedi'i gwblhau

32 Ymgeiswyr digartref potensial wedi'u cefnogi â materion ariannol

900 O preswylwyr oedd yn cysgodi yng Ngheredigion wedi derbyn parsekli bwyd wythnosol

1,650 O becynnau lles wedi'i chynhyrchu i ofalwyr di-dâl ac oedolion arunig

Yn ystod y cyfnod clo yn 2020, cydnabu Cyngor Sir Ceredigion mor bwysig oedd cadw mewn cysylltiad yn ystod y cyfnod heriol o hunan-ynysu. Deallai ei bod hi'n anodd ar deuluoedd nad oedd yn gallu ymweld â'u hanwyliaid mewn cartrefi gofal.

Mae staff y Cyngor yn cefnogi ac yn gofalu am ein preswylwyr ac er mwyn rhoi sicrwydd ychwanegol iddynt, gosodwyd cyfleusterau fideo-gynadledda ym mhob un o'n cartrefi gofal i sicrhau cyswllt gydag aelodau'r teulu yn ystod y cyfnod anodd hwnnw.

Cynnydd yn ein Hamcanion Llesiant Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd

Amcan Llesiant y Cyngor	Statws
• Cefnogi dinasyddion sydd wedi cael ei effaithio yn anghymesur gan COVID-19 i wella eu lles corfforol ac emosiynol	Wedi cychwyn ac ar (gwyrdd)
• Hyrwyddo lles unigolion a chymunedau mewn cartrefi diogel a hygyrch	Wedi cychwyn ac ar (gwyrdd)

Wedi ei gwblhau | Wedi cychwyn ac ar | Wedi dechrau ond tu ôl y targed | Heb cychwyn

35,000 O deunyddiau wedi postio allan i cefnogi'r rhaglen brechu	**11.4m** Dosbarthwyd eitemau o Offer Amddiffynnol Personol	**160** Datganiadau i'r wasg gyda newyddion a chyngor ar COVID-19	**7,400** Pobl a atgyfeiriwyd am olrhain cyswllt i helpu pawb i gadw'n ddiogel
1,040 Te prynhawn Cymraeg / 'seibiant mewn bocs' wedi dosbarthu	**195** O fagiau Teulu Actif wedi'i dosbarthu gan wasanaethau Dechrau'n Deg	**100+** O gardiau hunaniaeth gofalwyr a 10 cerdyn gofalwyr ifanc wedi cynhyrchu	**50, 000** O ymrwymiadau ar y cyfryngau cymdeithasol yn ystod y flwyddyn, i roi'r wybodaeth fwyaf diweddar i bobl

Dosbarthu Parseli Bwyd i Breswylwyr Ceredigion

Bob wythnos yn ystod anterth y cyfnod clo ym mis Ebrill / Mai 2020, dosbarthwyd parseli yr oeddent yn cynnwys cynnyrch bwyd lleol i 900 o breswylwyr a oedd yn gwarchod yng Ngheredigion, er mwyn sicrhau bod y rhai yr oeddent yn arbennig o agored i niwed yn gallu cael bwyd ac eitemau hanfodol o hyd.

Ceredigion oedd y sir gyntaf yng Nghymru i sicrhau cymeradwyaeth i gydlynu'r Cynllun Gwarchod yn lleol yn llwyr – menter oedd hon gan Lywodraeth Cymru a oedd yn cynnig y dewis i breswylwyr a oedd yn gwarchod i gael parseli bwyd wythnosol os nad oedd ganddynt deulu neu ffrindiau yr oeddent yn gallu eu cynorthwyo i siopa yn ystod y pandemig.

Llwyddodd Ceredigion i sicrhau perchnogaeth lawn dros gynnwys ac ansawdd y parseli bwyd, er mwyn sicrhau bod y cynnyrch yn cael ei gyflenwi gan gyflenwyr lleol, a threfnwyd bod y parseli yn cael eu pacio a'u dosbarthu i gymunedau gan yrwyr Cyngor Sir Ceredigion.

Sicrhawyd y cynnwys gan gyflenwyr lleol ac roedd eu cynnwys yn amrywiol, er mwyn cynnig gwerth maethol o ansawdd uchel i'r rhai mewn angen.

Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol

Mae gan y Cyngor rôl arweiniol i'w chwarae o ran amddiffyn a gwella adnoddau naturiol y Sir, gan ymdrechu hefyd i ddiogelu ansawdd yr aer, y tir a'r dŵr. Mae'n chwarae rôl allweddol hefyd yn hyrwyddo, diogelu a gwella bio-amrywiaeth. Mae cyfrifoldeb y Cyngor o ran stiwardiaeth amgylcheddol hefyd yn cynnwys yr amgylchedd adeiledig, ac mae rheolaeth bositif o waith datblygu a defnydd o dir yn y dyfodol yn hanfodol er mwyn cyflawni'r nodau hyn.

Mae'r Cyngor am wella a datblygu gallu cymunedau i ymateb i fygythiadau a digwyddiadau amgylcheddol, drwy hyrwyddo gwydnwch unigolion a grwpiau, a harnesu'r ewyllys da sy'n bodoli yn ein cymunedau i gefnogi'n gilydd.

Mae Covid-19 wedi gosod prawf ar ein cryfderau a'n gallu i ymateb i argyfwng, ond rydym wedi dangos sut y gall ein cymunedau ymateb i'r her, er mwyn amddiffyn lles ein cymunedau a'n hamgylchedd. Yn sgil y pandemig Covid-19, ein Hamcanion Llesiant diwygiedig ar gyfer gweddill 2021-22 ac i mewn i 2022-23 yw:

> ***"Cefnogi teithio lledol, dulliau eraill o deithio, a ffyrdd o weithio sy'n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon"***
>
> ***a***
>
> ***"Cefnogi'n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, er mwyn iddyn nhw allu ffynnu er gwaethaf Covid-19"***

Sicrhau bod Lleoliadau Cymunedol yn Agor yn Ddiogel

Sefydlwyd panel amlasiantaethol i sicrhau bod lleoliadau cymunedol yn ailagor yn ddiogel ac yn gymesur ledled Ceredigion wrth i'r cyfnod clo godi. Y nod yw cefnogi a rhoi cyngor i grwpiau cymunedol sy'n paratoi i ailagor. Gwneir hyn drwy ddarparu cyfres o sesiynau briffio i unigolion, grwpiau a sefydliadau sy'n gyfrifol am ganolfannau cymunedol amlbwrpas, gan ganolbwyntio ar adeiladau, pobl a gweithgareddau. Mae'r panel hefyd wedi creu pecyn adnoddau i helpu i ailagor lleoliadau cymunedol yn ddiogel.

Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn annog y rhai sy'n rheoli canolfannau i roi gwybod i'w hawdurdod lleol os ydynt yn bwriadu ailagor cyfleusterau cymunedol.

Crëwyd y panel o dan Is-grŵp Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion, Deall ein Cymunedau. Datblygwyd y grŵp dan arweiniad Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Ceredigion (CAVO) a Chyngor Sir Ceredigion ar y cyd â Heddlu Dyfed-Powys a Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru. Mae'r panel yn cynnwys cynrychiolwyr o feysydd Iechyd a Diogelwch, Iechyd yr Amgylchedd a Diogelwch Cymunedol.

Hirdymor	Atal	Cydweithio	Cynnwys	Integreiddio
• Cynaliadwyedd hirdymor tirwedd Ceredigion 15 mlynedd + • Dadansoddi tueddiadau'r dyfodol	• Atal dirywiad economaidd pellach • Dealltwriaeth glir o atal a'r strategaethau cysylltiedig	• Drwy **weithio ar y cyd** i sicrhau bod effaith newid yn yr hinsawdd yn cael ei leihau, mae'n siapio'r dyfodol trydan yng Ngheredigion ac yn cyfrannu tuag at y cynaliadwyedd hwnnw	• Pawb yn cymryd rhan ac yn cael eu hannog i neud dewisiadau a fydd yn lleihau costau yn awr ac yn diogelu'r amgylchedd ar gyfer y dyfodol	• Mae i hyrwyddo cydnerthedd amgylcheddol a chymunedol fanteision amlwg o ran sicrhau ein bod yn cyfrannu cymaint â phosibl at yr holl nodau llesiant

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

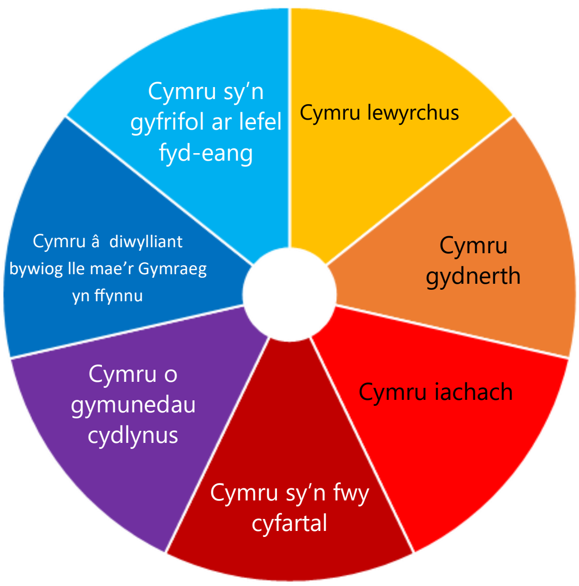

Mae ein Blaenoriaeth Gorfforaethol yn gwneud y mwyaf o'n cyfraniad at y nodau llesiant a amlygwyd

Asesiad cyffredinol o'r daith hyd yma

Mae'r cynnydd o ran bodloni'r flaenoriaeth hon yn **Dda** ac mae'r rhagolygon gwella yn **Dda**. Mae pob cam i leihau'r cyfraniad at newid hinsawdd, gwella isadeiledd i hwyluso datblygiadau i gyrraedd anghenion y gymuned a chynorthwyo cymunedau i fod yn fwy hydwyth ar darged gyda gwelliannau pellach wedi'i gynllunio ar gyfer y dyfodol.

Mae cynllun Carbon y Cyngor yn enghraifft o Ceredigion yn **Arwain y Ffordd** er mwyn lleihau ein hôl troed carbon a lleihau ein cyfraniad at newid hinsawdd.

Arwain y ffordd

Da

Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol

Ymateb i COVID-19 a'r Prif Gyflawniadau:

- Darparwyd gwasanaethau rheng flaen craidd yn ddiogel yn ystod pandemig COVID-19 ac rydym yn parhau i ymateb i faterion sy'n newid yn barhaus yn sgil y pandemig.
- Cefnogwyd y Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol a'r ymateb corfforaethol ehangach a oedd yn cynnwys dosbarthu blychau bwyd i grwpiau bregus, cymorth logistaidd wrth ddosbarthu deunyddiau i ysgolion, a darparu cymorth gweithredol i sefydlu canolfannau profi a brechu torfol.
- Cefnogwyd cyflenwyr lleol drwy gydol y pandemig a hynny ar adeg lleihau neu ohirio'r gwasanaeth gwastraff a thrafnidiaeth.
- Parhawyd i ddatblygu cynlluniau lliniaru'r arfordir a llifogydd yng Ngheredigion gyda chymorth ariannol Llywodraeth Cymru.
- Cyflawnwyd nifer o welliannau Teithio Llesol, gan gynnwys adnewyddu Pont-yr-Odyn, Trefechan yn sylweddol ac adeiladu llwybr cyd-ddefnyddio rhwng Gogerddan a Phenrhyn-coch.
- Mae'r Cyngor wedi datblygu cynllun gweithredu sy'n amlinellu sut y mae'n bwriadu rheoli'r risgiau a'r anawsterau a ragwelir o ran 'Clefyd Coed Ynn' yng Ngheredigion. Mae'r Cynllun ar waith i sicrhau bod y sir yn barod ac â digon o adnoddau i ymateb i effaith y clefyd a hefyd i leihau'r effeithiau andwyol yn yr hirdymor drwy hybu gwytnwch.
- Cyhoeddwyd Cynllun Gweithredu newydd Carbon Sero-Net gan Gyngor Ceredigion i nodi ei ymateb i'r argyfwng hinsawdd ledled y sir. Hefyd, i esbonio pam mae angen inni gymryd y camau hyn a pham mae targed 2030 mor bwysig i fynd i'r afael â newid hinsawdd.
- Hyd yn hyn, mae'r Cyngor wedi buddsoddi dros £5 miliwn mewn prosiectau effeithlonrwydd ynni a lleihau carbon, ac mae'r buddsoddiad hwn wedi arbed £2.8m hyd yma.
- Ym mis Mehefin 2020 dathlodd Cyngor Sir Ceredigion Wythnos Ffoaduriaid drwy gydnabod y gwaith cadarnhaol a wnaed wrth groesawu 74 o ffoaduriaid o Syria i'n sir.
- Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i feddu ar un o'r cyfraddau ailgylchu gorau yn y wlad, sef 70.2% yn 2020/21.

70.2% o wastraff wedi'i ailgylchu, compostio neu ailddefnyddio

29,271 tunnell o wastraff trefol caled wedi'i chasglu

2.53 diwrnod ar gyfartaledd i glirio tomenni anghyfreithlon ledled y Sir

52% o ostyngiad mewn allyriadau carbon ers 2007, sy'n arbed £6m i'w ail-fuddsoddi

Cynnydd yn ein Hamcanion Llesiant Hyrwyddo Chydnerthedd Amgylcheddol a Cymunedol

Amcan Llesiant y Cyngor	Statws
• Cefnogi teithio actif, gwahanol fathau o deithio a ffyrdd o weithio sy'n adeiladu ar ein huchelgais di-garbon	●
• Cefnogi ein cymunedau i fod yn gryf ac efo cysylltiad da fel eu bod yn gallu ffynnu er gwaethaf COVID-19	●

Wedi ei gwblhau · Wedi cychwyn ac ar · Wedi dechrau ond tu ôl y targed · Heb cychwyn

Gwella Cysylltedd yn ystod cyfnod COVID-19 ac ar ôl COVID-19

Nid yw'r galw am gysylltedd rhyngrwyd cyflym a dibynadwy erioed wedi bod yn fwy amlwg nag y bu yn ystod y flwyddyn ddiwethaf – mae nifer ohonom yn dibynnu'n fwy ar wasanaethau ar-lein ac mae nifer o bobl yn parhau i weithio gartref. Ym mis Awst 2020, dewiswyd Ceredigion i fod yn ardal a fyddai'n treialu menter gan Lywodraeth y DU a fyddai'n ceisio cynyddu band eang ffeibr mewn ardaloedd gwledig.

Mae ymchwil yn dangos y gall band eang dibynadwy gyflawni rôl allweddol wrth gysylltu pobl yn ystod Covid-19. Dywedodd bron i chwech o bob deg (58%) o breswylwyr Ceredigion sy'n defnyddio band eang bod y rhyngrwyd wedi cyflawni rôl pwysig wrth helpu i oresgyn teimladau arwahanrwydd neu unigrwydd yn ystod y cyfnod clo. Roedd dau o bob tri (67%) o'r holl ymatebwyr yng Ngheredigion sy'n defnyddio'r rhyngrwyd ac sy'n gweithio yn gweithio gartref yr holl amser neu ran fwyaf o'r amser, ond roedd bron i hanner (46%) yn teimlo'n rhwystredig ar brydiau am gysylltiad rhyngrwyd annibynadwy.

Nod cynllun peilot o'r enw y "Gronfa Uwchraddio Band Eang" yw cynorthwyo busnesau, cyflogeion a chymunedau gwledig i fanteisio ar yr holl fuddion sy'n gysylltiedig gyda chysylltiadau rhyngrwyd cyflymach a mwy dibynadwy. Gan gynnwys cronfa 'Atodol' ychwanegol Llywodraeth Cymru, mae preswylwyr yng Ngheredigion yn gymwys i hawlio hyd at £3,000 a gall busnesau bach i ganolig hawlio hyd at £7,000 er mwyn uwchraddio i fand eang gigabit, sy'n gallu cynnig cyflymder lawrlwytho o 1 gigabit (1,000 megabit) yr eiliad, ac sy'n llawer cyflymach na'r cyflymder presennol a brofir ar draws Ceredigion.

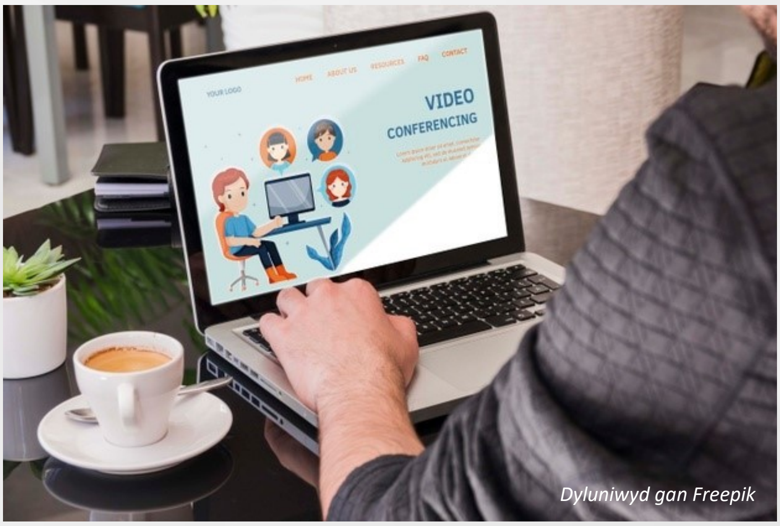

Dyluniwyd gan Freepik

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i weithio mewn ffordd ragweithiol gyda chyflenwyr masnachol a'r ddwy Lywodraeth er mwyn sicrhau cysylltedd gwell ar gyfer y Sir.

Themâu Trawsbynciol

Fel Cyngor rydym yn ymrwymedig i gyflenwi amrywiaeth o themâu trawsbynciol a fydd yn gwella perfformiad ac ansawdd y gwasanaethau a ddarperir, meant yn cynnwys:

- **Dwyieithrwydd** - Rydym yn sicrhau bod pob maes gwasanaeth yn darparu gwasanaeth hollol ddwyieithog a bod pob aelod o staff yn cael ei annog i ddatblygu ei sgiliau ieithyddol yn y Gymraeg ac yn y Saesneg.
- **Addas i'r diben** - Mae ein strwythurau staffio yn hyblyg ac yn effeithiol. Fodd bynnag, byddwn yn parhau â'r rhaglen ad-drefnu corfforaethol i ganoli'r holl dimau gwasanaeth cymorth.
- **Cynaliadwyedd** - Mae llwyddiant y pum mlynedd flaenorol wedi sicrhau bod y Cyngor yn arwain y sector o ran rheoli carbon ac ailgylchu. Ein bwriad yw parhau yn ein hymdrechion i fod yn awdurdod glân a gwyrdd sy'n darparu amgylchedd i'n preswylwyr sy'n ddeniadol ac yn apelio at y diwydiant twristiaeth.
- **Ymgysylltu** - Bydd ein polisïau ar gyfer y dyfodol yn annog cydweithrediad a gweithio mewn partneriaeth â'r holl randdeiliaid sydd â diddordeb. Rydym yn gweld bod rhyngweithiol effeithiol â'n cymunedau yn gydran hanfodol wrth sicrhau cymdeithas iach a bywiog.
- **Cydraddoldeb** - Sicrhau bod cyfle cyfartal gan bawb i gyfrannu at wneud Ceredigion yn lle gwell i fyw, gweithio a mwynhau. Rydym yn ymrwymedig i drin pob dinesydd â pharch, a darparu gwasanaethau a chynnig cyfleoedd cyflogaeth sy'n ymateb i anghenion amrywiol pobl.

Ein Cyflawniadau yn ystod 2020/21:

1000
Aelod staff wedi mynychu Hyfforddiant Diogelwch Oedolion neu Ddiogelwch Plant

£47m
O arbedion effeithlonrwydd ar draws y Cyngor ers 2012

272
Aelod staff wedi cwblhau Hyfforddiant Trais yn erbyn menywod a Hyfforddiant Camdriniaeth Ddomestig

416
Aelod staff wedi ymgymryd ag hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth yn ystod 2020/21

62%
o weithwyr Cyngor Sir Ceredigion yn siaradwyr Cymraeg

70
aelod staff yn dysgu neu yn gwella eu sgiliau Cymraeg

15
Aelod staff Cyngor Sir Ceredigion yn astudio Cymraeg lefel uwch

476
Aelod staff wedi cwblhau Hyfforddiant Ymwybyddiaeth yr Iaith Gymraeg

Ymgysylltu a Chydraddoldeb

Dros y deuddeg mis diwethaf, rydym wedi parhau i ymwreiddio cydraddoldeb, cyflawni dull gweithredu corfforaethol tuag at ymgysylltu a darparu cyngor ac arweiniad arbenigol ar draws y Cyngor.

Bu rhai o'n cyflawniadau yn ystod y cyfnod hwn fel a ganlyn:

- Gweithredwyd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol (CCS) ac rydym yn monitro cynnydd yn erbyn sicrhau bod ein gweithredoedd yn deg i bawb.
- Ymateb i a gweithredu'r Ddyletswydd Cymdeithasol-Economaidd, sy'n mynnu bod cyrff cyhoeddus yn asesu sut y gellir defnyddio eu strategaethau a'u polisïau er mwyn lleihau anghydraddoldebau sy'n deillio o wahaniaethau mewn statws cymdeithasol-economaidd.
- Diweddaru ein Proses Asesu Effaith Integredig.
- Cyflawni treial rhanbarthol o blatfform ymgysylltu ar-lein a ddarparwyd gan Engagement HQ o'r enw “Dweud eich Dweud Ceredigion” a fydd yn cynnig cyfleoedd ychwanegol a ffyrdd mwy unigryw o ymgysylltu gyda'r Cyngor a mynegi eich safbwyntiau i ni.

Yn ystod 2020/21, ymgysylltom yn helaeth ynghylch cyflwyno Parthau Diogel yn ein trefi, a gynlluniwyd i gadw pawb yn ddiogel a chadw pellter cymdeithasol yn ystod pandemig COVID-19. Cafwyd dros 2,000 o ymatebion i'r ymarfer a gynhaliwyd ym mis Awst 2020, a dilynwyd hyn gan weithgarwch ymgysylltu ehangach ym mis Ionawr 2020 er mwyn deall effaith y parthau yn well.

Mae cydraddoldeb yn parhau i fod yn elfen flaenllaw iawn yn yr adferiad yn dilyn pandemig COVID-19, gan bod rhai grwpiau yn ein cymunedau wedi cael eu heffeithio mewn ffordd anghymesur gan y feirws, megis pobl iau, pobl hŷn a'r rhai o gefndiroedd Du, Asiaidd ac Ethnig Lleiafrifol (BAME).

Yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy a’r Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Hirdymor	Atal	Cydweithio	Cynnwys	Integreiddio
• Mwy o ymwybyddiaeth o nodweddion gwarchodedig ar draws y sefydliad	• Sicrhau bod nodweddion gwarchodedig yn cael eu hystyried wrth osod darpariaeth polisiau a gwasanaethau	• Gweithio mewn partneriaeth gyda chyrff sector cyhoeddus arall er mwyn cyrraedd ein Hamcanion Cydraddoldeb	• Grwpiau Cydraddoldeb Corfforaethol yn parhau i ddatblygu, monitro ac adolygu’r Cynllun	• Bydd y Cyngor yn ymladd yn erbyn rhagfarn ac yn hyrwyddo dealltwriaeth yn ein cymunedau

Gwreiddio'r Hadau Newid

Yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'n rhaid i gyrff cyhoeddus ddefnyddio'r pum ffordd o weithio (yr egwyddor datblygu cynaliadwy) ac ystyried sut y gallant gyfrannu at bob un o'r saith Nod Llesiant Cenedlaethol.

Yn ôl y canllawiau, mae'n debygol mai rhoi gofynion y Ddeddf ar waith ar draws saith maes craidd lle mae angen newid fydd y ffordd fwyaf effeithiol o wireddu'r newid sydd ei angen.

Cafodd Grŵp Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Cyngor Sir Ceredigion ei sefydlu i fonitro sut y dylid gwneud newidiadau yn y meysydd craidd i wireddu'r newid.

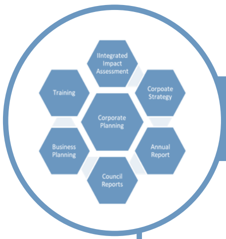

Cynllunio Corfforaethol

- Sefydlwyd Grŵp Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol gydag arweinydd strategol i fonitro cynnydd yn y saith maes craidd lle mae angen newid. Mae'r Strategaeth Gorfforaethol a'r Adroddiadau Blynyddol yn cynnwys y cynnydd a wnaed.
- Lluniwyd templedi sy'n cynnwys y pum ffordd o weithio ar gyfer y rheini sy'n paratoi adroddiadau'r Cabinet, adroddiadau'r pwyllgorau a chynlluniau busnes.
- Cyflwynwyd Offeryn Asesu Effaith Integredig sy'n cynnwys y pum ffordd o weithio a'r saith nod llesiant cenedlaethol.
- Cafodd amserlenni eu diwygio i sicrhau bod modd rhoi sylw dyledus i oblygiadau'r Asesiadau Effaith Integredig.
- Cafodd y Cyfansoddiad ei ddiwygio i sicrhau bod prosesau penderfynu'n rhoi sylw i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.

Rheoli Asedau

- Mae adolygiad o Gynllun Rheoli Asedau Eiddo'r Cyngor yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i asesu'r asedau y bydd eu hangen ar wasanaethau dros y tymor canolig i'r tymor hir.
- Cafodd y Policy Rheoli Asedau diwygiedig i'w cyflwyno i Gabinet y Cyngor ym mis Mawrth 2020 ac mae hyn yn gosod allan dull y Cyngor i wella eu Hasedau trwy brydlesu, gwaredu a chaffaeliad.
- Sefydlwyd Grŵp Cydweithio Asedau Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru i helpu i ymgymryd â mentrau a gwaith sy'n ymwneud â gweithgareddau rheoli asedau cydweithredol sy'n bodloni'r arferion gorau.

Trawsnewid Cyswllt Cwsmer

Harneisio technoleg newydd i wella profiad ein cwsmeriaid

Tîm CLIC yw wyneb a llais Cyngor Sir Ceredigion. Os yw'r cwsmer yn ffonio'r ganolfan Gyswllt neu'n ymweld â Swyddfa Ariannol gydag ymholiad ynghylch biniau, er mwyn archwilio Treth Gyngor neu gyflwyno cais i'r Tîm Tai, byddant yn cael cyswllt gyda CLIC.

Mae ein Canolfan Cyswllt Cwsmeriaid yn enghraifft o'r ffordd yr ydym yn trawsnewid ein gwasanaethau ac yn manteisio ar dechnoleg newydd er mwyn cynnig profiad gwell i'r cwsmer. Bydd y Ganolfan Gyswllt yn cael ac yn olrhain pob cyswllt cychwynnol â'r Cyngor trwy gyfrwng y system Rheoli Perthynas â'r Cwsmer (CRM). Mae hyn yn cynnig amrediad o fanteision i'n cwsmeriaid:

- Mae'n haws cael cyswllt cychwynnol – dim ond un rhif ffôn ac un cyfeiriad e-bost.
- Mae ein cynghorwyr wedi cael eu hyfforddi i ddelio ag ystod eang o ymholiadau – felly pan fo modd, caiff ymholiadau eu datrys yn ystod y cyswllt cyntaf.
- Ni fydd angen ailddweud yr un stori ychwaith bob tro y bydd cwsmer yn ffonio – bydd eu gwybodaeth ar gael trwy'r system CRM, gan gynnig ymateb cyflymach a mwy pwrpasol er mwyn datrys eu hymholiad.

I'r Cyngor, mae hyn yn cynnig ffordd ymarferol iawn hefyd o reoli nifer gynyddol y cysylltiadau yr ydym yn eu cael, darparu gwasanaeth o ansawdd uwch a mwy pwrpasol a gwella'r profiad i'r cwsmer, gan sicrhau arbedion effeithlonrwydd oherwydd y caiff llai o amser ei dreulio gan swyddogaethau cefn swyddfa yn rheoli ymholiadau arferol. Yn ystod 2020/21, cofnodom dros 57,000 o ymholiadau trwy CLIC, a cheisiadau am Fathodyn Glas, ceisiadau gofal plant ac ymholiadau ynghylch casglu sbwriel oedd rhai o'r cwestiynau mwyaf cyffredin a ofynnwyd.

Yn ystod 2020/21, gwelwyd pandemig iechyd COVID-19 yn cyrraedd Ceredigion, gan arwain at dros 8,900 ymholiad ynghylch y feirws yn unig. Roedd y rhain yn cynnwys ymholiadau ynghylch gofal plant, ysgolion, y parthau diogel yn nhrefi Ceredigion a nifer a oedd yn gofyn am gyngor ynghylch manteisio ar gymorth ariannol yn ystod y cyfnod clo. Mae'r gwasanaeth wedi cyflawni rôl hanfodol wrth hysbysu preswylwyr o'r datblygiadau diweddaraf ynghylch y pandemig, ac mae'n parhau i wneud hynny. O ganlyniad i'r buddsoddiad yn y systemau teleffoni newydd, bu modd i CLIC drosglwyddo i drefniadau gweithio gartref ar unwaith pan ddechreuodd y cyfnod clo, heb unrhyw amhariad i'w wasanaeth i gwsmeriaid.

Gan edrych i'r dyfodol, ein nod yw datblygu'r gwasanaeth ymhellach trwy fanteisio ar ddatblygiadau technolegol newydd er mwyn gwella'r gwasanaeth i gwsmeriaid, megis uwchraddio'r system CRM

Ein Gwasanaeth Mewn Rhifau yn ystod 2020/21

106,650
O alwadau ffôn a gafodd eu trin gan CLIC yn ystod y flwyddyn 2020/21

18%
O alwadau ffôn (neu 16,256) yn Gymraeg

15,600
O E-byst a atebwyd yn ystod y flwyddyn 2020/21 gan CLIC

57,306
O ymholiadau wedi nodi gan CLIC yn ystod y flwyddyn 2020/21

Rheoli Perfformiad

- Mae system Rheoli Perfformiad y Cyngor (Perfformiad Teifi) yn parhau i ddatblygu a mewnosod.
- Yn 2020/21 cafodd proses Cynllunio Busnes diwygiedig i'w cymeradwyo er mwyn gwella'r proses a chefnogi gwasanaethau i ddatblygu cynlluniau busnes effeithiol ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- Dechreuodd y gwaith i ddatblygu set ddiwygiedig o'r mesuriadau perfformio er mwyn cadarnhau bod gan y Cyngor y wybodaeth monitro angenrheidiol er mwyn cefnogi gwelliant perfformiad yn gyson yn y dyfodol.
- Mae gwaith ar y gweill i baratoi ar gyfer cyflwyno trefn perfformiad hunan asesu newydd, sydd wedi'i chynnwys fel rhan 6 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Rheoli Risg

- Yn ystod 2020/21, cymerwyd nifer o gamau i leddfu risgiau COVID-19 a sicrhau parhad gwaith y Cyngor. Mae hyn yn cynnwys y strwythur Grwpiau Aur ac Arian i reoli'r ymateb i'r pandemig, ynghyd â diweddaru'r holl Gynlluniau Parhau Busnes, a chyflwyno Cynlluniau Addasu Gwasanaeth, gan amlinellu sut y bydd gwasanaethau'n addasu i'r pandemig ac yn dod â gwasanaethau yn ôl ar ôl y pandemig.
- Cafodd hyfforddiant rheoli risg ei darparu i bob rheolwr a swyddogion allweddol yn 2020.
- Cafodd gweithdy gydag yswiriwr a holl reolwyr y Cyngor i'w gynnal yn Hydref 2020 er mwyn adolygu risgiau'r Cyngor yng ngoleuni

Cynllunio Ariannol

- Cafodd y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ei llunio a'i chymeradwyo.
- Mae'r Datganiad o'r Cyfrifon 2020/21 yn cynnwys manylion Amcanion Llesiant Cyngor ac yn amlinellu sut byddwn yn cwrdd a nhw.
- Cyflwynir pob prosiect cyfalaf newydd drwy'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol.

Caffael

- Lluniwyd Strategaeth Gaffael 2018-2022 yn benodol i gynorthwyo'r Cyngor i gyflawni ei nodau a'i amcanion o ran Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy ei weithgarwch caffael.
- Mae Fforwm Caffael Ceredigion yn cynnwys cynrychiolwyr o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus sydd nai llai wedi leoli yn y Cyngor neu sydd efo presenoldeb lleol.
- Y System Prynu Ddynamig Peirianneg Sifil, sydd yn cynnwys pum contractwr sydd yn gweithio yn y sir. Mae'r fath yma o fframwaith yn darparu buddion i'r Cyngor ac i'r cyflenwr ac meant yn addas i weithio gyda busnesau lleol bach - gall cyflenwyr newydd uno a'r system trwy gydol ei bywyd, meant yn gost effeithiol ac yn darparu'r opsiwn o weithio gyda chyflenwyr newydd i gyrchu arloesedd.
- Mae prosesau caffael yn dal i fod yn agored a tryloyw ac yn seiliedig ar ddulliau safonol a defnydd o systemau cyffredin sydd yn lleihau cymhlethdod, cost, amser a gofynion cyflenwyr.
- Mae'r Fframwaith Mân Weithio yn darparu sicrwydd i gontractwyr lleol ar argaeledd ffrydiau gweithio tymor hir posibl ac mae'n sicrhau bod busnesau newydd a phresennol yn medru cynllunio am dyfiant a buddsoddiad yn y dyfodol.
- Mae'n ofynnol I bob contractwr cofrestru gyda 'Construction Line' er mwyn rhoi sicrwydd eu bod yn dal yswriiant perthnasol, tanysgrifiadau proffesiynol ac yn cwrdd â'r meini prawf cymhwyster gofynnol.

Cynllunio Gweithlu

- Lluniwyd Pecyn Cymorth Strategol ar gyfer Cynllunio'r Gweithlu, ar sail pecyn cymorth Swyddfa Archwilio Cymru. Mae'n gydnaws ag egwyddor cynaliadwyedd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (y pum ffordd o weithio) a'r nodau llesiant.
- Cafodd proses gwerthuso dan arweiniad rheolwr ei chyflwyno yn 2020 i weithwyr a'i rheolwyr, fel cyfle i adolygu cynnydd dros y flwyddyn flaenorol, cytuno ar amcanion ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod ac er mwyn adnabod unrhyw anghenion dysgu a datblygiad, a hefyd ystyried dyfodol y gwasanaeth.

Adolygiad o’r Amcanion Llesiant

Mae'r **Amcanion Lles a Gwella** yn canolbwyntio ar ymateb sy'n cynnwys mwy o ffocws yn y tymor byr ac adfer yn dilyn pandemig COVID-19 er mwyn diogelu a gwella lles pawb nawr ac yn y dyfodol. Fe'u nodwyd ac maent yn parhau i gyd-fynd â'n holl Flaenoriaethau Corfforaethol, ac maent yn ystyried y Cynllun Llesiant ac Asesiad Llesiant Lleol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Rydym wedi adolygu'r Amcanion Lles a Gwella presennol, gan ddod i'r casgliad y dylent barhau i fod mewn grym er mwyn cynorthwyo gwaith adfer parhaus y Cyngor a'i bartneriaid.

Felly, ar gyfer blwyddyn 2022/23, byddwn yn canolbwyntio ein sylw ar gynorthwyo anghenion dinasyddion wrth iddynt adfer o'r pandemig, gan gyflawni yn erbyn blaenoriaethau'r Cyngor ar yr un pryd.

Hybi’r Economi

- Cefnogi busnesau wrth iddynt ymateb i effaithiau Covid-19

Buddsoddi yn Nyfofol y Bobl

- Cefnogi dysgwyr o bob oedran ac o bob cefndir i ddychwelid yn ddiogel yn ôl i addysg a hyfforddiant a hefyd gwella mynediad i ddysgu a chyflogaeth
- Diogelu pobl rhag tlodi
- Hybu a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion

Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd

- Cefnogi dinasyddion sydd wedi cael i’w effeithio gan Covid-19 i wella eu llesiant corfforol ac emosiynnol
- Hyrwyddo llesiant unigolion a chymunedau o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch

Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol

- Cefnogi teithio lledol, dulliau eraill o deithio, a ffyrdd o weithio sy’n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon.
- Cefnogi’n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, er mwyn iddyn nhw allu ffynnu er gwaethaf Covid-19

Nod	Sut y bydd Blaenoriaethau ac Amcanion Llesiant y Cyngor yn cwrdd â'r nodau Llesiant?
Cymru lewyrchus	Mae pob un o'n blaenoriaethau'n nodi pwysigrwydd datblygu economi Ceredigion. Bydd cyflogaeth, datblygu sgiliau, tai, yr amgylchedd, cymorth busnes ac adfywio'n cyfrannu at greu Cymru lewyrchus. Bydd cynorthwyo busnesau i ymateb i effeithiau Covid-19 yn helpu i sicrhau bod gennym Gymru ffyniannus, nawr ac yn y dyfodol.
Cymru gydnerth	Mae'r flaenoriaeth 'Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol' yn canolbwyntio ar ddiogelu ein hamgylchedd naturiol ac yn cynnwys mentrau i wella ac i ddatblygu gallu cymunedau i ymateb i drychinebau amgylcheddol. Bydd cynorthwyo'n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, fel eu bod yn ffynnu er gwaethaf Covid-19 yn cyfrannu tuag at Gymru gydnerth, sy'n gallu ymateb i unrhyw argyfwng naturiol neu o waith dyn.
Cymru iachach	Mae'r flaenoriaeth 'Buddsoddi yn y Nyfodol y Bobl' yn canolbwyntio ar ddiogelu teuluoedd, plant ac oedolion rhag tlodi ac ar hyrwyddo ffyrdd mwy iach ac actif o fyw, ac mae'r flaenoriaeth 'Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd' yn ceisio gwella tai, galluogi pobl i fyw'n annibynnol, a darparu gwasanaethau atal ac ymyrraeth gynnar i'r bobl sydd fwyaf agored i niwed. Bydd cynorthwyo dinasyddion sydd wedi'u heffeithio'n anghymesur gan Covid-19 i wella'u lles corfforol ac emosiynol yn helpu mentrau eraill i sicrhau Cymru iachach.
Cymru sy'n fwy cy-fartal	Mae pob un o'n blaenoriaethau'n ceisio creu Cymru sy'n fwy cyfartal drwy sicrhau cyfle cyfartal o ran cyflogaeth, tai, addysg, ffyrdd iachach o fyw a chymunedau cynaliadwy.
Cymru o gymunedau cydlynus	Mae adeiladu cryfder ein cymunedau yn nodwedd bwysig o dair o'n blaenoriaethau. Bydd cynorthwyo'n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, fel eu bod yn ffynnu er gwaethaf COVID-19 yn arwain at Gymru sydd â chymunedau cydlynus.
Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Mae'r Cyngor wedi cytuno i gydymffurfio â gofynion Safonau'r Gymraeg ac mae ein hamcanion yn cynnwys mesurau pellach i hyrwyddo dwyieithrwydd a'r Gymraeg.
Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	Wrth ystyried ein Hamcanion Llesiant, rydym wedi ystyried yr asesiad llesiant a'n gwaith ymgysylltu i sicrhau bod modd inni wneud cyfraniad cadarnhaol at lesiant byd-eang. Mae cefnogi teithio llesol, dulliau eraill o deithio a ffyrdd o weithio sy'n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon yn parhau â'n gwaith yn y maes hwn.

Gosod ein Hamcanion Llesiant

Wrth osod ei Amcanion Llesiant, mae'r Cyngor wedi rhoi'r Egwyddor Datblygu Gynaliadwy ar waith fel a ganlyn:

	Ffyrdd o weithio	Sut y mae'r Cyngor wedi rhoi'r egwyddor datblygu cynaliadwy ar waith?
	Hirdymor Edrych ar yr hirdymor fel nad ydym yn effeithio ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu'u hanghenion eu hunain	• Mae Cynllunio Ariannol Tymor Canolig yn sicrhau bod penderfyniadau yn ystyried yr effaith ar genedlaethau'r dyfodol. • Drwy gynllunio'r gweithlu, bydd yn sicrhau ein bod yn datblygu sgiliau'r gweithlu ar gyfer y dyfodol. • Mae'r Strategaeth Gorfforaethol yn ceisio datblygu a gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Ceredigion dros y pum mlynedd nesaf a thu hwnt.
	Integredig Mabwysiadu dulliau integredig fel bod cyrff cyhoeddus yn edrych ar yr holl nodau llesiant wrth benderfynu ar eu Hamcanion Llesiant	• Mae Blaenoriaethau ac Amcanion Llesiant y Cyngor wedi'u rhyng-gysylltu mewn sawl ffordd a bydd gwasanaethau'n cryfhau cydweithredu er mwyn gweithio tuag at gyflawni cyfres o nodau llesiant cyffredin.
	Cynnwys Cynnwys sectorau amrywiol o'r boblogaeth yn y penderfyni-adau sy'n effeithio arnynt	• Mae Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor 2017-2022 wedi ystyried Asesiad Llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a luniwyd yn dilyn cyfres o ymarferion ymgysylltu â dinasyddion, gan gynnwys y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig, fel y'u diffinnir yn y Ddeddf Cydraddoldeb. • Bydd y Cyngor yn ymgynghori'n flynyddol â dinasyddion a'i grwpiau ymgysylltu i adolygu ac i dod i ben a'i Amcanion Llesiant blynyddol.
	Cydweithio Gweithio ar y cyd ag eraill i rannu atebion cynaliadwy	Mae'r Cyngor yn cefnogi, ymysg pethau eraill, y partneriaethau a ganlyn: • Partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru • Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion • Y Bwrdd Diogelu Plant • Y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol Rydym hefyd yn croesawu cyfleoedd i gydweithio i ddarparu gwasanaethau ym mhob rhan o'r awdurdod.
	Atal Deall beth sydd wrth wraidd problemau er mwyn ceisio'u hosgoi	• Pennwyd Amcanion Llesiant Cyngor er mwyn atal prob-lemau rhag codi neu waethygu, ac maent yn rhoi sylw i effeithiau tlodi, materion sy'n ymwneud â bywyd gwledig a gwella llesiant pobl o bob oed o'r blynyddoedd cynnar hyd at oedran hŷn. • Mae digartrefedd yn canolbwyntio ar yr agenda atal. • Mae'r Model Gwasanaethau Cymdeithasol yn hyrwyddo gwasanaethau atal ac ymyrryd yn gynnar.

Mae Blaenoriaethau Corfforaethol Cyngor Sir Ceredigion yn alinio gyda Chynllun Llesiant Lleol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Ceredigion, fel a nodir yn y tabl isod.

Blaenoriaeth Gorfforaethol y Cyngor 2017-2022	Amcanion Llesiant y Cyngor 2022-2023	Nod Cynllun Llesiant Lleol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus 2018-2023
Hybu'r Econo-mi	• Cefnogi busnesau wrth iddynt ymateb i effaithiau Covid-19	• Galluogi cymunedau i ffynnu, i fod yn gynaliadwy ac yn gysylltiedig drwy gefnogi'r broses o drawsnewid rhagolygon economaidd • Galluogi pobl i greu ac i fanteisio ar gyfleoedd ac ymateb i heriau drwy gydol eu bywydau
Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl	• Cefnogi dysgwyr o bob oedran ac o bob cefndir i ddychwelid yn ddiogel yn ôl i addysg a hyfforddiant a hefyd gwella mynediad i ddysgu a chyflogaeth	• Galluogi cymunedau i ffynnu, i fod yn gynaliadwy ac yn gysylltiedig drwy gefnogi'r broses o drawsnewid rhagolygon economaidd • Galluogi pobl i greu ac i fanteisio ar gyfleoedd ac ymateb i heriau drwy gydol eu bywydau • Creu amodau addas fel y gall cymunedau gefnogi unigolion o bob cefndir i fyw bywydau annibynnol a chyflawn
Galluogi cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd	• Cefnogi dinasyddion sydd wedi cael i'w effeithio gan Covid-19 i wella eu llesiant corfforol ac emosiynnol.	• Galluogi pob plentyn i gael y dechrau gorau mewn bywyd • Creu amodau addas fel y gall cymunedau gefnogi unigolion o bob cefndir i fyw bywydau annibynnol a chyflawn • Galluogi pobl i fyw bywydau gweithgar, hapus ac iach • Galluogi pobl i greu ac i fanteisio ar gyfleoedd ac ymateb i heriau drwy gydol eu bywydau
Hyrwyddo cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol	• Cefnogi teithio lledol, dulliau eraill o deithio, a ffyrdd o weithio sy'n adeiladu ar ein huchelgais dim carbon. • Cefnogi'n cymunedau i fod yn gryf, gyda chysylltiadau da, er mwyn iddyn nhw allu ffynnu er gwaethaf Covid-19.	• Creu cymunedau amgylcheddol gyfrifol a diogel sy'n medru addasu ac ymateb i effeithiau newid hinsawdd • Creu amodau addas fel y gall cymunedau gefnogi unigolion o bob cefndir i fyw bywydau annibynnol a chyflawn • Galluogi cymunedau i ffynnu, i fod yn gynaliadwy ac yn gysylltiedig drwy gefnogi'r broses o drawsnewid rhagoly-gon economaidd

Meincnodi ein Perfformiad

2020/21 Mesurau Atebolrwydd Perfformiad

Mae'r Cyngor yn monitro ac yn meincnodi ei berfformiad yn rheolaidd fel rhan o'i drefniadau rheoli perfformiad. Fodd bynnag, oddi ar fis Mawrth 2020 ataliwyd yr adroddiadau ar y Mesurau Atebolrwydd Perfformiad ar gyfer 2020/21 a hynny yn sgil ail-flaenoriaethu gwasanaethau er mwyn ymateb i bandemig Covid-19. Dim ond nifer fach a gasglwyd yn ystod y flwyddyn a dangosir y rhain isod:

70.2 %	2.53 days	134 incidents	119.48 kgs	7.9 days
Canran gwastraff a ailgylchwyd, gompostio neu ei ailddefnyddio	Cyfartaledd o ddiwrnodau a gymerir i glirio digwyddiadau tipio anghyfreithlon	Digwyddiadau tipio anghyfreithlon	Kg o wastraff gweddilliol a gynhyrchir y pen	Absenoldeb salwch i bob gweithwyr Cyfwerth ag Amser Llawn

2019/20 oedd y flwyddyn lawn ddiwethaf ar gyfer adrodd ar y Mesurau Atebolrwydd Perfformiad, a dangosir y canlyniadau diweddaraf ar y tudalennau canlynol.

Mesuriadau Atebolrwydd Perfformiad 2019/20 i gymharu â'r targed

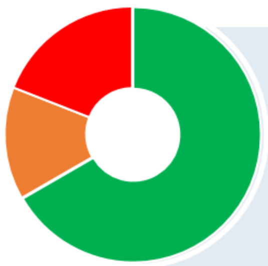

	%	Rhif.
Ar targed	67%	14
Oddi ar y targed (<=5%)	14%	3
Oddi ar y targed (>5%)	19%	4

21 PAMs methu asesu yn erbyn y targed

Mesuriadau Atebolrwydd Perfformiad 2019/20 Tuedd i gymharu â 2018/19

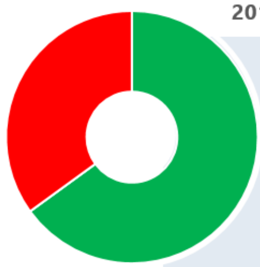

	%	Rhif.
Gwella	67%	14
Yr un peth	0%	0
Gostwng	33%	7

20 PAMs methu asesu yn erbyn y flwyddyn flaenorol

Addysg a Dysgu Gydol Oes

Sgôr Cap 9

Sgôr pwyntiau Cap 9 i ddysgwyr yn flwyddyn 11

▼ Nifer

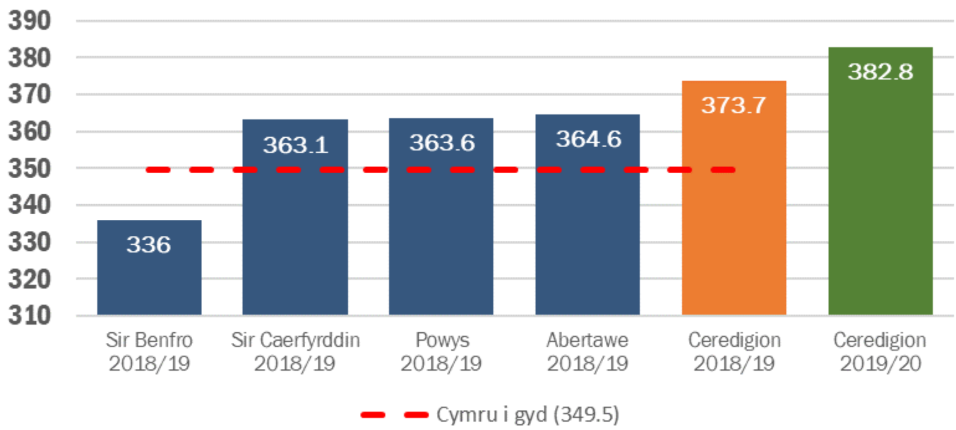

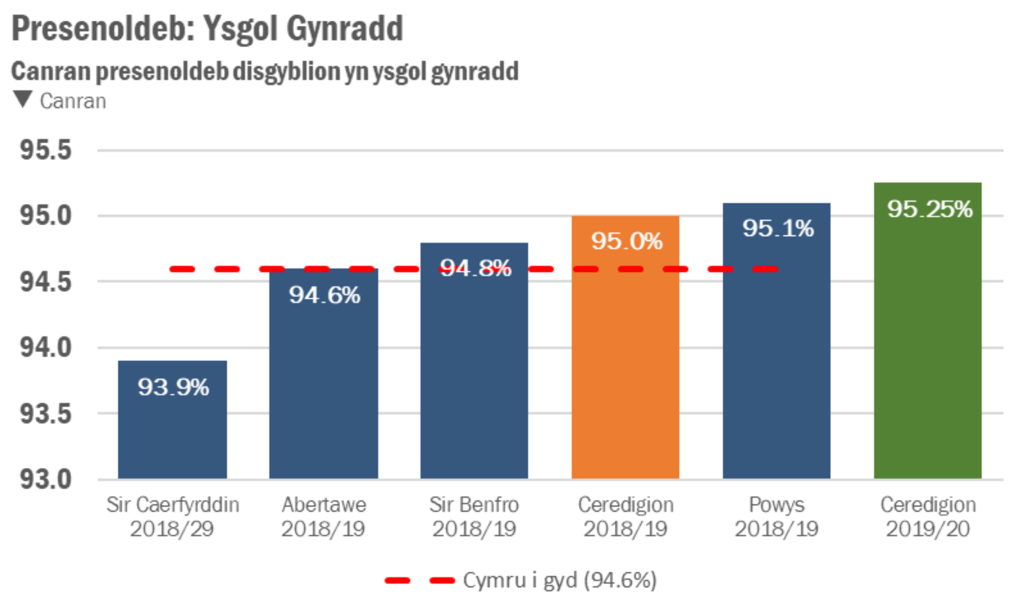
Presenoldeb: Ysgol Gynradd
Canran presenoldeb disgyblion yn ysgol gynradd
▼ Canran
95.5
95.0
94.5
94.0
93.5
93.0
93.9%
94.6%
94.8%
95.0%
95.1%
95.25%
Sir Caerfyrddin 2018/29
Abertawe 2018/19
Sir Benfro 2018/19
Ceredigion 2018/19
Powys 2018/19
Ceredigion 2019/20
Cymru i gyd (94.6%)

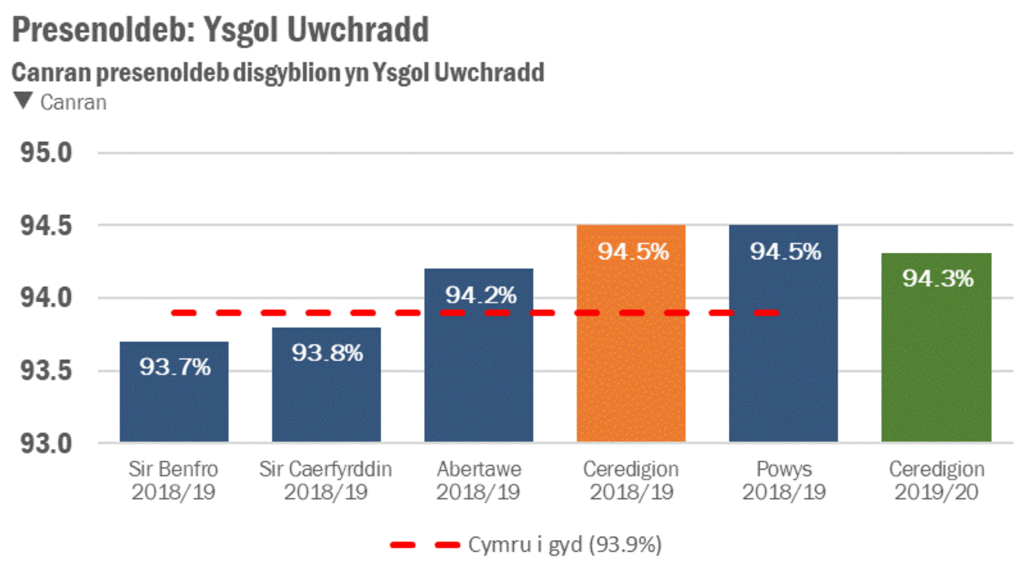
Presenoldeb: Ysgol Uwchradd
Canran presenoldeb disgyblion yn Ysgol Uwchradd
▼ Canran
95.0
94.5
94.0
93.5
93.0
93.7%
93.8%
94.2%
94.5%
94.5%
94.3%
Sir Benfro 2018/19
Sir Caerfyrddin 2018/19
Abertawe 2018/19
Ceredigion 2018/19
Powys 2018/19
Ceredigion 2019/20
Cymru i gyd (93.9%)

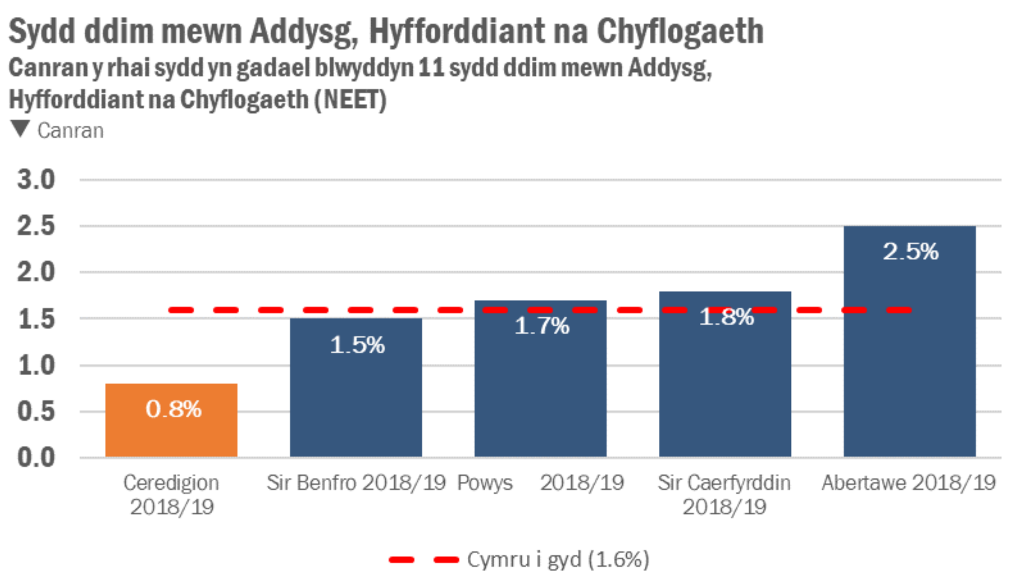
Sydd ddim mewn Addysg, Hyfforddiant na Chyflogaeth
Canran y rhai sydd yn gadael blwyddyn 11 sydd ddim mewn Addysg, Hyfforddiant na Chyflogaeth (NEET)
▼ Canran
3.0
2.5
2.0
1.5
1.0
0.5
0.0
0.8%
1.5%
1.7%
1.8%
2.5%
Ceredigion 2018/19
Sir Benfro 2018/19
Powys 2018/19
Sir Caerfyrddin 2018/19
Abertawe 2018/19
Cymru i gyd (1.6%)

Tai a Digartrefedd

Rhwystradau Digartref

% o gartrefi sydd wedi'i rhwystro yn llwyddiannus o fod yn ddigartref

▼ Canran

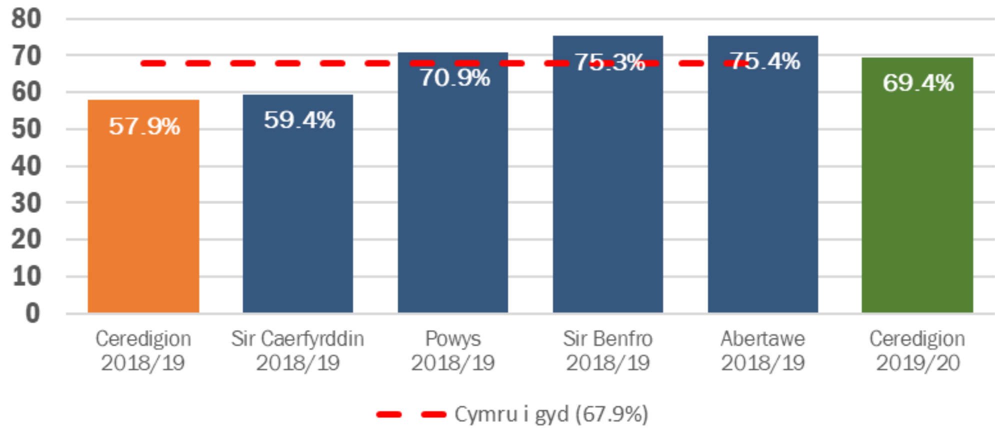

Briodweddau Gwag

Canran o briodweddau preifat gwag sydd wedi dod yn ôl mewn i ddefnydd

▼ Canran

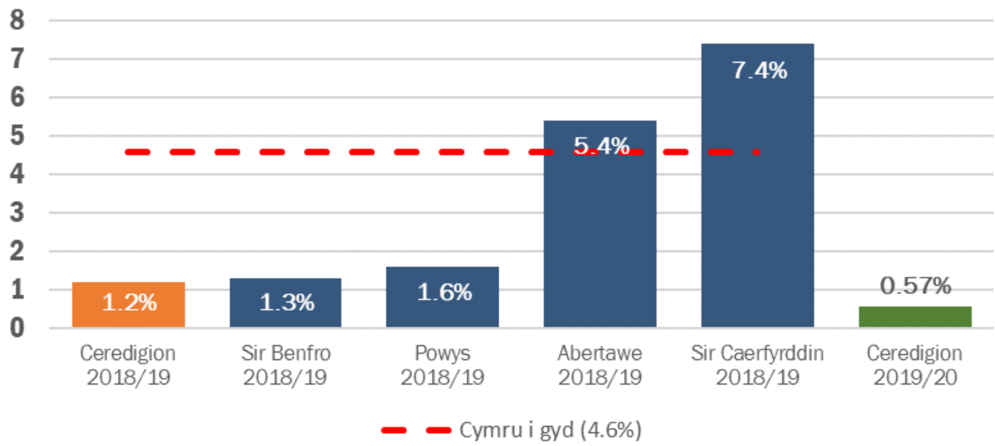

Grant Cyfleusterau i'r Anabl

Diwrnodau ar gyfartaledd mae'n cymryd i gyflwyno Grant Cyfleusterau i'r Anabl

▼ Nifer

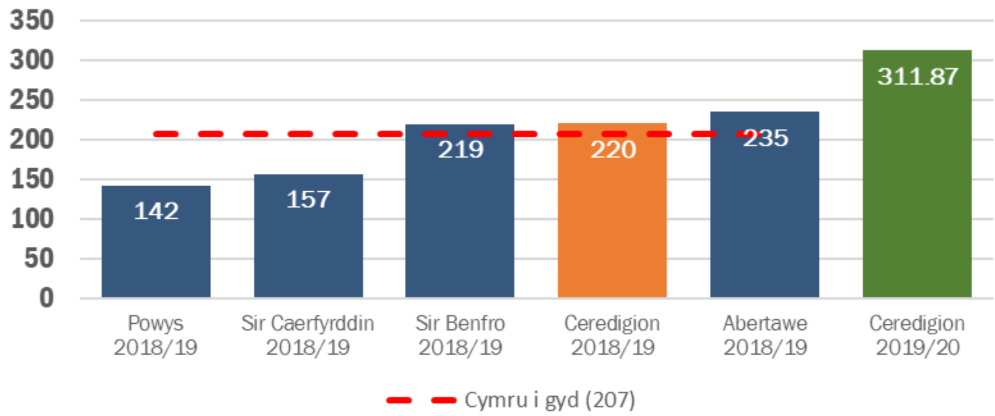

Priffyrdd

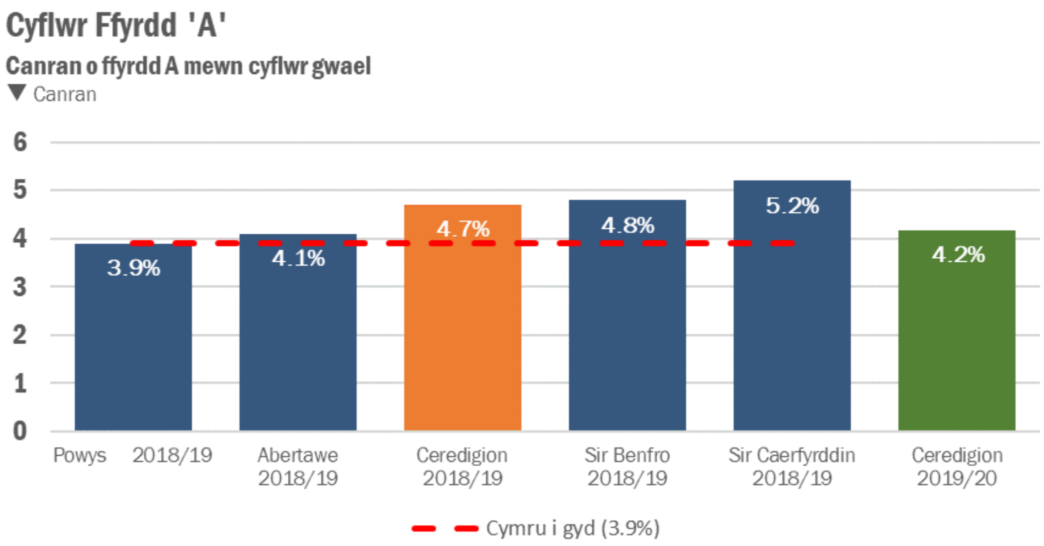
Cyflwr Ffyrdd 'A'
Canran o ffyrdd A mewn cyflwr gwael
▼ Canran
6
5
4
3
2
1
0
3.9%
4.1%
4.7%
4.8%
5.2%
4.2%
Powys 2018/19
Abertawe 2018/19
Ceredigion 2018/19
Sir Benfro 2018/19
Sir Caerfyrddin 2018/19
Ceredigion 2019/20
Cymru i gyd (3.9%)

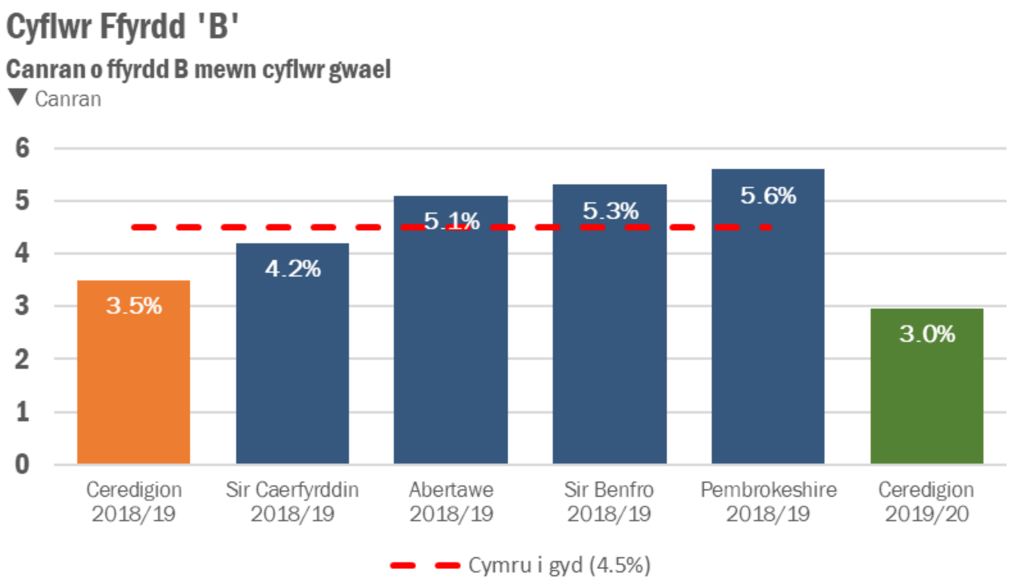
Cyflwr Ffyrdd 'B'
Canran o ffyrdd B mewn cyflwr gwael
▼ Canran
6
5
4
3
2
1
0
3.5%
4.2%
5.1%
5.3%
5.6%
3.0%
Ceredigion 2018/19
Sir Caerfyrddin 2018/19
Abertawe 2018/19
Sir Benfro 2018/19
Pembrokeshire 2018/19
Ceredigion 2019/20
Cymru i gyd (4.5%)

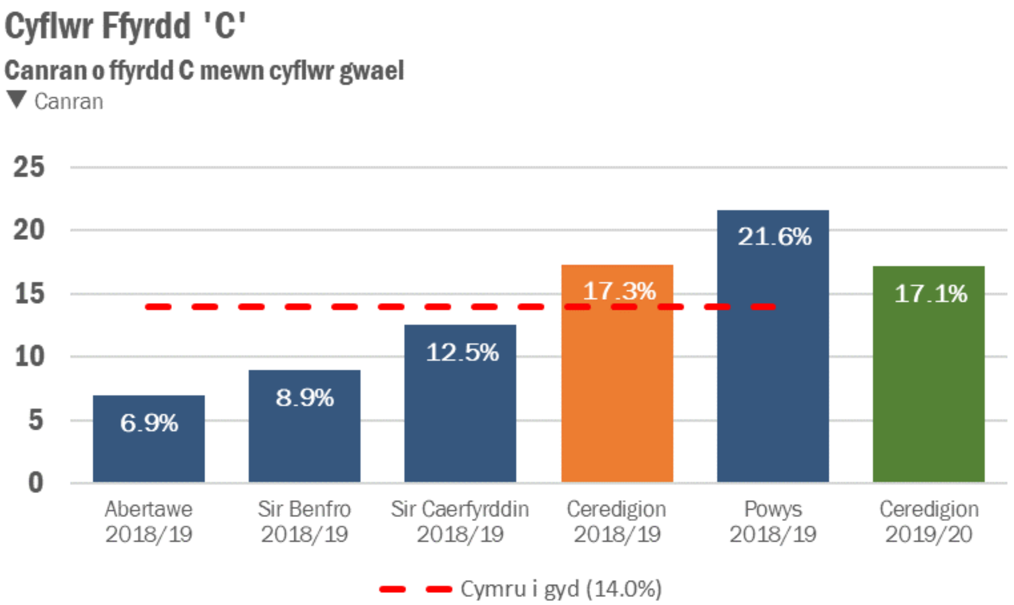
Cyflwr Ffyrdd 'C'
Canran o ffyrdd C mewn cyflwr gwael
▼ Canran
25
20
15
10
5
0
6.9%
8.9%
12.5%
17.3%
21.6%
17.1%
Abertawe 2018/19
Sir Benfro 2018/19
Sir Caerfyrddin 2018/19
Ceredigion 2018/19
Powys 2018/19
Ceredigion 2019/20
Cymru i gyd (14.0%)

Cynllunio

Geisiadau Cynllunio

Canran yr holl geisiadau cynllunio a bennir mewn pryd

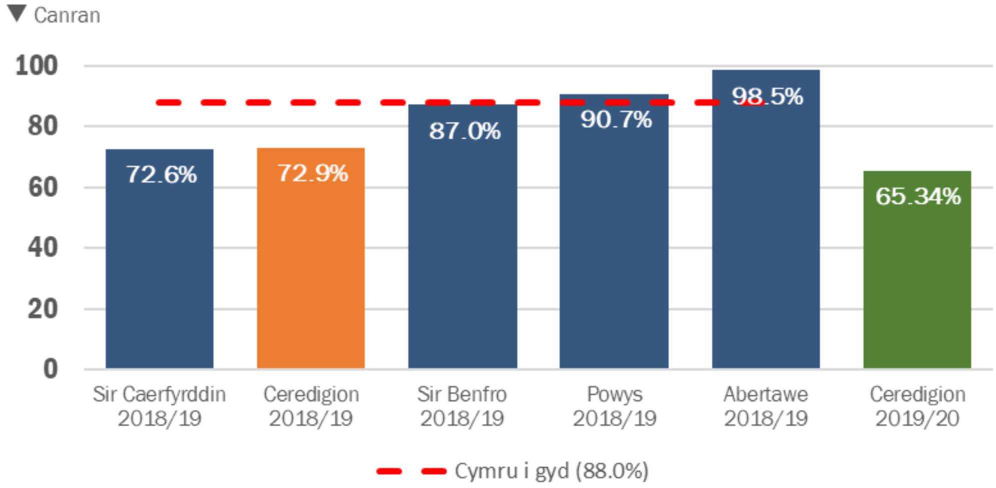

Apeliadau Cynllunio

% o apeliadau cynllunio a chafodd i'w wrthod

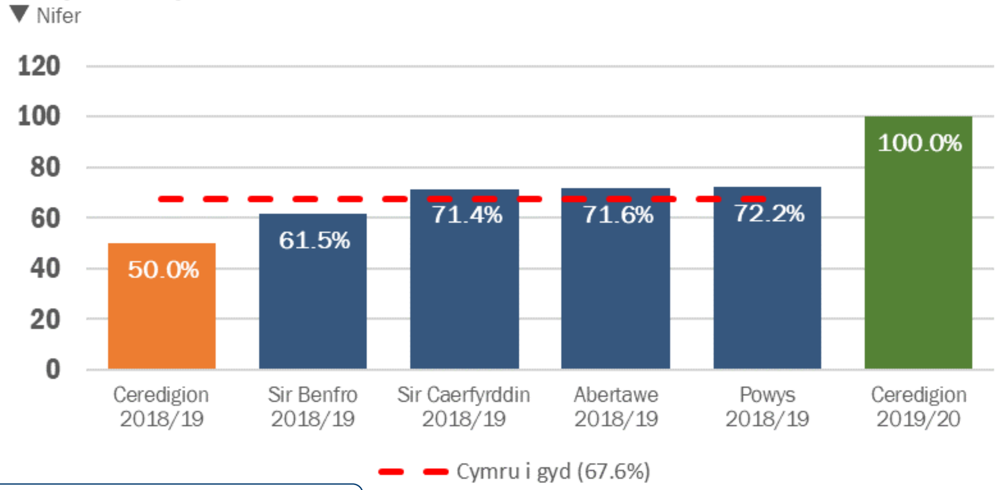

Gwasanaethau Amgylcheddol

Casgliad Gwastraff

Cilogramau o wastraff dros ben cartrefi a gynyrchwyd y pen

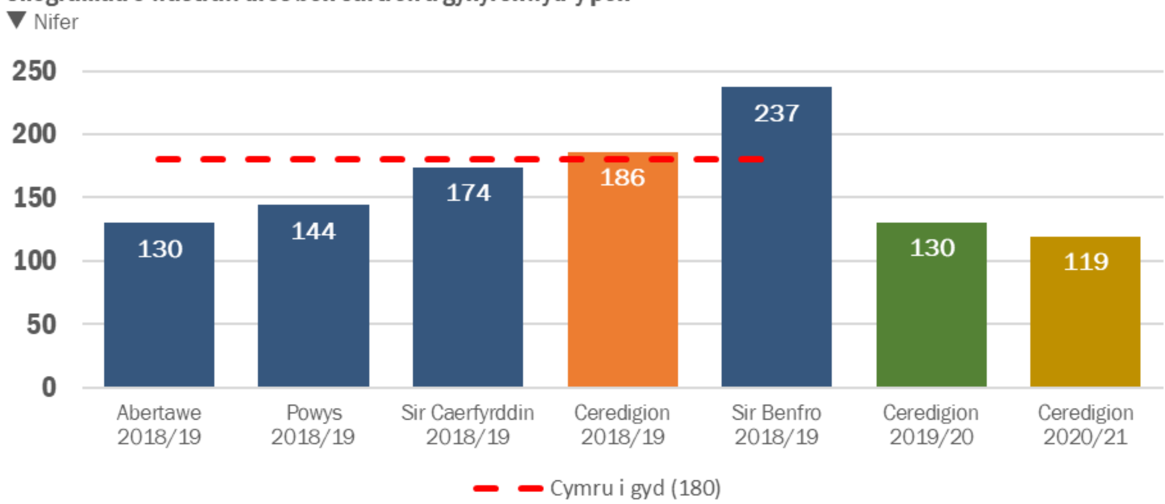

Meincnodi ein Perfformiad (parhad)

Ailgylchu

% o wastraff a gafodd i'w ail-ddefnyddio, ailgylchu neu gompostio

▼ Canran

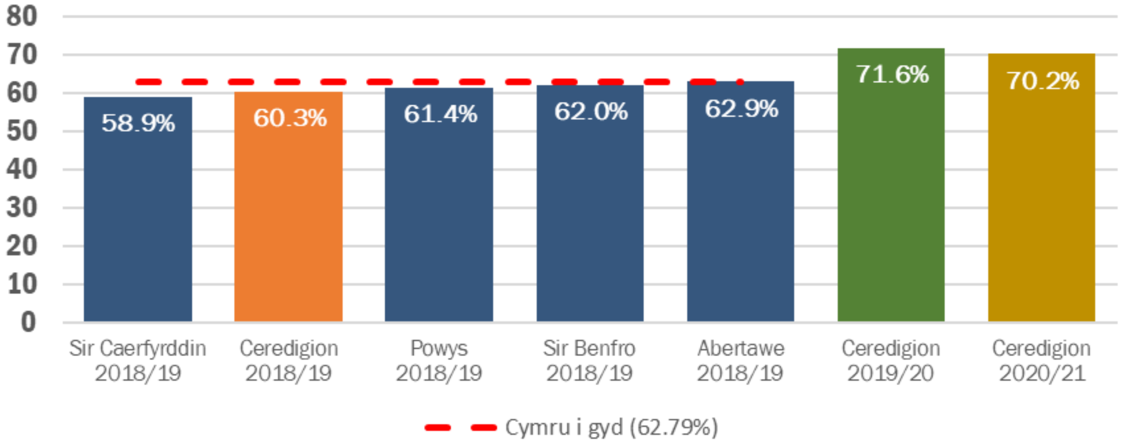

Glendid Strydoedd

Y % o strydoedd sydd yn lân

▼Canran

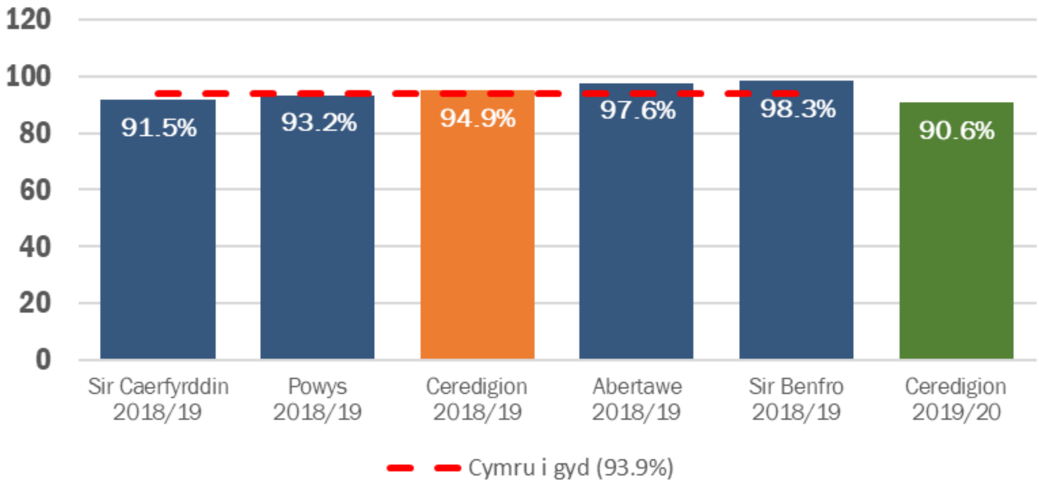

Tipio Anghyfreithlon

Diwrnodau gweithio ar gyfartaledd mae'n cymryd i glirio achosion tipio anghyfreithlon

▼ Nifer

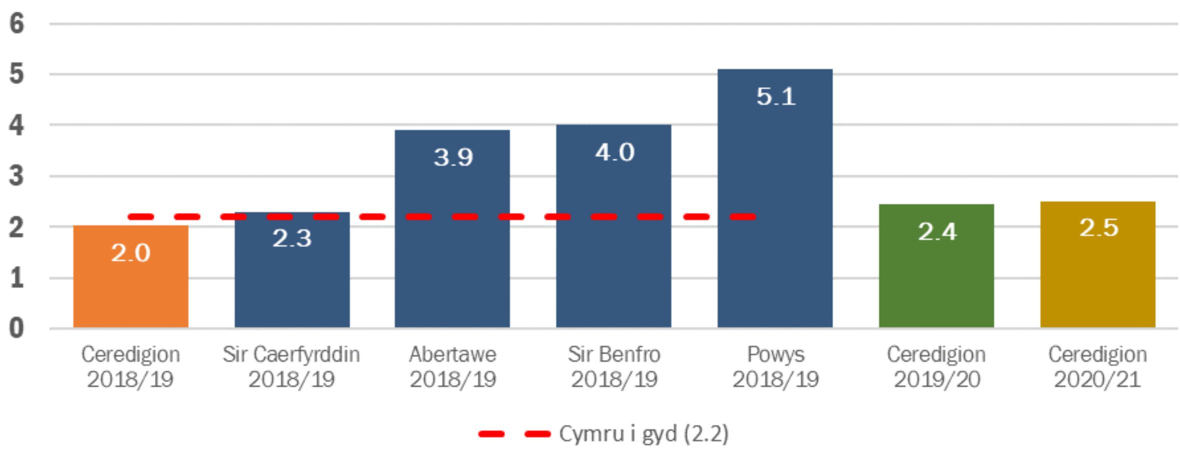

Yn dilyn ataliad y Mesurau Atebolrwydd Perfformiad oherwydd pandemig COVID-19, roedd y casgliad llawn ddiwethaf yn 2019/20. Mae'r tabl isod yn darparu crynodeb o'r perfformiad rhwng 2017/18 a 2019/20, ynghyd a'r gymhariaeth yn erbyn ein targedau.

Cyfeirnod	Disgrifiad	2017/18 Canlyniad	2018/19 Canlyniad	2018/19 Safle Chwartel	2018/19 Cymru i gyd	2018/19 Tuedd	2019/20 Canlyniad	2019/20 Targed	2019/20 Tuedd	Statws
Addysg										
PAM/032	Sgôr Cap 9	380.08	373.73	1	349.5	▼	382.78	350.00	▲	★
PAM/007	Canran o bresenoldeb disgyblion yn ysgol gynradd	95.3%	95%	1	94.6%	▼	95.25%	95.0%	▲	★
PAM/008	Canran o bresenoldeb disgyblion yn ysgol uwchradd	94.9%	94.53%	1	93.9%	▼	94.31%	94.80%	▼	●
PAM/009	Canran y rhai sydd yn gadael blwyddyn 11 sydd ddim mewn Addysg, Hyfforddiant na Chyflo-gaeth (NEET)	0.8%	0.8%	1	1.6%	◀▶	-	-	-	-
PAM/033	Canran y disgyblion ac aseswyr yn Gymraeg ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen	-	57.45%	-	-	-	74.79%	74.00%	▲	★
PAM/034	Canran disgyblion 11 sydd yn astu-dio Cymraeg (iaith gyntaf)	-	62.92%	-	-	-	63.43%	62.00%	▲	★
Gwasanaethau Amgylcheddol										
PAM/010	Canran y strydoedd sydd yn lân	89.2%	94.9%	3	93.9%	▲	90.6%	95.0%	▼	●
PAM/035	Diwrnodau gweithio ar gyfartaledd mae'n cymryd i glirio achosion tipio anghyfreithlon	2.29	2.03	2	2.20	-	2.51	5.00	▼	★
Tai										
PAM/012	Canran o gartrefi sydd wedi'i rhwystro yn llwyddiannus o fod yn ddigartref	71.5%	57.9%	3	67.9%	▼	69.44%	65.00%	▲	★
PAM/013	Canran o briodweddau preifat gwag sydd wedi dod yn ôl mewn i ddefnydd	1.9%	1.2%	4	4.6%	▼	0.57%	0.02%	▼	★
PAM/015	Diwrnodau ar gyfartaledd mae'n cymryd i gyflwyno Grant Cyfleusterau i'r Anabl	228	220	3	207	▲	311.87	250.00	▼	▲
Hamdden a Diwylliant										
PAM/040	Canran y Dangosyddion Ansawdd (gyda thargedau) a gyflawnwyd gan y gwasanaethau llyfrgell	77.5%	97.50%	2	80.3%	▲	N/A	95.00%	-	-
PAM/017	Nifer yr ymweliadau a chanolfannau hamdden fesul 1,000 o'r boblogaeth	6,986	5,201	4	9,116	▼	6,689	1,300.0	▲	★
PAM/041	Canran y cleientiaid NERS a gwblhaodd y rhaglen ymarfer corff	-	65.27	-	-	-	88.89%	65.00%	▲	★
PAM/042	Canran y cleientiaid NERS oedd wedi gweld gwella yn eu hiechyd ar ôl cwblhau'r rhaglen ymarfer corff	-	97.84%	-	-	-	N/A	95.00%	-	-

Meincnodi ein Perfformiad (parhad)

Cyfeirnod	Disgrifiad	2017/18 Canlyniad	2018/19 Canlyniad	2018/19 Safle Chwartel	2018/19 Cymru i gyd	2018/19 Tuedd	2019/20 Canlyniad	2019/20 Targed	2019/20 Tuedd	Statws
Cynllunio										
PAM/018	Canran yr holl geisiadau cynllunio a bennir mewn pryd	71.0%	72.9%	4	88.0%	▲	65.34%	75.00%	▼	●
PAM/019	Canran o apeliadau cynllunio a chafodd i'w wrthod	83.3%	50.0%	4	67.6%	▼	100.0%	75.0%	▲	★
Gwasanaethau Priffyrdd										
PAM/020	Canran o ffyrdd A mewn cyflwr gwael	4.4%	4.7%	4	3.9%	▼	4.2%	3.5%	▲	▲
PAM/021	Canran o ffyrdd B mewn cyflwr gwael	3.1%	3.5%	1	4.5%	▼	3.0%	3.5%	▲	★
PAM/022	Canran o ffyrdd C mewn cyflwr gwael	17.5%	17.3%	4	14.0%	▲	17.1%	16.0%	▲	▲
Diogelu'r Cyhoedd										
PAM/023	Canran y sefydliadau bwyd sydd yn cyrraedd y safonau hylendid bwyd	92.93%	94.83%	3	95.69%	▲	N/A	90.0%	-	-
Gofal Cymdeithasol										
PAM/025	Cyfradd y bobl sydd yn cael eu cadw yn yr ysbyty wrth aros am ofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth 75+	-	3.75	-	4.9	-	11.87	4.00	▼	▲
PAM/028	Canran o asesiadau plant sy'n cael i'w gwblhau ar amser	-	87.04%	-	88.9%	-	87.68%	75.00	▲	★
Gwasanaeth Gwastraff										
PAM/030	Canran o wastraff a gafodd i'w ail-ddefnyddio, ailgylchu neu gompostio	63.7%	60.34%	4	62.79%	▼	71.6%	58.00%	▲	★
PAM/043	Cilogramau o wastraff dros ben cartrefi a gynyrchwyd y pen	240	186	4	180	▲	130	185	▲	★

Allwedd i Statws Symboldau:

★ Targed wedi'i chyrraedd neu ragori arno

● Ychydig yn fyr o'r targed (<=5%)

▲ O dan y targed (>5%)

▲ Perfformiad wedi gwella i gymharu â'r flwyddyn flaenorol

◀▶ Perfformiad yr un peth a'r flwyddyn flaenorol

▼ Perfformiad wedi gostwng ers y flwyddyn flaenorol

Chwartel:

1 Perfformiad ymhlith y 25% uchaf o Gynghorau

2 Perfformiad ymhlith yr 2il 25% uchaf o Gynghorau

3 Perfformiad ymhlith y 3ydd 25% uchaf o Gynghorau

4 Perfformiad ymhlith y 25% isaf o Gynghorau

Caru·Love Ceredigion

Cynhyrchwyd gan Dîm Perfformiad ac Ymchwil Cyngor Sir Ceredigion

www.ceredigion.gov.uk CeredigionCC @CeredigionCC

Cyngor Sir CEREDIGION

ADRODDIAD I'R:	**Cabinet**
DYDDIAD:	**5 Hydref 2021**
LLEOLIAD:	**O bell drwy fideogynadledda**
TEITL:	**Adborth y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ynghylch fersiwn ddrafft Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella am y flwyddyn 2020-2021**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	**Rhoi adborth y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu yn dilyn y cyfarfod ar 15 Medi 2021**

Yn ystod cyfarfod y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 15 Medi, ystyriodd yr Aelodau adroddiad am Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella am y flwyddyn 2020-2021.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd yr Aelodau ar fersiwn ddrafft Adroddiad Blynyddol yr Amcanion Llesiant a Gwella am y flwyddyn 2020-2021 cyn y byddai'r Cabinet a'r Cyngor yn ei hystyried.

Y Cynghorydd Rowland Rees-Evans
Cadeirydd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 12

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020 - 21**
Diben yr adroddiad:	Sicrhau bod yr Awdurdod yn bodloni ei ofynion mewn perthynas â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus 2011.
Er:	**Penderfyniad. Ceisio cymeradwyaeth derfynol gan y Cabinet cyn cyhoeddi'r adroddiad ar ein gwefan erbyn diwedd mis Mawrth 2022 (er mwyn bodloni gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010).**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Polisi a Pherfformiad** **Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn**

Mae Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cofnodi cynnydd Cyngor Sir Ceredigion o ran cyflawni ei gyfrifoldebau a'i ddyletswyddau cydraddoldeb rhwng mis Ebrill 2020 a mis Mawrth 2021.

Cyflwynodd Deddf Cydraddoldeb 2010 ddyletswydd gyffredinol ar sefydliadau'r sector cyhoeddus i roi 'sylw dyledus' i'r angen i wneud y canlynol:

- Dileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall sydd wedi'i wahardd gan y Ddeddf.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl nad ydynt yn rhannu nodwedd o'r fath.
- Meithrin perthnasoedd da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl heb nodwedd o'r fath drwy fynd i'r afael a rhagfarn hyrwyddo dealltwriaeth.

Mae'r Ddeddf yn egluro bod rhoi sylw dyledus i hyrwyddo cydraddoldeb yn golygu:

- Dileu neu leihau'r anfanteision y mae pobl yn eu dioddef oherwydd eu nodweddion gwarchodedig.
- Cymryd camau i ddiwallu anghenion pobl o grwpiau nodweddion gwarchodedig pan fydd y rhain yn wahanol i anghenion pobl eraill.
- Annog pobl o grwpiau gwarchodedig i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu mewn gweithgareddau eraill lle mae eu cyfranogiad yn anghymesur o isel.

Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn disgrifio meithrin perthnasoedd da fel mynd i'r afael â rhagfarn a hyrwyddo dealltwriaeth rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl nad ydynt yn rhannu nodwedd o'r fath. Gall cyflawni'r ddyletswydd olygu trin rhai pobl yn

fwy ffafriol nag eraill, ar yr amod nad yw hyn yn mynd yn groes i ddarpariaethau eraill o fewn y Ddeddf.

Mae'r Nodweddion Gwarchodedig yn cynnwys:

- Oedran
- Anabledd
- Ailbennu rhywedd
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu gred (gan gynnwys dim cred)
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Priodas a phartneriaeth sifil

<u>Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus yng Nghymru</u>

Cyflwynodd Llywodraeth Cymru Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, gan nodi'r gofynion ar gyfer Cymru fel a ganlyn:

- Amcanion Cydraddoldeb
- Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol
- Ymgysylltu
- Asesu Effaith
- Gwybodaeth am Gydraddoldeb
- Gwybodaeth am Gyflogaeth
- Gwahaniaethau rhwng Cyflog
- Hyfforddiant Staff
- Caffael
- Adroddiadau Blynyddol
- Cyhoeddi
- Adolygu
- Hygyrchedd

Y Sefyllfa Bresennol:

O dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion gyhoeddi Adroddiad Monitro Blynyddol sy'n cwmpasu 2020/21 ar gyfer *'Ceredigion Deg a Chyfartal*,' sef ei Gynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020-24. Mae angen i'r adroddiad gael ei gyhoeddi ar ein gwefan erbyn 31/3/22.

Amcanion Cydraddoldeb Cyngor Sir Ceredigion

1. Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol
2. Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn
3. Ymgysylltu a Chyfranogi
4. Urddas, Parch a Mynediad at Wasanaethau
5. Addysg Deg a Chynhwysol

Mae nifer o gamau gweithredu'n gysylltiedig â phob Amcan Cydraddoldeb Strategol. Ceir crynodeb o'r cynnydd a wnaed yn ystod 2020–21 yn y tablau isod.

Lliw	Diffiniad	Cynnydd a wnaed yn 2020-21 ar y camau gweithredu
Glas	Cam gweithredu wedi'i gwblhau	1
Gwyrdd	Cam gweithredu yn mynd rhagddo yn ôl y bwriad	39
Oren	Cam gweithredu ychydig ar ei hôl hi	14
Coch	Cam gweithredu heb ddechrau / pryderon a fydd y cam gweithredu yn cael ei gwblhau	0

Amcan	Glas	Gwyrdd	Oren	Coch
1. Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol	**0**	**4**	**4**	**0**
2. Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn	**0**	**6**	**0**	**0**
3. Ymgysylltu a Chyfranogi	**0**	**8**	**4**	**0**
4. Urddas, Parch a Mynediad at Wasanaethau	**1**	**12**	**4**	**0**
5. Addysg Deg a Chynhwysol	**0**	**9**	**2**	**0**

2020/21 oedd blwyddyn gyntaf '*Ceredigion Deg a Chyfartal 2020-24'*. Mae'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu yn mynd rhagddynt ac ar y trywydd iawn, (39 o gamau gweithredu yn wyrdd). Nodwyd bod 14 o gamau gweithredu yn oren ac ychydig ar ei hôl hi. Gellir priodoli hyn yn rhannol i effaith pandemig Covid-19, ond y nod yw cyflawni yn ystod pedair blynedd y cynllun. Mae un cam gweithredu yn las sy'n golygu ei fod wedi'i gwblhau. Nid oes unrhyw gamau gweithredu yn goch gan fod pob cam wedi dechrau ac nid oes unrhyw bryderon ynghylch cyflawni'r camau.

Uchafbwyntiau 2020-21

Cynhaliodd Cyngor Sir Ceredigion gyfarfodydd a thrafodaethau parhaus gyda Fforwm Anabledd Ceredigion ynglŷn â'r Parthau Diogel yng nghanol trefi'r sir.

Cwblhawyd 514 o sesiynau e-ddysgu Hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.

Fe wnaethon ni gymryd rhan yn Wythnos Ymwybyddiaeth Troseddau Casineb (10 – 17 Hydref 2020).

Fe wnaethon ni hefyd gymryd rhan ym Mis Hanes Pobl Dduon, Diwrnod Cofio'r Holocost, Mis Hanes Pobl Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol a Thrawsrywiol (LGBT) ac Wythnos y Ffoaduriaid.

Cyflwynwyd 29 Asesiad Effaith Integredig gydag Adroddiadau'r Cabinet yn 2020/21.

Hefyd, fe wnaeth Cyngor Sir Ceredigion lofnodi Adduned Dim Hiliaeth Cymru a gydlynwyd gan Race Council Cymru.

Am ragor o fanylion, cyfeiriwch at Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2020 a Mawrth 2021, sydd ynghlwm.

	A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam	Ni chwblhawyd Asesiad Effaith Integredig gan fod hwn yn adroddiad monitro blynyddol ar gyfer ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol, ac nid yw'n cynrychioli newid mewn polisi na strategaeth. Fodd bynnag, cyflwynwyd Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24.
	Crynodeb:	
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Hirdymor:**	Bydd cyflawni'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn helpu i osod sylfaen ar gyfer dyfodol gwell dros yr hirdymor.
	Cydweithio:	Mae enghreifftiau o gydweithio wedi'u cynnwys yn yr adroddiad.
	Cynnwys:	Mae gwaith ymgysylltu gyda rhanddeiliaid wedi'i gynnwys yn yr adroddiad.
	Atal:	Mae enghreifftiau o waith ataliol wedi'i gynnwys yn yr adroddiad, gan gynnwys mynd i'r afael â throseddau casineb, bwlio, a chaethwasiaeth fodern.
	Integreiddio:	Mae'r adroddiad monitro yn ystyried meithrin gwell perthnasoedd a all feithrin cysylltedd a gwella integreiddio rhwng pobl, yr economi a'r amgylchedd. Mae'r adroddiad monitro blynyddol yn darparu tystiolaeth gref o'n gwaith wrth gyflawni'r Nodau Llesiant Cenedlaethol 'Cymru Fwy Cyfartal', a 'Cymru o Gymunedau Cydlynus'.
Argymhellion:	Derbyn a chymeradwyo Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2020 a	

	Mawrth 2021 a chymeradwyo bod yr adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar ein gwefan.
Y rheswm dros y penderfyniad:	Mae'n ofynnol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb ein bod yn llunio Adroddiad Monitro Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020-21 ac yn ei gyhoeddi ar ein gwefan erbyn 31/3/22.
Trosolwg a Chraffu:	Cyflwynwyd Adroddiad Monitro Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020-21 i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 15 Medi 2021. Cyfeiriwch at y papur i'r Cabinet gan Gadeirydd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar gyfer unrhyw ddiwygiadau arfaethedig a gwybodaeth bellach.
Fframwaith Polisi:	Mae cydraddoldeb yn thema drawsbynciol yn y Strategaeth Gorfforaethol.
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Gan fod Cydraddoldeb yn thema drawsbynciol, mae'r holl Flaenoriaethau Corfforaethol yn berthnasol: Hybu'r Economi Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol gan fod Cydraddoldeb yn cael ei brif ffrydio ar draws gwasanaethau'r Cyngor.
Goblygiadau Cyfreithiol:	Deddf Cydraddoldeb 2010
Goblygiadau staffio:	Mae cydraddoldeb yn cael ei brif ffrydio ar draws staff. Mae gan bawb gyfrifoldeb.
Goblygiadau eiddo / asedau:	Dim
Risgiau:	Os na chyhoeddir Adroddiad Monitro Blynyddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol erbyn diwedd mis Mawrth 2022, ni fyddwn yn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010.
Pwerau Statudol:	Deddf Cydraddoldeb 2010
Papurau Cefndir:	Dim, cyfeiriwch at Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill 2020 a Mawrth 2021.
Atodiadau:	Atodiad 1 - Adroddiad Cynnydd Amcanion Cydraddoldeb y Cynllun Gweithredu
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Alun Williams
Swyddog Adrodd:	Michael Smith, Swyddog Ymgysylltu a Chydraddoldeb
Dyddiad:	13/9/21

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol

Ebrill 2020 - Mawrth 2021

Awdur: Michael Smith, Polisi a Pherfformiad

Cymeradwywyd gan y Cabinet:

Dyddiad Cyhoeddi:

Mae'r adroddiad hwn ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg ar wefan y Cyngor yn: http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/strategies-plans-policies/equality-diversity/strategic-equality-plan-objectives/

Os oes angen copi caled o'r adroddiad arnoch neu gopi mewn fformat gwahanol, er enghraifft print mawr, fersiwn sain neu fformat Word ar gyfer darllenwyr sgrin, cysylltwch â:

Michael Smith
Swyddog Cydraddoldeb ac Ymgysylltu
Cyngor Sir Ceredigion
Neuadd Cyngor Ceredigion
Penmorfa
Aberaeron SA46 OPA

Ebost: clic@ceredigion.gov.uk

Draft

Rhagair

Croeso i adroddiad monitro blynyddol cyntaf ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020/24 sydd newydd ei ddiwygio, sef *'Ceredigion Teg a Chyfartal'.* Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu'r cyfnod 2020/21 ac yn cyd-fynd â blwyddyn gyfan o fyw o dan reolau a chanllawiau Covid-19. Bu'n flwyddyn anodd a heriol, ond mae'r pandemig wedi dangos pa mor bwysig yw hi i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau. Bydd rhaid i gydraddoldeb gael lle blaenllaw yn ein cynlluniau adfer yn dilyn effeithiau Covid-19.

Mae'r adroddiad monitro blynyddol yn olrhain cynnydd i ddangos sut rydym wedi bodloni pum Amcan Cydraddoldeb *'Ceredigion Teg a Chyfartal'.*

1. Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol
2. Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn
3. Ymgysylltu a Chyfranogi
4. Urddas, Parch a Mynediad i Wasanaethau
5. Addysg Deg a Chynhwysol

Mae cydraddoldeb wrth wraidd y gwasanaethau a ddarparwn a'n gwerthoedd yma yng Nghyngor Sir Ceredigion. Mae cydraddoldeb yn thema drawsbynciol yn ein Strategaeth Gorfforaethol. Rydym yn ystyried anghenion a materion cydraddoldeb yn ofalus wrth wneud penderfyniadau ac mae cydraddoldeb yn rhan annatod o'n Hasesiadau Effaith Integredig. Mae *'Ceredigion Teg a Chyfartal'* hefyd yn weithredol ar draws pob adran o'r Cyngor a phob un o'r gwasanaethau a ddarparwn. Byddwn yn ceisio gwneud Ceredigion yn lle mwy teg a mwy cyfartal wrth i ni ailadeiladu yn dilyn pandemig Covid-19.

Eifion Evans
Prif Weithredwr

Y Cyng. Ellen ap Gwynn
Arweinydd a Hyrwyddwr Gweithredol Cydraddoldeb

Draft

Cynnwys:

		Rhif y dudalen
1.	**Cefndir**	5
1.1	Y Ddyletswydd Cydraddoldeb Gyffredinol	5
1.2	Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus yng Nghymru	6
2.	**Sut rydym yn cyflawni'r Dyletswyddau Cydraddoldeb**	7
2.1	Llywodraethu Corfforaethol	7
2.2	Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac Amcanion	7
2.3	Nodi, Casglu a Dadansoddi Gwybodaeth Cydraddoldeb	9
2.4	Ymgynghori ac Ymgysylltu	10
2.5	Asesu Effaith	11
2.6	Hyfforddiant Staff	11
2.7	Trefniadau Caffael	11
2.8	Hygyrchedd	12
3.	**Cynnydd o ran cyflawni ein hamcanion cydraddoldeb penodol 2020-21**	12
	Atodiad: Adroddiad Monitro Amcanion Cydraddoldeb y Cynllun Gweithredu	15

Draft

1. Cefndir

1.1 Y Ddyletswydd Cydraddoldeb Gyffredinol

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd sector cyhoeddus ar Awdurdodau Lleol i ystyried anghenion pob unigolyn yn eu gwaith bob dydd, wrth ddatblygu polisïau, darparu gwasanaethau ac mewn perthynas â'r cyhoedd a'u gweithwyr eu hunain. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud hi'n ofynnol i gyrff cyhoeddus roi sylw dyledus i'r canlynol:

- Dileu gwahaniaethu'n anghyfreithlon, aflonyddu neu erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall a waherddir gan y Ddeddf.
- Hybu cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl nad ydynt yn ei rhannu.
- Meithrin perthnasoedd da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a phobl nad ydynt yn ei rhannu.

Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn ei gwneud hi'n anghyfreithlon i wahaniaethu yn erbyn pobl sydd â 'nodwedd warchodedig'. Y nodweddion gwarchodedig yw:

- Oedran
- Anabledd
- Ailbennu rhywedd
- Priodas a phartneriaeth sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu gred (gan gynnwys diffyg cred)
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol

<u>Ymrwymiad i'r Gymraeg</u>

Nid yw'r modd y caiff y Gymraeg ei hybu a'i defnyddio yn rhan o'r Ddeddf Cydraddoldeb ac yn lle hynny mae'n cael sylw yn y gofynion a nodir ym Mesur y Gymraeg 2011. Fodd bynnag, yng Ngheredigion mae'n bwysig ystyried gofynion y Gymraeg ochr yn ochr â nodweddion gwarchodedig y Ddeddf Cydraddoldeb er mwyn hyrwyddo dull cyfannol at ystyried anghenion

Drafft

pob cymuned wrth lunio a darparu gwasanaethau. O dan ofynion Mesur y Gymraeg 2011, mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion sicrhau bod gwasanaethau Cymraeg yn cael eu cynnwys wrth gynllunio a darparu gwasanaethau, a bod gwasanaethau Cymraeg yn cael eu cynnig i siaradwyr Cymraeg heb iddynt orfod gofyn amdanynt (h.y. y cysyniad o'r cynnig gweithredol).

Wrth ystyried sut i hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt yn ei rhannu, mae'n rhaid i'r Cyngor hefyd feddwl am yr angen i wneud y canlynol:

- Dileu neu leihau effaith yr anfanteision a ddioddefir gan bobl oherwydd eu nodweddion gwarchodedig.
- Cymryd camau i ateb anghenion pobl o grwpiau nodweddion gwarchodedig os ydynt yn wahanol i rai pobl eraill.
- Annog pobl o grwpiau gwarchodedig i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus neu weithgareddau eraill os yw'r nifer sy'n cymryd rhan yn anghymesur o isel. Mae'n rhaid i'r Cyngor hefyd roi sylw arbennig i'r modd y bydd yn mynd i'r afael â rhagfarn ac yn hyrwyddo dealltwriaeth a pharch at ei gilydd.

1.2 Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus yng Nghymru

Mae'r Dyletswyddau Penodol yng Nghymru wedi eu hamlinellu yn Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 a ddaeth i rym ar 6 Ebrill 2011, ac mae'n nodi y bydd y cyrff a restrir yn cyflawni'r gofynion canlynol:

- Adroddiad Monitro Blynyddol
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Gosod Amcanion
- Casglu a Dadansoddi Gwybodaeth am Gydraddoldeb
- Gwybodaeth Cydraddoldeb Defnyddwyr Gwasanaeth
- Gwybodaeth Cydraddoldeb y Gweithlu a Gwahaniaethau Tâl y Gweithlu
- Ymgynghori ac Ymgysylltu
- Asesu Effaith
- Hyfforddiant Staff
- Caffael

Draft

- Hygyrchedd

2. Sut rydym yn cyflawni'r Dyletswyddau Cydraddoldeb

Mae'r Adroddiad Monitro Cydraddoldeb yn adeiladu ar ein gwaith blaenorol ar gydraddoldeb, gan gwmpasu ymrwymiad eang i fodloni gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010, gan gynnwys Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus yng Nghymru a ddaeth i rym ar 6 Ebrill 2011. Mae'r adroddiad yn amlinellu sut mae'r Cyngor yn gwneud cynnydd yn erbyn ei ddyletswyddau cydraddoldeb o 1 Ebrill 2020 i 31 Mawrth 2021.

2.1 Llywodraethu Corfforaethol

I ddangos ei ymrwymiad i'r agenda cydraddoldeb, mae'r Cyngor wedi enwebu'r Arweinydd fel yr Hyrwyddwr Cydraddoldeb a'r Gymraeg. Cafodd yr Hyrwyddwr Cydraddoldeb ei gefnogi gan y Swyddog Cydraddoldeb ac Ymgysylltu o fewn yr Adran Polisi a Pherfformiad.

I gefnogi'r agenda cydraddoldeb, mae Gweithgor Cydraddoldeb Corfforaethol wedi cael ei sefydlu. Mae aelodau'r grŵp yn cynrychioli swyddogion arweiniol ar draws meysydd gwasanaeth yr Awdurdod, gydag Arweinydd y Cyngor yn cadeirio'r cyfarfodydd. Mae'r Gweithgor Cydraddoldeb Corfforaethol yn gyfrifol am gyfrannu at ddatblygiad strategol, monitro ac adolygu er mwyn gweithredu'r Cynllun Strategol Cydraddoldeb. Mae cydraddoldeb yn thema drawsbynciol yn ein Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022.

2.2 Cynllun Cydraddoldeb Strategol Ceredigion a Gosod Amcanion

Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2020/21 yw'r adroddiad cyntaf ar gynnydd ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24, *'Ceredigion Teg a Chyfartal'.* Mae'r cynllun a'r dogfennau cysylltiedig i'w gweld yn http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/strategies-plans-policies/equality-diversity/strategic-equality-plan-objectives/

Er mwyn ysgogi gwelliannau cydraddoldeb, mae'n ofynnol i'r Cyngor osod Amcanion Cydraddoldeb fel rhan o'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Ymgysylltwyd ac ymgynghorwyd i lywio a chynhyrchu *'Ceredigion Teg a Chyfartal 2020-24'.* Roedd hyn wedi helpu i sicrhau ein bod yn bodloni anghenion cysylltiedig â chydraddoldeb a'r materion a wynebir gan bobl

Draft

Ceredigion. Gweithiom mewn partneriaeth ar yr ymgynghoriad â chyrff cyhoeddus eraill yn yr ardal. Roedd yr ymgynghoriad wedi cynnwys arolwg rhanbarthol a digwyddiadau ymgysylltu lleol.

Trwy ddadansoddi adborth o'r ymgynghoriad a 'phwyso a mesur' y gwahanol fathau o ddata a thystiolaeth (gan gynnwys casgliadau o Adroddiad y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol *'A yw Cymru'n Decach?)*, mae'r materion y barnwyd eu bod yn fwyaf perthnasol wedi cael eu dwyn ymlaen i'r Amcanion Cydraddoldeb terfynol.

Cafodd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol a'r Amcanion Cydraddoldeb arfaethedig eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 14 Tachwedd 2019. Cafwyd cefnogaeth gyffredinol i'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol a gwnaethpwyd argymhelliad i'r Cabinet gymeradwyo'r cynllun a'r amcanion cydraddoldeb; a gwireddwyd hyn ar 17 Mawrth 2020.

Mae *'Ceredigion Teg a Chyfarfod 2020-24'* yn cynnwys pum Amcan Cydraddoldeb a Chynllun Gweithredu i helpu i gyflenwi'r amcanion. Y pum Amcan Cydraddoldeb yw:-

1. **Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol**
   Bod yn gyflogwr cyfle cyfartal, gyda staff sydd wedi'u hyfforddi ac yn ymwybodol o anghenion a materion cysylltiedig â chydraddoldeb. Parhau i gau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau.
2. **Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn**
   Meithrin cysylltiadau da rhwng y rhai sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt yn ei rhannu trwy adeiladu cydlyniant cymunedol a mynd i'r afael â rhagfarn. Dylai pawb allu byw heb ofn trais a chamdriniaeth a chael eu trin â pharch.
3. **Ymgysylltu a Chyfranogi**
   Sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n effeithiol â phobl sy'n rhannu nodweddion gwarchodedig. Galluogi pobl i ddylanwadu ar benderfyniadau a chael cyfle i gymryd rhan mewn bywyd gwleidyddol a bywyd bob dydd.
4. **Urddas, Parch a Mynediad i Wasanaethau**
   Sicrhau mynediad teg a chyfartal i bob gwasanaeth. Gwnawn hyn trwy sicrhau bod pobl â nodweddion gwarchodedig yn cael eu trin ag urddas a hefyd trwy ateb eu hanghenion os ydynt yn wahanol i anghenion pobl eraill.
5. **Addysg Deg a Chynhwysol**

Drafft

Rydym am sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyflawni eu potensial. Dylai'r hawl i addysg a hyfforddiant hefyd sicrhau hygyrchedd ac amgylchedd heb unrhyw fwlio neu aflonyddu. Mae hyn hefyd yn cynnwys dysgu gydol oes.
Gweler Atodiad 1 am wybodaeth ar sut y mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd o ran bodloni'r Amcanion Cydraddoldeb yn ystod 2020/21.

2.3 Nodi, casglu a dadansoddi gwybodaeth berthnasol am gydraddoldeb

Data Cydraddoldeb Defnyddwyr Gwasanaeth

Mae gwybodaeth a data diweddar o safon dda ar grwpiau nodweddion gwarchodedig yng Ngheredigion yn hollbwysig wrth asesu anghenion, effeithiau a chynnydd cysylltiedig â chydraddoldeb.

Mae Tîm Ymchwil Cyngor Sir Ceredigion wedi datblygu'r ddogfen *'Data Cydraddoldeb Ceredigion',* sy'n cynnwys yr wybodaeth ddiweddaraf am ddemograffeg cydraddoldeb dinasyddion Ceredigion, ac mae ar gael i bob aelod o staff ei defnyddio trwy safle CeriNet. Mae staff yn cael eu hannog i ddefnyddio'r wybodaeth hon wrth ddatblygu eu Hasesiad Effaith Integredig, yn ogystal ag unrhyw ddata lleol am ddefnyddwyr gwasanaeth.

Mae ffurflen monitro cydraddoldeb ac amrywiaeth wedi cael ei datblygu gan y Gweithgor Cydraddoldeb Corfforaethol, a gofynnwyd i bob maes gwasanaeth ddefnyddio'r templedi hyn i gasglu data cydraddoldeb wrth ymgysylltu ac ymgynghori.

Data Cydraddoldeb y Gweithlu

Mae'r Awdurdod yn ymdrechu'n barhaus i gasglu a dadansoddi data staff ar y nodweddion gwarchodedig trwy ein system AD mewnol CeriNet, fodd bynnag, nid yw'n orfodol i weithwyr ddarparu'r data yma.

Mae ffurflen monitro cydraddoldeb wedi cael ei chynnwys ar system CeriNet a'i hyrwyddo'n eang trwy'r Bwletin Newyddion Corfforaethol. Yn yr ymarfer monitro cydraddoldeb hwn, rhoddwyd ystyriaeth i'r nodweddion gwarchodedig statws priodasol, crefydd, ethnigrwydd, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd, a thrawsrywioldeb, os cafodd yr wybodaeth honno ei datgelu i'r Awdurdod. Mae data oedran a rhyw yn cael eu dal o fewn systemau Adnoddau Dynol

Draft

eraill. Mae'r Cyngor hefyd wedi dechrau cynnal dadansoddiad o'r rhai sydd wedi gwneud cais am swyddi gwag o fewn yr Awdurdod. Mae Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb yn y Gweithlu a'r Adroddiad Blynyddol Bwlch Cyfog rhwng y Rhywiau yn cael eu cyhoeddi gan ein Hadran Pobl a Threfniadaeth ar wahân i'r adroddiad hwn. I weld yr adroddiadau, cliciwch ar y ddolen hon Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac Amcanion - Cyngor Sir Ceredigion

2.4 Ymgynghori ac Ymgysylltu

O dan Dyletswyddau Cydraddoldeb Penodol y Sector Cyhoeddus, mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion ymgysylltu ac ymgynghori â phobl â nodweddion gwarchodedig pan fyddant yn gwneud penderfyniadau strategol. Mae canllawiau ymgysylltu ac ymgynghori gan y Cyngor ar ei fewnrwyd. Rydym yn adolygu ein canllawiau ar ymgysylltu ac yn gweithio ar Bolisi Ymgysylltu newydd, *'Siarad, Gwrando a Gweithio gyda'n Gilydd.'.* Disgwylir ymgynghori a mabwysiadu'r polisi newydd hwn ar gyfer 2021/22.

Roedd yn flwyddyn anodd o ran ymgysylltu, gydag amrywiaeth o fesurau Covid-19 yn eu lle oedd wedi effeithio ar ymgysylltu. Fodd bynnag, cafodd nifer o ymarferion ymgysylltu eu cynnal, gan gynnwys Parthau Diogel Canol Trefi, ymgynghori ar y Strategaeth Economaidd ac amddiffynfeydd rhag llifogydd yn Harbwr Aberaeron.

Yn ogystal â'r ymgynghoriad cyhoeddus, ceir rhwydwaith cynhwysfawr o fforymau a phartneriaethau yng Ngheredigion y bydd staff yn cyfrannu atynt a lle maent yn ymgynghori â defnyddwyr gwasanaeth, er enghraifft y Fforwm Gwasanaeth Ieuenctid, Fforwm y Gofalwyr a Fforwm Anabledd Ceredigion.

Cafodd cyfarfodydd Fforwm Anabledd Ceredigion eu heffeithio gan bandemig y coronafeirws ac maent wedi symud erbyn hyn i fideo-gynadledda ar-lein. Cyfarfu'r Fforwm Anabledd bedair gwaith yn ystod 2020/21 i drafod Parthau Diogel Canol Trefi. Rhoddodd aelodau'r Fforwm adborth dylanwadol ar y Parthau Diogel. Cynhaliwyd un cyfarfod cyffredinol o'r Fforwm hefyd.

2.5 Asesu ar gyfer Effaith

Mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion, fel corff rhestredig yng Nghymru o dan y Ddeddf Cydraddoldeb, gynnal Asesiadau Effaith Cydraddoldeb. Mae hyn yn cynnwys asesu effaith polisïau ac arferion newydd a newidiadau i bolisïau ac arferion sy'n bodoli ar nodweddion gwarchodedig.

Rydym wedi datblygu Offer Asesu Effaith Integredig. Yn ogystal ag asesu'r effeithiau ar Gydraddoldeb, mae'r offer hefyd yn asesu'r effeithiau ar egwyddorion a nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Mesur y Gymraeg 2011 (Gofynion Safonau'r Gymraeg) a Rheoli Risg. Mae'r offer hefyd wedi cael eu diwygio i ystyried Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn wrth wneud penderfyniadau. Cafodd cyfanswm o 29 o Asesiadau Effaith Integredig eu cyflwyno gydag Adroddiadau'r Cabinet yn ystod 2020-21.

2.6 Hyfforddiant Staff

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymrwymo i ddatblygiad gweithwyr ac aelodau etholedig er mwyn sicrhau bod y rhai a gyflogir ac sy'n gweithio i ni yn fedrus, wedi eu hyfforddi ac wedi eu hysgogi i fodloni anghenion amrywiol y gymuned.

- Cwblhaodd 514 o aelodau staff y rhaglen e-ddysgu Cydraddoldeb ac Amrywiaeth yn ystod 2020/21.
- Cafodd hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ei ohirio oherwydd Covid a'i ailgychwyn yn ddiweddarach gyda 3 sesiwn wedi eu trefnu, gan gynnwys un trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Cafodd hyfforddiant LGBT ei ohirio oherwydd Covid. Roedd 18 o aelodau staff wedi mynychu Hyfforddiant Ymwybyddiaeth o Drawsrywioldeb.
- Cafodd rhaglen e-ddysgu Rhagfarn Ddiarwybod ei lansio i staff addysgu oedd yn cynnwys Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

2.7 Trefniadau Caffael

Mae'r tîm caffael yn sicrhau bod datganiad cydraddoldeb a'r Gymraeg wedi ei gynnwys yn yr holl wasanaethau a gomisiynir neu dan gontract.

Yn ystod 2020/21, mae'r holl gontractau arwyddocaol yn cael eu tendro trwy ddefnyddio system e-dendro-Cymru ac mae gan 100% o'r rhain gwestiynau gofynion cydraddoldeb a'r gofynion ar gyfer y Gymraeg wedi eu cynnwys ynddynt fel rhan o broses safonedig. Roedd Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar gyfer Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi hefyd wedi eu cynnwys yn y tendrau hynny fel elfen safonol.

Draft

2.8 Hygyrchedd

Mae'r Cyngor yn cynhyrchu gwybodaeth mewn amrywiaeth eang o fformatau yn ôl angen ac ar gais. Mae'n ofynnol i bob dogfen gyhoeddus gynnwys yr arwyddair 'mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg, neu mewn fformatau eraill ar gais'. Rydym wedi rhoi canllawiau ar fformatau hygyrch i staff ar ein rhyngrwyd mewnol.

Mae gwefan gyhoeddus y Cyngor yn cydymffurfio â'r safonau hygyrchedd AAA a byddwn yn parhau i ymateb i unrhyw safonau neu newidiadau newydd i dechnoleg.

Mae contract gennym gyda WITS (Gwasanaeth Cyfieithu Cymru) i ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd pan fydd sgiliau Cymraeg neu Saesneg defnyddwyr gwasanaeth yn gyfyngedig neu nid oes sgiliau Cymraeg neu Saesneg ganddynt. Mae canllawiau a 'chyfarwyddiadau sut i gael gwasanaeth cyfieithu' wedi cael eu cyhoeddi, ac maent ar gael i bob aelod o staff ar y safle mewnol Cerinet.

3. <u>Cynnydd o ran cyflawni ein hamcanion penodol yn ystod 2018-19</u>

I'n helpu i roi'r Amcanion Cydraddoldeb ar waith, mae Cyngor Sir Ceredigion wedi datblygu cynllun gweithredu. Mae *'Ceredigion Teg a Chyfartal 2020*-24' yn strategaeth 4 mlynedd, fodd bynnag, mae adroddiad monitro yn cael ei lunio'n flynyddol er mwyn adrodd ar sut mae'r Cyngor yn llwyddo yn erbyn pob un o'r 5 Amcan Cydraddoldeb. Mae camau gweithredu penodol wedi cael eu nodi er mwyn cyflawni'r 5 Amcan Cydraddoldeb yng Ngheredigion. Gweler Atodiad 1 ar gyfer Adroddiad Monitro 2020-21 llawn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Er mwyn olrhain cynnydd Amcanion Cydraddoldeb Strategol ar draws yr Awdurdod, mae'r adroddiad hwn wedi defnyddio system BRAG. Mae system BRAG yn ceisio dangos pa mor dda y mae cam gweithredu yn perfformio neu'n cael ei ddarparu, neu nodi a yw'r cam

Drafft

gweithredu ar darged neu mewn perygl o beidio â chyflawni. Mae cyfansymiau statws BRAG ar gyfer arddodiad monitro 2020/21 i'w weld yn y tabl isod.

LLIW BRAG	**DIFFINIAD**	Cynnydd yn 2020/21 ar y camau gweithredu a nodwyd
GLAS **(B)**	Cam gweithredu wedi ei gwblhau.	1
GWYRDD **(G)**	Cam gweithredu yn mynd rhagddo yn ôl y cynllun	39
OREN **(A)**	Cam gweithredu ychydig ar ei hôl hi	14
COCH **(R)**	Cam gweithredu heb ddechrau er y rhagwelwyd y byddai wedi dechrau/pryderon ynghylch cwblhau'r cam gweithredu	0

1 cam gweithredu wedi ei gwblhau; 39 o gamau gweithredu yn mynd rhagddynt yn ôl y cynllun; 14 cam gweithredu ychydig ar eu hôl hi a dim camau gweithredu heb eu dechrau.

Nod:	**Glas**	**Gwyrdd**	**Oren**	**Coch**
1. Cyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol	**0**	**4**	**4**	**0**
2. Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn	**0**	**6**	**0**	**0**
3. Ymgysylltu a Chyfranogiad	**0**	**8**	**4**	**0**
4. Urddas, Parch a Mynediad i Wasanaethau	**1**	**12**	**4**	**0**
5. Addysg Deg a Chynhwysol	**0**	**9**	**2**	**0**

2020/21 oedd blwyddyn gyntaf *'Ceredigion Teg a Chyfartal 2020-24'.* Mae'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu ar y gweill ac yn mynd rhagddynt yn ôl y disgwyl (39 cam gweithredu gwyrdd). Mae 14 cam gweithredu yn oren ac ychydig ar eu hôl hi, yn rhannol oherwydd effeithiau pandemig Covid-19, ond y nod yw eu cyflawni dros gyfnod pedair blynedd y cynllun. Mae un cam gweithredu yn las ac wedi ei gwblhau. Nid oes unrhyw gamau gweithredu coch sydd heb eu dechrau neu lle mae pryderon na chânt eu cyflawni.

I gael manylion llawn am bob cam gweithredu unigol, cyfeiriwch isod at dempled Adroddiad Monitro 2020-21 llawn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Drafft

Drafft

ATODIAD 1

Adroddiad Monitro 2020-21 Cynllun Cydraddoldeb Strategol Cyngor Sir Ceredigion

Cynnydd tuag at gyflawni ein pum Amcan Cydraddoldeb

Amcan 1: Bod yn Gyflogwr Cyfle Cyfartal Enghreifftiol. Bod yn gyflogwr cyfle cyfartal, gyda staff sydd wedi eu hyfforddi ac yn ymwybodol o anghenion a materion cysylltiedig â chydraddoldeb. Parhau i gau'r blwch cyflog rhwng y rhywiau.			
Cam Gweithredu 1.1	Byddwn yn monitro ac yn cau'r gwahaniaeth posibl yn y bwlch cyflog rhwng y rhywiau. Byddwn yn cyhoeddi Adroddiad Bwlch Cyflog yn y Gweithlu yn flynyddol.	**Swyddog Arweiniol** **Geraint Edwards Pobl a Threfniadaeth**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Parhau i gau'r blwch cyflog rhwng y rhywiau.			
Cynnydd hyd yma: Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau ar gyfer 2020/21 i'w gynhyrchu erbyn diwedd Gorffennaf 2021 a chaiff ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor ar ôl iddo gael ei gymeradwyo trwy'r broses ddemocrataidd.			
Cam Gweithredu 1.2	Byddwn yn parhau i gasglu data cydraddoldeb yn y gweithlu a sgiliau Cymraeg gan staff newydd a data gwirfoddol gan staff presennol. Byddwn yn cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb yn y Gweithlu yn flynyddol.	**Swyddog Arweiniol** **Geraint Edwards Pobl a Threfniadaeth**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Cynnydd yn nifer y staff sy'n datgelu data cydraddoldeb a sgiliau Cymraeg.			

Draft

Cynnydd hyd yma: Mae data cydraddoldeb yn y gweithlu a sgiliau Cymraeg yn cael eu casglu gan yr holl staff newydd sy'n ymuno â'r Cyngor ac mae staff presennol yn cael eu hatgoffa yn flynyddol i ddiweddaru eu data cydraddoldeb trwy hunanwasanaeth Ceri. Mae diweddaru data iaith Gymraeg wedi ei gynnwys yn y broses arfarnu flynyddol.
Adroddiad Cydraddoldeb yn y Gweithle ar gyfer 2020/21 i'w gynhyrchu erbyn diwedd Gorffennaf 2021 a chaiff ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor ar ôl iddo gael ei gymeradwyo trwy'r broses ddemocrataidd.

Cam Gweithredu 1.3	Byddwn yn gwella ymwybyddiaeth staff o faterion cydraddoldeb a dyletswydd cydraddoldeb y sector cyhoeddus trwy hyfforddiant.	**Swyddog Arweiniol** **Debbie Ayriss Pobl a Threfniadaeth**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**

Canlyniadau: Mwy o staff yn cwblhau e-ddysgu gorfodol ar Gydraddoldeb ac Amrywiaeth.

Mwy o reolwyr yn cwblhau hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.

Mwy o staff yn cwblhau hyfforddiant ymwybyddiaeth LGBT.

Cynnydd hyd yma:

- 514 o aelodau staff wedi cwblhau'r rhaglen e-ddysgu Cydraddoldeb ac Amrywiaeth.
- Cafodd hyfforddiant Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ei atal dros dro ohirio oherwydd Covid a'i ailgychwyn yn ddiweddarach gyda 3 sesiwn wedi eu trefnu, gan gynnwys un trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Cafodd hyfforddiant LGBT ei atal dros dro oherwydd Covid ac mae 18 o aelodau staff wedi mynychu Hyfforddiant Ymwybyddiaeth o Drawsrywioldeb.
- Cafodd rhaglen e-ddysgu Rhagfarn Ddiarwybod ei lansio i staff addysgu oedd yn cynnwys Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

Draft

<table>
<tr><td>Cam Gweithredu 1.4</td><td>Byddwn yn parhau i hyrwyddo a gweithredu'r Cynllun Hyderus o ran Anabledd (sy'n croesawu ceisiadau gan bobl anabl ac yn ymrwymo i wneud addasiadau yn y gweithle).</td><td>Swyddog Arweiniol

Geraint Edwards Pobl a Threfniadaeth</td><td>BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd

GWYRDD</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniadau: Mwy o benodiadau wedi eu cofnodi fel rhai sydd ag anabledd.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynnydd hyd yma: Mae'r Cynllun Hyderus o ran Anabledd wedi cael ei weithredu ac yn rhan sefydledig o weithdrefnau recriwtio'r Cyngor ac wedi'i gynnwys ym modiwl gorfodol Hyfforddiant Rheolwyr Ceredigion - Recriwtio a Dethol.</td></tr>
<tr><td>Cam Gweithredu 1.5</td><td>Byddwn yn cefnogi gweithwyr sy'n feichiog neu sydd newydd roi genedigaeth trwy fabwysiadu'r chwe maes gweithredu o dan yr adroddiad 'Gwahaniaethu yn erbyn Beichiogrwydd a Mamolaeth yn y Gweithlu: Argymhellion ar gyfer Newid.'</td><td>Swyddog Arweiniol

Geraint Edwards Pobl a Threfniadaeth</td><td>BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd

OREN</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniadau: 6 maes gweithredu wedi eu mabwysiadu.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynnydd hyd yma: Gwnaethpwyd cynnydd cyfyngedig ar y cam gweithredu hwn o ganlyniad i bandemig Covid-19.

Mae asesiad risg diwygiedig wedi cael ei gyflwyno i adlewyrchu canllawiau cyfredol Iechyd Cyhoeddus Cymru ar fenywod beichiog a'r gweithle.</td></tr>
</table>

Cam Gweithredu 1.6	Byddwn yn cynnig, lle y bo'n briodol, gweithio'n hyblyg a rhan-amser i gefnogi rhieni a gofalwyr. Byddwn yn diwygio ein polisïau ar weithio'n hyblyg a chydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.	**Swyddog Arweiniol** **Geraint Edwards Pobl a Threfniadaeth**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Polisïau gweithio'n hyblyg a gweithio ystwyth diwygiedig wedi eu gweithredu.

Cynnydd hyd yma:

- Addasiadau dros dro wedi cael eu gwneud i'r cynllun gweithio'n hyblyg o ganlyniad i'r orfodaeth i weithio gartref yn ystod pandemig Coivd-19 i gefnogi rhieni a'r rhai sydd â chyfrifoldebau gofalu.
- Ymgynghorwyd â'r undebau llafur ar Bolisi Gofalwyr a chaiff y polisi ei gyflwyno i'w gymeradwyo ar ddechrau 2021/22.
- Bydd gwaith ar y Polisi Gweithio Ystwyth a dadgyfuno Polisi Cydbwysedd Rhwng Bywyd a Gwaith yn dechrau fel rhan o'r rhaglen dychwelyd i'r swyddfa ar ôl Covid.

Cam Gweithredu 1.7	Byddwn yn gweithio tuag at leihau gwahaniaethu rhwng y rhywiau a diffyg cynrychiolaeth ar gyfer lleiafrifoedd ethnig a phobl anabl mewn prentisiaethau, gan gynnwys gweithio gyda'n contractwyr i gynnwys buddion cymunedol fel elfen graidd ym mhob contract caffael perthnasol y Cyngor.	**Swyddog Arweiniol** **Mark Gleeson Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **Oren**

Canlyniadau: Llai o wahaniaethu rhwng y rhywiau mewn prentisiaethau. Mwy o brentisiaid Pobl Dduon a Lleiafrifoedd Ethnig ac anabl.

Draft

Cynnydd hyd yma: Mae polisi'r Cyngor ar fuddion cymunedol a chanllawiau i dendrwyr ar gyfer nodi buddion cymunedol yn eu cynigion yn datgan, "Wrth ddewis prentisiaethau/lleoliadau gwaith neu gyflenwi cynlluniau Buddion Cymunedol rhaid i gontractwyr beidio â gwahaniaethu ar sail oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, ailbennu rhywedd, hil, sipsiwn a theithwyr, crefydd neu gred, priodas a phartneriaeth sifil neu anabledd. At hynny, rhaid i gontractwyr roi sylw dyledus i ofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 mewn perthynas â'r bobl a'r cynlluniau hyn.'

Buddion cymunedol ehangach (lle gall contractwyr gynnig darparu buddion cymdeithasol ac amgylcheddol ychwanegol yn uniongyrchol i'r gymuned lle mae eu prosiect yn gweithredu). Mae'r rhain wedi eu categoreiddio fel:

- Cymuned
- Addysg
- Cydraddoldeb ac Amrywiaeth (h.y. cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant sy'n targedu grwpiau anodd eu cyrraedd (NEET hirdymor, anabl, lleiafrifoedd ethnig)
- Amgylcheddol

Gweler y gwerthusiadau tendro canlynol:

- Contract safle Gwastraff Cartrefi Cilmaenllwyd (Penparc, Aberteifi) - contract wedi dechrau 01/03/21 - contract wedi ei lunio gyda chyswllt Buddion Cymunedol. Y prif gynnig yw ar gyfer lleoliadau profiad gwaith sydd wedi eu hatal dros dro ar hyn o bryd oherwydd Covid.
- Fframwaith Ymgynghoriaeth Peirianneg Rhanbarthol (wedi ei gadeirio gan Gyngor Sir Caerfyrddin).
- Contract safle Gwastraff Cartrefi Glan Yr Afon (i ddechrau 01/05/21).
- Contract Gwastraff Deunyddiau Eildro Sych Cymysg (i ddechrau 01/06/21 yn amodol ar osod contract)

Cam Gweithredu 1.8	Byddwn yn parhau i weithredu ein Polisi Caethwasiaeth Fodern. Mae hyn yn cynnwys ein hymrwymiad gyda'n cyflenwyr a'n contractwyr i ddilyn Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar Gyflogaeth Foesegol a Thryloywder mewn Cadwyni Cyflenwi, er enghraifft, gwarchod yn erbyn contractau cyflogaeth ansicr a sicrhau hawliau gweithwyr.	**Swyddog Arweiniol** **Debbie Ayriss Pobl a Threfniadaeth**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**

Drafft

Canlyniadau: Mwy o Sesiynau Caethwasiaeth Fodern wedi cael eu darparu, mwy o staff wedi eu mynychu.

Mwy o sesiynau Masnachu Plant a Phobl wedi cael eu darparu.

Cynnydd hyd yma: Cafodd hyfforddiant ei atal dros dro oherwydd Covid.

Amcan 2: Meithrin Perthnasoedd Da a Mynd i'r Afael â Rhagfarn.

Meithrin cysylltiadau da rhwng y rhai sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt yn ei rhannu trwy adeiladu cydlyniant cymunedol a mynd i'r afael â rhagfarn. Dylai pawb allu byw heb ofn trais a chamdriniaeth a chael eu trin â pharch.

Cam Gweithredu 2.1	Byddwn yn gweithio gyda'r Cydlynydd Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol i gefnogi Ceredigion gyda chymunedau cydlynus.	**Swyddog Arweiniol** **Kay Howells Cydlyniant Cymunedol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Fframwaith Cydlyniant Cymunedol i'w ddatblygu a'r canlyniadau i'w cyflawni.

Cynnydd hyd yma:

Drafft

Mae'r tîm Cydlyniant Cymunedol yn un o 8 tîm rhanbarthol ar draws Cymru a ariennir gan Lywodraeth Cymru. Y nod yw cynnig dull cyson ar gyfer cydlyniant ar draws Cymru. Mae'r tîm yn gweithio yn ôl cynllun gweithredu blynyddol ac wedi cwblhau'n foddhaol y camau gweithredu a sefydlwyd ar gyfer 2020/21.			
Cam Gweithredu 2.2	Byddwn yn parhau i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb a chyfeirio dioddefwyr posibl at wasanaethau adrodd a chymorth.	**Prif Swyddogion** **Naomi McDonagh Polisi a Pherfformiad a Kay Howells Cydlyniant Cymunedol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **Gwyrdd**
Canlyniadau: Mwy o sesiynau ymwybyddiaeth o droseddau casineb wedi cael eu darparu. Mwy o staff wedi eu mynychu.			

Cynnydd hyd yma:

Mae'r tîm yn parhau i weithio gyda phartneriaid i annog pobl i godi ymwybyddiaeth o droseddau casineb ac adrodd amdanynt.

Cafodd Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb ei chynnal rhwng 10 a 17 Hydref 2020. Nod yr wythnos oedd codi ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb ac annog pobl i adrodd am hyn os ydynt yn ei weld neu'n dyst iddo. Roedd y Tîm Cydlyniant yn rhan o weithgor rhanbarthol i sicrhau bod mentrau yn cael eu cydlynu a'u mapio ar galendr lleol. Roedd partneriaid yn cynnwys OPCC, Heddlu Dyfed Powys, Cymorth i Droseddwyr, Cyngor Hil Cymru a'r Tîm Cydlyniant. Cymerodd y Tîm Cydlyniant yr awenau ar sawl menter ranbarthol.

- Cystadleuaeth Celf ar gyfer Plant Ysgol Gynradd. Mae ysgolion ar draws y rhanbarth yn cael eu gwahodd i ddylunio baner yn dathlu amrywiaeth. Cafodd y manylion eu rhannu ar yr Hyb fel rhan o adnodd dysgu ar-lein wedi ei baratoi gan Gymorth i Ddioddefwyr.
- Ffilm Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb un funud. Cafodd y ffilm ei rhannu'n eang ar y cyfryngau cymdeithasol. Cafodd aelodau'r cyhoedd eu gwahodd i wylio'r ffilm ac yna cymryd rhan mewn cwis byr ar droseddau casineb gyda chyfle i ennill iPad a thalebau siopa. Cafodd y prosiect ei ddatblygu gan dîm Canolbarth a Gorllewin Cymru a'i gyflwyno ar draws Cymru gan yr holl dimau Cydlyniant. Ymatebodd 516 o

Draft

bobl i'r cwis, a nododd 72 ohonynt eu bod yn dod o Geredigion. Roedd OPCC wedi rhedeg fforwm ieuenctid ar 13 Hydref, a chafodd ffilm y tîm Cydlyniant ei dangos yno hefyd. Cynhaliodd Cyngor Hil Cymru ddigwyddiad lansio ar ddydd Sadwrn 10 Hydref. Siaradodd y Cydlynydd am y gwaith sy'n cael ei wneud ar Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb yn Nyfed Powys gan fanteisio ar y cyfle i ddangos y ffilm un funud.

Hyrwyddodd y tîm ymgyrch *Mae Casineb yn Brifo Cymru* Llywodraeth Cymru i helpu i godi ymwybyddiaeth a gwella dealltwriaeth o droseddau casineb ac annog pobl i adrodd amdano. Mae'r ymgyrch wedi cael ei datblygu gyda mewnbwn gan randdeiliaid a phrofiadau go iawn o achosion o droseddau casineb a gafodd eu herlyn i ddangos yr effaith niweidiol y mae troseddau casineb yn ei chael ar unigolion ac ar ein cymdeithas yn gyffredinol. Mae'r ymgyrch yn cynnwys hysbysebu ar y teledu yn ogystal â'r sianeli digidol a'r cyfryngau cymdeithasol. Gweler gov.wales/hate-hurts-wales i gael rhagor o wybodaeth.

Gofynnodd Llywodraeth Cymru i'r tîm cydlyniad Cymunedol gydweithio â'r 4 awdurdod lleol a gefnogwn i ystyried ymuno ag Ymgyrch Dim Goddefgarwch tuag at Hiliaeth Cyngor Hil Cymru. Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymuno a chynhaliwyd digwyddiad lansio ar ddydd Sul 21 Mawrth 2021 i ddathlu Diwrnod Rhyngwladol y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Dileu Gwahaniaethu ar sail Hil.

Hyfforddiant Troseddau Casineb i Ysgolion

Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn cyflwyno hyfforddiant wedi ei ariannu gan Lywodraeth Cymru i ysgolion. Caiff yr hyfforddiant ei ddarparu ar draws Cymru er mwyn i ysgolion ddatblygu sgiliau meddwl beirniadol mewn perthynas â Throseddau Casineb. Ar ôl y saib oherwydd Covid bydd yr hyfforddiant bellach yn digwydd rhwng Mawrth 2021 - Mawrth 2022. Mae 6 ysgol wedi cael eu nodi yng Ngheredigion fel rhai a fydd yn derbyn yr hyfforddiant hwn gyda'r posibilrwydd y bydd 2 ysgol arall yn ymuno yn dilyn yr adnoddau ychwanegol a dderbyniwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru.

Hyfforddiant Troseddau Casineb

1 sesiwn wedi ei chanslo oherwydd amgylchiadau arbennig (Covid).

Cysylltu Cyngor Ceredigion a hyfforddiant Troseddau Casineb/Troseddau Cyfeillio sy'n cael ei ddarparu gan Gymorth i Ddioddefwyr. 27 aelod o staff wedi mynychu Hyfforddiant Troseddau Casineb/Troseddau Cyfeillio yn ystod y cyfnod hwn.

Draft

Cam Gweithredu 2.3	Byddwn yn parhau i gefnogi gwaith i gynyddu adroddiadau am gam-drin domestig i'r gwasanaeth Goleudy (Cymorth i Ddioddefwyr),	**Swyddog Arweiniol** **Sian Howys Porth Cynnal / Amy Taylor Cydlynydd Rhanbarthol Trais yn erbyn Menywod Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mwy o staff wedi cwblhau e-ddysgu Trais yn erbyn Menywod Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Mwy o sesiynau Gofyn a Gweithredu wedi eu cwblhau.			
Cynnydd hyd yma: 290 o aelodau staff wedi cael hyfforddiant Gofyn a Gweithredu.			
Cam Gweithredu 2.4	Byddwn yn monitro ac yn ymateb i densiynau cymunedol sy'n gysylltiedig â phroses Brexit.	**Prif Swyddogion** **Timothy Bray Polisi a Pherfformiad a Kay Howells Cydlyniant Cymunedol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mwy o ymyraethau a leihau gwrthdaro.			

Cynnydd hyd yma: Rydym yn monitro tensiynau cymunedol yn gyffredinol ac mewn perthynas â phroses Brexit mewn sawl ffordd: **Monitro Tensiynau** - Mae monitro tensiynau wythnosol yn parhau gyda phartneriaid yn ymuno â'r galwad gan Heddlu Dyfed Powys, Prifysgol Aberystwyth, Gwasanaeth Tân Canolbarth a Gorllewin Cymru, Cymorth i Ddioddefwyr, Cyngor Hil Cymru, Prifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, adrannau gwahanol o fewn yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys y Rheolwr Diogelwch Cymunedol, tai a chamddefnyddio sylweddau. Mae'r tîm Cydlyniant a phartneriaid wedi nodi a lleddfu'n llwyddiannus amrywiaeth o densiynau dros y flwyddyn ddiwethaf, gan gynnwys cyfathrebu'n berthnasol ynghylch tanau gwyllt, rhannu cuddwybodaeth ynghylch symudiadau protestio a llunio datganiad i'r wasg ar y cynnydd mewn graffiti asgell dde/hiliol yn Aberystwyth. **Ymchwil Cydlyniant Cymunedol -** Yn 2020 roedd y tîm wedi rhoi tendr i gwmni ymchwil gwblhau prosiect ymchwil wedi ei anelu i gychwyn ar yr effaith y gallai Brexit a Covid ei chael ar gymunedau yn Sir Gaerfyrddin, Sir Benfro, Ceredigion a Phowys. Pwrpas hyn oedd darparu sylfaen dystiolaeth, gan nodi'r mannau problemus posibl yn y gymuned, tensiynau a phroblemau yn arbennig y rhai yn codi o refferendwm Brexit yn 2016 a'i effaith ddilyniannol ar gydlyniant cymunedol yn y blynyddoedd dilynol. Roedd y fethodoleg yn cynnwys adolygu llenyddiaeth a data, arolwg ar-lein gyda sefydliadau ac asiantaethau allweddol, cyfweliadau ffôn manwl â rhanddeiliaid allweddol, grwpiau ffocws gyda chymunedau â diddordeb megis BAME, Ffoaduriaid, LGBQT+, pobl ag anableddau, y gymuned sipsiwn a theithwyr, Dinasyddion yr UE, siaradwyr Cymraeg iaith gyntaf a rhai grwpiau cymysg. Mae'r argymhellion yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Gweithredu Cydlyniant Cymunedol ar gyfer 2021-22. Mae'r tîm Cydlyniant yn mynychu ac yn cyfrannu at gyfarfodydd chwarterol grŵp llywio'r Cynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE o fewn Cyngor Sir Ceredigion, CSP/CONTEST/SVOC, cyfarfod Adsefydlu Ffoaduriaid Ceredigion a chyfarfod o Grŵp Llywio Sipsiwn a Theithwyr.

Cam Gweithredu 2.5	Byddwn yn cyfeirio dinasyddion yr Undeb Ewropeaidd yng Ngheredigion at Gynllun Preswylio'n Sefydlog i Ddinasyddion yr Undeb Ewropeaidd y Swyddfa Gartref a darparu'r lefel briodol o gymorth gan yr awdurdod lleol.	**Prif Swyddogion** **Kay Howells Cydlyniad Cymunedol ac Arwyn Morris Cyswllt Cwsmeriaid**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Tudalen 170

Canlyniadau: Mwy o ddinasyddion yr UE sy'n preswylio yng Ngheredigion ac yn gwneud cais i'r cynllun.

Cynnydd hyd yma:

Grŵp Cynllun Adsefydlu UE Ceredigion yn cydlynu'r gwaith sy'n cael ei wneud i sicrhau bod cynifer o Ddinasyddion yr UE â phosibl yng Ngheredigion yn gwneud cais i'r cynllun. Hyd at Fawrth 2021, cafodd 2,110 o geisiadau eu derbyn a'u cwblhau gan unigolion sy'n gweithio ac yn byw yng Ngheredigion, i fyny dros 500 ers y diweddariad chwarterol blaenorol.

Mae'r gwaith a sefydlwyd gan y tîm Cydlyniant yn cynnwys:

- Ymgyrchoedd radio naw mis ar draws 4 gorsaf radio
- Mae'r tîm wedi cael cyfarfodydd rheolaidd dros Skype â phartneriaid trydydd sector sy'n ymwneud â hyrwyddo a chefnogi EUSS. O hyn, cafodd hyfforddiant ar-lein ei ddatblygu i hyrwyddo'r cynllun (ei redeg yn rhithiol o Dachwedd 2020 - Mawrth 2021). Mae'r hyfforddiant wedi ei anelu at staff rheng-flaen sy'n gallu cyfeirio ymgeiswyr at gymorth trwy'r cynllun. O leiaf 15 o aelodau staff o Gyngor Ceredigion wedi mynychu.
- Neges fisol ar y cyfryngau cymdeithasol gan yr Awdurdod Lleol.
- Datganiad i'r wasg gan yr Awdurdod Lleol
- Cyswllt uniongyrchol trwy'r ebost â chyflogwyr lleol (cartrefi gofal, manwerthu, twristiaeth, amaethyddiaeth ac ati).
- Gohebiaeth â'r ysgolion (rhieni) trwy offer megis Parent Mail.
- Cyflwyniadau i grwpiau allweddol megis Rheolwyr Cartrefi Gofal a Chynghorau Cymuned.
- Swyddogion wedi gweithio gyda'r Tîm Troseddau Gwledig yn darparu sesiynau briffio EUSS trwy Skype, gan arwain at negeseuon allweddol yn cael eu hanfon trwy eu rhwydweithiau Facebook a Twitter i gymunedau ffermio penodol sy'n cyflogi gweithwyr o'r UE.

Cam Gweithredu 2.6	Byddwn yn parhau i weithredu'r ymgyrch ymwybyddiaeth gyhoeddus flynyddol yn y cyfryngau. Gallai enghreifftiau gynnwys Diwrnod Rhyngwladol y Menywod, Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb, a Diwrnod Cofio'r Holocost.	**Prif Swyddogion** **Tîm Cyfathrebu / Kay Howells**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd**

Draft

			GWYRDD

Canlyniadau: Mwy o ymgyrchoedd wedi eu cynnal.

Cynnydd hyd yma:

Mae'r tîm Cyfathrebu wedi cynnal ystod eang o ymgyrchoedd yn ystod y flwyddyn. Cafodd dros 30 o ymgyrchoedd eu cefnogi mewn amrywiaeth o feysydd trwy ddatganiadau i'r wasg a Chynghorwyr, rhannu gwybodaeth ar y cyfryngau cymdeithasol, a hefyd y tîm adnoddau dynol i'w rhannu'n fewnol gyda staff. Cafodd nifer yr ymgyrchoedd a gefnogwyd yn ystod y flwyddyn ei effeithio gan bandemig y coronafeirws.

Mae'r tîm Cydlyniant yn cefnogi calendr blynyddol o ddiwrnodau ac ymgyrchoedd cenedlaethol, gan gydweithio'n agos â'r tîm Cyfathrebu i hyrwyddo ymwybyddiaeth, dathlu amrywiaeth a nodi digwyddiadau hanesyddol penodol. Yn ystod 2020/21 hyrwyddodd a chefnogodd y tîm nifer o ymgyrchoedd gan gynnwys:

- Wythnos Ymwybyddiaeth o Droseddau Casineb (gweler 2.2).
- Mis Hanes Pobl Dduon - rhannu cyfryngau cymdeithasol ar raglen ddogfen ITV yn archwilio sut beth yw hi i fod yn Gymro/Gymraes ac yn ddu.
- Diwrnod Cofio'r Holocost - negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol a goleuo adeiladau cyhoeddus yn borffor.
- Mis Hanes LGBT - postiadau ar y cyfryngau cymdeithasol a goleuo adeiladau cyhoeddus yn borffor.
- Diwrnod Rhyngwladol y Menywod - rhannu cyfryngau cymdeithasol ar brosiect wedi ei ariannu gan y tîm Cydlyniant o'r enw Wynebau a Lleoedd.
- Wythnos Ffoaduriaid - cyfryngau cymdeithasol.

Mis Hanes Sipsiwn a Theithwyr - cystadleuaeth ffotograffiaeth yn edrych ar fywyd yn ystod y cyfnod clo (ar y cyd â Travelling Ahead).

Amcan 3: Ymgysylltu a Chyfranogi

Sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n effeithiol â phobl sy'n rhannu nodweddion gwarchodedig. Galluogi pobl i ddylanwadu ar benderfyniadau a chael cyfle i gymryd rhan mewn bywyd gwleidyddol a bywyd bob dydd.

Draft

<table>
<tr><td>Cam Gweithredu 3.1</td><td>Byddwn yn ymgysylltu â phobl Ceredigion, gan gynnwys pobl sydd â nodweddion gwarchodedig ac yn cysylltu â grwpiau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.</td><td>Prif Swyddogion

Michael Smith Polisi a Pherfformiad a'r holl feysydd gwasanaeth i'w weithredu</td><td>BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd

OREN</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniadau: Yr ymgysylltu yn ystyrlon. Pobl yn cymryd rhan ac yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau - Adroddiad Blynyddol Ymgysylltu.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynnydd hyd yma: Roedd yn flwyddyn anodd o ran ymgysylltu gydag amrywiaeth o fesurau Covid-19 yn eu lle oedd wedi effeithio ar ymgysylltu. Fodd bynnag, cafodd nifer o ymarferion ymgysylltu eu cynnal, gan gynnwys Parthau Diogel Canol Trefi, ymgynghori ar y Strategaeth Economaidd ac amddiffynfeydd rhag llifogydd yn Harbwr Aberaeron.

Mae'n bosib y bydd adroddiadau blynyddol ymgysylltu yn dechrau'r flwyddyn nesaf os yw'r Polisi Ymgysylltu yn cael ei fabwysiadu.</td></tr>
<tr><td>Cam Gweithredu 3.2</td><td>Byddwn yn adolygu ac yn gweithredu ein Polisi Ymgysylltu.</td><td>Swyddog Arweiniol

Michael Smith Polisi a Pherfformiad</td><td>BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd

GWYRDD</td></tr>
<tr><td colspan="4">Canlyniadau: Y Polisi Ymgysylltu yn cael ei gyhoeddi a'i weithredu. Cynnydd yn cael ei gofnodi mewn Adroddiad Blynyddol Ymgysylltu</td></tr>
<tr><td colspan="4">Cynnydd hyd yma: Disgwylir i'r Polisi Ymgysylltu drafft, 'Siarad, Gwrando a Gweithio gyda'n Gilydd' fynd trwy'r broses wleidyddol yn ystod 2021-22. Mae dogfen ddrafft gyntaf wedi cael ei gynhyrchu</td></tr>
</table>

Cam Gweithredu 3.3	Byddwn yn gweithredu ein Strategaeth Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc ac yn rhoi sylw i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn wrth wneud penderfyniadau.	**Prif Swyddogion** **Nia Jones Gwasanaethau Democrataidd/ Gwion Bowen Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Targedau penodol wedi eu cyhoeddi mewn Strategaeth Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc 2018-21. Cynnydd yn cael ei gofnodi mewn Adroddiad Blynyddol Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc. Rhaglen e-ddysgu ar Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn cael ei datblygu, a disgwylir ei lansio i'r staff yn 2020			
Cynnydd hyd yma: Rydym yn parhau i weithredu'r Strategaeth Plant a Phobl Ifanc ac e-ddysgu. Mae cynnydd wedi cael ei gofnodi mewn Adroddiad Blynyddol Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc.			
Cam Gweithredu 3.4	Byddwn yn cefnogi'r rhaglenni a chynlluniau i gynyddu cynrychiolaeth mewn gwleidyddiaeth a gwneud penderfyniadau yn lleol, yn arbennig i fenywod, pobl anabl neu bobl dduon a lleiafrifoedd ethnig.	**Swyddog Arweiniol** **Glynis Davies Gwasanaethau Etholiadol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**
Canlyniadau: Mwy o fenywod, pobl anabl a phobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yn cael eu cynrychioli.			

Draft

Cynnydd hyd yma: Rydym yn parhau i gefnogi rhaglenni a chynlluniau cenedlaethol i gynyddu cynrychiolaeth mewn gwleidyddiaeth a gwneud penderfyniadau yn lleol.			
Cam Gweithredu 3.5	Byddwn yn cefnogi ymgysylltu â phobl ifanc 16 ac 17 oed os yw'r oedran pleidleisio yn cael ei ostwng yng Nghymru.	**Arweiniol Swyddogion** **Glynis Davies Gwasanaethau Etholiadau / Gwion Bowen Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**
Canlyniadau: Dull wedi ei dargedu at hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth gan ddefnyddio Cyngor Ieuenctid Ceredigion, Chweched Dosbarth Ysgolion Uwchradd, sefydliadau Addysg Bellach, Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid, Fforymau Plant a Phobl Ifanc a Chyfryngau Cymdeithasol Gwasanaethau Ieuenctid.			
Cynnydd hyd yma: Rydym yn parhau i hyrwyddo cyfranogiad mewn democratiaeth leol i bobl ifanc, gan gysylltu â rhaglenni cenedlaethol.			
Cam Gweithredu 3.6	Byddwn yn parhau i gefnogi Fforwm Anabledd Ceredigion.	**Swyddog Arweiniol** **Michael Smith Polisi a Pherfformiad**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Draft

Canlyniadau: 4 cyfarfod agored y flwyddyn a 4 cyfarfod â CSC. Mae llais pobl anabl yn cael ei glywed ac yn ddylanwadol.			
Cynnydd hyd yma: Cafodd cyfarfodydd eu heffeithio gan bandemig y coronafeirws ac maent wedi symud erbyn hyn i fideo-gynadledda ar-lein. Cyfarfu'r Fforwm Anabledd bedair gwaith i drafod Parthau Diogel Canol Trefi. Rhoddodd aelodau'r Fforwm adborth dylanwadol ar y Parthau Diogel. Cynhaliwyd un cyfarfod cyffredinol o'r Fforwm hefyd.			
Cam Gweithredu 3.7	Byddwn yn cynnal y dudalen cydraddoldeb ar wefan y Cyngor i gyfeirio at wybodaeth berthnasol a chyhoeddi ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac adroddiadau.	**Swyddog Arweiniol** **Michael Smith Polisi a Pherfformiad**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Tudalen Cydraddoldeb wedi ei diweddaru ar wefan CSC.			
Cynnydd hyd yma: Cafodd y dudalen Cydraddoldeb ei diweddaru gan gynnwys cyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24 ac Adroddiad Monitro Blynyddol 2019-20.			
Cam Gweithredu 3.8	Byddwn yn monitro cynnydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac yn cynhyrchu a chyhoeddi adroddiad monitro blynyddol.	**Swyddogion Arweiniol** **Michael Smith Polisi a Pherfformiad a'r holl feysydd gwasanaeth i'w weithredu**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Nifer y camau gweithredu glas a gwyrdd yn erbyn cyfanswm y camau gweithredu.

Cynnydd hyd yma: 2020/21 oedd blwyddyn gyntaf *'Ceredigion Teg a Chyfartal 2020-24'.* Adlewyrchir hyn yng ngweithrediad y cynllun, gyda'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu ar y gweill ac ar y trywydd iawn (39 o gamau gweithredu gwyrdd). Mae 14 o gamau gweithredu yn oren ac ychydig ar eu hôl hi, yn rhannol oherwydd effeithiau pandemig Covid-19, ond y nod yw eu cyflenwi dros gyfnod pedair blynedd y cynllun. Mae un cam gweithredu yn las ac wedi ei gwblhau. Nid oes unrhyw gamau gweithredu coch sydd heb eu dechrau neu gyda phryderon na chânt eu cyflawni.

Camau gweithredu glas a gwyrdd = 1 +30

Cyfanswm camau gweithredu = 54.

Cynnydd = 40 / 54 x 100 = 74%

Cam Gweithredu 3.9	Byddwn yn adolygu'r broses Asesiad Effaith Integredig.	**Swyddog Arweiniol** **Michael Smith Polisi a Pherfformiad**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Proses Asesiad Effaith Integredig ddiwygiedig wedi ei gweithredu.

Cynnydd hyd yma: Cafodd diwygiad dros dro i'r Asesiadau Effaith Integredig ei wneud er mwyn darparu ar gyfer dechrau'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Disgwylir gwneud diwygiad cyffredinol yn 2021-22.

Drafft

Cam Gweithredu 3.10	Byddwn yn monitro ac yn cynghori ar Asesiadau Effaith Integredig.	**Swyddog Arweiniol** **Michael Smith Polisi a Pherfformiad**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **Oren**

Canlyniadau: Nifer yr Asesiadau Effaith Integredig ar y safon ofynnol a gyflwynwyd gyda Phapurau Cabinet / cyfanswm yr Asesiadau Effaith Integredig sy'n ofynnol x 100 = A%.

Cynnydd hyd yma: Roedd llai o Asesiadau Effaith Integredig y flwyddyn hon oherwydd lleihad yn nifer y cynigion sy'n mynd i'r Cabinet oherwydd pandemig y coronafeirws. Cafodd 29 o Asesiadau Effaith Integredig eu cyflwyno, ac o'r rhain roedd 41% ar y safon ofynnol. Rhoddwyd adborth ar 59% o'r Asesiadau Effaith Integredig yr oedd angen rhoi sylw iddynt er mwyn i ddiwygiadau gael eu gwneud.

12 / 29 x 100 = 41%

Canlyniadau 2020-21: 41%

Cam Gweithredu 3.11	Darparu cymorth ac arweiniad i holl wasanaethau’r Cyngor i sicrhau eu bod yn gweithredu Safonau'r Gymraeg, a chynyddu argaeledd a safon y gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.	**Swyddog Arweiniol** **Carys Morgan Gwasanaethau Democrataidd**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Gweithgareddau cyfrwng Cymraeg ar gael i siaradwyr Cymraeg.

Cynnydd hyd yma: Wedi darparu cymorth ac arweiniad i holl wasanaethau’r Cyngor i sicrhau eu bod yn gweithredu Safonau'r Gymraeg trwy fonitro a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg.

Draft

Cam Gweithredu 3.12	Byddwn yn mabwysiadu egwyddorion Siarter Anableddau Dysgu Dream Team.	**Swyddogion Arweiniol** **Pob un**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Canlyniadau gwell i bobl ag anableddau dysgu.			
Cynnydd hyd yma: Mabwysiadu'r Siarter yn parhau.			

Amcan 4: Urddas, Parch a Mynediad i Wasanaethau. **Sicrhau mynediad teg a chyfartal i bob gwasanaeth. Gwnawn hyn trwy sicrhau bod pobl â nodweddion gwarchodedig yn cael eu trin ag urddas a hefyd trwy ateb eu hanghenion os ydynt yn wahanol i anghenion pobl eraill.**			
Cam Gweithredu 4.1	Byddwn yn hwyluso mynediad i wybodaeth, cyngor a chymorth trwy'r Porth Cymorth Cynnar, gan gynnwys Dewis a Gwasanaethau Gwybodaeth i Deuluoedd. Byddwn hefyd yn darparu sesiynau technoleg hygyrch a chymunedau sy'n deall dementia.	**Swyddog Arweiniol** **Cyra Shimell / Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**

Canlyniadau: Mwy o bobl yn cael eu cynorthwyo.

Mwy o sesiynau deall dementia yn cael eu darparu.

Cynnydd hyd yma: Dim sesiynau deall dementia wedi eu cynnal ers y cyfnod clo cyntaf, fodd bynnag, rydym wedi cynnal nifer o sesiynau Cysylltu â Charedigrwydd ar-lein.

Cam Gweithredu 4.2	Byddwn yn darparu cymorth wedi ei dargedu megis y prosiectau "Cynllun Cyfeirio" ac "Ymuno" er mwyn i blant ag anghenion ychwanegol allu mynychu gweithgareddau prif ffrwd.	**Swyddogion Arweiniol** **Porth Cymorth Cynnar / Cathryn Morgan**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Cynnal y gyfradd dychwelyd holiaduron ar 50%, a chynnal cyfradd gwasanaeth da neu uwch ar 84%.

Cynnydd hyd yma: Rydym yn talu am hyfforddiant, cymorth a staff ychwanegol er mwyn i blant ag anableddau neu anghenion ychwanegol allu mynychu lleoliadau plant prif ffrwd. Mae'r 'Cynllun Cyfeirio' yn cefnogi plant cyn-ysgol ac mae 'Ymuno' ar gyfer plant oedran ysgol. Gwelwyd lleihad yn nifer y ceisiadau am gymorth, yn rhannol oherwydd nad oedd pob lleoliad ar agor ac yn rhannol oherwydd bod rhieni am leihau'r cysylltiad yr oedd y plant mwy agored i niwed hyn yn ei gael ag eraill.

Cafodd 131 o blant cyn-ysgol eu cefnogi gan y Cynllun Cyfeirio y flwyddyn hon. Gadawodd 61 o blant y cynllun yn ystod y flwyddyn, gadawodd nifer yn sydyn yn ystod y cyfnod clo cyntaf ym Mawrth 2020 ac yna aethant i'r ysgol ym mis Medi; ni chafodd ffurflen werthuso ei hanfon atynt. Roedd y darparwr (Mudiad Meithrin) wedi llwyddo i anfon y ffurflen trwy'r e-bost at 13 o rieni; dim ond 4 (31%) oedd wedi ymateb. Dywedodd 100% o'r rhain bod y cynllun wedi cael effaith gadarnhaol ar eu plant/teulu a bod y cynllun yn cynnig modd i'r lleoliad gynnwys eu plentyn ym

mhob agwedd ar y Cylch. Fodd bynnag, dywedodd 25% nad oedd digon o gyfle ganddynt i drafod anghenion y plentyn gyda'r gweithwyr proffesiynol, ac nid oeddent yn teimlo bod yr wybodaeth a gawsant am ddatblygiad eu plentyn yn ddigonol.

Dim ond 1 plentyn gafodd cymorth gan gynllun Ymuno i fynychu lleoliad prif ffrwd y tu allan i'r ysgol. Dychwelodd y rhiant hwn yr holiadur (ymateb 100%) gan ddweud bod y ddarpariaeth wedi gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i'r teulu, a bod ei blentyn wedi elwa o'i fynychu, ac ni fyddai wedi gallu mynychu heb y cymorth. Gweithiodd y darparwr (DASH Ceredigion) gyda'r Tîm Plant Anabl i ddarparu cymorth 1:1 a chynllun chwarae arbenigol i blant anabl sydd ag anghenion cymhleth. Roeddent wedi gweithio gyda'r Uned Gofal Plant hefyd i gynnig hyfforddiant ar ymwybyddiaeth o anabledd cudd i staff mewn lleoliadau gofal plant prif ffrwd.

Adborth gan rieni:

Cael cymorth ychwanegol ar gyfer fy mhlentyn sydd â phroblemau ymddygiad, mae'r bobl hyn yn gallu rhoi yr hyn y mae ei angen ar fy mhlentyn ac maen nhw yn brofiadol. Mae ei addysg a'i ymddygiad wedi gwella ychydig bach ac rwy'n credu bod hyn oherwydd y cymorth ychwanegol y mae'n ei gael trwy'r feithrinfa. *(Cynllun Cyfeirio)*

Bues i'n ffodus iawn i ddewis y feithrinfa y mae fy mhlentyn yn mynd iddi, roedd yr Arweinydd wedi sylwi ar ymddygiad fy mhlentyn yn gyflym iawn ac wedi bod yn gefn i'r ddau ohonom, ond i'm plentyn yn bennaf. Mae'n cael yr addysg y mae'n haeddu ei chael ac sydd ei hangen arno. Rwy'n ddiolchgar iawn yn arbennig i Ms Jones am ei phrofiad a'r ffordd y mae wedi helpu fy nheulu. (*Cynllun Cyfeirio*)

Allwn ni ond diolch i chi am y cariad, y cymorth a'r anogaeth rydych wedi eu rhoi i'n plentyn. Rydym wedi teimlo ei bod yn cael y gofal gorau, yn enwedig gyda'i halergeddau a'i chroen, ac mae hyn i'w weld yn ei hapusrwydd yn yr Ysgol Feithrin. Mae wedi gwneud cymaint o gynnydd ac mae ei Chymraeg yn wych *(Cynllun Cyfeirio).*

Cam Gweithredu 4.3	Byddwn yn rhoi cyfleoedd i bobl ag anableddau dysgu i ddatblygu amrywiaeth o sgiliau bywyd sy'n ateb eu hanghenion (Cyfathrebu Cyflawn, Creative Lifestyle Solutions, Llond Bol a Chanolfan Cymorth Cymunedol).	**Swyddogion Arweiniol** **Nerys Lewis Porth Gofal a Gillian Evans Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Drafft

Canlyniadau: Mwy o bobl wedi cael mynediad i'r gwasanaethau eiriolaeth.			
Cynnydd hyd yma: Mae carfan gyntaf Camu 'Mlaen wrthi'n cwblhau eu blwyddyn gyntaf. Bydd adolygiad partneriaeth o'r flwyddyn yn cael ei gwblhau a bydd hyn yn cynnwys archwilio ymhellach mynediad a'r defnydd o wasanaethau eiriolaeth gyda chynllun wedi ei ddatblygu i wella eiriolaeth ble a phan fydd ei angen.			
Cam Gweithredu 4.4	Byddwn yn datblygu manyleb a thendr ar gyfer gwasanaeth eiriolaeth newydd ar gyfer anableddau dysgu, iechyd meddwl a phobl hŷn.	**Swyddog Arweiniol** **George Ryley a DSS Contracts and Commissioning Porth Cynnal**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mwy o bobl wedi cael mynediad i'r gwasanaethau eiriolaeth.			
Cynnydd hyd yma: Cytunwyd y bydd contract rhanbarthol newydd ar gyfer gwasanaethau eiriolaeth ac mae gwaith eisoes wedi dechrau ar baratoi'r tendr. Mae Cyngor Sir Penfro yn arwain y prosiect ac mae cynrychiolwyr o Gynghorau Sir Ceredigion a Chaerfyrddin hefyd ar y Grŵp Prosiect, ac yn rhoi mewnbwn ar ddatblygu'r fanyleb a dogfennau tendro eraill. Disgwylir i'r contract newydd fod yn ei le o Ionawr 2022. Yn ystod 2020/21 derbyniodd 48 o bobl newydd yng Ngheredigion wasanaethau eiriolaeth trwy drefniadau contract presennol Eiriolaeth Proffesiynol Annibynnol Ceredigion, gan gynnwys 8 yn ystod y chwarter diwethaf. Gall y ffigur hwn gael ei ddefnyddio fel mesur ar gyfer y flwyddyn nesaf a disgwylir i ffigurau'r chwarter olaf adlewyrchu'r contract rhanbarthol newydd.			

Draft

Cam Gweithredu 4.5	Byddwn yn darparu amrywiaeth ddwyieithog o ddosbarthiadau ymyrraeth iechyd ym mhob ardal yn y sir, gan gynnwys cyflyrau cronig cymhleth ar gyfer clefydau'r galon, iechyd meddwl, rheoli poen, canser, atal cwymp, gan gynnwys y rhaglen hyfforddiant sadrwydd osgo o dan y Cynllun Cenedlaethol Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff.	**Swyddog Arweiniol** **Steve Jones Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Dros 200 o ddosbarthiadau ymyrraeth iechyd wedi eu cynnal bob mis, pob un o fewn amser teithio 20 munud i bob cleient.

36,000 o Unedau Gweithgareddau y flwyddyn

Y rhaglen wedi ei seilio ar y cleient er mwyn meithrin arferion newid bywyd o ran cadw'n actif a llesiant iechyd meddwl.

Cynnydd hyd yma:

Oherwydd y pandemig a'r cyfnod clo, mae'r Tîm Ymyrraeth Iechyd wedi bod yn cynnig cymorth trwy'r gwasanaeth Ffonio a Sgwrsio i fwy na 600 o gleientiaid sydd â phroblemau iechyd.

Mae dosbarthiadau rhithiol er mwyn i bobl barhau'n actif trwy sianeli'r cyfryngau cymdeithasol, yn fyw ac wedi eu recordio ymlaen llawn, wedi cael eu cynnal trwy gydol y flwyddyn gyda nifer da yn cymryd rhan.

Prosiectau Cerdded er budd Lles rhithiol wedi cael eu cynnal yn ystod y cyfnod clo gyda chyfranogwyr yn cerdded cannoedd ar filoedd o filltiroedd lle maen nhw'n byw.

Llwyddiannus iawn

Draft

Cam Gweithredu 4.6	Prosiect Cylch Caron – byddwn yn sefydlu gofal yn y gymuned er mwyn ateb anghenion iechyd a thai sy'n addas i'r diben.	**Swyddog Arweiniol** **Nerys Lewis Porth Gofal**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**
Canlyniadau: Nodi nifer y gwasanaethau ychwanegol sydd eu hangen fel rhan o Brosiect Cylch Caron.			
Cynnydd hyd yma: Mae prosiect Cylch Caron yn parhau ar gam datblygu Achos Busnes Llawn.			
Cam Gweithredu 4.7	Byddwn yn datblygu Cofrestr Tai Hygyrch ac yn gweithio ar sicrhau bod cyngor a gwasanaethau Opsiynau Tai yn hygyrch.	**Swyddog Arweiniol** **Llyr Hughes / Cerys Purches-Phillips Porth Gofal**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Lefelau boddhad gwell ymysg pobl sy'n gwneud cais am dai hygyrch.			
Cynnydd hyd yma: Mae'r Gofrestr Tai Hygyrch a'r Polisi Tai Hygyrch wedi bod yn eu lle ers Mehefin 2016. O ganlyniad, mae nifer y bobl sy'n defnyddio'r gofrestr tai hygyrch ac yn derbyn cynigion yn dilyn hynny yn parhau i gynyddu. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf cafodd nifer o dai eu rhoi i unigolion a theuluoedd sydd angen cartrefi hygyrch, gan gynnwys, yn fwyaf diweddar, y datblygiad newydd Maes Arthur lle roedd 3 o'r 33 o fflatiau newydd yn			

Draft

hygyrch i gadeiriau olwyn. Mae gwaith ar y gweill bellach i neilltuo 56 o fflatiau yng Nghynllun Gofal Maes y Môr a fydd hefyd yn gwbl hygyrch. Mae'r adroddiadau diweddaraf yn nodi bod 15% o geisiadau i'r Gofrestr Tai yn gofyn am ryw fath o eiddo hygyrch. Y categorïau a gafodd eu cynnwys yw: cadair olwyn lawn/cadair olwyn rannol/angen llawr gwaelod/cartrefi am oes/uchafswm 3 gris/dim grisiau.

Mae mynediad i'r Gwasanaeth Opsiynau Tai ar gael yn ddwyieithog ac er bod ymgeiswyr yn cael eu hannog i gwblhau ffurflenni cais ar-lein, mae cyfleusterau ar gael i dderbyn ceisiadau dros y ffôn. Mae gwefan Opsiynau Tai hefyd yn cynnig ieithoedd heblaw’r Gymraeg a'r Saesneg, ynghyd ag opsiynau hygyrchedd ychwanegol megis testun yn unig/ffurf graffigol/darllen yn uchel a'r dewis i gynyddu maint y testun. Dros yr wythnosau diweddar, mae gwaith wedi cael ei wneud gan y tîm i sicrhau bod gwefan Opsiynau Tai yn hollol gydnaws ac yn bodloni gofynion newydd Canllawiau Hygyrchedd WCAG 2.1 AA, sef cyfres o argymhellion a gydnabyddir yn rhyngwladol sy'n diffinio sut i wneud cynnwys gwe yn fwy hygyrch i bobl ag anableddau.

Er gwaethaf heriau Covid-19, mae gwasanaethau'r Gofrestr Tai a Digartrefedd wedi sicrhau y gall y gwasanaeth barhau i weithredu'n ddiogel gyda chyngor priodol yn cael ei ddarparu o bell, a sicrhau nad yw unrhyw unigolion yn cael eu cosbi gan y newid yn y dull gweithredu.

Er na all y gwasanaeth gofnodi adborth trwy'r system TG ar hyn o bryd, mae adborth llafar yn cael ei gofnodi. Fodd bynnag, nid yw hwn yn gyfleuster adroddadwy. Bydd cyfle yn y dyfodol i ddatblygu proses er mwyn monitro lefelau boddhad.

Cam Gweithredu 4.8	Byddwn yn ystyried darparu mynediad i'r gwasanaeth trafnidiaeth gyhoeddus i bobl anabl, pobl hŷn a theuluoedd sydd â phlant ifanc fel ran o unrhyw waith cynnal a chadw neu wella a wneir.	**Swyddog Arweiniol** **Gerwyn Jones Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd i wella cysodfannau ac arosfannau bysiau ar hyd y llwybr T2/T5.

Rydym yn parhau i gefnogi a hwyluso menter Llywodraeth Cymru sy'n cynnig teithio am ddim i bawb ar y penwythnos ar rwydwaith TrawsCymru.

Draft

Mae'r ddwy fenter yn gwella hygyrchedd trwy gyfrwng gwella'r seilwaith a'r gwasanaeth.
Cynnydd hyd yma: Mae pandemig byd-eang Covid-19 wedi cael effaith fawr ar y rhan fwyaf o agweddau ar fywyd. Mae hyn wedi bod yn arbennig o wir yn achos y gofynion a'r galw am deithio sy'n cynnwys yr effeithiau sy'n codi o gyfyngiadau teithio a ffyrdd newydd neu wahanol o weithio a byw yn gyffredinol. Mae'r effeithiau hyn yn dilyn ac yn gysylltiedig â theithio rhyngwladol i deithio ar lefel leol. Mae'r Cyngor Sir wedi cydweithio'n agos â gweithredwyr bysiau llesol trwy gydol pandemig Covid-19 i gefnogi'r diwydiant a chynnal lefel graidd o wasanaethau gan ddilyn canllawiau Llywodraeth Cymru yr un pryd. Mae hyn wedi cynnwys datblygu asesiadau risg Covid-19 a gweithredu mesurau lleddfu rheolaeth gysylltiedig. Mae natur integredig rhwydweithiau bysiau yng Ngheredigion yn golygu bod y dull gweithredu hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer cludiant dysgwyr yn ogystal â'r gwasanaethau a'r cyfleoedd teithio sydd ar gael i'r cyhoedd yn gyffredinol. Bu angen bod yn ddeinamig ac yn hyblyg yn ein hymateb i'r sefyllfa sy'n newid yn gyflym oherwydd Covid-19. Mewn hinsawdd gweithredu heriol o'r fath mae manteision mabwysiadu dull o weithio mewn partneriaeth a chydweithredu wedi dod i'r amlwg ac yn cael ei gydnabod a'i werthfawrogi'n gyffredinol. Mae gwaith wedi parhau ar welliannau i gysodfannau ac arosfannau bysiau ar hyd llwybr T2/T5, gan gynnwys yr wybodaeth a ddarperir mewn cyfnewidfeydd allweddol gan gynnwys Porth Aberystwyth, Sgwâr Alban Aberaeron a Sgwâr Finch Aberteifi. Mae'r Cyngor Sir yn parhau i gydweithio â Llywodraeth Cymru, Trafnidiaeth Cymru a'r gweithredwyr bysiau i weinyddu a rheoli'r cyllid Cynllun Brys ar gyfer Bysiau sy'n esblygu. Cafodd hyn ei roi ar waith i gefnogi gweithredwyr a gwasanaethau yn ystod y pandemig ond hefyd wrth i ni symud tuag at fodel newydd ar gyfer y modd y darperir ac y rheolir gwasanaethau bysiau yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru a Thrafnidiaeth Cymru wedi dechrau adolygu ac ailwampio rhwydweithiau bysiau Cymru.

Cam Gweithredu 4.9	Byddwn yn ystyried anghenion pobl anabl wrth gynnal a chadw neu wella troetffyrdd a cherbytffyrdd (er enghraifft, cyrbiau is).	**Swyddog Arweiniol** **Phil Jones Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Mwy o welliannau i droetffyrdd sy'n rhoi sylw i faterion hygyrchedd.

Cynnydd hyd yma:

Mae hwn yn weithgarwch blynyddol parhaus. Mae mynediad i'r anabl (neu ddiffyg mynediad i'r anabl) yn faen prawf ar gyfer sgorio/asesu gwaith wrth lunio'r rhestr wedi ei blaenoriaethu o gynlluniau cynnal a chadw a/neu wella.

Cam Gweithredu 4.10	Byddwn yn parhau i weithredu ymgyrch Cymhennu Ceredigion i godi ymwybyddiaeth a lleihau nifer y rhwystrau ar droetffyrdd yn ein trefi megis byrddau hysbysebu ffrâm A biniau ar olwynion.	**Swyddog Arweiniol** **Gerwyn Jones Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol a phartneriaid**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**

Canlyniadau: Mae Cyhoeddiadau Ceredigion Dim Sbwriel yn cael eu rhannu/eu cyhoeddi ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor yn rheolaidd sy'n darparu ar gyfer codi ymwybyddiaeth barhaus.

Cynnydd hyd yma:

Byddai sbwriel 'preifat' anghyfreithlon (nid dodrefn stryd) yn cael ei ystyried yn drosedd rhwystro oni bai ei fod wedi ei drwyddedu/ei gymeradwyo.

Drafft

Cam Gweithredu 4.11	Byddwn yn cynnal archwiliadau hygyrchedd i sicrhau bod pob aelod o'r cyhoedd yn gallu cael mynediad i swyddfeydd cyhoeddus y Cyngor	**Swyddog Arweiniol** **Lyndon Griffiths Economi ac Adfywio**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mwy o adolygiadau hygyrchedd wedi eu cwblhau a gwelliannau a argymhellir yn cael sylw.			
Cynnydd hyd yma: Rydym yn parhau i gynnal archwiliadau hygyrchedd ar gyfer adeiladau'r Cyngor a datblygiadau mawr. Mae hyn yn cynnwys gweithredu'r Strategaeth Toiledau o ran hygyrchedd a gwaith parhaus i gynyddu nifer y toiledau gyda lleoedd newid yn y sir.			
Cam Gweithredu 4.12	Rydym wedi ennill safon hygyrchedd AA ar gyfer ein gwefan a byddwn yn gweithio tuag at ennill safon AAA, gan gynnwys darparu bar offer darllenadwyedd.	**Swyddog Arweiniol** **Arwyn Morris Cyswllt Cwsmeriaid**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GLAS**
Canlyniadau: Cynyddu lefelau boddhad cwsmeriaid.			
Cynnydd hyd yma: Bydd y cam gweithredu hwn yn un parhaus er mwyn bodloni unrhyw safonau newydd - rydym wedi bodloni'r holl safonau sylfaen angenrheidiol ar gyfer hygyrchedd. Mae'r cam gweithredu hwn yn las - wedi ei gyflawni ond bydd yn parhau i esblygu wrth i dechnoleg newid.			

Draft

Draft

Cam Gweithredu 4.13	Byddwn yn parhau i reoli llwybr yr arfordir i sicrhau bod y llwybr yn bodloni disgwyliadau ymwelwyr, gan gynnwys parhau i ddilyn egwyddorion *'Mynediad Lleiaf Rhwystrol'* lle y bo'n bosibl. Byddwn yn ystyried anghenion pobl ag anableddau wrth gynnal a chadw neu wella hawliau tramwy cyhoeddus.	**Swyddog Arweiniol** **Eifion Jones Economi ac Adfywio**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Egwyddorion mynediad lleiaf rhwystrol wedi eu cynnwys o fewn y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy.

Cynnydd hyd yma:

Cafwyd £45k o gyllid cyfalaf y Cyngor i newid pontydd troed sy'n helpu i gydymffurfio â lled 1.2m sydd wedi eu cynnwys o fewn y canllawiau "trwy bob dull rhesymol" ar fynediad lleiaf rhwystrol.

Mae nodi'r rhwystrau i fynediad wedi ei gynnwys bellach ym mhob taflen llwybrau a hyrwyddir, h.y. camfeydd, gatiau, gosod wyneb a graddiant llwybrau ac ati.

Cafwyd grant o £160k gan Lywodraeth Cymru i greu llwybrau pren i bob gallu ar hyd afon Teifi yng Nghenarth (prosiect 3 blynedd)

Cafwyd £25k i uwchraddio wyneb llwybr troed yn Aberaeron - llenyddiaeth hyrwyddo llwybr mynediad i bob gallu wedi ei baratoi fel rhan o'r prosiect.

Cam Gweithredu 4.14	Byddwn yn rhoi sylw i fynediad cyfartal i fannau chwarae gan gefnogi'r cynllun gweithredu cyfleoedd chwarae digonol.	**Swyddog Arweiniol**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Tudalen 189

		Cathryn Morgan Polisi a Pherfformiad	

Canlyniadau: Mwy o geisiadau grant i CSC ar gyfer gwelliannau i fannau chwarae a gefnogir gan bolisi/cynllluniau i ddarparu lleoedd chwarae hygyrch.

Cynnydd hyd yma: Erbyn hyn mae ffurflen gais Grant Cyfleoedd Chwarae Cymru Gyfan Ceredigion yn gofyn i'r grwpiau amlinellu eu cynllluniau neu bolisi i sicrhau fod y man chwarae yn hygyrch i blant ac oedolion anabl. 9 cais grant wedi eu derbyn, 100% wedi ateb y cwestiwn penodol hwn (rhai atebion wedi eu dangos isod). Mae'n ymddangos y byddai peth hyfforddiant ychwanegol yn ddefnyddiol. Bydd gweminar 'man chwarae cynhwysol' ar-lein yn cael ei ddatblygu a'i gynnig yn ystod 2021/22. Ymatebion

1. Mae polisi darpariaeth chwarae gan y Cyngor Cymuned ac mae'n ymwybodol o sicrhau bod meysydd chwarae yn hygyrch er nad oes llawer o offer chwarae arbenigol ar gael, ac mae'n cael ei ystyried wrth brynu offer newydd.
2. Y bwriad yw edrych ar hyn yn fwy manwl, i gychwyn trwy ddarganfod beth yw'r galw am barc chwarae hygyrch yn yr ardal hon. Byddwn yn ymgynghori ymhellach ar anghenion y gymuned ac yn ceisio rhoi sylw i unrhyw rwystrau.
3. Wedi ei gynnwys yn y dyfynbris hwn yw siglen fasged sy'n addas i blant anabl. Nid oes unrhyw risiau ym mynedfa'r maes chwarae ac mae'r gât yn addas i gadeiriau olwyn a chadeiriau gwthio. Mae maes parcio ceir am ddim wrth ochr y safle.
4. Mae'r maes chwarae wedi cael ei gynllunio i'w wneud mor hygyrch â phosibl yn wyneb y ffaith bod y safle ar lethr. Ceir llwybrau igam-ogam yn agos at y maes chwarae ac ar y safle yn hwyluso mynediad i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn. Bydd ramp mynediad concrid a mynedfa newydd ar gyfer y Pafiliwn Pren i'w darparu erbyn gwanwyn 2021.
5. Ceir mynediad rhwydd i'r parc o'r ffordd sy'n rhedeg trwy'r pentref; mae cilfan eithaf mawr (lle parcio i 2-3 car) a gallwch agor y gât fetel pum bar a gyrru trwyddo i gael mynediad agosach i'r cyfleusterau (os oes angen). Mae arwyneb solet rhwng y gilfan a'r maes chwarae ac o ymyl y maes chwarae ceir llwybr tarmac (tua 1.5m ar led) sy'n arwain at y maes chwarae. Nid oes unrhyw lwybrau rhwng ardal yr offer chwarae ar hyn o bryd ond mae'r porfa yn cael ei gadw'n fyr a'i gynnal yn dda. Mae'r holl offer chwarae wedi eu hamgylchynu gan fatiau diogelwch a fyddai'n hygyrch i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn ar wahân i'r sleid. Nid oes unrhyw gyfleusterau toiledau cyhoeddus yn y parc

Tudalen 190

neu yn y pentref. Rydym yn gobeithio gwneud y parc yn fwy hygyrch a chynhwysol yn y dyfodol i bobl â galluoedd gwahanol trwy ychwanegu offer chwarae priodol gan ei bod hi'n bwysig bod pob plentyn ac oedolyn yn gallu mwynhau chwarae beth bynnag fo'i allu.

Rydym wedi gweithio â thîm Iaith a Lleferydd Bwrdd Iechyd Hywel Dda i gael 15 x Bwrdd Cyfathrebu wedi eu gosod mewn 15 o feysydd chwarae cymunedol. Bydd y rhain yn gwella'r profiad chwarae ar gyfer plant nad ydynt yn cyfathrebu ac yn helpu i gynyddu sgiliau iaith a chyfathrebu.

Draft

Bwrdd cyfathrebu
Communication board
Pwyntiwch at y symbol wrth ddweud y gair e.e. "Wyt ti eisiau bwyd?"
Cofiwch hefyd roi cyfle i'r plentyn bwyntio at yr hyn mae eisiau dweud.
Point to the symbol as you say the word to the child e.g. "Do you want food?"
Give the child opportunities to point to what they want too.
fi I
eisiau want
cyflym fast
da good
i ffwrdd off
wedi blino tired
hapus happy
dail leaves
ti you
dere come
araf slow
drwg bad
ar ben on
trist sad
cyffrous excited
brigau sticks
mwy more
gweld see
hoffi like
gorffen finish
rhedeg run
tŷ bach toilet
diod drink
aderyn bird
mynd go
chwarae play
help help
aros wait
adref home
bwyd food
blodyn flower
ddim not
siglen swing
cylchdro roundabout
si-so see-saw
mainc bench
llithren slide
car car

Cam Gweithredu 4.15	Byddwn yn sicrhau bod ein polisi caffael a manyleb contract yn cynnwys cydraddoldeb a'r Gymraeg fel gwybodaeth safonol.	**Swyddogion Arweiniol** **George Ryley Cyllid a Chaffael a Carys Morgan Gwasanaethau Democrataidd**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Canran y manylebau contract a gyhoeddwyd gyda gofynion ar gyfer Cydraddoldeb a'r Gymraeg.			
Cynnydd hyd yma: Mae'r holl gontractau mawr yn cael eu tendro trwy ddefnyddio system e-dendro-Cymru ac mae gan 100% o'r rhain gwestiynau ynghylch gofynion Cydraddoldeb a'r Gymraeg wedi eu cynnwys ynddynt fel rhan o broses safonedig. Roedd Cod Ymarfer Llywodraeth Cymru ar gyfer Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi hefyd wedi eu cynnwys yn y tendrau hynny fel gwybodaeth safonol.			
Cam Gweithredu 4.16	Byddwn yn parhau i helpu clybiau chwaraeon cymunedol i ennill Gwobr Anabledd Insport.	**Swyddog Arweiniol** **Steve Jones Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**
Canlyniadau: Mwy o wirfoddolwyr/prosiectau cymunedol i hyfforddi ac addysgu pobl i fod yn fwy hyderus a datblygu cyfleoedd mwy cynhwysol yn ein cymunedau.			

Drafft

Cynnydd hyd yma: Mae Clybiau Chwaraeon yn cael eu hannog i gwblhau Achrediad Insport. Mae'r clwb beicio addasedig Wheel Together yn Aberystwyth wedi ennill statws Rhuban eleni. Oherwydd y pandemig a newidiadau staff, nid yw rhaglen achredu Insport wedi bod yn weithredol.			
Cam Gweithredu 4.17	Byddwn yn datblygu gweledigaeth ar gyfer Ceredigion Actif gan ennill safon Aur Insport.	**Swyddogion Arweiniol** **Steve Jones Dysgu Gydol Oes a Diwylliant**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Parhau â'r daith a'r broses ddysgu i staff, partneriaid a gwasanaethau o statws Rhuban i Aur. Bod yn wasanaeth cynhwysol sydd â gweledigaeth ar gyfer pob safon.			
Cynnydd hyd yma: Mae ymrwymiad i gyflawni Achrediad Aur Insport wedi ei gynnwys yng Nghynllun Busnes Gwasanaeth Canolfan Llesiant L2 ar gyfer 2021-22. Mae gwaith ar y gweill i fynychu Panel Cyn Dyfarnu Statws Aur Insport Chwaraeon Anabl Cymru ym Mehefin 2021.			

Draft

Amcan 5: Addysg Deg a Chynhwysol. **Rydym am sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cyflawni eu potensial. Dylai'r hawl i addysg a hyfforddiant hefyd sicrhau hygyrchedd ac amgylchedd heb unrhyw fwlio neu aflonyddu. Mae hyn hefyd yn cynnwys dysgu gydol oes.**			
Cam Gweithredu 5.1	Byddwn yn helpu ysgolion i sicrhau eu bod yn adolygu ac yn diweddaru eu Cynlluniau Cydraddoldeb Strategol.	**Swyddog Arweiniol** **Nia James Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Pob ysgol yn adrodd ac yn cadarnhau eu bod wedi cwblhau cynlluniau cydraddoldeb strategol unigol yn ystod Tymor yr Haf yng nghyfarfodydd y corff llywodraethu. Mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn ei le yn yr ysgolion.			
Cynnydd hyd yma: Pob ysgol wedi cwblhau ei Chynlluniau Cydraddoldeb Strategol yn ystod tymor yr haf.			
Cam Gweithredu 5.2	Byddwn yn helpu ysgolion i fynd i'r afael â bwlio'n seiliedig ar hunaniaeth a gweithredu Pecyn Cymorth a Chanllawiau Gwrth-fwlio arfaethedig Llywodraeth Cymru pan gânt eu lansio yng ngwanwyn 2020.	**Swyddogion Arweiniol** **Laurie Hughes / Kizzie Garner-Hughes Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Mae pob ysgol wedi adolygu ei pholisi gwrth-fwlio.

Polisi drafft wedi ei greu ar gyfer ysgolion o'r canllawiau gwrth-fwlio newydd. Copi drafft wedi ei anfon i'w ymgynghori arno a cheisio cymeradwyaeth uwch staff addysg cyn cael ei gylchredeg i'r ysgolion.

Cynnydd hyd yma:

Mae ysgolion wedi cael canllawiau gwrth-fwlio. Cymeradwyaeth wedi ei cheisio gan uwch staff addysg; canllawiau wedi eu cyflwyno i'r Cabinet ar 18/05/21 a chael eu cymeradwyo fel polisi.

Cam Gweithredu 5.3	Byddwn yn gwella'r ddarpariaeth a'r canlyniadau ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol, lleihau'r bwlch cyrhaeddiad rhwng plant heb Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a'r rhai sydd ag ADY	**Swyddog Arweiniol** **Gillian Evans Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Pob disgybl ag ADY wedi gwneud cynnydd priodol yn unol â'u hanghenion.

Hyn wedi ei dystio gan ddata ar gyflawniad plant ag ADY ym mhob cyfnod allweddol.

- **Cynnydd hyd yma:** Mae perfformiad disgyblion AAA Ceredigion yn dda. Ceir cynnydd yn nifer y disgyblion sydd wedi cael diagnosis o awtistiaeth ddifrifol yn y blynyddoedd cynnar. Mae Ceredigion wedi parhau i fuddsoddi mewn hyfforddiant i gynyddu gallu'r gweithlu i ateb anghenion disgyblion prif ffrwd. Mae hyn yn cynnwys ymarfer sy'n canolbwyntio ar y person er mwyn adlewyrchu anghenion y Cod ADY newydd, hyfforddiant awtistiaeth, hyfforddiant Cynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol a hyfforddiant iechyd meddwl. Mae 70% o

Drafft

ysgolion Ceredigion wedi cael eu hachredu bellach fel ysgolion sy'n deall awtistiaeth. Mae 79% o'n hysgolion hefyd wedi cael cynorthwyydd addysgu wedi ei hyfforddi fel hyrwyddwr awtistiaeth. Mae 451 o bobl wedi cwblhau modiwl e-ddysgu ar gydnabod anawsterau iechyd meddwl mewn pobl ifanc. Darpariaeth Cynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol yn parhau i ddatblygu'n dda ac ysgolion wedi gwneud cais am hyfforddiant pellach ar gyfer staff. Cynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol wedi cael hyfforddiant pellach cyn i'r disgyblion ddychwelyd i'r ysgol ym Mehefin 2020. Ysgolion wedi gwneud defnydd da o'r grant iechyd meddwl i ddarparu sesiynau Cynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol ychwanegol i bobl ifanc sy'n agored i niwed. Mae 49 o gynorthwywyd addysgu wedi ennill cymhwyster Cynorthwywyr Cymorth Llythrennedd Emosiynol. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion agored i niwed yng Ngheredigion yn parhau i gael ei monitro. Oherwydd Covid-19 ni chaiff data diwedd cyfnod allweddol eu casglu yn ystod tymor yr haf. Bydd data ysgol mewnol yn cael eu monitro i sicrhau bod pob disgybl yn gwneud cynnydd adeg mynediad.

Mae tystiolaeth o'r nifer ar y gofrestr AAA/ADY yn dangos effaith yr ymyrraeth o fewn ysgolion. Dros amser mae'r nifer ar y gofrestr wedi newid yn sylweddol. Mae'r symud rheolaidd rhwng cyfnodau AAA / ADY yn dangos bod ymyrraeth yn cael effaith gadarnhaol. Cafwyd lleihad yn nifer y datganiadau a nifer y disgyblion ar y gofrestr ADY. Ceir cynnydd yn nifer y disgyblion ar y cam Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy/Cytundeb Adnoddau Gweithredol gan yr Ysgol a Mwy (SAP/SAPRA) sy'n adlewyrchu nifer y disgyblion sydd ag anghenion dwysach a mwy cymhleth sy'n dechrau yn ein hysgolion, a hefyd effaith Covid ar allu ysgolion i sicrhau ymateb graddedig ac ymyrraeth a darpariaeth AAA lawn yn ystod y flwyddyn.

	Gweithredu gan yr Ysgol		Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy / Cytundeb Adnoddau Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy		Datganiad	
Blynyddoedd	0-6	7-11	0-6	7-11	0-6	7-11
2021	849	739	473	289	7	71
	1588		762		78	
2020	792	839	274	176	7	62
	1788		717		72	
2019	940	861	384	229	21	68

	1,801		613		89	
2018	1,078	850	360	195	25	77

Cam Gweithredu 5.4	Byddwn yn gwella'r ddarpariaeth a'r canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal er mwyn lleihau'r bylchau a nodwyd mewn cyrhaeddiad.	**Swyddog Arweiniol** **Catrin Petche Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Pob plentyn sy'n Derbyn Gofal wedi gwneud cynnydd priodol yn unol â'i anghenion.

Hyn wedi ei dystio gan ddata ar gyflawniad plant sy'n derbyn gofal ym mhob cyfnod allweddol.

Cynnydd hyd yma: At ei gilydd, mae perfformiad plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion yn dda. Mae tystiolaeth monitro fewnol yn dangos bod disgyblion yn gwneud cynnydd o ran eu mynediad.
Ni fydd unrhyw adrodd ar ddata diwedd Cyfnod Allweddol oherwydd Covid-19.

Ar hyn o bryd mae 91 o blant mewn gofal ar y gofrestr, ac mae gan 55% o'r rhain ADY, ac mae gan 36% ohonynt Gytundeb Adnoddau Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy neu ddatganiad. Mae nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal y tu allan i'r sir a leolir yng Ngheredigion o awdurdodau eraill wedi cynyddu yn ystod y flwyddyn. Ar hyn o bryd mae 42% o ddisgyblion Ceredigion sydd mewn gofal yn dod o'r tu allan i'r Awdurdod, mae gan 58% o'r rhain ADY sy'n golygu bod angen lefel ychwanegol o gymorth arnynt. Caiff y disgyblion eu haddysgu o fewn ein hysgolion prif ffrwd, fodd bynnag mewn rhai achosion mae angen darparu pecyn cwricwlwm amgen er mwyn ateb anghenion y disgybl. Bu hon yn her fawr dros y flwyddyn ddiwethaf oherwydd rheoliadau Covid.

Mae hyfforddiant chwarae'n seiliedig ar ymlyniad a pherthnasoedd ac ymarferion seiliedig ar drawma wedi cael eu datblygu ymhellach. Bu ffocws ychwanegol hefyd ar lesiant disgyblion. Mae pob ysgol wedi cael holiadur llesiant yr Awdurdod Lleol a phecyn cymorth llesiant. Mae hyn wedi

Draft

cynyddu gallu staff ysgol i ddeall ac ateb anghenion nifer fwy o ddisgyblion. Caiff effaith hyn ei monitro dros y flwyddyn nesaf. Mae hyfforddiant pellach wedi cael ei neilltuo ar gyfer 2021.			
Cam Gweithredu 5.5	Byddwn yn helpu dysgwyr o leiafrifoedd ethnig i gael mynediad i'r cwricwlwm er mwyn sicrhau eu bod yn cyflawni eu potensial ac yn gwella eu cyrhaeddiad.	**Swyddog Arweiniol** **Carole Price Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Darparu cymorth peripatetig parhaus a/neu ymyrraeth ar gyfer ysgolion a dargedwyd a gweithredu wedi ei gydlynu rhwng rhanddeiliaid o fewn yr Awdurdod Lleol. 5% o ddisgyblion wedi symud i fyny lefel o ran cynnydd Saesneg fel Iaith Ychwanegol, gydag 1% yn gwneud cynnydd o 2 lefel neu fwy. 64% o ddisgyblion ar god C-E, ac o'r rhain mae 61% yn (D) cymwys neu (E) rhugl.			
Cynnydd hyd yma:			
Cam Gweithredu 5.6	Byddwn yn datblygu ymyraethau wedi eu targedu i blant sy'n cael prydau ysgol am ddim.	**Swyddogion Arweiniol** **Vanessa Bowen / Gwion Dafydd Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**

Draft

Canlyniadau: Hyfforddiant a dargedwyd wedi ei ddarparu ar gyfer ymyraethau e.e. rhifedd, iaith, ADY, sgiliau meddwl. Hyfforddiant hefyd yn cefnogi'r defnydd effeithiol o Hafan a Phrydau Ysgol Am Ddim o fewn Asesiad Proffil. Cynadleddau yn hyrwyddo dealltwriaeth ac ymyrraeth ar Fwlio, Llais y Plentyn, Iechyd a Llesiant.			
Cynnydd hyd yma: Cynhaliwyd yr hyfforddiant ar-lein, bydd mwy i ddilyn gyda dyfodiad Cwricwlwm i Gymru Mehefin-Medi 2021. Hyfforddiant ADY yn cael ei ddiweddaru oherwydd newidiadau cyson i'r Mesur newydd. Hafan ar gau hyd yn hyn, gobeithio ail agor y ddarpariaeth ar ôl Mehefin 7fed.			
Cam Gweithredu 5.7	Byddwn yn gwella adeiladau ysgol yn ôl yr angen ar y cyd â chynlluniau hygyrchedd ysgolion unigol.	**Swyddog Arweiniol** **Nia James Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Byddwn yn gwella adeiladau ysgol yn ôl yr angen ar y cyd â chynlluniau hygyrchedd ysgolion unigol.			
Cynnydd hyd yma: Dim diweddariadau wedi eu cwblhau yn ystod y cyfnod adrodd oherwydd ni thynnwyd sylw at unrhyw broblemau yn y cynlluniau hygyrchedd ysgolion.			

Drafft

Cam Gweithredu 5.8	Byddwn yn gweithredu ein Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.	**Swyddog Arweiniol** **Silyn Roberts Ysgolion**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn ei le ac yn parhau tan 2021 hyd nes y cyhoeddir Cynllun Strategol 2021-2031. Cynllun wedi ei weithredu a'r canlyniadau wedi eu monitro.			
Cynnydd hyd yma: O ganlyniad i Covid-19 a'r oedi a fu yn ei sgil, caiff Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-2032 ei gyflwyno bellach i Lywodraeth Cymru yn Ionawr 2022 ac os caiff ei gymeradwyo, bydd yn weithredol ym Medi 2022. Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg cyfredol yn weithredol dros dro a chaiff cynnydd ar hwnnw ei adrodd arno yn Rhagfyr bob blwyddyn i Lywodraeth Cymru ar draws y saith canlyniad disgwyliedig.			
Cam Gweithredu 5.9	NEET (nad ydynt mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant) – byddwn yn cynyddu'r cyfleoedd a'r darpariaethau ar gyfer pobl ifanc sy'n agored i niwed a gefnogir gan gwricwlwm amgen. NEET – byddwn yn sicrhau bod buddion cymunedol yn cael eu cynnwys fel gofyniad craidd mewn pob contract caffael y Cyngor a bod canran y cyfleoedd Addysg, Cyflogaeth a Hyfforddiant a grëir yn cynyddu o'r flwyddyn flaenorol.	**Swyddog Arweiniol** **Mark Gleeson Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**
Canlyniadau: Mae dau gwrs newydd wedi cael eu hychwanegu at y ddarpariaeth cwricwlwm amgen ers Medi 2019. Mae cynnydd da yn cael ei wneud, mae holl gontractau caffael CSC yn cynnwys buddion cymunedol fel gofyniad craidd.			

Caiff cynnydd ei fesur pan fydd data blynyddol NEET ar gael.
Cynnydd hyd yma: Ar yr adeg hon o'r flwyddyn rydym yn canolbwyntio ar gasglu data ar ymadawyr Blwyddyn 11. Mae Dysgu Gydol Oes a Sgiliau yn gweithio ar y cyd â Gyrfa Cymru, ysgolion a'r Gwasanaeth Ieuenctid i dargedu ymadawyr sydd heb benderfynu ar yrfa. Bydd HCT yn rhedeg nifer o sesiynau blasu ar gyfer dysgwyr cwricwlwm amgen ar ôl hanner tymor. Rydym wrthi'n cynnal trafodaethau i gynnal diwrnodau blasu ar gyfer ymadawyr Blwyddyn 11. Mae polisi'r Cyngor ar fuddion cymunedol a chanllawiau i dendrwyr ar gyfer nodi buddion cymunedol yn eu cynigion yn datgan, "Wrth ddewis prentisiaethau/lleoliadau gwaith neu gyflenwi cynlluniau Buddion Cymunedol rhaid i gontractwyr beidio â gwahaniaethu ar sail oedran, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, ailbennu rhywedd, hil, sipsiwn a theithwyr, crefydd neu gred, priodas a phartneriaeth sifil neu anabledd. At hynny, rhaid i gontractwyr roi sylw dyledus i ofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 mewn perthynas â'r bobl a'r cynlluniau hyn.' **Buddion cymunedol ehangach** (lle mae contractwyr yn gallu cynnig darparu buddion cymdeithasol ac amgylcheddol ychwanegol yn uniongyrchol i'r Gymuned lle mae eu prosiect yn gweithredu). Mae'r rhain wedi eu categoreiddio fel: • Cymuned • Addysg • Cydraddoldeb ac Amrywiaeth (h.y. cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant sy'n targedu grwpiau anodd eu cyrraedd (NEET hirdymor, anabl, lleiafrifoedd ethnig) • Amgylcheddol Gweler y gwerthusiadau tendro canlynol: • Contract safle Gwastraff Cartrefi Cilmaenllwyd (Penparc, Aberteifi) - contract wedi dechrau 01/03/21 - contract wedi ei arwyddo gyda chyswllt Buddion Cymunedol. Y prif gynnig yw ar gyfer lleoliadau profiad gwaith sydd wedi eu hatal dros dro ar hyn o bryd oherwydd Covid. • Fframwaith Ymgynghoriaeth Peirianneg Rhanbarthol (wedi ei gadeirio gan Gyngor Sir Caerfyrddin) • Contract safle Gwastraff Cartrefi Glan Yr Afon (i ddechrau 01/05/21) • Contract Gwastraff Deunyddiau Eildro Sych Cymysg (disgwylir iddo ddechrau 01/06/21, yn aros i gontract gael ei ddyfarnu)

Draft

Cam Gweithredu 5.10	Byddwn yn helpu pobl hŷn a phobl anabl i fanteisio ar dechnolegau digidol a chydnabod buddion bod ar-lein.	**Swyddog Arweiniol** **Denise Owen Dysgu gydol Oes Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **OREN**
Canlyniadau: Cynnydd yn nifer y cofrestriadau Dysgu Bro dros 50 oed. Mwy o bobl dros 50 oed wedi cofrestru ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol. Mwy o bobl dros 50 oed wedi cofrestru ar ddosbarthiadau llythrennedd digidol gydag anabledd neu Anghenion Dysgu Ychwanegol.			
Cynnydd hyd yma: Gyda dyfodiad y pandemig a chyfyngiadau'r cyfnod clo yn effeithio ar ddosbarthiadau, ni chyrhaeddwyd y targedau hyn. Yn ystod cyfyngiadau'r cyfnod clo rydym wedi darparu dosbarthiadau ar-lein i bobl, gan gynnwys dosbarth o bobl dros 65 oed. Lle nad yw dysgwyr wedi cael mynediad i brofiad digidol, rydym wedi gallu darparu gliniaduron ar eu cyfer i'w defnyddio gartref, ac mae hyn wedi bod o fantais i nifer o ddysgwyr ar draws amrywiaeth o bynciau, ac rydym hefyd wedi rhoi sesiynau i nifer o ddysgwyr ar sut i ddefnyddio Zoom neu Teams er mwyn cael mynediad i'r dosbarthiadau.			
Cam Gweithredu 5.11	Byddwn yn cynnig cyrsiau 'Chwarae Gyda'n Gilydd' (Hyfforddiant Ymwybyddiaeth Anabledd) i ddisgyblion ysgol er mwyn codi ymwybyddiaeth o namau a sut i gynnwys ffrindiau mewn gweithgareddau corfforol cynhwysol.	**Swyddogion Arweiniol** **Steve Jones Porth Cymorth Cynnar**	**BRAG Glas, Coch, Oren, Gwyrdd** **GWYRDD**

Canlyniadau: Mewn partneriaeth ag AYP a Chwaraeon Cymru byddwn yn hyfforddi disgyblion ysgol a gwirfoddolwyr i ddysgu sut i addasu/cynnwys eraill mewn gweithgareddau chwaraeon a chorfforol.

Cynnydd hyd yma:

Mae modiwl Mini DIT (Chwarae Gyda'n Gilydd) wedi cael ei gynnwys yn hyfforddiant pob Llysgennad Ifanc. Rydym wedi hyfforddi dros 100 o Lysgenhadon Ifanc Efydd eleni gyda'r uned hon wedi ei chynnwys.

Draft

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R: **Cabinet**

DYDDIAD: **5^{ed} Hydref 2021**

LLEOLIAD: **cynhelir o bell trwy gynhadledd fideo**

TEITL: **Adborth gan y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 'Ceredigion Teg a Chyfartal'. Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021**

PWRPAS YR ADRODDIAD: **Rhoi adborth gan y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu a gynhaliwyd ar 15^{fed} Medi 2021**

Ystyriodd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu'r adroddiad ar 'Ceredigion Teg a Chyfartal' Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2021 yn ei gyfarfod ar 15^{fed} Medi.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor gael a chymeradwyo Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol Ebrill 2020 i Fawrth 2021 a gwneud argymhellion fel y bo'n briodol pan gyflwynir yr adroddiad i'r Cabinet ar 5ed Hydref 2021.

Cytunodd yr aelodau i gael ac awgrymasant y dylai'r Cabinet gymeradwyo Adroddiad Monitro'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol Ebrill 2020 i Fawrth 2021 fel y'i cyflwynwyd.

Y Cynghorydd Rowland Rees-Evans
Cadeirydd y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR Ceredigion

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**05.10.2021**
Teitl:	**Papur sefyllfa ar ffosffadau ar gyfer y Cynllun Datblygu Lleol**
Pwrpas yr Adroddiad:	**Hysbysu'r Cabinet ynghylch y goblygiadau o ran lefelau ffosffadau yn nalgylch ardal cadwraeth arbennig Afon Teifi ar gyflwyno'r Cynllun Datblygu Lleol newydd.**
I:	**BENDERFYNU ARNO**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Rhodri Evans, Economi ac Adfywio**

Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru dystiolaeth am lefelau ffosffadau mewn ardaloedd cadwraeth arbennig afonol yng Nghymru (gan gynnwys Afon Teifi yng Ngheredigion) ynghyd â datganiad sefyllfa/canllawiau cynllunio interim a ddiweddarwyd ym mis Mai 2021.

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi trosolwg o ganllawiau Cyfoeth Naturiol Cymru a'r goblygiadau o ran y Cynllun Datblygu Lleol cyfredol, a'r un newydd. Mae'n amlinellu rhai opsiynau pwysig i'r Cabinet eu hystyried gyda golwg ar ddod o hyd i'r ffordd ymlaen gan gofio y bydd goblygiadau i'r amserlen wrth baratoi'r Cynllun. Mae goblygiadau posibl i'r sefyllfa yn gorfforaethol ac o ran polisi ar gyfer datblygiad gofodol ac effeithiau posibl ar ardaloedd trefol a gwledig Ceredigion.

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cyflwyno 'cyngor cynllunio interim' i osgoi dirywiad pellach mewn capasiti amgylcheddol sy'n ymwneud â dalgylch Afon Teifi. Y Cyngor, fel yr Awdurdod Cynllunio Lleol, yw'r awdurdod cymwys fel a ddiffinnir yn y Rheoliadau Cynefinoedd ac mae'n ofynnol ei fod yn ystyried y cyngor a roddir gan Gyfoeth Naturiol Cymru (ymgynghorai statudol) wrth wneud penderfyniadau cynllunio ar ddatblygiadau unigol a'r Cynllun Datblygu Lleol fel ei gilydd. Dylai pob Cynllun Datblygu Lleol gael ei sgrinio i bennu a yw unrhyw bolisi yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar yr ardaloedd cadwraeth arbennig.

Mae'r goblygiadau o ran y Cynllun Datblygu Lleol cyfredol fel a ganlyn:

- Mae ffosffadau'n effeithio ar 50% o Ganolfannau Gwasanaethau Trefol a 14% o Ganolfannau Gwasanaethau Gwledig.
- Cyfanswm arwynebedd y tir yr effeithir arno - 806km^2 neu 44.6% o Geredigion.
- Mae 14 safle a neilltuwyd ar gyfer tai / 24% o'r holl ddyraniadau tai sy'n cyfateb i 572 o dai, y disgwylir i 114.4 ohonynt fod yn fforddiadwy, wedi'u cyfyngu.
- Effeithir ar 44 o aneddiadau cyswllt.

- 5 dyraniad cyflogaeth (28% o'r holl ddyraniadau cyflogaeth yng Ngheredigion) a 2 ddyraniad defnydd cymysg (20% o'r cyfanswm).

Mae'r goblygiadau o ran y Cynllun Datblygu Lleol newydd fel a ganlyn:

- Mae effaith bosib ar 89 o blith 293 safle ymgeisiol (30% o'r holl safleoedd a gyflwynwyd).
- Bydd 3ydd galwad yn angenrheidiol yn achos safleoedd ymgeisiol a gall fod angen arnynt gynnwys tir ar gyfer mesurau lliniaru ffosffadau pan, a phryd, y bydd y mathau o dir a'r mesurau lliniaru yn hysbys.
- Bydd angen adolygu hierarchiaeth aneddiadau arfaethedig y Cynllun Datblygu Lleol newydd gan y bydd sefyllfa'r ffosffadau yn effeithio ar nifer o'r aneddiadau arfaethedig.
- Bydd angen adolygu'r Arfarniad o Gynaliadwyedd/Asesiad Amgylcheddol Strategol er mwyn ystyried y goblygiadau amgylcheddol, economaidd a chymdeithasol yn sgil effeithiau'r ffosffadau ar ddalgylch Afon Teifi.
- Bydd y Cynllun Datblygu Lleol newydd yn destun sgrinio pellach mewn perthynas â'r effaith y gallai ei gael ar yr Ardaloedd Cadwraeth Arbennig afonol, a gallai fod yn angenrheidiol i bob dyraniad datblygu ymgymryd ag Asesiad Priodol llawn a allai arwain at effeithio ar gorff dŵr yr ardal cadwraeth arbennig.
- Bydd newidiadau gofodol a strategol i'r Cynllun Datblygu Lleol yn ei gwneud yn ofynnol i ddarnau allweddol o dystiolaeth fynd drwy adolygiad gan gynnwys rôl a swyddogaeth aneddiadau, opsiynau gofodol, cyflenwad tai, hyfywedd ac asesiad effaith y Gymraeg.
- Yn *Cymru'r Dyfodol: y Cynllun Cenedlaethol 2040*, dynodwyd Dyffryn Teifi yn barth twf rhanbarthol. Mae'r ardal hon wedi'i chyfyngu'n llwyr gan ffosffadau yn awr ac felly bydd angen ystyried yr anallu i fodloni'r Polisi Cenedlaethol yn yr adolygiad o'r cynllun.

Bydd angen ffactora rhyw fath o oedi yn yr amserlen wrth baratoi'r Cynllun Datblygu Lleol newydd, waeth beth fo'r opsiwn a ffefrir, oherwydd effeithiau'r sefyllfa gyda ffosffadau.

Arfarnu'r Opsiynau:

1. Cynllun 6 thref - parhau i baratoi'r cynllun, gyda'r Strategaeth a Ffefrir ddiwygiedig yn adlewyrchu'r dull 6 thref y cytunwyd arno'n flaenorol. Byddai risgiau arwyddocaol wrth ddyrannu mewn ardaloedd yr effeithir arnynt gan ffosffadau - ni fyddai'r Cynllun Datblygu Lleol yn medru dangos y gallu i gyflenwi mewn archwiliad, a byddai'n debygol o fethu profion cadernid.
2. Dull goddefol - oedi dros dro y gwaith paratoi ar y Cynllun Datblygu Lleol hyd nes y cytunir ar wybodaeth bellach, tystiolaeth a mesurau lliniaru. Mae'r Cynllun Mabwysiedig yn ei le ac nid oes dyddiad pendant ar ei gyfer sy'n caniatáu i ystyriaeth gael ei rhoi i gynigion datblygu mewn ardaloedd nas effeithir arnynt gan ffosffadau. Mabwysiadwyd y dull hwn gan Awdurdodau Sir Benfro, Sir Gâr a Pharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.
3. Aildrefnu Gofodol - Cychwyn ar Gynllun Datblygu Lleol newydd i ddisodli'r un blaenorol gyda Chytundeb Cyflenwi newydd a rhoi ailystyriaeth lawn i'r cynllun gan gynnwys strategaeth ofodol nad oedd yn cynnwys yr ardaloedd

hynny yr effeithiwyd arnynt gan ffosffadau. Hwn yw'r opsiwn a ffefrir o ran Llywodraeth Cymru. Byddai'n golygu, fodd bynnag, na allem yn y tymor canol ddyrannu unrhyw dir cyflogaeth neu ar gyfer tai yn y dyfodol yn nalgylch Afon Teifi.

Mewn gwirionedd, mae risgiau'n gysylltiedig â phob opsiwn ac mae'r adroddiad yn archwilio'r rhain yn fanylach. Fodd bynnag, byddai'n wastraff tebygol ar adnoddau'r Cyngor i barhau gydag opsiwn 1 - cynllun yn ôl pob golwg a fyddai'n methu mewn archwiliad gan na fyddem yn gallu dangos bod modd ei gyflenwi ac yn codi cwestiynau ynghylch ei gadernid. Ymddengys mai opsiwn 2 yw'r dewis a ffefrir yn rhanbarthol gan ei fod yn caniatáu amser i archwilio'r data a'r dystiolaeth sy'n dod i'r amlwg ac ailystyried ein hopsiynau wrth i ni ddeall mwy am ddulliau lliniaru. Byddai hefyd yn caniatáu amser i ddatblygu Bwrdd Rheoli Maethynnau a Chynllun Rheoli Maethynnau cysylltiedig ar gyfer Afon Teifi. Er y byddai opsiwn 3 yn cyflwyno cynllun mewn modd amserol, byddai'n cyfeirio'r rhan fwyaf o'r twf angenrheidiol ledled y sir i nifer llawer llai o ganolfannau gwasanaethau a byddai cwestiynau o hyd ynghylch cadernid y cynllun os nad yw'n bodloni anghenion cyfran sylweddol o boblogaeth y sir. Gallai hefyd gael ymraniadau gwleidyddol yn lleol gan y byddai'n mabwysiadu dull gwahanol i'n model traddodiadol o 6 thref. Felly, argymhellir bod oedi amhenodol yn cael ei roi ar ddewis 2 i ganiatáu amser i wyddoniaeth a thystiolaeth gryfhau, i ddulliau lliniaru ddatblygu ac i geisio cael datrysiadau lleol.

A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam	Do. Fersiwn Gymraeg i ddilyn

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Crynodeb:

Hirdymor:

Cydweithio:

Cynnwys:

Atal:

Integreiddio:

Argymhelliad/Argymhellion:	**Fod Cabinet yn argymell fod y Cyngor cytuno ar oedi dros dro, am gyfnod amhenodol am nawr, ar gyfer mabwysiadu'r cynllun datblygu lleol newydd.**
Rheswm dros y penderfyniad:	**Caniatáu i fwy o waith gael ei wneud ar y sefyllfa ffosffadau i gasglu data a thystiolaeth ac i lunio datrysiadau lliniaru.** **Sicrhau bod y cynllun newydd yn bodloni'r profion cadernid, bod modd ei gyflenwi a'i fod yn addas i'r diben.**
Trosolwg a Chraffu:	Mae'r adroddiad wedi'i gyflwyno i'r Gweithgor Cynllun Datblygu Lleol a'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen Rheoli Datblygu a chytunwyd yn unfrydol yn y ddau grŵp mai opsiwn 2 oedd yr unig ddewis realistig.
Fframwaith Polisi:	Cynllun Datblygu Lleol Ceredigion 2007-2022 a Chynllun Datblygu Lleol Ceredigion Newydd 2018-2033.
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Blaenoriaeth Gorfforaethol 1 - Hybu'r Economi 1.1 Hyrwyddo a darparu cyfleoedd cyflogaeth i ddinasyddion Ceredigion. 1.3 Datblygu Seilweithiau ar gyfer yr 21ain Ganrif ar draws y sir. Blaenoriaeth Gorfforaethol 2 - Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl 2.4 Hybu a hwyluso diwylliant a hunaniaeth ddwyieithog unigryw a bywiog Ceredigion. Blaenoriaeth Gorfforaethol 3 - Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd 3.1 Hyrwyddo llesiant unigolion a theuluoedd o fewn cartrefi diogel, fforddiadwy a hygyrch. Blaenoriaeth Gorfforaethol 4 - Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol 4.1 Ymgysylltu'n weithredol mewn rhaglenni i ddelio ag effeithiau newid hinsawdd. 4.2 Gwella'r seilwaith i hwyluso datblygiadau yn y dyfodol er mwyn ateb anghenion cymunedau 4.3 Helpu a chynorthwyo cymunedau i fod yn fwy hunangydnerth.
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Mae Cynlluniau Datblygu Lleol yn gostus i'w cynhyrchu felly byddai goblygiadau ariannol yn gysylltiedig â pharhau â chynllun a fyddai'n debygol o fethu mewn archwiliad. Bydd goblygiadau ariannol hefyd yn gysylltiedig ag oedi'r cynllun gan y byddai'n ymestyn yr amser y byddai'n cymryd i gyflenwi cynllun.

Goblygiadau Cyfreithiol:	Mae dyletswydd ar yr awdurdod i baratoi Cynllun Datblygu Lleol. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru yn ymwneud â cheisio cael datrysiadau i'r mater ac wedi cefnogi awdurdodau cyfagos gan bennu mai oedi amhenodol yw'r datrysiad mwyaf synhwyrol.
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo/Asedau:	Dim
Risg/Risgiau:	Fel a amlinellir yn yr adroddiad
Pwerau Statudol:	
Papurau Cefndir:	Papur Sefyllfa ar Ffosffadau
Atodiadau:	Dim
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Russell Hughes-Pickering
Swyddog Adrodd:	Sarah Groves- Phillips
Dyddiad:	10-09-2021

Papur Sefyllfa - Ffosffadau

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Cynnwys

Cyflwyniad a Diben 4

Proses a Llinell Amser 4

Crynodeb o'r Materion Presennol 5

Cyngor interim Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer ceisiadau cynllunio o fewn dalgylchoedd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAoedd) afon (cyhoeddwyd Ionawr 2021). 5

Gwaith Trin Dŵr Gwastraff (GTDG) 7

Goblygiadau ar gyfer y CDLl Cyfredol 9

Yr Hierarchaeth Aneddiadau 9

Preswyl: Neilltuadau 10

Preswyl: Cydrannau eraill y cyflenwad tai 13

Neilltuadau Cyflogaeth 14

Neilltuadau Defnydd Cymysg 15

Goblygiadau ar gyfer y CDLl Amnewid 16

Safleoedd Ymgeisiol 16

Yr Hierarchaeth Aneddiadau 16

Arfarniad Cynaladwyedd / Asesiad Amgylcheddol Strategol 20

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd 21

Lliniaru a Datrysiadau eraill 21

Arfarniad o'r Dewisiadau 23

Trosolwg 23

Amserlenni 23

Datrysiadau Technegol Posibl a Dulliau Gweithredu sy'n Seiliedig ar Bolisi .. 30

Pwysigrwydd nodi datrysiadau 30

Datrysiadau Technegol 33

Camau Nesaf 36

Tymor Byr/Canolig 36

Tymor Hwy 37

Cyflwyniad a Diben

Proses a Llinell Amser

Mae paratoi'r CDLl Amnewid (CDLla) yn adlewyrchu cyfrifoldebau statudol y Cyngor dan Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 – gan nodi polisïau a chynigion ynghylch datblygiad a defnydd tir ar gyfer Ceredigion yn ystod y cyfnod tan 2033. Cymeradwywyd Cytundeb Cyflenwi (CC) diwygiedig mewn perthynas â'r CDLla gan Weinidogion Cymru ym mis Mawrth 2020, yn union cyn y cyfnod clo cenedlaethol. O ganlyniad i'r amseriad a'r hysbysiad dilynol gan Lywodraeth Cymru i stopio ymgynghoriadau ffurfiol am y CDLla ac i ganolbwyntio ar dystiolaeth gefndirol, mae'r CC cymeradwy cyfredol yn afraid a bydd gofyn cael CC amnewid pan fydd y gwaith yn ailgychwyn yn ffurfiol.

Yn ystod mis Ionawr 2021, roedd swyddogion yn bwrw ymlaen gyda'r gwaith ar dystiolaeth gefndirol – sef y gwaith o baratoi tystiolaeth ynghylch newidiadau a welwyd yn ddiweddar i brisiau tai a'r effaith ar newidiadau poblogaeth yn y sir. Fodd bynnag, ar 21 Ionawr 2021, cyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru (NRW) dystiolaeth ynghylch lefelau ffosffadau ar gyfer Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAoedd) afonol yng Nghymru (gan gynnwys afon Teifi). Roedd canllawiau/datganiadau sefyllfa cynllunio yn cyd-fynd â'r dystiolaeth hon[1]. Ni ddylid drysu rhwng hyn a Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol) (Cymru) 2021, er y cynghorir partïon y mae ganddynt ddiddordeb i ystyried y rhain hefyd er mwyn datblygu darlun cyflawn y tu hwnt i'r CDLl ei hun (gweler Adran 5 y Papur hwn).

Mae'r Papur hwn yn cynnig trosolwg o ganllawiau NRW a'u goblygiadau ar gyfer y CDLla. Mae'n cyflwyno rhai dewisiadau ar lefel uchel y bydd Aelodau yn dymuno cymeradwyo'r cam o'u harchwilio ymhellach gan swyddogion, gyda'r nod o geisio sicrhau ffordd ymlaen. Yr unig beth sy'n sicr ar yr adeg hon yw y bydd goblygiadau ar gyfer yr amserlen er mwyn paratoi'r Cynllun. Dylid darllen y Papur hwn gyda'r wybodaeth bod y sefyllfa yn esblygu yn gyson wrth i wybodaeth newydd ddod i'r amlwg. Ystyrir bod gofyn adrodd am y mater oherwydd ei oblygiadau y gallent fod yn rhai arwyddocaol ar gyfer

---

1

Sylwer: Cyhoeddodd NRW ddiweddariad i'w ganllawiau interim ar 11 Mai 2021, y bydd cynnwys y rhain ac unrhyw ailadroddiadau yn y dyfodol yn fframio ystyriaethau parhaus.

polisi ac ar lefel gorfforaethol – yn fwyaf nodedig o ran goblygiadau gofodol a'r effaith bosibl yng nghefn gwlad Ceredigion.

Crynodeb o'r Materion Presennol

Cyngor interim Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer ceisiadau cynllunio o fewn dalgylchoedd Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAoedd) afon (cyhoeddwyd Ionawr2021).

Nodweddir Ceredigion gan ei nodweddion amgylcheddol cyfoethog ac mae'n gartref i nifer o ardaloedd a nodweddion sy'n rhai dynodedig oherwydd eu pwysigrwydd amgylcheddol, gan gynnwys Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) afonol Afon Teifi.

Yn dilyn tystiolaeth newydd am effeithiau amgylcheddol ffosffadau mewn cyrsiau dŵr, mae Cyfoeth Naturiol Cymru (NRW) wedi asesu'r 9 SAC afonol yng Nghymru. Cadarnhaodd yr asesiad hwn a oedd yn seiliedig ar dargedau llymach ar gyfer ansawdd dŵr cyrsiau dŵr bod achosion o dorri amodau ynghylch lefelau ffosfforws yn eang o fewn ACA afonydd yng Nghymru, a bod dros 60% o gyrff dŵr yn methu cyflawni'r targedau heriol.

O ganlyniad i'r methiant hwn, mae NRW wedi cyhoeddi 'cyngor cynllunio interim' er mwyn osgoi gwaethygu pellach o ran y capasiti amgylcheddol. Mae'r 'cyngor' hwn yn ymwneud â phob ACA Afonol y mae eu dalgylchoedd yn ymestyn i Geredigion, sef Afon Teifi. Fel Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLl), mae gofyn i'r Cyngor ystyried y cyngor a roddir gan NRW wrth wneud penderfyniadau cynllunio (ar gyfer datblygiadau unigol a Chynlluniau Datblygu Lleol (CDLl)). O ganlyniad, bydd angen i unrhyw ddatblygiad arfaethedig yn nalgylch yr afon a allai gynyddu lefelau ffosffadau ddangos tystiolaeth glir o'r ffaith y gall y datblygiad ddangos niwtraledd neu welliant ffosffadau yn ei ddyluniad a/neu ei gyfraniad i'r corff dŵr. Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd y gallu i gysylltu â'r system garthffosiaeth gyhoeddus yn gyfyngedig, a bydd gofyn darganfod datrysiad amgen. Bydd y gofyniad hwn o ran ystyriaethau draenio yn effeithio ar yr holl ddatblygiad sy'n cynyddu cyfanswm neu grynodiad dŵr gwastraff.

Mae Ffigwr 1 yn cynnwys map sy'n dangos dalgylchoedd yr afonydd yng Ngheredigion.

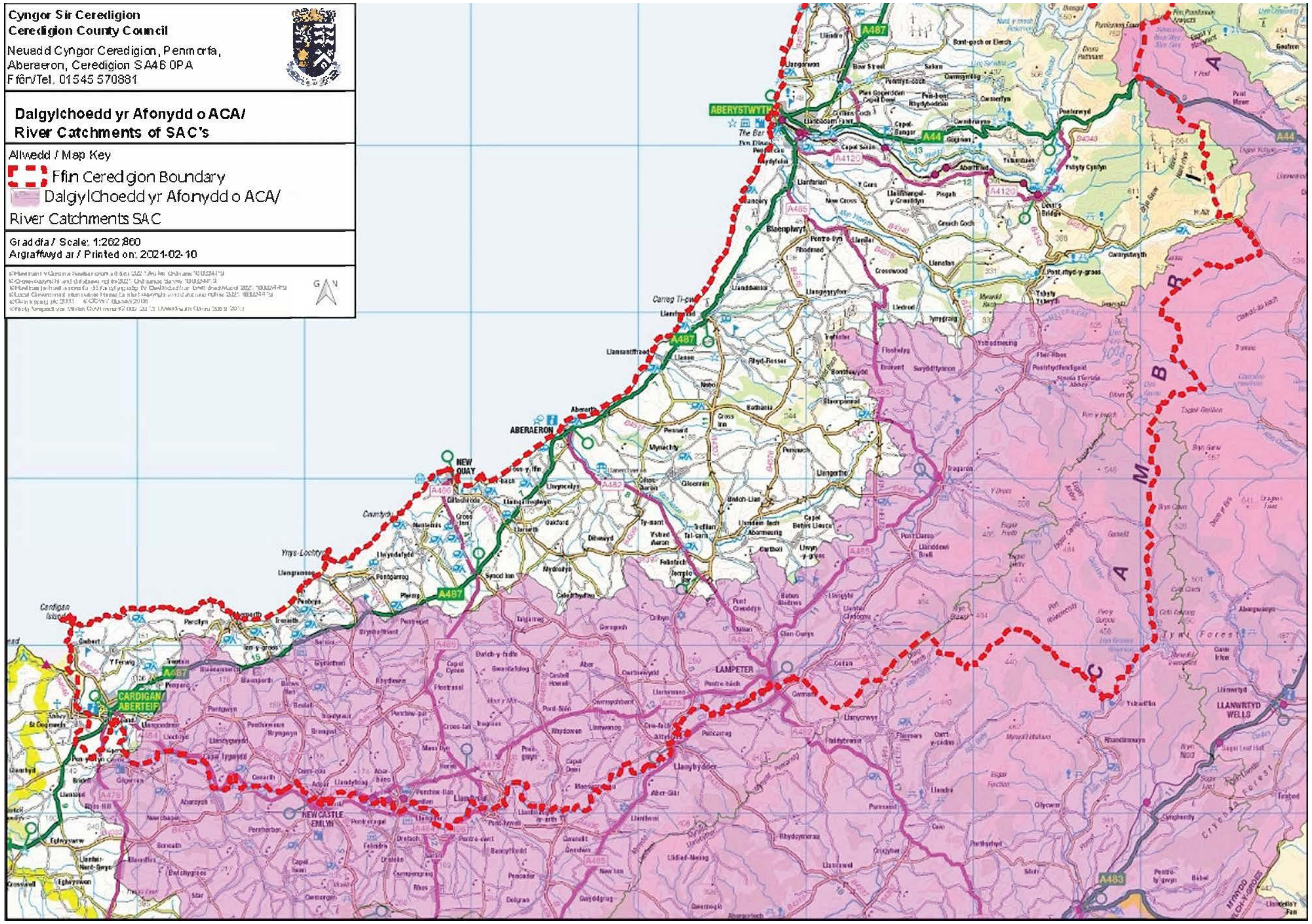

Ffigwr 1: Ardal Dalgylch ACA Afon Teifi yng Ngheredigion

Mae gofyn rhoi ystyriaeth arwyddocaol i gynigion draenio ar gyfer datblygiadau yn y dalgylchoedd hyn.

Mae NRW wedi darparu cyngor cynllunio interim i ddatblygwyr. Mae'r canllawiau yn cynnwys amlinelliad o'r math o ddatblygiad sy'n annhebygol o gael effaith ar lefelau ffosffadau yn y cyrsiau dŵr.

Gellir gweld gwybodaeth bellach a manylach hefyd ar wefan NRW yn uniongyrchol.

Mae nodyn cyngor NRW yn amlinellu, pan nad yw cais cynllunio sydd o fewn dalgylchoedd Afon Teifi yn gallu dangos tystiolaeth o'r ffaith y byddai'r cynnig ar gyfer datblygiad yn arwain at niwtraledd neu welliant o ran ffosffadau, yn anffodus, ni fyddai'r Awdurdod Cynllunio Lleol yn gallu cefnogi'r cais. Mae hyn yn adlewyrchu'r effaith annerbyniol ar ansawdd dŵr yr afonydd a ddynodir yn ACA mewn ffordd sensitif. Mae gan hyn oblygiadau ar gyfer polisïau a chynigion y Cynllun Datblygu Lleol hefyd (gan gynnwys safleoedd a neilltuwyd).

Mae swyddogion yn gweithio ar ddeall goblygiadau llawn canllawiau NRW ar gyfer ceisiadau cynllunio cyfredol a chynnydd y CDLla. Rhaid i'r Cyngor sicrhau na fydd cynigion datblygu yn niweidio capasiti amgylcheddol ein cyrsiau dŵr. Yn ogystal, mae swyddogion yn cydweithio gydag NRW i ddeall y materion ehangach a nodi'r ffordd ymlaen ar gyfer yr holl gynigion, er mwyn darganfod datrysiadau sy'n cydymffurfio gyda gofynion y cyngor cynllunio interim newydd.

Gwaith Trin Dŵr Gwastraff (GTDG)

Mae'r sefyllfa o ran hawlenni ffosffadau GTDG fel a ganlyn.

Ceir hawlenni ffosffadau cyfredol yn: Llanddewi Brefi.

Nid yw Cynllun Rheoli Asedau 2020-2025 (AMP7) Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) yn cynnwys unrhyw welliannau Ffosffadau a gynlluniwyd yng Ngheredigion.

O ran rhaglenni buddsoddi yn y dyfodol, mae gan DCWW raglen dau AMP y cytunwyd arnynt (h.y., AMP7 ac AMP8) gydag NRW. Fodd bynnag, er bod cynnwys AMP7 yn hysbys, nid yw'r cynlluniau i'w cynnwys yn AMP8 wedi cael eu cwblhau eto. Fodd bynnag, deallir bod posibilrwydd y caiff hawlen ffosffadau ei chyflwyno yn Nhregaron. Deallir bod Rhaglenni Amgylchedd

Cenedlaethol (NEP) NRW yn llywio lleoliad GTDGs lle y bydd gofyn cyflwyno neu dynhau hawlenni ffosffadau.

Gosodir terfyn hawlen ffosffadau ar wahanol GTDG DCWW gan y Rheolydd Amgylcheddol (NRW yng Nghymru) ac yn ei hanfod, mae'n mynnu bod DCWW yn sicrhau eu bod yn tynnu ffosffadau o ddŵr gwastraff er mwyn bodloni'r terfyn hwnnw. Asesir hawlenni ffosffadau ar sail cyfartaledd o'r holl ganlyniadau ffosffadau yn ystod cyfnod treigl o 12 mis. Y dull nodweddiadol er mwyn tynnu ffosfforws o GTDG yw cyflwyno dosio fferig (haearn) a 'stripio'r' ffosffadau – mae'r fferig yn adweithio gyda'r ffosffadau ac yn ffurfio gwaddodion solet, y byddant yn cael eu gwaredu wedi hynny trwy danc gwaelodi.

Gellir dod i'r casgliad bod y materion a wynebir yn rhai sy'n ymwneud â seilwaith yn ogystal â rhai amgylcheddol yn hyn o beth. Mae'n fframio'r drafodaeth hefyd gydag ymwybyddiaeth o rôl ehangach sefydliadau aml-asiantaeth – e.e., DCWW ac NRW ac yn hyn o beth, ni fydd y Cyngor yn gallu rhoi sylw i'r mater hwn ar ei ben ei hun.

Goblygiadau ar gyfer y CDLl Cyfredol

Yr Hierarchaeth Aneddiadau

Ar hyn o bryd, effeithir ar yr aneddiadau canlynol gan Ffosffadau:

Tabl 1: Aneddiadau CDLl yr effeithir arnynt yn ôl GTDG (statws Coch Melyn Gwyrdd):

Categori / Hierarchaeth Anheddiad CDLl	GTDG gyda gweithgarwch stripio ffosffadau yn ei le yn barod a thrwydded gyfredol	GTDG gyda gwelliannau stripio ffosffadau wedi'u cynllunio yn CRhA 7 (2020-2025)	GTDG gyda gwelliannau stripio ffosffadau wedi'u cynllunio yn CRhA 8 (2026-2030)	GTDG heb weithgarwch Stripio Ffosffadau yn ei le nac wedi cael ei gynllunio
Canolfannau Gwasanaeth Trefol			Tregaron	Llandysul Llanbedr Pont Steffan Castellnewydd Emlyn (Adpar)
Canolfannau Gwasanaeth Gwledig				Cenarth Pontrhydfendigaid
Aneddiadau Cysylltiedig	Llanddewi Brefi			Aber-banc Alltyblaca Betws Bledrws Betws Ifan Beulah Blaenannerch Blaen-porth Brongest Bronant Bryn-gwyn Brynhoffnant Capel Dewi (DE) Cellan/Fishers Arms Coed-y-bryn Cribyn Croes-lan Cwm-cou Cwrtnewydd Dre-fach Ffostrasol Gors-goch Henllan/Trebedw Highmead Horeb Llandyfrïog Llandygwydd Llangybi Llanwnnen Llechryd

Categori / Hierarchaeth Anheddiad CDLl	GTDG gyda gweithgarwch stripio ffosffadau yn ei le yn barod a thrwydded gyfredol	GTDG gyda gwelliannau stripio ffosffadau wedi'u cynllunio yn CRhA 7 (2020-2025)	GTDG gyda gwelliannau stripio ffosffadau wedi'u cynllunio yn CRhA 8 (2026-2030)	GTDG heb weithgarwch Stripio Ffosffadau yn ei le nac wedi cael ei gynllunio
				Maesymeillion Penrhiw-llan Pentre-llwyn Plwmp Pren-gwyn Rhydlewis / Hawen Rhydowen Sarnau Silian Talgarreg Tan-y-groes Ystradmeurig

Felly, mae ffosffadau yn effeithio ar 50% o USCs ac 14% o RSCs yn y CDLl cyfredol. Mae cyfanswm y tir yng Ngheredigion yr effeithir arno gan Ffosffadau yn cyfateb ag 806 cilomedr sgwâr neu 44.6%

Preswyl: Neilltuadau

Effeithir ar gyfanswm o 14 o safleoedd tai (24% o'r holl neilltuadau tai yn y sir). Mae'r rhan fwyaf o'r materion yn effeithio ar Ganolfannau Gwasanaeth Trefol a Gwledig (USC ac RSC), fel y cânt eu diffinio yn strategaeth y CDLl cyfredol.

Mae hyn yn cyfateb â swm o 572 o dai a neilltuwyd, y disgwyliwyd i 114.4 ohonynt fod yn gartrefi fforddiadwy.

Tabl 2: Safleoedd y Neilltuwyd Tai iddynt yn y CDLl yn Nalgylch ACA Afon Teifi

Cyfeirnod y Safle a Neilltuwyd	Enw'r Safle	Enw'r Anheddiad	Ardal_Ha	Nifer y Tai	Nifer y Tai Fforddiadwy
H0401	Tir gyferbyn â Pharc y Trap, Adpar	Adpar	2.69	35	7
H0501	Hen ysgol Gynradd Llanbedr Pont Steffan	Llanbedr Pont Steffan	0.65	12	2.4
H0502	Safle y tu ôl Ffynnon Bedr	Llanbedr Pont Steffan	0.81	20	4
H0503	Safle ar gornel Heol y Wîg	Llanbedr Pont Steffan	0.57	9	1.8
H0504	Heol y Wîg	Llanbedr Pont Steffan	4.52	90	18
H0505	Tir gerllaw Maes-y-deri	Llanbedr Pont Steffan	4.2	105	21
H0601	Tu ôl i'r Ffawydd	Llandysul	4.85	126	25.2
H0701	Tir oddi ar Ffordd Dewi	Tregaron	1.8	36	7.2
H0702	Tir tu ôl Rhyd Y Fawnog	Tregaron	1.52	38	7.6
H1101	Tir oddi ar Ystad Spring Meadow	Cenarth	0.37	7	1.4
H1102	Gogledd-ddwyrain o	Cenarth	0.79	17	3.4

Cyfeirnod y Safle a Neilltuwyd	**Enw'r Safle**	**Enw'r Anheddiad**	**Ardal_ Ha**	**Nifer y Tai**	**Nifer y Tai Fforddiadwy**
	Ysgol Cenarth				
H1103	Tir wrth ac i'r gogledd-ddwyrain o Tegfan	Cenarth	0.86	14	2.8
H2001	Dolwerdd	Pontrhydfendigaid	1.76	44	8.8
H2002	Tir gerllaw Rock House	Pontrhydfendigaid	0.77	19	3.8
		Cyfanswm	**26.16**	**572**	**114.4**

Preswyl: Cydrannau eraill y cyflenwad tai

Yn ogystal â'r USCs a'r RSCs a restrir uchod, effeithir ar nifer o Aneddiadau Cysylltiedig hefyd ac yn unol â Pholisi S04, nid oes ganddynt unrhyw gapasiti sy'n weddill ac maent yn rhedeg ar sail minws 75 uned ar hyn o bryd (sylwer bod rhif -75 oherwydd bod yr aneddiadau hyn eisoes wedi mynd y tu hwnt i'w lwfans o fewn y CDLl (2007-2022) gymaint â 75 o unedau erbyn Ebrill 2021).

Tabl 3: Aneddiadau Cysylltiedig CDLl o fewn Dalgylch ACA Afon Teifi

Enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Enw Grŵp yr Anheddiad	Unedau sy'n Weddill
Blaenannerch	Aberporth / Parc-llyn	4
Brynhoffnant	Aberporth / Parc-llyn	-2
Sarnau	Aberporth / Parc-llyn	-17
Blaen-porth	Aberporth / Parc-llyn	3
Tan-y-groes	Aberporth / Parc-llyn	-2
Llechryd	Aberteifi	-12
Llandygwydd	Cenarth	2
Cribyn	Felin-fach/ Ystrad Aeron	-5
Betws Bledrws	Llanbedr Pont Steffan	4
Cellan/Fishers Arms	Llanbedr Pont Steffan	3
Cwrtnewydd	Llanbedr Pont Steffan	1
Drefach	Llanbedr Pont Steffan	-4
Gors-goch	Llanbedr Pont Steffan	-2
Llangybi	Llanbedr Pont Steffan	5
Llanwnnen	Llanbedr Pont Steffan	-17
Llwyn-y-groes	Llanbedr Pont Steffan	3
Silian	Llanbedr Pont Steffan	3
Aber-banc	Llanbedr Pont Steffan	-25
Coed-y-bryn	Llanbedr Pont Steffan	-2

Enw'r Anheddiad Cysylltiedig	**Enw Grŵp yr Anheddiad**	**Unedau sy'n Weddill**
Croes-lan	Llandysul	10
Henllan/Trebedw	Llandysul	-7
Horeb	Llandysul	-4
Maesymeillion	Llandysul	-4
Pren-gwyn	Llandysul	-1
Rhydlewis / Hawen	Llandysul	-1
Rhydowen	Llandysul	0
Talgarreg	Llandysul	-9
Capel Dewi (DE)	Llandysul	4
Ffostrasol	Llandysul	-5
Penrhiw-llan	Llandysul	-6
Pentre-llwyn	Llandysul	4
Alltyblaca	Llanybydder	0
Highmead	Llanybydder	3
Plwmp	Ceinewydd	-1
Betws Ifan	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	-3
Beulah	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	-4
Brongest	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	-1
Bryn-gwyn	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	3
Cwm-cou	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	-4
Llandyfrïog	Castellnewydd Emlyn (Adpar)	6
Pont-rhyd-y-groes	Pontrhydfendigaid	4
Ystradmeurig	Pontrhydfendigaid	1
Bronant	Tregaron	0
Llanddewi Brefi	Tregaron	0

Enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Enw Grŵp yr Anheddiad	Unedau sy'n Weddill
	Cyfanswm	**-75**

Neilltuadau Cyflogaeth

Ar ei gilydd, effeithir ar tua 5 neilltuad, sy'n cyfateb â 39.25 ha (28% o'r holl neilltuadau cyflogaeth yn y Sir). Lleolir pob un o fewn USCs ac RSCs.

Tabl 4: Safleoedd a Neilltuwyd ar gyfer Cyflogaeth yn y CDLl, o fewn Dalgylch ACA Afon Teifi

Cyfeirnod y Safle a Neilltuwyd	Ha yr Ardal	Enw'r Safle	Enw'r Anheddiad
E0501	15.94	Parc Busnes Llambed	Llanbedr Pont Steffan
E0502	1.07	Safle yr Hen Farchnad	Llanbedr Pont Steffan
E0601	6.43	Parc Menter Llandysul	Llandysul
E0602	5.13	Parc Busnes Horeb	Llandysul
E0801	10.68	Parc Aberporth	Aberporth/Parc-llyn
Cyfanswm	**39.25**		

Dylid nodi y caiff y broses o gyflawni cynigion cyflogaeth ar draws y Sir ei chynorthwyo trwy gyfrwng polisïau S03 a S04, sy'n galluogi i gyfleoedd priodol heb eu neilltuo gael eu cyflwyno. Gallai cyfleoedd o'r fath gael eu heffeithio mewn ffordd niweidiol hefyd.

Neilltuadau Defnydd Cymysg

At ei gilydd, effeithir ar tua 2 neilltuad defnydd cymysg sy'n cyfateb â 55.89 ha (20% o'r holl neilltuadau defnydd cymysg yn y Sir). Lleolir y safleoedd o fewn USC neu RSC.

Tabl 5: Safleoedd Neilltuedig Defnydd Cymysg CDLl o fewn Dalgylch ACA Afon Teifi

Cyfeirnod y Safle a Neilltuwyd	Enw'r Safle	Enw'r Anheddiad	Ha yr Ardal
M0701	Prosiect Cylch Caron, tu ôl Gwesty'r Talbot	Tregaron	3.67
M0801	Maes Awyr Gorllewin Cymru, Blaenannerch	Aberporth / Parc-llyn	52.22

**Sylwer y gallai fod nifer o resymau pam na fydd safle a neilltuwyd yn cael ei gyflwyno, ac efallai y bydd ffosffadau yn un effaith ymhlith nifer, felly mae angen ystyried y niferoedd a nodir uchod yn y cyd-destun hwn.*

Goblygiadau ar gyfer y CDLl Amnewid

Safleoedd Ymgeisiol

Hyd yn hyn, fel rhan o'r gwaith o baratoi CDLla, gwnaethpwyd 2 alwad am safleoedd ymgeisiol, ac ar hynny, cynigiwyd 293 o safleoedd ymgeisiol. Gwnaethpwyd gwaith i asesu'r safleoedd hyn yn erbyn nifer o feini prawf, fodd bynnag nid dadansoddiad penodol am Ffosffadau. O blith y safleoedd ymgeisiol a gyflwynwyd, mae'n bosibl yr effeithir ar 89 gan gyngor cynllunio NRW ynghylch ffosffadau, sy'n cyfateb â 30% o gyfanswm y cynigion ynghylch safleoedd ymgeisiol. Bydd angen cynnal 3edd galwad am safleoedd ymgeisiol a mynd yn ôl at gynigwyr safle presennol gyda holiadur penodol am Ffosffadau er mwyn canfod os neu sut y gellir bodloni canllawiau NRW.

Gallai galwad yn y dyfodol am safleoedd ymgeisiol alw am dir ar gyfer mesurau lliniaru ffosffadau pan fydd y mathau o dir sy'n ofynnol yn hysbys.

Yr Hierarchaeth Aneddiadau

Roedd yr hierarchaeth aneddiadau ar gyfer y CDLla yn cynnwys yr aneddiadau canlynol (amlygir y rhai yr effeithir arnynt bellach gan ffosffadau yn goch). Bydd angen adolygu'r hierarchaeth aneddiadau yn fanwl, gan ystyried dewisiadau amgen er mwyn darparu tai yn yr ardaloedd hyn.

Terminoleg hierarchaeth:

USC Canolfan Gwasanaeth Trefol

RSC Canolfan Gwasanaeth gwledig

SLS anheddiad cysylltiedig cynaliadwy

LLS anheddiad cysylltiedig mawr

LS Anheddiad cysylltiedig

Mân OMH – mân dai ar y farchnad agored

Safleoedd a neilltuwyd a WF – Safleoedd a neilltuwyd a hap-safleoedd

Pol Cen – Polisi Cenedlaethol yn unig

Tabl 6: Hierarchaeth Aneddiadau a Gynigiwyd o fewn CDLla, gan Amlygu'r rhai y mae Ffosffadau yn Effeithio arnynt

Canolfan Gwasanaeth ac enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Math o Anheddiad	Datblygiad Posibl
1 Aberaeron (Llwyncelyn / Ffos-y-ffin)		
Aber-arth	SLS	Mân OMH
Ciliau Aeron	SLS	Mân OMH
Pennant	LS	Pol Cen
2 Aberteifi		
Ferwig	SLS	Mân OMH
Gwbert	LS	Pol Cen
Llangoedmor	LS	Pol Cen
Llechryd	LLS	Safleoedd a Neilltuwyd a WF
Pen-parc	LLS	Safleoedd a Neilltuwyd a WF
3 Aberystwyth /Llanbadarn Fawr /Waunfawr /Penparcau / Comins-coch / Rhydyfelin		
Blaen-plwyf	SLS	Mân OMH
Capel Bangor	LLS	Safleoedd a Neilltuwyd a WF
Capel Seion	LS	Pol Cen
~~Comins-coch~~	Symudwyd i USC	
Goginan	LS	Pol Cen
Llanfarian	LLS	Safleoedd a

Canolfan Gwasanaeth ac enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Math o Anheddiad	Datblygiad Posibl
		Neilltuwyd a WF
Llangorwen	LS	Pol Cen
4 Castellnewydd Emlyn (Adpar)		
Betws Ifan	LS	Pol Cen
Beulah	LS	Pol Cen
Brongest	LS	Pol Cen
Bryn-gwyn	LS	Pol Cen
Cwm-cou	LS	Pol Cen
Llandyfrïog	SLS	Mân OMH
5 Llanbedr Pont Steffan		
Cellan/Fishers Arms	SLS	Mân OMH
Cwrtnewydd	LS	Pol Cen
Drefach / Llanwenog	LS	Pol Cen
Llangybi	SLS	Mân OMH
Llanwnnen	SLS	Mân OMH
6 Llandysul		
Capel Dewi (DE)	LS	Pol Cen
Coed-y-bryn	LS	Pol Cen
Croes-lan	SLS	Mân OMH
Ffostrasol	SLS	Mân OMH
Henllan/Trebedw	SLS	Mân OMH

Canolfan Gwasanaeth ac enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Math o Anheddiad	Datblygiad Posibl
Horeb	Mae angen ei ystyried ymhellach	
Penrhiw-llan / Aber-banc	SLS	Mân OMH
Pentre-llwyn	LS	Pol Cen
Rhydowen / Pontsiân	LS	Pol Cen
Talgarreg	LS	Pol Cen
7 Tregaron		
Bronant	LS	Pol Cen
Llanddewi Brefi	SLS	Mân OMH
Llangeitho	SLS	Mân OMH
8 Aberporth / Parc-llyn		
Blaenannerch	LS	Pol Cen
Blaen-porth	SLS	Mân OMH
Tan-y-groes	SLS	Mân OMH
Tre-saith	LS	Pol Cen
9 Bow Street		
Llandre	LLS	Safleoedd a Neilltuwyd a WF
10 Ceinewydd / Cross Inn		
Caerwedros / Llwyndafydd	LS	Pol Cen
Maen-y-groes	LS	Pol Cen
Pentre'r-bryn / Synod Inn	LS	Pol Cen

Canolfan Gwasanaeth ac enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Math o Anheddiad	Datblygiad Posibl
Plwmp	LS	Pol Cen
11 Cenarth		
Llandygwydd	LS	Pol Cen
12 Felinfach / Ystrad Aeron		
Cilcennin	LS	Pol Cen
Cribyn	SLS	Mân OMH
Dihewyd	LS	Pol Cen
Talsarn	LS	Pol Cen
13 Llanarth		
Gilfachreda	SLS	Mân OMH
Mydroilyn	LS	Pol Cen
14 Llanilar		
Llanafan	LS	Pol Cen
Lledrod	LS	Pol Cen
15 Llan-non		
Bethania	LS	Pol Cen
Cross Inn (Llan-non) / Nebo	LS	Pol Cen
16 Llanrhystud		
Llangwyryfon	LS	Pol Cen
17 Llanybydder		
Alltyblaca / Highmead	SLS	Mân OMH
18 Penrhyn-coch		

Canolfan Gwasanaeth ac enw'r Anheddiad Cysylltiedig	Math o Anheddiad	Datblygiad Posibl
19 Ponterwyd		
Pontarfynach	LS	Pol Cen
20 Pontrhydfendigaid		
Pont-rhyd-y-groes	LS	Pol Cen
Ysbyty Ystwyth	LS	Pol Cen
Ystradmeurig	LS	Pol Cen
21 Tal-y-bont		
Eglwys-fach / Ffwrnais	SLS	Mân OMH
Tre Taliesin	SLS	Mân OMH
Tre'r-ddôl	SLS	Mân OMH
22 Borth		
~~Dôl-y-bont~~	Tynnwyd allan fel Anheddiad	
Ynys-las	LS	Pol Cen
23 Brynhoffnant		
Llangrannog	LS	Pol Cen
Pontgarreg	LS	Pol Cen
Sarnau	LS	Pol Cen
Rhydlewis/ Hawen	LS	Pol Cen

Arfarniad Cynaladwyedd / Asesiad Amgylcheddol Strategol

Yn ddibynnol ar y ffordd ymlaen y cytunir arni, bydd angen adolygu'r SA/SEA mewn ffordd ailadroddol. O ystyried natur y materion a drafodir, mae'n

debygol y bydd goblygiadau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol y bydd gofyn eu hadolygu.

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

Waeth beth fo'r ffordd ymlaen y cytunir arni, bydd dyfodiad y broblem ffosffadau mewn perthynas â'r ACAoedd dŵr ffres yn golygu y bydd y CDLla yn destun gweithgarwch sgrinio pellach mewn perthynas â'i effaith bosibl ar y dynodiadau hyn. Yn ddibynnol ar y ffordd ymlaen y cytunir arni, efallai y bydd hyn yn golygu y bydd Asesiad Priodol llawn yn ofynnol ar gyfer pob neilltuad datblygu lle y gallai arwain at gael effaith ar yr ACA a'i ansawdd dŵr. Heb fesurau lliniaru y mae modd eu cyflawni a dangos tystiolaeth ohonynt, ni fydd unrhyw safle yn pasio Asesiad Priodol llawn.

Lliniaru a Datrysiadau eraill

Yn ddibynnol ar y ffordd ymlaen a gytunir, bydd goblygiadau – sef yr asesiadau effaith hynny sy'n cynnig sylfaen ar gyfer y gwaith o baratoi'r Cynllun. O ganlyniad i raddfa a natur strategol unrhyw newid i'r Cynllun, bydd gofyn ailystyried rhai o'r camau cynharach yn y broses o baratoi'r Cynllun.

Mae'r darnau allweddol hynny o dystiolaeth y mae'n debygol y bydd gofyn eu hadolygu yn cynnwys rôl a swyddogaeth anheddiad, dewisiadau gofodol, cyflenwad tai, hyfywedd (ar gyfer dewis lle y bydd y datblygwr yn talu) a'r asesiad o'r effaith ar yr iaith Gymraeg. Bydd graddfa a chwmpas y gwaith yn amrywio yn unol â'r dewis priodol ac mae'n adlewyrchu'r angen i sail dystiolaeth y Cynllun fod yn ailadroddol, gan ymateb i newidiadau mewn amgylchiadau a chynnwys y Cynllun.

Cyhoeddwyd Cymru'r Dyfodol y Cynllun Cenedlaethol 2040 ar 24 Chwefror 2021, ac roedd yn nodi dwy ardal twf rhanbarthol ar gyfer Ceredigion, ac mae'r rhain yn cynnwys:

- Aberystwyth
- Dyffryn Teifi (Llanbedr Pont Steffan, Llandysul, Castellnewydd Emlyn ac Aberteifi)

Bellach, y tu hwnt i Aberteifi, mae'n glir bod ardal twf rhanbarthol Dyffryn Teifi yn cael ei chyfyngu'n llwyr gan ffosffadau, felly bydd angen ystyried y ffaith hon na ellir bodloni polisi Cenedlaethol wrth adolygu'r cynllun.

Waeth beth fo'r ffordd ymlaen, bydd y CDLla, wrth adlewyrchu'r materion sy'n gysylltiedig â ffosffadau, yn golygu y bydd gofyn cael polisïau ychwanegol er mwyn lliniaru'r effaith (pan fo hynny'n briodol), gan ddarparu llwybr efallai er mwyn i ddatblygiadau derbyniol gael eu hystyried a'u caniatáu. Er mwyn cyflawni polisïau o'r fath, bydd angen datblygu darpariaethau a mecanweithiau sy'n darparu tystiolaeth a fframwaith er mwyn gweithredu'r polisïau hyn. Ystyrir dulliau gweithredu o'r fath ymhellach yn y papur hwn.

Arfarniad o'r Dewisiadau

Trosolwg

Darparir y dewisiadau lefel uchel canlynol er mwyn fframio'r drafodaeth ac er mwyn cyfrannu at y camau nesaf y cytunir arnynt. Dylid nodi bod materion yn esblygu a bwriedir i'r canlynol dywys ein dealltwriaeth o'r dewisiadau sydd ar gael. Dylid darllen yr adran hon gyda'r ymwybyddiaeth, er y gellir rhoi pwyslais ar geisio osgoi'r ardaloedd yr effeithir arnynt, ei bod yn debygol o hyd y bydd angen nodi datrysiadau o fewn yr ardaloedd eu hunain fel rhan o ddull gweithredu blaengar – o'r herwydd, cyfeirir at Adran 6 y Papur hwn.

Amserlenni

Cydnabyddir bod problemau ffosffadau a chyhoeddi Canllawiau Interim NRW wedi cael effaith eang ar Gynllunio ar draws Cymru. Yn hyn o beth, nid yw paratoi CDLl yn wahanol a cheir goblygiadau clir ar gynnwys ei bolisïau a'i ddarpariaethau, yn ogystal â'r gallu i'w cyflawni, ynghyd â'i gydymffurfiaeth gyda deddfwriaeth a chanllawiau a Pholisi cynllunio cenedlaethol. Er bod effeithiau ar ei gynnwys, bydd oedi hefyd o ran yr amserlen ar gyfer paratoi'r Cynllun. Wrth gyflwyno'r dewisiadau canlynol, dylid cydnabod, waeth beth fo'r dewis a ffefrir, y bydd yn rhaid ystyried ffurf o oedi er mwyn cynnwys y potensial ar gyfer adrodd pellach a newidiadau ychwanegol i'w gynnwys.

Mae'r tabl canlynol yn cyflwyno'r dewisiadau sydd ar gael o ran y CDLla:

Tabl 7: Dewisiadau sydd ar gael mewn perthynas â'r CDLla

Dewisiadau	Esboniad	Risgiau	Effaith ar amserlenni
Cynllun 6 Tref Parhau gyda'r gwaith o baratoi cynllun gyda Strategaeth a Ffefrir (PS) ddiwygiedig yn adlewyrchu strategaeth aneddiadau y cytunwyd arni yn flaenorol e.e. ffocws ar 6 tref	Mae'r dewis hwn yn cydnabod pwysigrwydd blaenoriaeth y cyngor i gynnal dull gweithredu 6 tref yn y CDLla ac os bydd hyn yn parhau, efallai y bydd modd parhau i ddrafftio cynllun gyda'r strategaeth aneddiadau y cytunwyd arni yn flaenorol yn ystod y cam PS gyda rhai diwygiadau. Byddai gofyn cael polisïau am fesurau lliniaru a gwaith monitro cadarn. Byddai modd gwneud neilltuadau o hyd yn yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio gan ffosffadau, ond ni fyddai disgwyl iddynt gael eu darparu yn ystod cyfnodau cynharach y cynllun.	Byddai risgiau arwyddocaol wrth barhau i neilltuo mewn ardaloedd sy'n cael eu heffeithio gan ffosffadau gan na fyddai modd i'r ACLl ddangos cyflawniad wrth archwilio. Yn ogystal, mae risgiau pellach yn cynnwys methu cydymffurfio gyda dyletswydd y Cyngor fel yr Awdurdod Cymwys dan y Rheoliadau Cynefinoedd (HRA). Yn hyn o beth, bydd gofyn i gynnwys y CDLl Diwygiedig fod yn destun gwaith sgrinio pellach a bydd gofyn cynnal asesiad priodol o'r safleoedd neilltuedig yn yr ardaloedd yr effeithir arnynt dan y Rheoliadau Cynefinoedd. Ni ystyrir bod y dewis hwn yn realistig oni bai bod buddsoddiadau gan Ddŵr Cymru Welsh Water (DCWW) yn cael eu rhaglennu cyn yr Archwiliad o Weithfeydd Trin Dŵr Gwastraff (GTDG) yn ne'r Sir o fewn cyfnod y Cynllun, fel eu bod yn cael eu galluogi o ran ffosffadau ac y gellir darparu datblygiad erbyn 2033. Mae hyn yn annhebygol iawn. Byddai hyn yn arwain at y gofyniad i symud llawer o'r datblygiad arfaethedig yn y dalgylchoedd yr effeithir arnynt i ddiwedd cyfnod y Cynllun / trywydd o	Gallai'r ACLl gyflwyno Cytundeb Cyflenwi (CC) gan ailgychwyn ar y gwaith ar y CDLla ymhen wythnosau, a byddai hyn yn arwain at oedi cyffredinol wrth ystyried Covid 19 hefyd, o ystyried y CC y cytunwyd arno yn flaenorol o oddeutu 18 mis.

		hyd, a fyddai'n cwestiynu pa mor realistig yw'r Cynllun, a'i gydymffurfiaeth gyda'r Profion Cadernid. O ran buddsoddiad preifat trwy gyfrwng 'y datblygwr yn talu', mae'n annhebygol iawn o sicrhau cyfraniadau digonol er mwyn gallu uwchraddio cyfleusterau GTDG, o ystyried y ffaith bod hyfywedd eisoes yn cael ei ystyried yn isel yn Nyffryn Teifi. Gallai costau ychwanegol olygu bod datblygiadau yn anymarferol neu fe allent olygu bod gofyn lleihau cyfraniadau cynllunio eraill megis darparu tai fforddiadwy a lle agored cyhoeddus ac ati. Byddai'n rhaid i'r pwyslais fod ar waith monitro rhagweithiol, a byddai'n rhaid dangos bod modd cyflawni'r mesurau lliniaru a nodir yn Adran 6 y Papur hwn a'u bod yn realistig, ac ar hyn o bryd, mae'n rhy gynnar i allu barnu hyn. O ran costau, ceir y potensial am gostau ofer wrth i'r cyngor ganlyn strategaeth na fyddai'n debygol o gael ei chefnogi yn ystod gwaith archwilio, gan gymryd nad yw datrysiadau a mesurau lliniaru ar gael erbyn cyfnod adneuo y CDLla.	
Dull gweithredu Goddefol (Aros i Weld) Atal y gwaith o baratoi'r cynllun nes y ceir	Mae'r dewis hwn yn cydnabod y ffaith bod gan y Cyngor Gynllun wedi'i Fabwysiadu yn ei le, heb	Mae'r CDLl cyfredol wedi dod i ben a cheir risg y byddai'r ACLl yn gweld ceisiadau yn cael eu hystyried yng ngoleuni polisi cenedlaethol yn	Nid yw'n hysbys faint y bydd yn cymryd i ddatblygu datrysiadau a mesurau lliniaru ar gyfer problem

sicrwydd y gellir datrys y broblem gyda ffosffadau	unrhyw ddyddiad terfynol, ac o ystyried yr ansicrwydd ynghylch ymddangosiad parhaus y 'broblem ffosffadau', efallai y bydd y Cyngor yn barnu ei bod yn briodol oedi'r gwaith o baratoi'r Cynllun amnewid am gyfnod. Ceir y posibilrwydd hefyd y bydd ffocws yn y dyfodol ar yr ardaloedd aberol, yn arbennig mewn perthynas â maethynnau. Mae'r Cynllun Datblygu cyfredol yn caniatáu ystyried cynigion datblygu yn yr ardaloedd hynny nad ydynt yn cael eu heffeithio ac o'r herwydd, gellir ystyried datblygiadau corfforaethol allweddol (gan gynnwys datblygiad strategol / corfforaethol arwyddocaol yn yr ardaloedd twf). Fodd bynnag, maent yn parhau i fod yn rhwym i'r cyfyngiadau sy'n deillio o'r materion sy'n ymwneud â ffosffadau a chanllawiau interim NRW. Ar ôl sefydlu Cydbwyllgorau Corfforaethol, bydd y gwaith o baratoi CDS ar gyfer y	gynyddol, gyda llai o bwyslais lleol. Gallai hyn arwain at bwysau gan Lywodraeth Cymru ynghylch cydymffurfiaeth gyda pholisi cenedlaethol pan fo'r cynllun datblygu wedi dod i ben. Gydag unrhyw 'oedi CDLl', ceir materion a sialensiau nad yw polisïau cyfredol yn gallu rhoi sylw iddynt, y maent wedi cael eu hamlygu neu eu gwaethygu gan Covid 19, gan gynnwys darparu tai fforddiadwy, cynorthwyo twf economaidd ac adfer ac ailfywiogi'r stryd fawr. Byddai'r rhain yn parhau i fod mewn grym yn ystod unrhyw oedi.	Ffosffadau ac unrhyw achosion rhyddhau maethynnau yn y dyfodol gan NRW, felly ceir perygl gyda dull gweithredu goddefol y gallai'r cyngor fod heb gynllun wedi'i ddiweddaru am gyfnod sylweddol.

	rhanbarth yn cychwyn yn ystod yr haf 2022. Gallai unrhyw oedi mewn perthynas â pharatoi'r Cynllun arwain at ddiffyg mabwysiadu er mwyn sicrhau ei fod yn cydymffurfio gyda chynnwys y CDS sy'n dod i'r amlwg. Mae'n werth nodi mai hwn yw'r dull gweithredu y mae Awdurdodau Cynllunio Lleol Sir Benfro, Sir Gaerfyrddin ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog wedi'i fabwysiadu – y maent oll wedi datgan oedi amhenodol o ran y CDLl.		
Adlinio gofodol (y dewis a ffefrir gan LlC) Tynnu'r CDLla yn ôl a chychwyn ar CDLla newydd gyda chyfnod cynllun diwygiedig – gan ddilyn dull gweithredu a ffefrir gan LlC o osgoi neilltuo mewn parthau y mae Ffosffadau yn effeithio arnynt	Byddai'r dewis hwn yn golygu y byddai proses y cynllun yn dechrau o'r dechrau gyda CC newydd a chan ailystyried y cynllun yn llawn. Byddai hyn yn cynnwys ystyried strategaeth ofodol amgen na fyddai'n cynnwys yr aneddiadau y mae ffosffadau yn effeithio arnynt, gan ailddosbarthu'r twf i ardaloedd cynaliadwy nad ydynt yn cael eu heffeithio. Er mwyn sicrhau y byddai'r cynllun yn cael ei gyflawni ac	Byddai'r dewis hwn yn cynnwys gwaredu'r holl neilltuadau datblygu (gan gynnwys tai a chyflogaeth) o fewn yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio o'r Cynllun, sef tua 44% o'r sir, sef aneddiadau Llanbedr Pont Steffan, Tregaron, Adpar ac RSCs amrywiol ac Aneddiadau Cysylltiedig fel yr amlinellir yn nhabl statws CAG uchod). Er y byddai hyn yn rhoi sylw i rai o'r materion cyfreithiol a gweithdrefnol wrth symud y Cynllun yn ei flaen, byddai'n lleihau'r cyfleoedd datblygu a fyddai'n codi yn yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio.	Wrth baratoi CC newydd, byddai amserlen newydd yn cael ei phennu, a fyddai'n 3.5 blynedd fel arfer, gyda llithriant o dri mis, felly byddai modd disgwyl y gellid mabwysiadu'r cynllun amnewid erbyn diwedd 2025, gan gymryd y byddai'r CC yn cael ei gyflwyno i LlC erbyn diwedd eleni.

	er mwyn bodloni'r profion cadernid. Er y gallai rhywfaint o ddatblygu ddigwydd yn yr ardaloedd y mae ffosffadau yn effeithio arnynt, byddai angen iddo gydymffurfio gyda chanllawiau NRW. Ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol, gallai polisïau yn y cynllun adlewyrchu dull gweithredu sy'n seiliedig ar feini prawf, gan alluogi datblygiadau i gael eu cyflwyno os a phryd y bydd mesurau lliniaru ar gael.	Fodd bynnag, dylid cydnabod y byddai goblygiadau'r broblem ffosffadau yn cael yr effaith hon ta beth mewn ffaith. Er na fyddai'n gweld yr aneddiadau yn yr ardaloedd yr effeithir arnynt yn cael eu hailddosbarthu o ran eu safle yn y strategaeth o reidrwydd, byddai'n gweld eu cyfraniad o ran twf yn cael ei leihau'n sylweddol. Gallai'r cynllun hwn ar gyfer twf y tu allan i'r 3 phrif dref gael nifer o effeithiau gan gynnwys ar gyfraddau siarad Cymraeg yr ardal oherwydd y byddai twf yn y dyfodol yn cael ei gyfyngu (er ei fod nawr), gallai ailddosbarthu twf i aneddiadau llai hefyd, y gallai gael effeithiau niweidiol ar y cymunedau Cymraeg hynny sy'n teimlo bod gormod o dwf yn eu hardal leol efallai. Yn ogystal, byddai'n gweld baich o ran twf ar Aberystwyth fel yr unig ardal twf rhanbarthol sy'n weddill ac a nodwyd yn nogfen Cymru'r Dyfodol, a allai beri pryder oherwydd y byddai'r dref yn amsugno'r holl dwf ar gyfer Ceredigion mewn un ardal twf rhanbarthol yn lle dwy.	
Dull gweithredu CDS	Byddai'r dewis hwn yn golygu y byddai'r cyngor yn symud tuag at waith ar Gynllun Datblygu Strategol rhanbarthol, y mae bellach yn	Mae'r risgiau sy'n gysylltiedig gyda dull gweithredu o'r fath yn cynnwys dibynnu ar CDLl sydd wedi dyddio heb unrhyw ddyddiad terfynol, a'r goblygiadau cysylltiedig o gael	Gallai gwaith gychwyn ar CDS yn dilyn cyfarfod cyntaf y CJC ym mis Gorffennaf 2022, lle y bydd angen paratoi CC yn nodi'r

	ofynnol dan y Ddeddf Llywodraeth Leol. Mae hwn yn gynllun ar y cyd ar draws rhanbarth TCC sy'n cynnwys Powys, Ceredigion ac APCBB a bydd hwn yn ofynnol waeth beth fo'r dull gweithredu a fabwysiadir uchod. Fodd bynnag, pe byddai gwaith yn cychwyn ar hyn gan ddefnyddio adnoddau sy'n bodoli eisoes (gan bod sicrhau tîm CDS yn debygol o fod yn heriol o ystyried yr anhawster wrth recriwtio pobl i rolau cynllunio yn lleol) tra bod CDLla yn cael ei oedi, byddai'n caniatáu i staff presennol sianelu adnoddau i'r maes hwn ac ar waith mabwysiadu CDLl ysgafn yn hytrach na CDLla, y mae'n debygol y bydd angen iddo gael adolygiad ffurfiol wrth fabwysiadu'r CDS ta beth.	'polisïau a brofwyd yn lleol' cyfyngedig ac felly, bod yn ddibynnol ar bolisi cenedlaethol er mwyn gwneud penderfyniadau. Fodd bynnag, rhaid nodi bod gallu y CDLl i grwydro o bolisi cenedlaethol yn y CDLla yn gyfyngedig iawn, felly i bob pwrpas, bydd unrhyw CDLla yn cyd-fynd mewn ffordd agosach â Cymru'r Dyfodol na disgwyliadau ehangach y gymuned efallai. Mae LlC wedi bod yn glir ynghylch eu safiad y dylid paratoi CDLla law yn llaw â CDS ac felly, efallai na fydd symud y ffocws i CDS yn cael ei gefnogi ar lefel genedlaethol. Yn olaf, mae gan Bowys gynllun yn ei le gyda dyddiad terfynol o 2026, felly mae eu ffocws nhw ar fabwysiadu CDLla cyn y dyddiad cau hwn fel na fyddant wedi dod allan o gyfnod cynllun cyn y caiff unrhyw CDS ei fabwysiadu. Felly ceir rhai problemau 'heb gydamseru gyda chynllun' yn lleol.	amserlen statudol ar gyfer paratoi CDS o tua 5 mlynedd, felly byddai modd disgwyl y gellid mabwysiadu CDS yn 2027 – 2028. Byddai hyn yn caniatáu i CDLl ysgafn ddechrau a chael ei gwblhau erbyn 2029-2030.

Datrysiadau Technegol Posibl a Dulliau Gweithredu sy'n Seiliedig ar Bolisi

Pwysigrwydd nodi datrysiadau

Er bod Adran 5 y Papur hwn yn nodi 'dewisiadau osgoi' ar raddfa macro, bydd disgwyliad o hyd y caiff datrysiadau eu nodi yn yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio eu hunain. Cynhelir gwaith ymchwil pellach gan swyddogion ynghylch mesurau lliniaru posibl, fodd bynnag, mae amlinelliad o rai canlyniadau cychwynnol yn dilyn isod. Ystyrir cyflwyno polisïau lleol penodedig ar gyfer yr ardaloedd sy'n cael eu heffeithio, ac o'r herwydd, bydd gofyn eu dynodi ar y Map Cynigion.

Mae'n bwysig nodi y bydd y CDLla yn rhan o'r datrysiad yn unig. Yn hyn o beth, gan geisio adolygu'r risgiau y mae'r Cyngor yn eu hwynebu, bydd rhai materion y tu hwnt i ddylanwad a chwmpas y Gwasanaeth Cynllunio, ac yn wir, y Cyngor ei hun. Mae graddfa'r materion, o ran y graddau gofodol a chyfrifoldeb traws-asiantaeth, yn debygol o olygu y bydd gofyn cael dull gweithredu aml-bartneriaeth ar raddfa tirlun – e.e., Memorandwm Dealltwriaeth (MoU).

O ran cyfyngiadau ac er mwyn gwerthfawrogi maint y materion y mae'r Cyngor yn eu hwynebu, cyfeirir at y sefyllfa ym Mharc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog. Roedd adroddiad (ENC7Eitem 8) a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Cynllunio, Mynediad a Hawliau Tramwy ar ddydd Mawrth, 26 Ionawr, 2021 yn rhoi crynodeb o'r materion dan sylw, a byddai'r rhain yn berthnasol i Geredigion hefyd. Mae'n werth nodi'r dyfyniad canlynol o'r Adroddiad Eglurhaol:

"3.1 Dim ond yr effaith leiaf y bydd cyfyngu ar ganiatâd cynllunio newydd fyth yn ei chael ar fodloni targedau ffosffadau a dwyn y nodweddion dynodedig yn ôl i gyflwr ffafriol; gall ffactorau sylweddol y maent y tu hwnt i gwmpas gweithgarwch rheoli cynllunio i raddau helaeth gael effaith lawer fwy. Yn anffodus, ni ataliwyd y sefyllfa yn gynharach ac nid ydym yn sicr ynghylch pa mor hir y bydd 'ffosffadau etifeddol' a llwytho ffosffadau a gyflwynir gan weithgareddau nas rheolir yn golygu y bydd angen cyfyngu ar ganiatâd newydd. Gallai hyn gynnwys datblygiadau amaethyddol penodol a gyflwynir trwy'r weithdrefn 'hysbysiad ymlaen llaw'. Fan leiaf, mae'n debygol y bydd

gofyn sicrhau 'cymeradwyaeth ymlaen llaw' yn y rhan fwyaf o amgylchiadau er mwyn caniatáu i'r asesiadau perthnasol gael eu cynnal. Mae swyddogion yn ystyried yr effeithiau posibl ar ffurfiau eraill o waith datblygu a ganiateir, gan gynnwys hawliau perchnogion tai i ychwanegu estyniad a gwneud addasiadau i'w heiddo.

3.2 Mae'n debygol y bydd gofyn cael ymdrech traws-sector ar y cyd ac ar raddfa tirlun er mwyn gwella ansawdd amgylcheddol ac arferion sectorol law yn llaw gyda rheoleiddio a gorfodi, er mwyn gwella ansawdd dŵr a datblygu cydnerthedd ecolegol Afon Gwy fel bod y nodweddion dynodedig y mae'n eu cynnal yn gallu bod mewn cyflwr ffafriol unwaith eto. Rydym yn aelodau o Fwrdd Cynllun Rheoli Maethynnau Afon Gwy, ei grŵp cynghori technegol a Phartneriaeth Dalgylch Gwy. Er gwaethaf ymdrechion y cyrff hyn (ac eraill) dros y 10 mlynedd diwethaf, nid yw'r mater wedi cael ei ddatrys eto.

3.3 Er ei bod yn dasg anodd iawn, rhaid rhoi blaenoriaeth i'r cam o sicrhau'r dystiolaeth, y gwaith modelu a'r dangosyddion monitro y mae eu hangen er mwyn dangos capasiti amgylcheddol ac ecolegol er mwyn derbyn llwyth datblygiad newydd.

3.4 Anfonwyd y llythyr a gafwyd gan NRW a'i amgaeadau i asiantau ar 21 Rhagfyr 2020, gydag ymrwymiad i gael cyfarfod gyda nhw yn y dyfodol agos. Gofynnwyd i swyddogion hefyd a oes modd iddynt gysylltu â'r rhai y rhoddwyd cyngor cyn ymgeisio iddynt yn ystod y 6 mis diwethaf er mwyn rhoi gwybod iddynt am y mater. Cynhaliwyd cyfarfod ar lefel uchel rhwng cynrychiolwyr Awdurdod y Parc Cenedlaethol ac Aelodau Seneddol ar 8 Ionawr. Gellir rhoi diweddariad ar lafar am unrhyw ddatblygiadau ynghylch y mater yn PAROW.

3.5 *Bydd datblygiad datrysiadau sy'n seiliedig ar natur ac ar raddfa tirlun i'r materion a nodwyd yn yr adroddiad hwn yn destun gwaith ymchwilio yn ystod iteriad nesaf y Cynllun Rheoli. Bydd gofyn gwneud gwaith ar y cyd mewn partneriaeth ag amrediad o randdeiliaid, ac nid y lleiaf NRW, DCWW a thirfeddianwyr/rheolwyr yn y dalgylch yr effeithir arno. Bwriedir cynnal cyfarfod cyntaf grŵp o'r fath ar 18 Ionawr".*

Wrth nodi nad yw darpariaethau Rheoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol)(Cymru) 2021 yn gysylltiedig â'r CDLl yn uniongyrchol, mae'n fframio'r dimensiwn traws-sectorol ymhellach i'r materion a wynebir. Felly, gofynnir i'r aelodau nodi bod y Cyngor, fel corff corfforaethol, yn wynebu

sialensiau o ran polisi wrth gysoni ei ymrwymiad i gadwraeth natur a'i ddatganiad ynghylch yr argyfwng hinsawdd, gyda'r gofyniad i gydnabod a chynorthwyo'r cymunedau amaethyddol a gwledig hynny sy'n rhan allweddol o ffabrig cymdeithasol y Sir.

Yn gyffredinol, bydd gofyniad am ddatrysiadau lliniaru neu osgoi strategol. Dangoswyd tystiolaeth mai prosiectau i drawsnewid tir amaethyddol yn gynefin/lle agored ac uwchraddio GTDG yw'r prif fesurau sydd wedi sicrhau llwyddiant yn Lloegr. Mae'n werth nodi hefyd ei bod yn ymddangos bod dŵr ffo yn dod i'r amlwg fel ystyriaeth bellach ar gyfer llwyth ffosffadau, yn deillio o wrtaith gardd a halen ar y ffyrdd er enghraifft, mewn perthynas â chynefinoedd a ddiogelir. Cyfeirir at y wefan hon

Datrysiadau Technegol

Mesurau i'w gweithredu ar unwaith

Rhaid cymryd unrhyw fesurau trwy roi ystyriaeth lawn i ddyfarniad 2018 Llys Cyfiawnder UE a elwir yr 'Achos Iseldiraidd'. Roedd y dyfarniad yn nodi na ddylai datblygiad beri 'unrhyw niwed' i ansawdd dŵr. Mae dyfarniad yr achos Iseldiraidd yn ymwneud â phob cam o'r broses gynllunio, mewn dalgylch lle y nodwyd bod ansawdd dŵr yn broblem. Er y caniateir mesurau lliniaru dan y dyfarniad hwn, ni ellir dibynnu ar fudd mesurau lliniaru yn y dyfodol mewn asesiad priodol, pan fo'r manteision hynny yn ansicr adeg yr asesiad. Y prif fesur tymor byr a ddefnyddiwyd mewn siroedd yn Lloegr er mwyn rhoi sylw i hyn yw'r cyfleuster cyfrifo ffosffadau. Defnyddir y cyfleuster cyfrifo gan ddatblygwyr i gyfrifo baich ffosffadau datblygiad, a chyflwynir y wybodaeth hon fel rhan o gais cynllunio. Dim ond os caiff niwtraledd ffosffadau ei sicrhau neu os gellir sicrhau mesurau lliniaru pendant a mesuradwy y rhoddir caniatâd ar gyfer datblygiad. Braenaru tir fu'r prif ymateb lliniaru yn siroedd de Lloegr hyd yn hyn. Mae ymatebion eraill gan ddatblygwyr wedi cynnwys cyfleusterau trin dŵr gwastraff preifat ar y safle datblygu, a buddsoddiad gan y datblygwr mewn GTDG cyhoeddus. Cydnabuwyd bod y rhain yn aneffeithiol o ran y gost ac nad ydynt yn ddatrysiad hirdymor hyfyw yn Ne Lloegr. Mae'r diffyg hyfywedd ariannol yn debygol o fod yn fwy amlwg yn ardaloedd dalgylch Ceredigion yr effeithir arnynt o ganlyniad i brisiau tai is, llai o elw a'r angen am dai fforddiadwy.

Cyfrifo Llwyth Ffosffadau

Ar gyfer pob cais cynllunio cymwys neu neilltuad datblygiad o fewn CDLl, gellir gwneud amcangyfrif o'r llwyth ffosffadau ychwanegol. Amcangyfrifir llwythi ffosffadau ar sail graddfa'r ffosffadau a gynhyrchir fel anheddiad, gan dybio deiliadaeth gyfartalog o 2.3 o bobl fesul anheddiad, oni bai y ceir tystiolaeth glir bod rhif uwch neu is yn briodol ar gyfer math y datblygiad preswyl a gynigir. Caiff y llwyth ffosffadau ei gyfrifo ar y sail y caiff datblygiad preswyl ei adeiladu yn unol â'r safonau uchaf o ran effeithlonrwydd dŵr, y darparir ar eu cyfer gan reoliadau adeiladu. Bydd pob awdurdod cynllunio yn gorfodi amod cynllunio ar bob caniatâd cynllunio ar gyfer un annedd newydd ychwanegol net neu fwy y mae gofyn eu hadeiladu i'r gofyniad optimwm. Mae Natural

England ac Asiantaeth yr Amgylchedd wedi darparu tystiolaeth i gyfiawnhau'r orfodaeth hon yn Lloegr.

Mesurau Liniaru Ffosffadau Byr-Interim

Gweithredwyd y mesurau lliniaru canlynol trwy gyfrwng Memorandwm Dealltwriaeth (MoU) o fewn Siroedd yn Lloegr e.e. Wiltshire

i. Dargyfeirio Llif Dŵr Wyneb a mynediad dŵr daear i ffwrdd o'r Rhwydwaith Carthion Budr (tymor hir);
ii. Rhoi sylw i gamgysylltiadau (tymor byr);
iii. Lleihau llif i'r Rhwydwaith Carthion Budr trwy gyfrwng mesurau effeithlonrwydd dŵr (ar unwaith);
iv. Trapiau Silt a glwyptiroedd fferm bychain ar dir amaethyddol (Tymor byr – gweithredir ymhen 1-2 flynedd?);
v. Tynnu tir allan o weithgarwch cynhyrchu amaethyddol dwys (âr neu borfa) trwy wrthbwyso (Tymor hir);
vi. Newid defnydd tir o gynhyrchu porfa dwys i gynhyrchu porfa Llai dwys h.y. o ffermio llaeth a moch i wartheg (Tymor byr 1-2 flynedd);
vii. Cyllid partneriaeth ar gyfer ceisiadau grant e.e., mesurau 4 ac 8 (Tymor byr) – mae'r potensial er mwyn sicrhau cyllid ar ffurf grant yn ansicr;
viii. Dargyfeirio llif dŵr wyneb a mynediad dŵr daear i ffwrdd o'r rhwydwaith carthion budr (Tymor hir).

Mesurau tymor canolig-hir

Memorandwm Dealltwriaeth (MoU) – Cytundeb aml-asiantaeth er mwyn sicrhau bod datblygiad yn 'niwtral o ran ffosffadau', ac felly, na fydd yn cael effeithiau niweidiol ar integredd y dalgylch ACA yr effeithir arno. Mae MoU yn disgrifio lle y bydd y partïon yn cydweithio er mwyn helpu i ddatblygu a gweithredu mesurau lliniaru a gweithgarwch rheoli ffosffadau.

Cynllun/Bwrdd Rheoli Maethynnau – bwrdd aml-asiantaeth i nodi ffynonellau maethynnau sy'n cyrraedd yr afon a'r camau y gellir eu cymryd i'w rheoli. Gellir gweld enghraifft o'r dull hwn yn Swydd Henffordd. Nod y cynllun yw rheoli maethynnau yn yr ACA yr effeithir arni er mwyn galluogi twf yng Ngheredigion wrth ddiogelu amgylchedd yr afon. Cylch gwaith y bwrdd fyddai

casglu tystiolaeth, arfarnu dewisiadau a datblygu cynllun gweithredu ar lefel leol.

Camau Nesaf

Ystyrir y gellir fframio'r dulliau gweithredu o fewn amserlen tymor byr / canolig a thymor hwy.

Tymor Byr/Canolig

Y Dull Gweithredu Cydweithredol

Gan ddatblygu'r profiadau a gafwyd yng Ngwlad yr Haf, un o'r agweddau a'r rolau pwysicaf ar gyfer yr Awdurdod Lleol fydd hwyluso trafodaeth rhwng rhanddeiliaid. Wrth nodi y gallai'r trafodaethau fod yn anodd ar brydiau ac y gallent gynnwys safbwyntiau cyferbyniol, mae dull gweithredu sectorol neu ar wahân yn annhebygol o fod yn gynhyrchiol. Yn hyn o beth, argymhellir bod cylch gorchwyl, sy'n cynnwys aelodaeth, yn cael ei greu. Rhagwelir y bydd rôl allweddol i gynrychiolwyr etholedig i lobïo a chodi ymwybyddiaeth.

Y CDLl Amnewid

Bydd angen i'r Cyngor llawn ystyried goblygiadau'r dewisiadau a phenderfynu ar y dewis a ffefrir. Yn ogystal, bydd angen diwygio'r Cytundeb Cyflenwi. Os nodir y dylid tynnu'n ôl, bydd angen ystyried a gaiff hyrwyddwyr safleoedd gyfle i ddangos mesurau lliniaru cyn gwaredu safle, neu a gaiff y safle ei waredu gan y Cyngor yn syth ac mae'n fater i hyrwyddwr y safle ddangos y gellir sicrhau mesurau lliniaru ar gyfer yr Arolygydd yn ystod y cam Archwilio. Mae dulliau gweithredu o'r fath yn debygol o fod yn ddatrysiadau ar gyfer safleoedd penodol, o ystyried y ffaith bod diffyg mesurau lliniaru strategol ar gael. Ymhellach, rhoddir ystyriaeth briodol i ddarparu fframwaith polisi a allai alluogi datblygiad i symud yn ei flaen yn yr ardaloedd hynny sy'n cael eu heffeithio yn ystod cyfnod y Cynllun, os nodir datrysiad cyn 2033.

Y realiti o ran mesurau lliniaru yw bod yn rhaid iddynt fod yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn gadarn o ran dangos niwtraledd.

Rheoli Datblygiad

Mae cyfleoedd ar gael i ddefnyddio rhai o'r datrysiadau hynny a nodwyd yn Adran 6 y Papur hwn. Mae hyn yn cynnwys egwyddor cyfleuster cyfrifo ffosffadau a masnachu 'credydau a debydau'. Argymhellir y cynhelir trafodaethau gydag awdurdodau cyfagos ynghylch eu cynlluniau ac y darparir cymorth ar ffurf adnoddau er mwyn cynorthwyo law yn llaw â gwaith parhaus ar lefel genedlaethol ar yr Is-grŵp Cynllunio Ffosffadau.

Dylid cynnal adolygiad mewnol o asedau tir cyngor dan berchnogaeth er mwyn nodi cyfleoedd ar gyfer mesurau lliniaru – cyflwynwyd cais gan dîm yr economi ac adfywio er mwyn ariannu gwaith o'r fath, ond ni wnaethpwyd unrhyw benderfyniad am y cyllid eto.

Tymor Hwy

Dilyn y Wyddoniaeth

Er y gallai fod cyfleoedd ar gyfer mesurau lliniaru fesul safle / achos, mae'n glir y bydd gofyn cael dull gweithredu strategol ar lefel uchel tuag at fesurau lliniaru dros y tymor hwy. Er mwyn hwyluso hyn, dylid mabwysiadu dulliau gweithredu rhanbarthol ac ar draws Cymru trwy rannu dulliau gweithredu a gwneud gwaith integredig.

Efallai y sefydlir Bwrdd Rheoli Maethynnau, fel y'i ddefnyddir mewn ardaloedd yn Lloegr sy'n cael eu heffeithio, gyda chyfrifoldeb dros gynhyrchu a monitro Cynllun Rheoli Maethynnau ar gyfer yr ardaloedd yr effeithir arnynt.

O ystyried lefel yr arbenigedd sy'n ofynnol, caiff trefniadau i gaffael arbenigwr i gynnig cyngor eu ceisio, o ran nodi datrysiadau ar gyfer ardaloedd penodol a chyngor cyfreithiol er mwyn sicrhau bod yr ALl yn cyflawni ei ddyletswydd yn y maes cymhleth hwn sy'n tyfu. O'r herwydd, gall Cynghorau gydweithio i fframio'r gwaith hwn, a mawr obeithir y bydd Llywodraeth Cymru yn gallu darparu cyllid. Gallai penodi gwybodaeth arbenigol o'r fath gael ei cheisio hefyd wrth ddatblygu a gweithredu'r dulliau gweithredu dros y tymor byr/canolig.

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir Ceredigion County Council - Integrated Impact Assessment (IIA)

An integrated tool to inform effective decision making

This **Integrated Impact Assessment tool** incorporates the principles of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 and the Sustainable Development Principles, the Equality Act 2010 and the Welsh Language Measure 2011 (Welsh Language Standards requirements) and Risk Management in order to inform effective decision making and ensuring compliance with respective legislation.

1. PROPOSAL DETAILS: (Policy/Change Objective/Budget saving)	
Proposal Title	Local Development Plan Review and Revision

Service Area	Performance and Economy Services	Corporate Lead Officer	Russell Hughes-Pickering	Strategic Director	Barry Rees

Name of Officer completing the IIA	Sarah Groves-Phillips	E-mail	ldp@ceredigion.gov.uk	Phone no	01545572166

Please give a brief description of the purpose of the proposal

Local Development Plan Review and Revision
This IIA will cover the whole LDP Review and Revision but to date only relates to the LDP Review Report and Delivery Agreement and subsequent Phosphates Impact Statement. The other stages (listed below) are the stages when changes to the existing LDP will be realised and it is only at that point that how the project will change policies can be considered.

The findings of the 3rd Annual Monitoring report of the Local Development Plan triggered plan review.

The LDP review and revision includes the following key stages:

- The LDP Review Report: This report sets out the extent of changes required to the LDP and the revision procedure to be followed for a replacement Local Development Plan. The revision of the current LDP will be informed by the findings of preceding AMRs, updates to the evidence base and ongoing surveys. The report must be formally approved by the LPA.

LDP Revision

- Delivery Agreement: This agreement requires approval from Welsh Government and sets out the timetable for producing the replacement LDP. The agreement also contains a community involvement scheme outlining the process by which any interested groups, individuals or developers can contribute to the plan. The local planning authority is then required to make the delivery agreement easily available for inspection by members of the public.
- Preferred Strategy/Pre-deposit Strategy: A vision, strategic issues, aims and objectives, key polices, monitoring targets and indicators, broad locations for delivering sustainable development needs, and spatial interpretation
- Deposit Plan: The plan will contain: Area-wide polices for development expressed generically where possible, including topic passed policies, Major allocations of land and specific policies and proposals for key areas of change or protection

- Succinct reasoned justification to explain policies and to guide their implementation; and
- Proposals map on a geographical base (with inset maps, where appropriate)
- Integrated Sustainability Appraisal/Strategic Environmental Assessment/Habitats Regulations Assessment, Health Impact Assessment, Welsh Language Impact Assessment; These assessments cover the social, environmental, health, Welsh Language and economic effects of the LDP and will play an important part in demonstrating that the Replacement LDP is sound by ensuring that it reflects sustainable development objectives.
  The 5 main stages of conducting a Sustainability Appraisal that need to be integrated into LDP preparation are:
  Stage A – Scoping. Sets the context and objectives, establishing the baseline evidence and deciding the scope.
  Stage B – Appraisal. Developing and refining options and assessing effects.
  Stage C – Reporting. Preparing the SA Report.
  Stage D – Consulting. Consulting on the preferred option of the development plan and the findings of the SA Report.
  Stage E – Monitoring. Monitoring significant effects of implementing the development plan.
- LDP Submission, Examination and Adoption: An independent Inspector examines the plan, including compliance with legal and regulatory procedures (soundness check).
- This update relates to the proposed options around formally pausing work on the replacement LDP due to the impact of Phosphates on the Afon Teifi SAC and the interim advice provided by NRW which has effectively placed a moratorium on most development within the Teifi catchment for the foreseeable future. This is until apportionment work and mitigations can be developed to ensure developments can achieve Nutrient Neutrality or Betterment as determined by a test of likely significant effect (tSLE) and an Appropriate Assessment as outlined in the Habitats Regulations.

Who will be directly affected by this proposal? (e.g. The general public, specific sections of the public such as youth groups, carers, road users, people using country parks, people on benefits, staff members or those who fall under the protected characteristics groups as defined by the Equality Act and for whom the authority must have due regard).

All areas of the public will be directly affected by the LDP Review and Revision.

VERSION CONTROL: The IIA should be used at the earliest stages of decision making, and then honed and refined throughout the decision making process. It is important to keep a record of this process so that we can demonstrate how we have considered and built in sustainable development, Welsh language and equality considerations wherever possible.

Author	Decision making stage	Version number	Date considered	Brief description of any amendments made following consideration
Cath Ranson	LDP Review Report	LDP2 / IIA001	September/October 2017	*This will demonstrate how we have considered and built in sustainable development principles and Well-being Goals throughout the evolution of a proposal.*
Cath Ranson	LDP Delivery Agreement	LDP2 / IIA002	September/October 2017(draft) January / February 2018	Takes into account responses to Consultation Draft Delivery Agreement and Review Report

		LDP2 / IIA003	May 2018	Revised Delivery Agreement Timeline, following intervention by the WG Cabinet Secretary for the Environment
Cath Ranson	Preferred Strategy/Pre deposit Strategy	LDP2 / IIA004vs2	May 2019	Preferred Strategy prepared for Council consideration, taking into account results of engagement with relevant organisations, updating of evidence papers / background papers. Proposes revisions to context, key issues , five revised strategic policies and addition of one new strategic policy. Public consultation proposed late June to September exceeds 6 week minimum.
Sarah Groves-Phillips	LDP Pause	LDP2/IIA005v1	October 2021	IIA updated to reflect the Phosphates Impact Statement and subsequent options relating to plan preparation which include • Amending the strategy to exclude phosphate affected zones • Continuing with the existing strategy • Pausing work until greater clarity is ascertained on potential phosphate mitigations
	Deposit Plan Public Consultation			
	Integrated Sustainability Appraisal/Strategic Environmental Assessment, Health Impact AssessmentHabitat			
	LDP Submission, Examination and Adoption			

COUNCIL STRATEGIC OBJECTIVES: Which of the Council's Strategic Objectives does the proposal address and how?

Corporate Strategy 2017-22	The LDP contributes to and helps deliver all four of the Council's corporate priorities: • Boosting the Economy; • Investing in people's futures; • Enabling individual and family resilience; • Promoting environmental and community resilience. Development Plans demonstrate how places are expected to change to accommodate development needs for the Plan period to provide for housing, employment, commercial, cultural, social needs within the context of delivering sustainable development and protecting and enhancing the environment. This is achieved through predicting land use development needs, directing development to the right locations and providing protection for important assets, including the county's culture and environment. In working toward the replacement Plan, the Council works with communities, public bodies, businesses, other organisations and the public. The Preferred Strategy identifies the scale of growth, proposes a settlement hierarchy for distribution of growth, and seeks to provide for affordable housing. The Plan seeks to provide opportunities for improving individual and collective futures by improving access to good quality, energy efficient housing, in well located and vibrant communities, well connected to employment opportunities and services and facilitating improved opportunities for the use of Welsh in education, in the home, in the local community and the work place. It seeks to do this by identifying land to facilitate school rationalization, ways that good design can reduce energy demand, by improving the quality of job opportunities and by providing for the use of Welsh in the home, in work and in communities and improving the resilience of energy supplies by identifying a target for production of renewable energy. Evidence informing LDP decisions, including from infrastructure providers and public comments in response to formal consultations is tested through appraisals as the Plan is being prepared and, subsequently, through the LDP examination procedure.

NOTE: As you complete this tool you will be asked for **evidence to support your views**. These need to include your baseline position, measures and studies that have informed your thinking and the judgement you are making. It should allow you to identify whether any changes resulting from the implementation of the recommendation will have a positive or negative effect. Data sources include for example:

- *Quantitative data - data that provides numerical information, e.g. population figures, number of users/non-users*
- *Qualitative data – data that furnishes evidence of people's perception/views of the service/policy, e.g. analysis of complaints, outcomes of focus groups, surveys*
- *Local population data from the census figures (such as Ceredigion Welsh language Profile and Ceredigion Demographic Equality data)*
- *National Household survey data*
- *Service User data*

M

- *Feedback from consultation and engagement campaigns*
- *Recommendations from Scrutiny*
- *Comparisons with similar policies in other authorities*
- *Academic publications, research reports, consultants' reports, and reports on any consultation with e.g. trade unions or the voluntary and community sectors, 'Is Wales Fairer' document.*
- *Welsh Language skills data for Council staff*

2. SUSTAINABLE DEVELOPMENT PRINCIPLES: How has your proposal embedded and prioritised the five sustainable development principles, as outlined in the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015, in its development?			
Sustainable Development Principle	Does the proposal demonstrate you have met this principle? If yes, describe how. If not, explain why.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the principle?
Long Term Balancing short term need with long term and planning for the future.	The LDP Review Report sets out the changes required by the LDP and the revision procedure to follow. • The Delivery Agreement is one of the first requirements in the replacement LDP procedure which is an agreement between Ceredigion Council and the Welsh Government to establish: • The timetable for adopting a plan • Co-ordination with the preparation of other plans and strategies/documents • Resource commitment • Community Involvement Scheme	The 3rd Annual Monitoring Report of the Local Development Plan triggered Plan review in October 2016. The confirmed Delivery Agreement incorporated changes agreed by Council (January 2018) made in response to consultation responses received and feedback from Overview and Scrutiny Committee Following agreement by Council (Jan 2018) an appendix was attached to the Review Report, summarising consultation responses received and the Council's Comments made thereon (January 2018) Annual Monitoring Reports 4 and 5 have been undertaken subsequently	The Review Report and Delivery Agreement are somewhat procedural in nature. Balancing short term need with long term need and planning for the future will be considered in the later stages (from preferred strategy onwards). Response to consultation on the Preferred Strategy, together with a proposed Council position, will be considered by Overview and Scrutiny, with feedback considered by Cabinet and Council. Recommendations will be carried forward into work on the Deposit Plan

Tudalen 256

	The purpose of the Replacement LDP is to provide for the long term development needs of the County through to March 2033. It further aims to provide for WG PPW 11 Minerals requirements collectively with other authorities (Carmarthenshire and Pembrokeshire County Councils and Pembrokeshire Coast National Park Authority) to provide for a minimum of. A minimum of 10 years for crushed rock and 7 years for land won sand and gravel should therefore be maintained during the entire plan period (i.e. to provide to 2043 and 2040 respectively) The Preferred Strategy proposes development to meet identified strategic needs, with further more detailed work in preparation of the Deposit Plan providing detailed allocations and evidence	Preferred Strategy: Background papers and topic papers set out the evidence for the scale of Growth needed and the proposed settlement strategy, accounting for its distribution. • The Sustainability Appraisal/ Strategic Environmental Assessment Scoping Report (SA/SEA); • The Habitats Regulation Assessment Screening Report (HRA); • The Welsh Language Impact Assessment (WLIA); • The Health Impact Assessment (HIA);	Updated assessments, as necessary, will be included for the Deposit Plan, for the Plan submission to Welsh Government for Examination and for the Pan proposed for adoption as follows • The Sustainability Appraisal/ Strategic Environmental Assessment Scoping Report (SA/SEA); Screening Reports; • The Habitats Regulation Assessment Scoping Report (HRA); • The Welsh Language Impact Assessment (WLIA);
	In relation to the Phosphates in the Afon Teifi SAC amending the councils approach re a 6 town strategy to not deliver growth in the Teifi Valley would solve a short term problem but would not resolve long term issues about where the county should grow. Thus in considering the overall needs of the county it is advised an LDP pause is adopted so the replacement LDP can effectively plan for sustainable growth across all the urban centres of Ceredigion	• A phosphates position paper has been developed	• Members of the policy team are driving the agenda through the Phosphates working group, collaboration with neighbouring authorities and the council is leading on setting up a nutrient management board for the Afon Teifi

Collaboration Working together with other partners to deliver.	The LDP Process and LDP production is based on early and effective community involvement (which is outlined in detail in the Delivery Agreement). The Community Involvement Scheme enables the process to consider a wide range of views, with the aim of building a broad consensus on the strategy and policies for the LDP. The Delivery Agreement enables a fast and responsive approach to plan-making, with published timetables for preparation and regular strategic monitoring and review to enable plans to better reflect changing circumstances.		
	Work on aspects of evidence has been and continues to be undertaken by authorities across South west and Mid Wales, as part of the Growing Mid Wales Partnership and as part of the South Wales Regional Aggregates Working Party. (Review in progress of RTS 1). An all wales Phosphates working group has been established and collaboration is ongoing with neighbouring authorities on the Teifi.	Meeting notes and staged delivery. Completed Evidence Papers	For the Deposit Plan a number of key figures will be incorporated into the Deposit Plan, following the completion of evidence, including on Affordable Housing Viability, Cross border Housing Market Assessment, Gypsy Traveller Accommodation Needs Assessment, Minerals (South Wales Regional Aggregates Working Party - review of the Regional Technical statement 1st Review (in progress) and Renewable Energy Assessment.

Involvement Involving those with an interest and seeking their views.	Regulation 14 of the Town and Country Planning (LDP) Wales Regulations (2005) requires the Council to work with various bodies in the preparation of the LDP and to consult with the general public. The details of involvement are set out in the Delivery Agreement between the Council and Welsh Government. The Delivery Agreement helps to ensure that the Council complies with key principles for community involvement throughout the Revision Process and that such activity is carried out in line with the Council's Community Engagement Policy (approved by Council 13/12/2012) and Public Engagement Toolkit (approved by Cabinet 01/07/2014). The Community Engagement Policy's objectives are: • To ensure that throughout the Council there is a clear understanding of and commitment to engaging with communities about decisions that affect their lives. • To establish a co-ordinated and consistent approach to community engagement in Ceredigion in accordance with the 'National Principles for Public Engagement in Wales'. • To ensure that community engagement is inclusive by giving every citizen of the county the opportunity to express their views, particularly people and groups which may be harder to reach and that those views will be listened to and respected.	Involvement will be undertaken in accordance with the Regulations.	

	• To keep our communities informed of the outcomes of engagement. To evaluate the effectiveness of community engagement activities and seek continuous improvement.		
	Drawing on the Delivery Agreement Community Involvement Scheme, preparation of the Preferred Strategy has been undertaken with involvement of relevant organisations, including • Formal public consultation on the Call for Candidate Sites; • Key Stakeholder meetings including with PSB and PSB exec groups / Project Groups; Strategic Housing Partnership and Social Housing Grant meetings; • SA/SEA stakeholder meetings • Meetings with Senior Welsh Government officers to discuss options and rural issues • Meeting with Dwr Cymru / Welsh Water re infrastructure issues; • Meetings with Growing Mid Wales Partnership; • Internal meetings with officers from a range of depts. Including Estates, Economy, Development Management, Flooding, Highways etc. • Elected Member meetings including LDP Member Working Group meetings, Area Member meetings, All Member workshops, policy specific pre-committee briefings and numerous one to one meetings on specific local concerns;	Meeting notes.	Formal consultation to be undertaken in accordance with the regulations; recognising poor response to the Call for Candidate Sites, this will be reopened for further submissions alongside the consultation on the preferred Strategy and will include requests to those submitting inadequate information to rectify this. Comments received in response to the Preferred Strategy Consultation will be considered by the Council to enable the Authority to consider revision to the Strategy and to consider any additional work requirements for preparation of the Deposit Plan. The Deposit Plan will also be subject to the staged updating of Assessments as identified previously. The LDP team are working closely with NRW, DCWW, WG, neighbouring authorities and are advising the public through web based communication as and when new updates are available to the NRW interim advice on phosphates

Prevention Putting resources into preventing problems occurring or getting worse.	A key principle of the Plan led system is to direct the right scale and type of development to the most appropriate locations within Ceredigion, consistent with principles of sustainability and explicit sustainability objectives and in so doing to provide certainty and confidence and to avoid inappropriate development.		
	In identifying a proposed settlement hierarchy for the Preferred Strategy identifies settlements proposed for growth, with those not explicitly identified eligible only for minor developments in compliance with PPW 10 (WG policy).	Self explanatory in the Preferred Strategy, supported by background papers	The Deposit Plan will provide the opportunity for further detail on those areas where development isn't encouraged.
	In relation to Phosphates the Policy team are directing existing staff resources to support ongoing work, on mitigations, apportionment, seeking external sources of funding where appropriate and assisting the ecology service in undertaking tSLE and Appropriate Assessments	Meeting notes and phosphates related ongoing work outputs	Phosphates mitigations work both local and nationally is ongoing and the policy and ecology team are contributing to the discussion and works as requested.

Integration Positively impacting on people, economy, environment and culture	The LDP Review and Revision will positively impact on people, economy, environment and culture and endeavour to benefit all three. The project will do this by: • Facilitating Sustainable Development by preparing and monitoring the LDP through a process that integrates Sustainability Appraisal, (incorporating Strategic Environmental Assessment requirements), with plan making. • Basing the Replacement LDP production on early and effective community involvement, to consider a wide range of views, with the aim of building a broad consensus on the strategy and policies. • Ensuring policy integration by producing a Replacement LDP that is internally consistent and integrated with other main policies and strategies at national, regional and local level (without unnecessary repetition).		

	• Delivering a fast and responsive approach to plan-making, with published timetables for preparation, fewer iterations of the plan before adoption, and regular strategic monitoring and review to enable plans to better reflect the changing circumstances in contemporary Wales. • Delivering a Revised LDP that is strategic, concise and distinctive in setting out how Ceredigion will develop and change, based on a robust understanding of relationships between places, including across administrative boundaries, and drivers for change. • Delivery of sustainable development, taking account of infrastructure requirements, availability of resources, viability and market factors.		

	The Preferred Strategy identifies those National, regional and local plans and policies that have informed it's preparation.	see proposed Preferred Strategy chapter 2	Emerging national policy (Welsh Government National Development Framework) (Welsh Government proposed review of PPW 10 2020) and regional / Area plans (Natural Resources Wales Mid Wales and Marine Area Statements and the SWRAWP Regional Technical Statement 2nd Review) will help improve integration as the Plan progresses through Deposit and Submission. Soundness of the Plan, as submitted, will need to take account of relevant updated legislation, strategies and Plans. Updated assessments, as necessary, will be included for the Deposit Plan, for the Plan submission to Welsh Government for Examination and for the Pan proposed for adoption as follows • The Sustainability Appraisal/ Strategic Environmental Assessment Scoping Report (SA/SEA); • The Habitats Regulation Assessment Scoping Report (HRA); • The Welsh Language Impact Assessment (WLIA);

Tudalen 264

3. WELL-BEING GOALS: Does your proposal deliver any of the seven National Well-being Goals for Wales as outlined on the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015? Please explain the impact (positive and negative) you expect, together with suggestions of how to mitigate negative impacts or better contribute to the goal. We need to ensure that the steps we take to meet one of the goals aren't detrimental to meeting another.			
Well-being Goal	Does the proposal contribute to this goal? Describe the positive or negative impacts.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to the goal?
Generality	Yes, intrinsic to plan preparation	The Preferred Strategy has been subject to: • an integrated Sustainability Appraisal (SA), incorporating Strategic Environmental Assessment (SEA); • a Habitats Regulations Appraisal Screening Report (HRA); • a Health Impact Assessment (HIA) Report; and • an Integrated Impact Assessment (IIA) Through rigorous assessment and appraisal these documents seek to demonstrate the extent to which the Council has sought to deliver on the seven goals of the Wellbeing Act. This is complemented by an evidence paper that sets out the relationship between these Goals and the objectives of the Plan[1]. All these appraisals / assessments have sought to deploy the Act's five ways of working.	These assessments are iterative such that at each stage the Plan should improve on delivery of the Wellbeing goals. Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy
3.1. A prosperous Wales Efficient use of resources, skilled, educated people, generates wealth, provides jobs.	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy		

Tudalen 265

1 May 2018

	The Preferred Strategy proposes the strategic approach to delivering the right development to the right locations / places to support economic growth and housing delivery. Compliance with PPW 10 means that housing and economic growth may not be appropriate in all locations.	as General row above	Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy
3.2. A resilient Wales Maintain and enhance biodiversity and ecosystems that support resilience and can adapt to change (e.g. climate change).	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
	The Preferred Strategy identifies the mechanisms to ensure that environmental resilience is delivered and climate change is taken into account in proposals going forwards.	as General row above Soundness of the Plan requires consistency with the requirements of section 6 of the Environment (Wales) Act 2016	Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy
	In relation to Phosphates in light of the interim guidance from NRW it is vital to meet our statutory duties that development in the Teifi SAC catchment achieves nutrient neutrality or betterment therefore development is subject to tSLE and Appropriate Assessment where required	Ongoing phosphates work	Assessments are ongoing and work on identifying long term solutions and mitigations is active

3.3. A healthier Wales People's physical and mental wellbeing is maximised and health impacts are understood.	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy		
	The Preferred Strategy proposes growth compatible with travel by public Transport and active travel routes	as General row above	Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy
3.4. A Wales of cohesive communities Communities are attractive, viable, safe and well connected.	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
	Placemaking is a central principle of Planning Policy Wales, reflected in the thrust of the Preferred Strategy	as General row above	as above Further detail is proposed to be included in the Deposit Plan; Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy There will be the opportunity for emerging Community place plans to be adopted as supplementary planning guidance to the replacement LDP on or following adoption, provided that they are consistent with LDP policy

3.5. A globally responsible Wales Taking account of impact on global well-being when considering local social, economic and environmental well-being.	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
	The Preferred Strategy sets out the vision for the LDP ‘**By 2033, Ceredigion will be a county of vibrant, bilingual and engaged communities, where people choose to live, study, work and visit, committed to the resilience of its economy, culture, heritage, environment and natural resources and to health and wellbeing.’**	As General row above	as above Further detail is proposed to be included in the Deposit Plan; Preparation of details in the Deposit Plan will assist in the improvement of sustainable development and responses to climate change. Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy The Deposit Plan will draw on emerging WG NDF proposals and NRW proposals for Area Statements

3.6. A more equal Wales People can fulfil their potential no matter what their background or circumstances. *In this section you need to consider the impact on equality groups, the evidence and any action you are taking for improvement.* *You need to consider how might the proposal impact on equality protected groups in accordance with the Equality Act 2010?* *These include the protected characteristics of age, disability, gender reassignment, marriage or civil partnership, pregnancy or maternity, race, religion or beliefs, gender, sexual orientation.* ***Please also consider the following guide::*** Equality Human Rights - Assessing Impact & Equality Duty	Describe why it will have a positive/negative or negligible impact. *Using your evidence consider the impact for each of the protected groups. You will need to consider do these groups have equal access to the service, or do they need to receive the service in a different way from other people because of their protected characteristics. It is not acceptable to state simply that a proposal will universally benefit/disadvantage everyone. You should demonstrate that you have considered all the available evidence and address any gaps or disparities revealed.*	What evidence do you have to support this view? *Gathering Equality data and evidence is vital for an IIA. You should consider who uses or is likely to use the service. Failure to use data or engage where change is planned can leave decisions open to legal challenge. Please link to **involvement** box within this template. Please also consider the general guidance.*	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts? *These actions can include a range of positive actions which allows the organisation to treat individuals according to their needs, even when that might mean treating some more favourably than others, in order for them to have a good outcome. You may also have actions to identify any gaps in data or an action to engage with those who will/likely to be effected by the proposal. These actions need to link to Section 4 of this template.*
Age Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their age? (Please tick ✓)	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		

	Positive	Negative	None/ Negligible
Children and Young People up to 18	Yes		
People 18-50	Yes		
Older People 50+	Yes		

Disability Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people because of their disability? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
Hearing Impartment	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Physical Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible			
	yes					
Visual Impairment	Positive	Negative	None/ Negligible	Preferred Strategy Settlement Strategy proposes improved access to services	Lifetime Homes Standard This is a requirement of the current Plan which is intended to be continued into the Deposit Plan for LDP2. Proposals for housing to be delivered in more sustainable locations, on Public Transport / Active Travel Route, thereby providing improved access to services for all sectors of the community.	To ensure that the Lifetime Homes standard is detailed and that allocations are made in accordance with the proposed Preferred Strategy
	Yes					
Learning Disability	Positive	Negative	None/ Negligible			
	Yes					
Long Standing Illness	Positive	Negative	None/ Negligible			
	Yes					
Mental Health	Positive	Negative	None/ Negligible			
	Yes					
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			

Transgender Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on transgender people? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
Transgender	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			

Marriage or Civil Partnership Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on marriage or Civil partnership? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards. Preferred Strategy: impacts identified		
Marriage	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Civil partnership	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Pregnancy or Maternity Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on pregnancy or maternity? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
Pregnancy	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Maternity	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Race Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on race? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
White	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Mixed/Multiple Ethnic Groups	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Asian / Asian British	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Black / African / Caribbean / Black British	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			

Tudalen 271

Other Ethnic Groups	Positive	Negative	None/ Negligible			

Religion or non-beliefs Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people with different religions, beliefs or non-beliefs? (Please tick ✓)				N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		
Christian	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Buddhist	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Hindu	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Humanist	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Jewish	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Muslim	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Sikh	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Non-belief	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			
Other	Positive	Negative	None/ Negligible			
			Yes			

Tudalen 272

<table>
<tr><td colspan="4">Sex
Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on men and/or women? (Please tick ✓)</td><td rowspan="5">N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.</td><td rowspan="5"></td><td rowspan="5"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Men</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Women</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
<tr><td colspan="4">Sexual Orientation
Do you think this proposal will have a positive or a negative impact on people with different sexual orientation? (Please tick ✓)</td><td rowspan="9">N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement Stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.</td><td rowspan="9"></td><td rowspan="9"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Bisexual</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Gay Men</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Gay Women / Lesbian</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Heterosexual / Straight</td><td>Positive</td><td>Negative</td><td>None/ Negligible</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Yes</td></tr>
</table>

Having due regards in relation to the three aims of the Equality Duty - determine whether the proposal will assist or inhibit your ability to eliminate discrimination; advance equality and foster good relations.
3.6.2. How could/does the proposal help advance/promote equality of opportunity? *You should consider whether the proposal will help you to: ● Remove or minimise disadvantage ● To meet the needs of people with certain characteristics ● Encourage increased participation of people with particular characteristics*
The details of the project can be assessed from the preferred strategy stage which is the stage at which a vision, strategic issues, aims and objectives, key polices, monitoring targets and indicators, broad locations for delivering sustainable development needs, and spatial interpretation are determined.

The Preferred Strategy has been subject to:

- an integrated Sustainability Appraisal (SA), incorporating Strategic Environmental Assessment (SEA);
- a Habitats Regulations Appraisal Screening Report (HRA);
- a Health Impact Assessment (HIA) Report; and
- an Integrated Impact Assessment (IIA)

Through rigorous assessment and appraisal these documents seek to demonstrate the extent to which the Council has sought to deliver on the seven goals of the Wellbeing Act; this is complemented by an evidence paper that sets out the relationship between these Goals and the objectives of the Plan[2].

All these appraisals / assessments have sought to deploy the Act's five ways of working.

Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy

Undertaking an LDP pause to allow for mitigations and solutions to the Phosphates issue on the river Teifi will ensure that the replacement plan does not only direct development to select unaffected areas of Ceredigion but rather maintains the councils 6 town approach and provides equal opportunity for development in sustainable locations countywide. Preparing a plan which identifies 'no development zones' in 3 of the 6 main towns would disadvantage a significant proportion of the population of the county in terms of realising housing options, starting businesses, providing for Welsh Language opportunities etc. By pausing the LDP until mitigations can be developed it is hoped that when replacement plan preparation is restarted development will be able to be directed to all 6 sustainable locations across Ceredigion.

3.6.3. How could/does the proposal/decision help to eliminate unlawful discrimination, harassment, or victimisation?

You should consider whether there is evidence to indicate that: ● The proposal may result in less favourable treatment for people with certain characteristics ● The proposal may give rise to indirect discrimination ● The proposal is more likely to assist or imped you in making reasonable adjustments

The project will aim to eliminate discrimination by being prepared in accordance with the principles of sustainable development. Impacts of the project will be realised from preferred strategy stage onwards.

The Preferred Strategy has been written to deliver sustainable development that meets the requirements of all sectors of the community

3.6.4. How could/does the proposal impact on advancing/promoting good relations and wider community cohesion?

You should consider whether the proposal with help you to: ● Tackle prejudice ● Promote understanding

Impacts of the project will be realised from preferred strategy stage onwards.

The LDP is founded on Welsh Government's Planning Policy Wales, on its central principles of placemaking, Growing our economy in a sustainable manner, Creating and sustaining communities; making best use of resources, facilitating accessible and healthy environments and maximizing environmental protection and limiting environmental impact. It is considered that these key principles underpin wider community cohesion.

[2] Topic Paper: Local Development Plan and Well-being and the soundness of the Plan

3.7. A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language Culture, heritage and Welsh Language are promoted and protected. *In this section you need to consider the impact, the evidence and any action you are taking for improvement. This in order to ensure that the opportunities for people who choose to live their lives and access services through the medium of Welsh are not inferior to what is afforded to those choosing to do so in English, in accordance with the requirement of the Welsh Language Measure 2011.*				Describe why it will have a positive/negative or negligible impact.	What evidence do you have to support this view?	What action (s) can you take to mitigate any negative impacts or better contribute to positive impacts?
Will the proposal be delivered bilingually (Welsh & English)?	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	The project will be delivered bilingually in accordance with the Council's legal obligations under the statutory requirements of the Welsh Language Standards.	Procedures set out in the Delivery Agreement / Community Involvement Scheme (June 2018)	
Will the proposal have an effect on opportunities for persons to use the Welsh language?	Positive	Negative	None/ Negligible	N/A at LDP Review Report & Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		

Tudalen 275

	✓			The Preferred Strategy proposes that the entire county is classified as linguistically sensitive for the assessment as to the potential for Development proposals to impact on the Welsh language.	Preferred Strategy proposed policy SP06 The Plan facilitates land being brought forward to deliver Schools rationalisation programme	Detailed policies to be defined during preparation of the Deposit Plan Language Impact assessments to be undertaken to inform decision on proposed allocations for inclusion within the Deposit Plan Assessments will be updated at each formal stage of Plan preparation, taking into account any negative responses to consultation on the Preferred Strategy and building in any newly identified Policy
Will the proposal increase or reduce the opportunity for persons to access services through the medium of Welsh?	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	The project will be delivered bilingually in accordance with the Council's legal obligation under the statutory requirements of the Welsh Language Standards.		
How will the proposal treat the Welsh language no less favourably than the English language?	Positive ✓	Negative	None/ Negligible	The project will: • be delivered bilingually in accordance with the Council's legal obligation under the statutory requirements of the Welsh Language Standards; • At later stages will consider the impact of proposed development on Language sensitive areas.		

				Detailed Language impacts to be assessed as work in preparation for the Deposit Plan	Welsh Language Topic Paper and Welsh Language Impact Assessment	Plan and supporting evidence base to be published bilingually

Will it preserve promote and enhance local culture and heritage?	Positive	Negative	None/ Negligible	N/A at LDP Review Report and Delivery Agreement stage. Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.		

4. STRENGTHENING THE PROPOSAL: If the proposal is likely to have a negative impact on any of the above (including any of the protected characteristics), what practical changes/actions could help reduce or remove any negative impacts as identified in sections 2 and 3?

4.1 Actions.

What are you going to do?	When are you going to do it?	Who is responsible?	Progress
Impacts of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.			
No negative impacts are considered to arise from the proposed Preferred Strategy. Some requirements for further information are identified through assessments to ensure that decisions are fully informed and to identify potential negative assessments moving forwards	In response to consultation and in preparing the Deposit Plan: Autumn / Winter 2019	Planning Policy manager Senior Ecologist	Assessments undertaken on the preferred Strategy

4.2. If no action is to be taken to remove or mitigate negative impacts please justify why.
(Please remember that if you have identified unlawful discrimination, immediate and potential, as a result of this proposal, the proposal must be changed or revised).

Impacts of the project will be realised from preferred strategy stage onwards.

No negative / discriminatory impacts are considered to arise from the proposed Preferred Strategy

4.3. Monitoring, evaluating and reviewing.
How will you monitor the impact and effectiveness of the proposal?

The 2004 Act requires authorities to keep under review matters that may affect the planning and development of their areas. Following the review and revision of the LDP the replacement LDP will include a monitoring framework, to be prepared as part of the Deposit Plan.

5. RISK: What is the risk associated with this proposal?

Tudalen 278

Impact Criteria	1 - Very low	2 - Low	3 - Medium	4 - High	5 - Very High
Likelihood Criteria	1 - Unlikely to occur	2 - Lower than average chance of occurrence	3 - Even chance of occurrence	4 - Higher than average chance of occurrence	5 - Expected to occur

Risk Description	Impact (severity)	Probability (deliverability)	Risk Score
Risks of the project will be realised from Preferred Strategy stage onwards.			*Probability x Impact e.g. 3 x 5 = 15*
The main risks identified within the Integrated Impact Analysis have to do with the Plan being consistent as it progresses forward, with emerging national and area policies that are not yet available, even in draft and that late availability as the Plan progresses may introduce delay to Plan preparation and late stage modifications to secure consistency. The team has past experience of updating plans to take new policy into account These risks include:			
The Welsh Government National Development Framework [Draft July 2019; Published Plan September 2020]	3	5	*15*
Natural Resources Wales: Mid Wales and Marine Area Statements [Autumn 2019 draft, Spring 2020 publication]	2	5	*10*

SWRAWP emerging Regional Technical Statement (Aggregates) revision 2 Likely to require working into the Deposit Plan	2	5	*10*
Planning Policy Wales Update [Autumn 2020, likely to require compliance update to the Inspector, during the Examination of the Plan]	2	5	*10*
The main risks associated with an LDP pause stem from Phosphates mitigations proving difficult or unviable along the Teifi in the medium term	5	4	*20*
Another main risk form the LDP pause stems from the existing LDP being out of date and pressure from external developments that do not accord with local policy, thus relying on national policy where local policy does not fit	3	2	*6*

Does your proposal have a potential impact on another Service area?			
Development Management; Housing Policy; Economy and Growth Highways Ecology Waste Carbon Reduction			

6. SIGN OFF			
Position	Name	Signature	Date
Service Manager	Cath Ranson	Cath Ranson	31 August 2017
Preferred Strategy		Cath Ranson	24th May 2019
Phosphates Update	Sarah Groves-Phillips	Sarah Groves-Phillips	4th of October 2021
Corporate Lead Officer	Russell Hughes-Pickering	Russell Hughes-Pickering	24th May 2019
Chief Executive	Eifion Evans		
Portfolio Holder	Cllr Rhodri Evans		

Tudalen 281

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

 Eitem Agenda 14

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Gwaharddiad Arfaethedig ar Barcio Ar Unrhyw Adeg ac ymestyn terfyn cyflymder 20mya presennol ar y B4548 Ffordd Gwbert**
Pwrpas yr adroddiad:	**Gofyn am awdurdodiad i wneud dau Orchymyn Rheoleiddio Traffig** **Er penderfyniad**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Gwasanaethau Priffyrdd a Amgylcheddol, Tai a Cyswllt Cwsmeriaid – Cynghorydd Dafydd Edwards**

Bwriedir cyflwyno 'Gwahardd Parcio Ar Unrhyw Adeg' (llinellau melyn dwbl) ar ochr orllewinol rhan o'r B4548 Ffordd Gwbert, ac estyniad i derfyn cyflymder presennol o 20mya ar yr un ffordd.

Mae'r cynigion hyn yn rhan o Gynllun Teithio Llesol â ariennir gan grant.

Oherwydd pryderon ynghylch cyflwyno'r cynllun ym mis Gorffennaf 2021, cytunwyd na fyddai'r cynigion yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet fel arfer ar ôl cwblhau Cyfnod Cyntaf yr ymgynghoriad yn llwyddiannus i ofyn am awdurdodiad ar gyfer hysbysebu i'r cyhoedd, ond yn hytrach byddai'n cael ei gyflwyno ar ôl cwblhau yr Ail Gam o'r ymgynghoriad wedi cwblhau'r hysbysebu i'r cyhoedd.

Cwblhawyd y cam cyntaf o'r ymgynghoriad ar 02/07/21 ac ni dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiadau. Cwblhawyd yr Ail Gam o'r ymgynghoriad ar 15/09/21, ac ni dderbyniwyd unrhyw wrthwynebiadau.

Ceisir awdurdodiad yn awr i fwrw ymlaen â gwneud y ddau Orchymyn Rheoleiddio Traffig angenrheidiol a'u gweithredu.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, esboniwch pam** OES Mae Asesiadau Effaith Integredig wedi cael eu cyflwyno neu byddant yn cael eu cyflwyno gydag unrhyw adroddiadau sy'n benodol i'r prosiectau Trawsnewid. **Crynodeb:** **Hirdymor:** Positif **Integreiddio:** Positif **Cydweithio:** Positif **Cynnwys:** Positif **Atal:** Positif

Argymhellion:	**ARGYMHELLIR BOD Cabinet yn cymeradwyo gwneud y Gorchmynion Rheoleiddio Traffig angenrheidiol a chyhoeddi Hysbysiad o Wneud yn y wasg**
Rhesymau dros y penderfyniad:	**Mae'r Gorchmynion Rheoleiddio Traffig arfaethedig yn rhan o gynllun a ariennir gan Grant Teithio Llesol a Grant Diogelwch y Ffyrdd**
Trosolwg a Chraffu:	Cymunedau Ffyniannus
Fframwaith Polisi:	Darparu ffyrdd gwell a mwy diogel
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Hybu'r Economi Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Ariannol a Chaffael:	Cynllun a Ariennir gan Grant
Goblygiadau Cyfreithiol:	Rheoliadau Gorchmynion Traffig Awdurdodau Lleol (Gweithdrefn) (Cymru a Lloegr) 1996.
Goblygiadau o ran Staff:	Amh
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Amh
Risg/Risgiau:	
Pwerau Statudol:	Deddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984
Papurau Cefndir:	Deddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984 Gorchymyn Cyngor Sir Ceredigion (Gwahardd a Chyfyngu ar Aros a Llwytho a Dadlwytho) 2019, Gorchymyn Cyngor Sir Ceredigion (20 mya, 30 mya, 40 mya a 50 mya Terfynau Cyflymder a Ffyrdd Anghyfyngedig) (Cydgrynhoi) 2014
Atodiadau:	Atodiad 1a a b - Mapiau sy'n dangos y cynigion Atodiad 2 - Asesiad Effaith Integredig
Swyddog Arweiniol:	Rhodri Llwyd
Swyddog Adrodd:	Tom Delph-Janiurek
Dyddiad:	17 Medi 2021

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

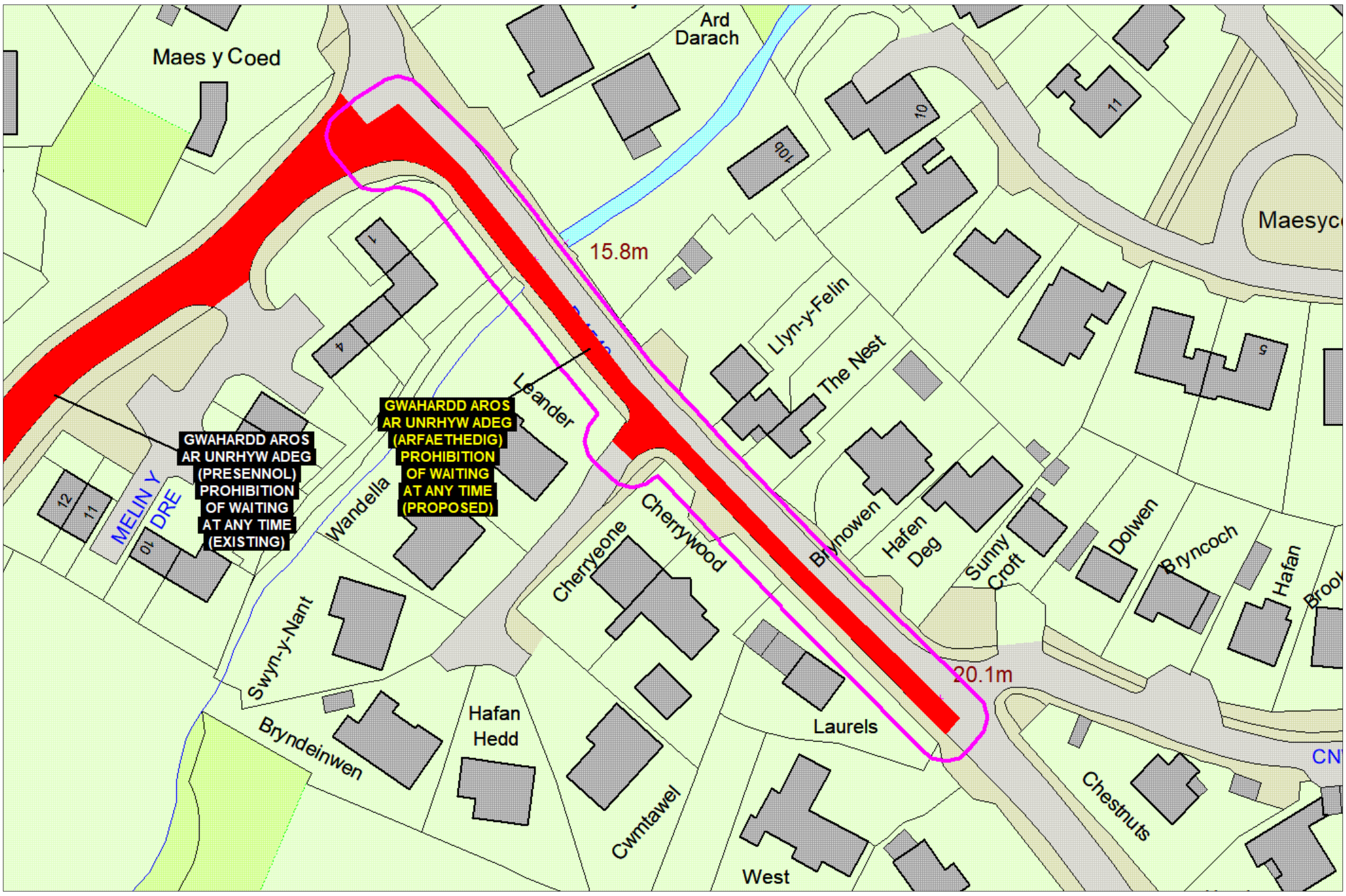

Rhodri Llwyd
Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol
Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron, SA46 0PA
Highways and Environmental Services
Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron, SA46 0PA

Ffordd Gwbert / Gwbert Road

© Hawlfraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2021 Arolwg Ordnans 100024419. Ni chaniateir i chi gopio, is-drwyddedu, dosbarthu neu werthu unrhyw ran o'r data hwn ar unrhyw ffurf I drydydd parti.
© Crown copyright and database rights 2021 Ordnance Survey 100024419. You are not permitted to copy, sub-licence, distribute or sell any of this data to third parties in any form.

CYNGOR SIR CEREDIGION

Mae'r Cyngor yn cynnig gwneud Gorchymyn Cyngor Sir Ceredigion (Gwahardd ar Aros a Llwytho a Dadlwytho) 2019 (Ffordd Gwbert, Aberteifi) (Gorchymyn Diwygio Rhif 5) 2021. Effaith hyn yw cyflwyno Gwaharddiad Aros newydd ar Un-rhyw Adeg ar Ffordd Gwbert, Aberteifi.

CEREDIGION COUNTY COUNCIL

The Council proposes to make the Ceredigion County Council (Prohibition and Restriction of Waiting and Loading and Unloading) Order 2019 (Gwbert Road, Cardigan) (Amendment Order No.5) 2021. The effect of this is to introduce a new Prohibition of Waiting at Any Time on Gwbert Road, Cardigan.

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Ymgynghoriad ar derfyn cyflymder 20mya parhaol newydd, Ffordd Gwbert
Consultation on new permanent 20mph speed limit, Gwbert Road

Rhodri Llwyd B. Eng C. Eng MICE
Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol
Corporate Lead Officer - Highways and Environmental Services
Cyngor Sir Ceredigion County Council, Penmorfa, Aberaeron
SA46 0PA

GOGLEDD
NORTH

© Hawlfraint y Goron a hawliau cronfa ddata 2021 Arolwg Ordnans 100024419. Ni chaniateir i chi gopio, is-drwyddedu, dosbarthu neu werthu unrhyw ran o'r data hwn ar unrhyw ffurf i drydydd parti. © Crown copyright and database rights 2021 Ordnance Survey 100024419. You are not permitted to copy, sub-licence, distribute or sell any of this data to third parties in any form.

\\PENMORFASTORE\SHARED_DOCS\DHPW\TRAFFIC FILES\DVSLYOUT\CEREDIGIONA4PORT.WOR \20180503

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Cynrychiolydd yr Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethu**
Pwrpas yr adroddiad:	**Cadarnhau enwebiad cynrychiolydd yr Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethu**
Er:	**Penderfyniad**
Aelod Cabinet a Phortffolio Cabinet:	**Y Cynghorydd Catrin Miles, yr Aelod Cabinet dros Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Hamdden**

Ysgol Uwchradd Aberteifi: Ethol Jeremy Holmes yn Llywodraethwr yr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethu Ysgol Uwchradd Aberteifi.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam** ***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Integreiddio:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:**	Nac oes – nid yw'r adroddiad yn cyfeirio at newid polisi neu wasanaeth.
Argymhelliad:	**Gofynnir i'r Aelodau gadarnhau bod y sawl a enwir uchod yn cael ei enwebu'n gynrychiolydd yr Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethu yr ysgol berthnasol.**	
Rheswm am y penderfyniad:	**I enwebu cynrychiolydd yr Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethu.**	
Trosolwg a Chraffu:	Ddim yn berthnasol	
Fframwaith Polisi:		
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Ddim yn berthnasol	
Goblygiadau o ran Cyllid a Chaffael:	Dim	

Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau o ran eiddo/ asedau:	Dim
Risg(iau):	Ddim yn berthnasol
Pwerau Statudol:	Ddim yn berthnasol
Papurau Cefndirol:	Ddim yn berthnasol
Atodiadau:	Ddim yn berthnasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth – Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion
Swyddog Adrodd:	Nia James
Dyddiad:	13 Medi 2021

Eitem Agenda 16

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021 ac Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu 2021**
Pwrpas yr adroddiad:	**Sicrhau bod yr Awdurdod yn cwrdd â'i ofynion mewn perthynas â Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus 2011 i gyhoeddi gwybodaeth am y gweithlu yn flynyddol**
Er:	**Gwybodaeth**
Aelod Cabinet a Phortffolio Cabinet:	**Y Cynghorydd Ray Quant MBE, Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu, Pobl a Threfniadaeth a Gwasanaethau Democrataidd**

CEFNDIR:
Mae'n ofynnol i Gyngor Sir Ceredigion, ynghyd â'r holl awdurdodau cyhoeddus rhestredig yng Nghymru, adrodd ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau a chyhoeddi gwybodaeth am y gweithlu yn flynyddol.

Adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021
Mae'r gofyniad i adrodd ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau i'w gael yn Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017. Mae'r Rheoliadau yn mynnu bod y chwe chyfrifiad canlynol yn digwydd yn achos y sefyllfa sydd ohoni yn y gweithlu ar 31 Mawrth bob blwyddyn. Mae'r adroddiad yn seiliedig ar ddata a gymerwyd am y gweithlu ar 31 Mawrth 2021.

1	Cymedr y bwlch cyflog	Y gwahaniaeth rhwng cyfradd tâl fesul awr cyfartalog dynion a merched ar sail gwaith llawn-amser
2	Canolrif y bwlch cyflog	Y gwahaniaeth rhwng canolrif y gyfradd tâl fesul awr a delir i ddynion a chanolrif y gyfradd tâl fesul awr a delir i ferched, ar sail gwaith llawn-amser
3	Cymedr bonws y bwlch cyflog	Y gwahaniaeth rhwng y tâl bonws cyfartalog a delir i ddynion a'r tâl bonws cyfartalog a delir i ferched
4	Canolrif bonws y bwlch cyflog	Y gwahaniaeth rhwng canolrif y tâl bonws a delir i ddynion a chanolrif y tâl bonws a delir i ferched
5	Cyfrannau'r Bonws	Cyfran y gweithwyr perthnasol gwrywaidd a benywaidd a gafodd tâl bonws yn ystod y cyfnod dan sylw
6	Chwarteli - Bandiau cyflog	Cyfran y gweithwyr perthnasol gwrywaidd a benywaidd yn y chwarteli band cyflog isaf, canol isaf, canol uchaf, ac uchaf ar sail gwaith llawn-amser.

Fodd bynnag, o ganlyniad i gyflwyno'r Cytundeb Statws Sengl yn 2012, nid yw Cyngor Sir Ceredigion yn talu taliadau bonws (perfformiad neu benodol) felly ni chaiff ffigurau eu cyhoeddi ar gyfer pwyntiau 3, 4 a 5 yn y tabl uchod.

Ar 31 Mawrth 2021 roedd bwlch cyflog cyfartalog o -5.3% a bwlch cyflog ar sail canolrif o -3.9% yn bodoli rhwng dynion a merched. Mae hyn yn welliant o gymharu â 31 Mawrth 2020 lle'r oedd y bwlch cyflog cyfartalog yn -7.6% a'r bwlch cyflog ar sail canolrif yn -4.5%. Ymdrinnir yn yr adroddiad â'r rheswm pam fod y bwlch yn bodoli ynghyd â'r mesurau yr ydym yn eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r bwlch cyflog.

Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu 2021
Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus 2011, sy'n rhan o Ddeddf Cydraddoldeb 2010, yn mynnu bod y Cyngor yn cyhoeddi ystod o ddata am ein gweithlu mewn perthynas â'r nodweddion gwarchodedig a nodir yn y Ddeddf Cydraddoldeb:

- Oedran
- Anabledd
- Ailbennu rhyw
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu gred (gan gynnwys dim cred)
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Statws priodasol neu bartneriaeth sifil

Mae'r data a gasglwyd yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2020 a 31 Mawrth 2021 ac yn adrodd ar bob nodwedd warchodedig ymhlith:

- ein gweithlu presennol ar 31 Mawrth 2021;
- y rhai a wnaeth gais am swyddi yn ystod y cyfnod dan sylw;
- y rhai a adawodd gyflogaeth y Cyngor yn ystod y cyfnod dan sylw.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam** ***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Integreiddio:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:**	Nac oes – nid yw'r adroddiad yn cyfeirio at newid polisi neu wasanaeth.

Argymhellion:

1) Nodi cynnwys yr Adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021
2) Nodi cynnwys Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu 2021

Rheswm am y penderfyniad:

Trosolwg a Chraffu: Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu 15/09/2021

Fframwaith Polisi:

Blaenoriaethau Corfforaethol:	
Goblygiadau o ran Cyllid a Chaffael:	Dim
Goblygiadau Cyfreithiol:	Cydymffurfio â Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus 2011
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau o ran eiddo/ asedau:	Dim
Risg(iau):	Diffyg cydymffurfio â Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus 2011
Pwerau Statudol:	
Papurau Cefndirol:	
Atodiadau:	Adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau 2021 Adroddiad Cydraddoldeb y Gweithlu 2021
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Geraint Edwards
Swyddog Adrodd:	Geraint Edwards
Dyddiad:	13 Medi 2021

"Grymuso ein pobl i wireddu eu potensial"

Adroddiad Cydraddoldeb yn y Gweithlu

2021

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru·Love
Ceredigion

Cyflwyniad

Roedd Deddf Cydraddoldeb 2010 wedi dwyn ynghyd a disodli'r holl gyfreithiau gwrth-wahaniaethu blaenorol o dan un Ddeddf. Cyn hynny roedd dyletswyddau ar wahân gan gyrff sector cyhoeddus o ran hil, anabledd a chydraddoldeb rhyw. Fodd bynnag, roedd Deddf Cydraddoldeb 2010 wedi cydgrynhoi'r rhain o dan ddyletswydd cydraddoldeb sector cyhoeddus newydd (y ddyletswydd gyffredinol) gan gwmpasu'r nodweddion gwarchodedig canlynol:

- Oedran
- Anabledd
- Ailbennu rhywedd
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil – gan gynnwys tras ethnig neu genedlaethol, lliw neu genedligrwydd
- Crefydd neu gred – gan gynnwys dim cred
- Rhyw
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Statws priodasol – mae'n gymwys i briodasau a phartneriaethau sifil, ond dim ond mewn perthynas â'r gofyniad i roi sylw dyledus i ddileu gwahaniaethu.

Yn ôl y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol nod y ddyletswydd gyffredinol yw "sicrhau bod awdurdodau cyhoeddus yn ystyried sut y gallant gyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas decach drwy hyrwyddo cydraddoldeb a chysylltiadau da yn eu gweithgareddau bob dydd." Mae hyn yn golygu ei bod hi'n ofynnol i ni roi sylw dyledus i'r angen i:

- ddileu gwahaniaethu, aflonyddu a fictimeiddio anghyfreithlon
- hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl â nodwedd warchodedig berthnasol a phobl heb nodwedd o'r fath
- meithrin perthynas dda rhwng pobl â nodwedd warchodedig berthnasol a phobl heb nodwedd o'r fath

Yn ogystal â'r ddyletswydd gyffredinol, fel awdurdod cyhoeddus rhestredig yng Nghymru, mae amrywiaeth o ddyletswyddau penodol gan Gyngor Sir Ceredigion, ac un o'r rhain yw casglu a chyhoeddi amrywiaeth o ddata am ein gweithlu yn flynyddol; y rhai a wnaeth gais am swyddi yn yr Awdurdod; y rhai a adawodd yn ystod y flwyddyn ac unrhyw wahaniaeth mewn cyflog a hyfforddiant staff.

Cwblhawyd y gwaith o weithredu system Adnoddau Dynol / Cyflogres integredig (Ceri) ym mis Ebrill 2018. Mae'r system yn golygu bod modd casglu mwy o ddata nag erioed o'r blaen.

Er bod yr Awdurdod yn cydnabod nad oes unrhyw rwymedigaeth i staff ddarparu gwybodaeth mewn perthynas â'u nodweddion gwarchodedig, rydym wedi annog staff i gwblhau eu proffil monitro cydraddoldeb yn yr adran hunanwasanaeth ar y system AD/Cyflogres. Cysylltwyd â staff i esbonio ymrwymiad yr Awdurdod at gydraddoldeb a gwerthfawrogi amrywiaeth ym mhob un o'i rolau, a'r dyletswyddau a roddir arnom gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Cafodd staff wybod sut y byddai'r wybodaeth yn cael ei dal yn ddiogel a'i defnyddio at ddibenion monitro yn unig.

Sylwch:

- Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys staff a gyflogir yn ganolog gan Gyngor Sir Ceredigion yn unig, ac felly nid yw'n cynnwys y staff hynny (athrawon a staff cymorth) a gyflogir yn uniongyrchol gan Gyrff Llywodraethu ysgolion.

Y Gweithlu Presennol

Proffil rhyw gweithlu Cyngor Sir Ceredigion ar 31 Mawrth 2021

Graddfa a Thâl

Mae'r tablau isod yn dangos y categori swydd fel y nodir gan amodau gwasanaeth, graddfeydd ac amrediadau cyflog wedi'i ddadansoddi yn ôl gweithwyr gwryw a benyw ar gyfer Cyngor Sir Ceredigion.

Mae'r data wedi'i goladu i ddangos y grwpiau canlynol o weithwyr: Prif Swyddog, y Cyd-gyngor Cenedlaethol (NJC – Llyfr Gwyrdd), Soulbury ac Athrawon a Gyflogir yn Ganolog.

Rhyw yn ôl Gwasanaeth

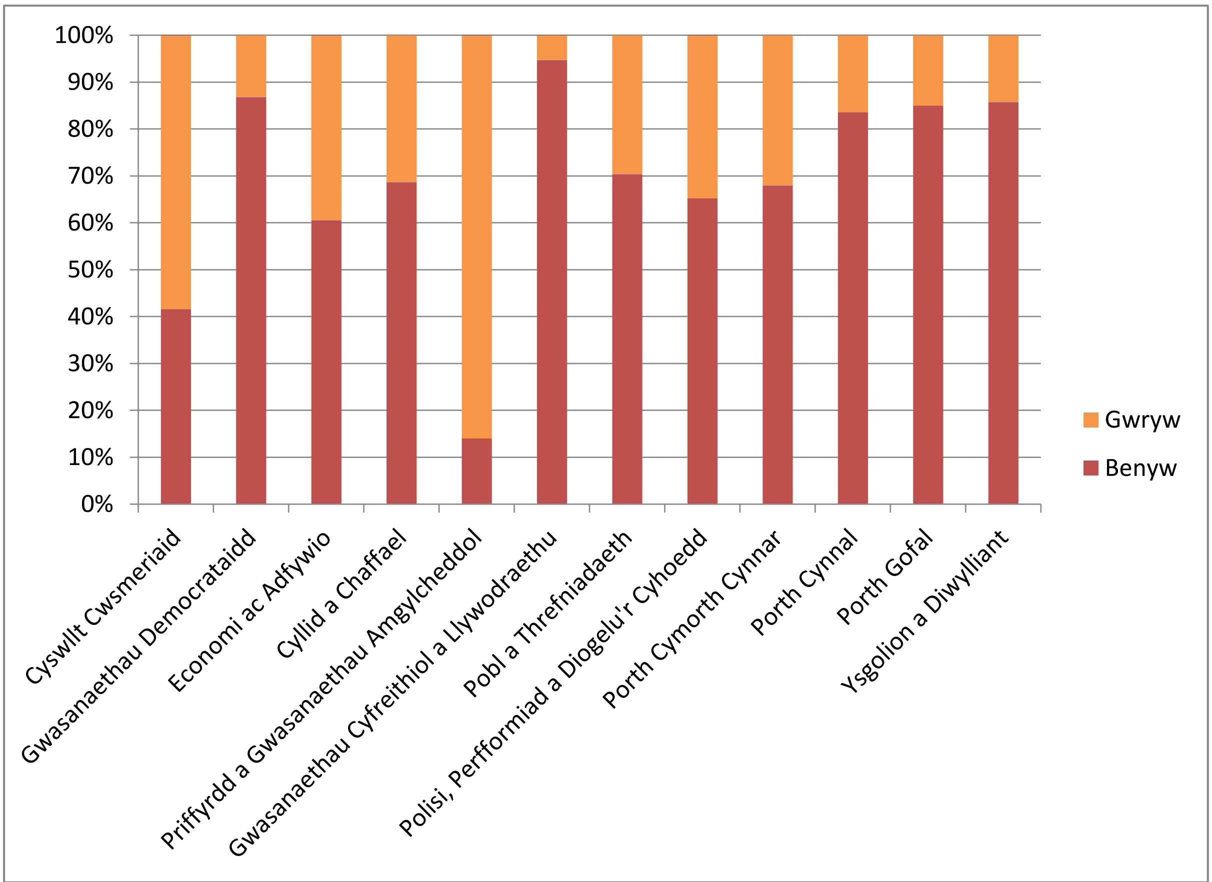

Rhyw yn ôl Graddfa

Prif Swyddogion

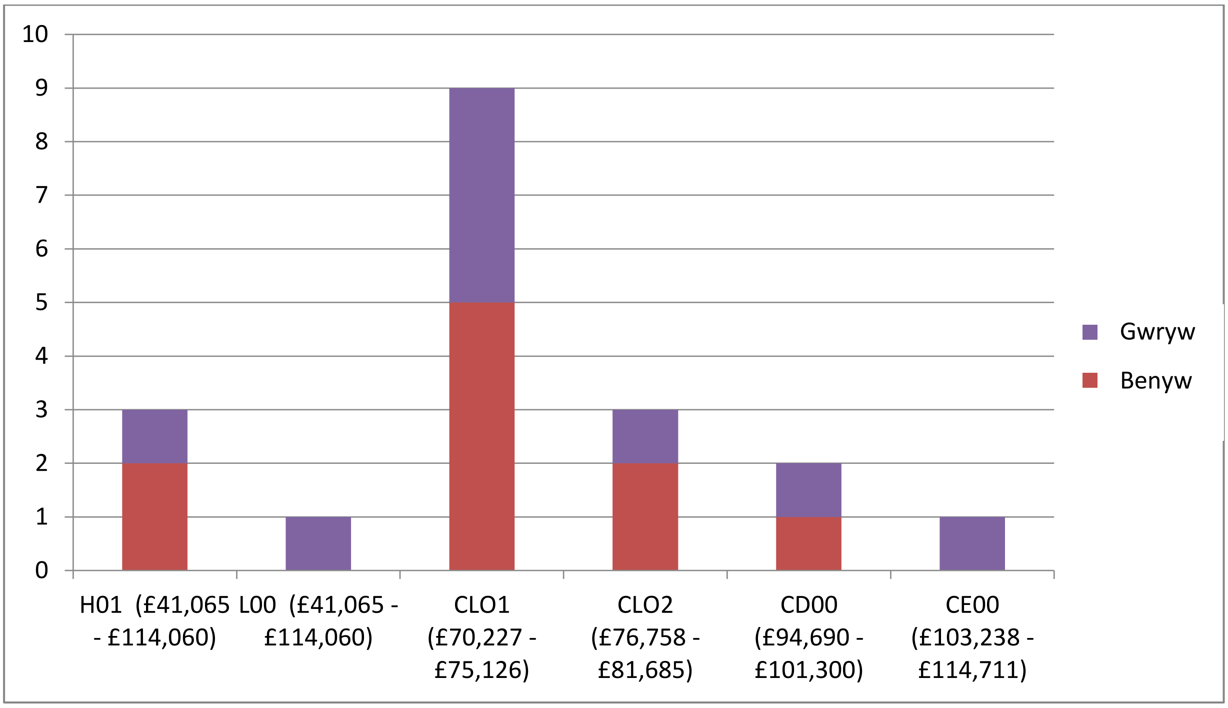

NJC

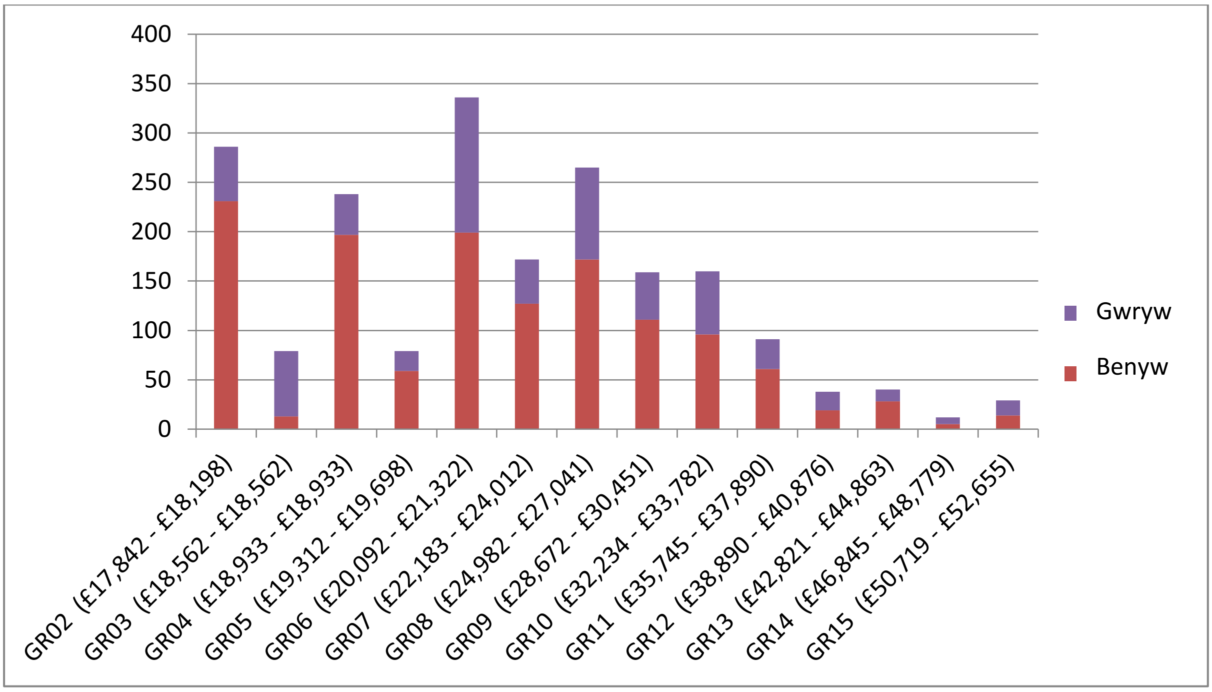

Soulbury

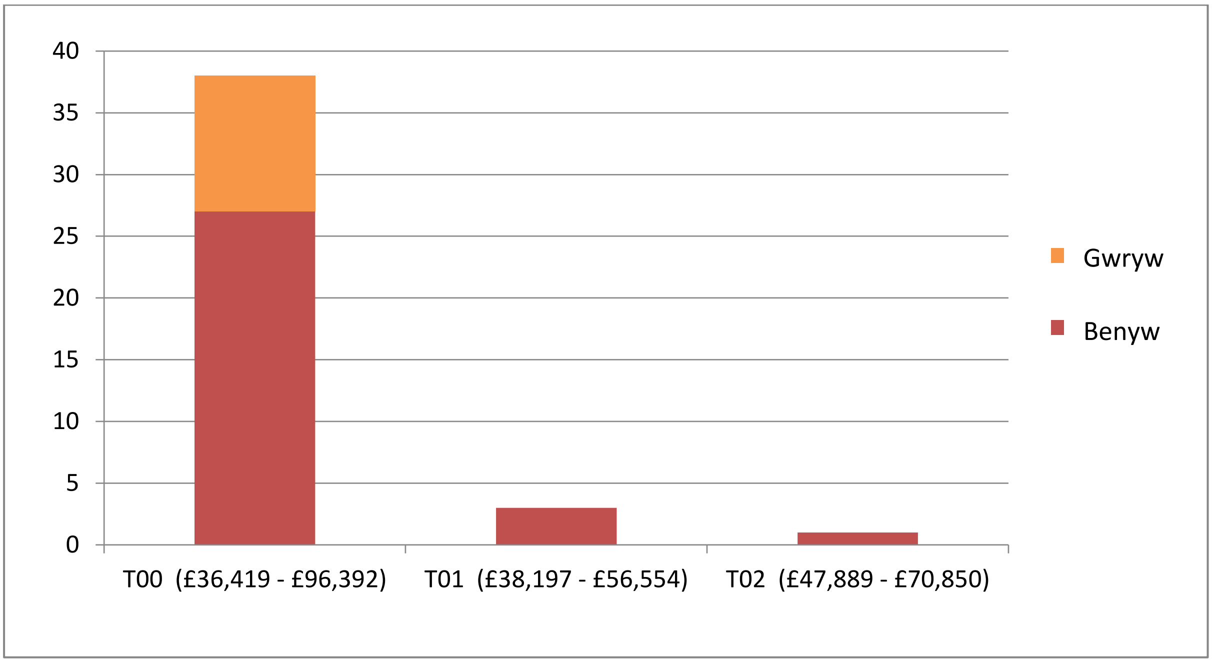

Athrawon a Gyflogir yn Ganolog

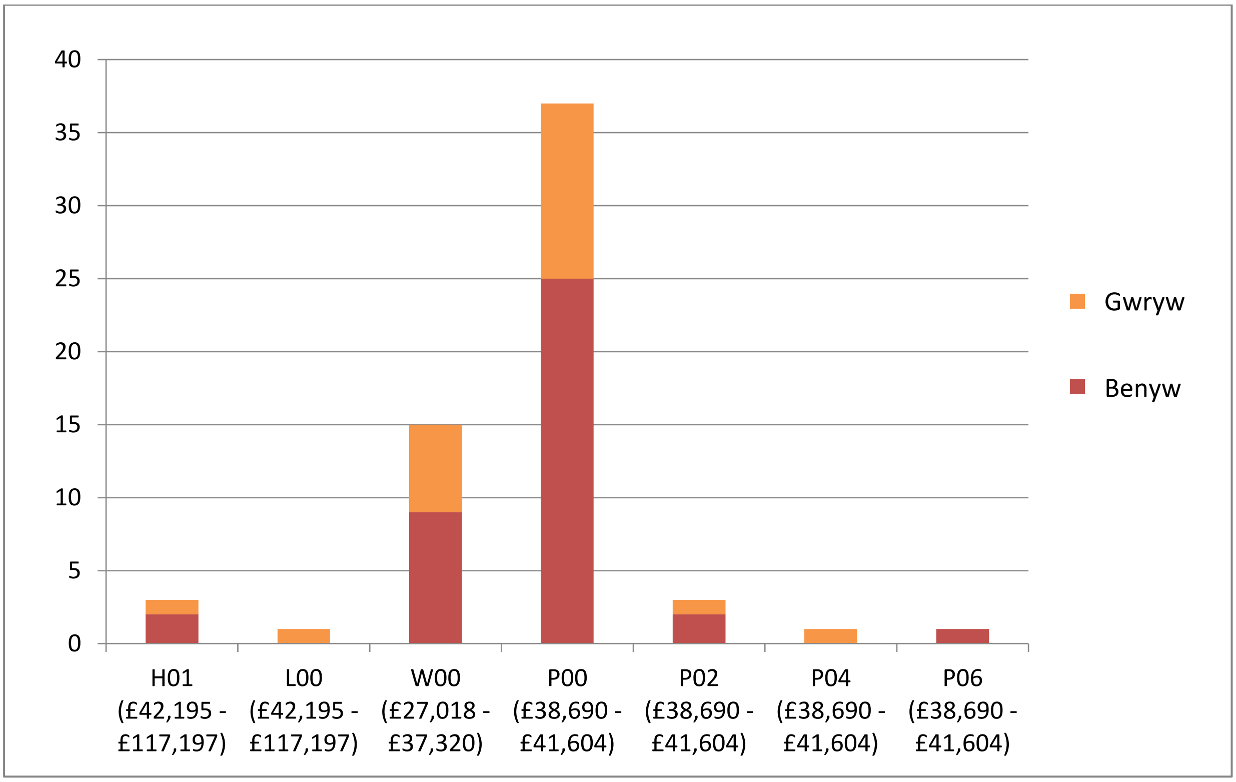

Rhyw yn ôl Tâl

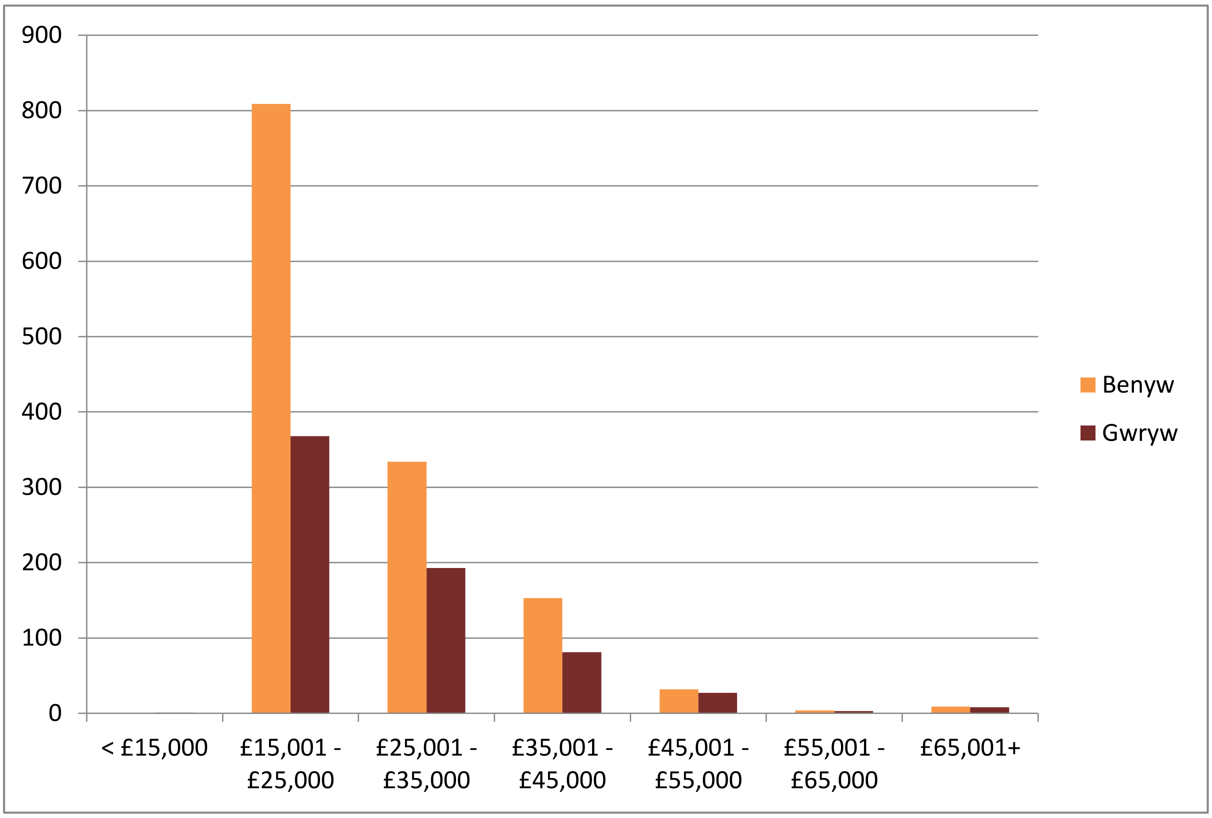

Rhyw yn ôl Math o Gontract

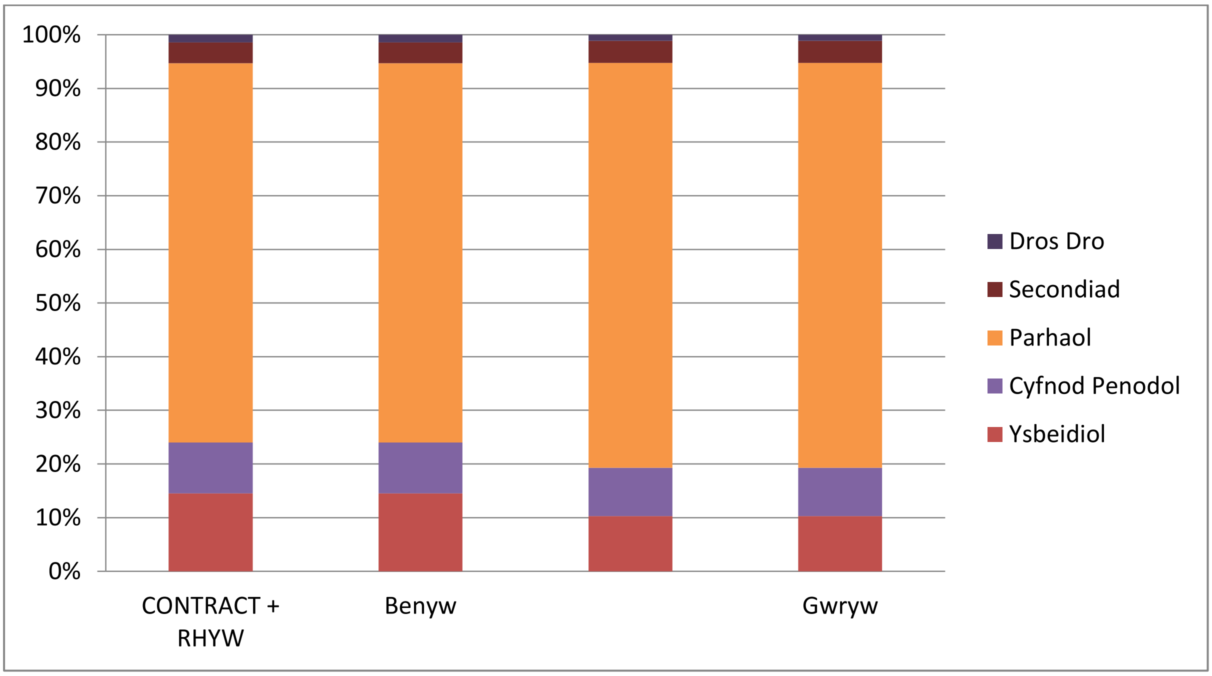

Rhyw yn ôl Patrwm Gweithio (Cyfwerth ag Amser Llawn)

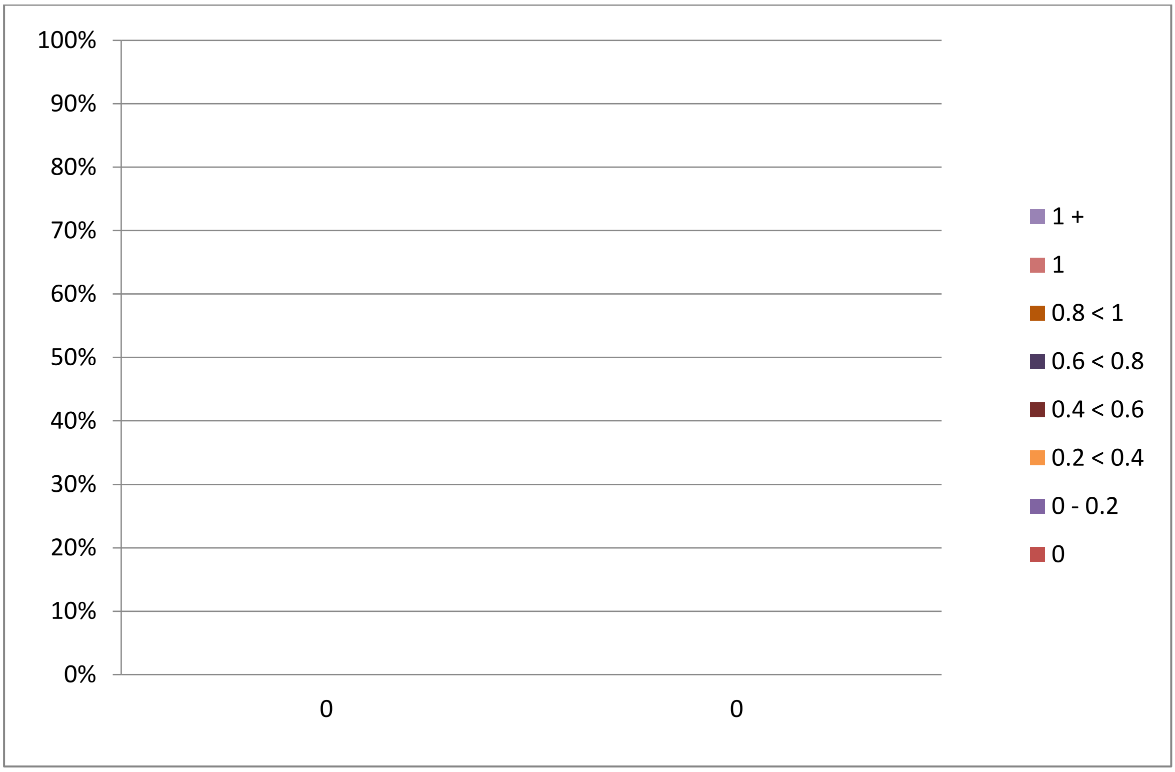

Oedran

Mae proffil gweithlu presennol yr Awdurdod yn cynnwys 57.0% o weithwyr dros 44 oed. Y grŵp sengl mwyaf yw'r categori 45 – 54 oed (28.0%), wedi'i ddilyn gan y categori 55 – 64 oed (25.2%), 35 – 44 oed (19.3%), 25 – 34 oed (16.6%), 16 – 24 oed (7.1%), 65 – 74 oed (3.6%), a 75 oed a hŷn (0.2%).

Mewn cyferbyniad, roedd 68.1% o ymgeiswyr o dan 45 oed. Y grŵp sengl mwyaf o ymgeiswyr oedd y categori 25 – 34 oed ar 29.0%, wedi'i ddilyn gan y categori 16 – 24 oed (21.4%), 35 – 44 oed (17.7%), 45 – 54 oed (17.5%) a 55 – 64 oed (12.1%), 65 – 74 oed (1.1%), 75 oed a hŷn (0.1%), ac roedd 1.1% heb ddweud.

Mae'r data ar gyfer staff sy'n gadael Cyngor Sir Ceredigion yn dangos mai'r categori 55 – 64 oed oedd â'r canran uchaf o ymadawyr, sef 32.0%, wedi'i ddilyn gan y categori 16 – 24 oed ar 17.7%, yna'r categori 45 – 54 oed ar 16.8%. Roedd gweddill y categorïau'n dangos lledaeniad gweddol wastad ar draws y grwpiau oedran. Roedd y categori 65 – 74 oed yn cyfrif am 12.3% o'r holl ymadawyr, roedd y categori 25 - 34 oed yn cyfrif am 11.8% ac roedd y categori 35 – 44 yn cyfrif am 8.4%.Roedd y categori 75 oed a hŷn yn cyfrif am 1.0%.

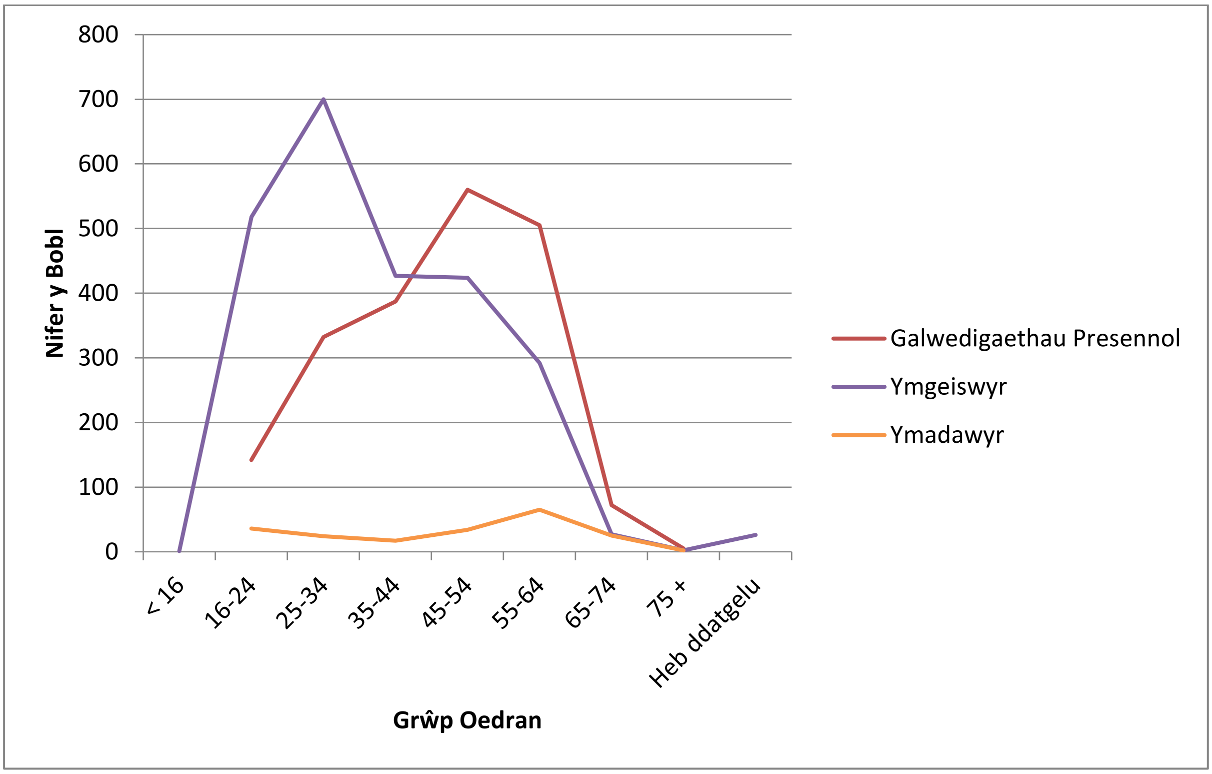

Anabledd

Yng ngweithlu presennol yr Awdurdod, mae 2.2% yn dweud bod anabledd ganddynt ac mae 66.7% yn dweud nad oes anabledd ganddynt. Ni wyddys statws y 31.1% sy'n weddill.

Dywedodd 3.3% o ymgeiswyr fod anabledd ganddynt, a dywedodd 84.4% nad oedd anabledd ganddynt. Ni wyddys statws y 12.3% sy'n weddill.

Mae'r data ar gyfer staff sy'n gadael Cyngor Sir Ceredigion yn dangos bod 2.5% wedi dweud bod anabledd ganddynt, 58.9% wedi dweud nad oedd anabledd ganddynt, ac ni wyddys statws y 38.6% sy'n weddill.

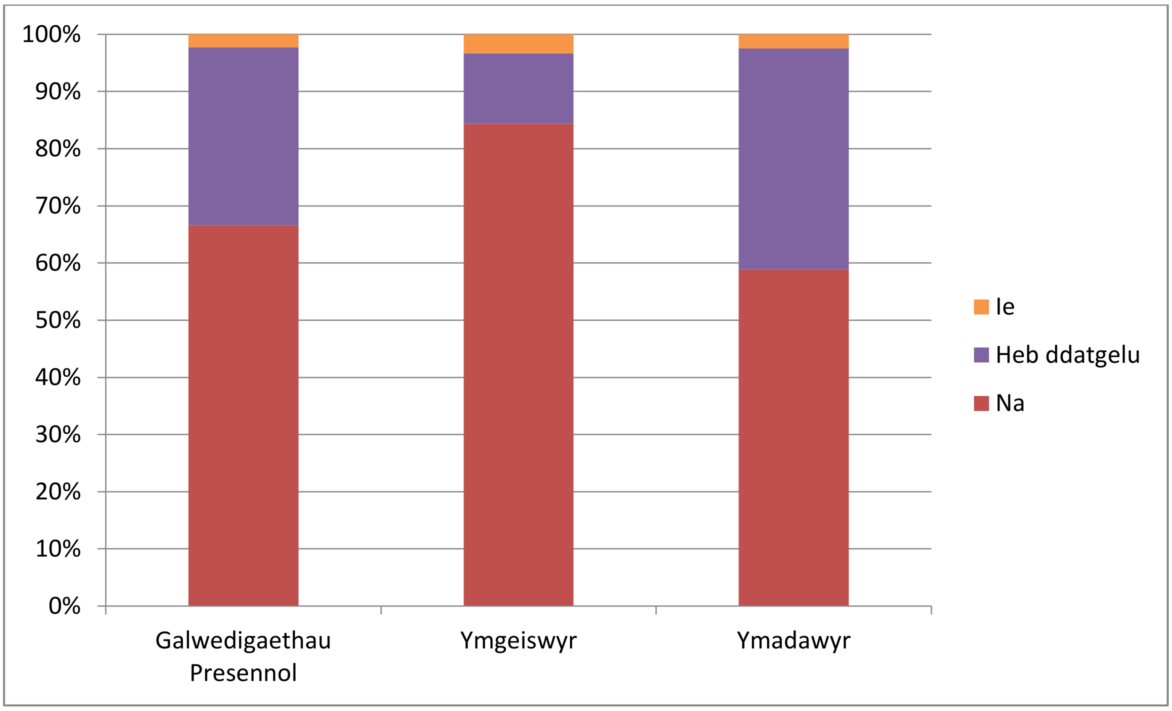

Ailbennu Rhywedd

Ni chyhoeddwyd gwybodaeth benodol ynghylch y nodwedd warchodedig hon oherwydd y posibilrwydd o adnabod unigolion gan fod llai na phum unigolyn wedi dweud nad oedd eu rhyw yr un fath â'u rhyw a bennwyd adeg geni.

Beichiogrwydd a Mamolaeth

Roedd 22 o weithwyr wedi dechrau cyfnod o absenoldeb mamolaeth yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2021. Mae hyn yn cynrychioli 1.7% o'r cyfrif pennau benyw.

Oedran

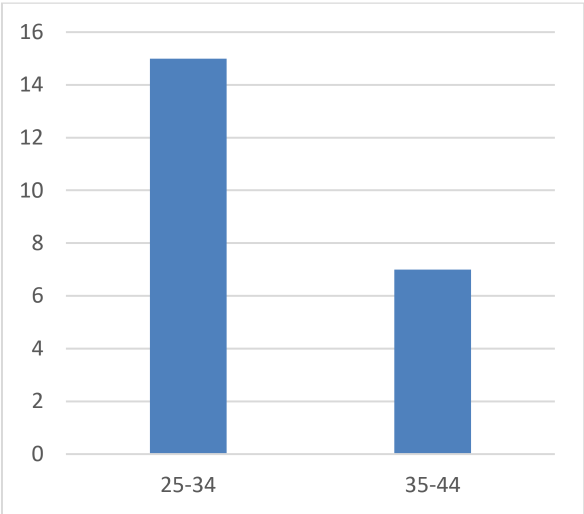

Hil

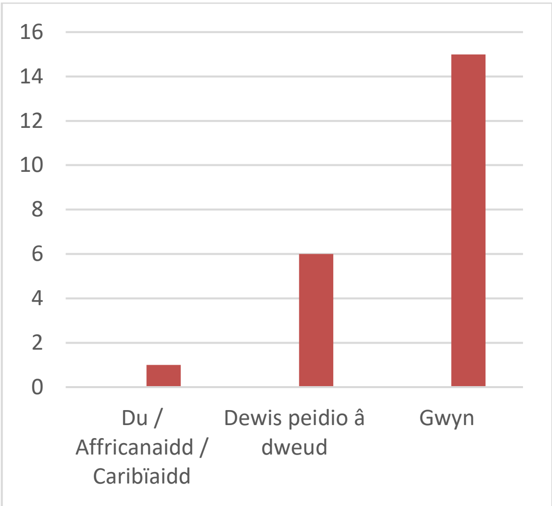

Crefydd

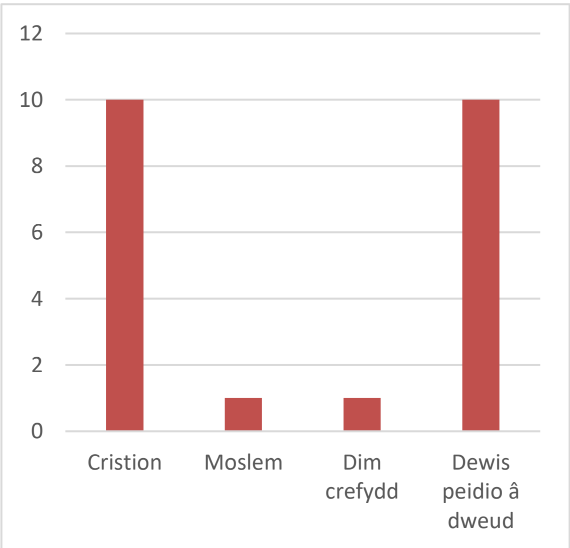

Cyfeiriadedd rhywiol

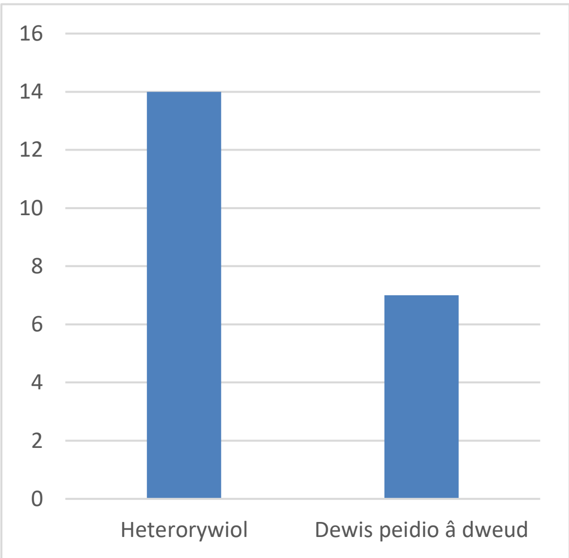

Hil – gan gynnwys tras ethnig neu genedlaethol, lliw neu genedligrwydd

Mae gweithlu presennol yr Awdurdod yn cynnwys 76.9% a ddewisodd y categori Gwyn fel eu tras ethnig, wedi'i ddilyn gan Grŵp ethnig arall (0.4%), Du/Affricanaidd/Caribïaidd (0.2%), Cymysg (0.2%), ac Asiaidd (0.2%). Roedd 22.0% o'r gweithlu wedi dewis peidio â dweud.

Roedd y gyfran fwyaf o ymgeiswyr yn y categori Gwyn (85.6%), wedi'i ddilyn gan Asiaidd (2.1%), ethnigrwydd Cymysg (1.0%), Du/Affricanaidd/Caribïaidd (1.0%), Grŵp ethnig arall (0.6%), a Sipsiwn – Teithwyr (0.1%). Roedd 9.6% o'r ymgeiswyr wedi dewis peidio â dweud.

Mae'r data ar gyfer staff a adawodd Cyngor Sir Ceredigion yn dangos bod 67.8% yn y categori Gwyn, wedi'i ddilyn gan Du/Affricanaidd/Caribïaidd (1.0%), Asiaidd (0.5%), ac ethnigrwydd Cymysg (0.5%), tro bo'r 30.2% sy'n weddill wedi dewis peidio â dweud.

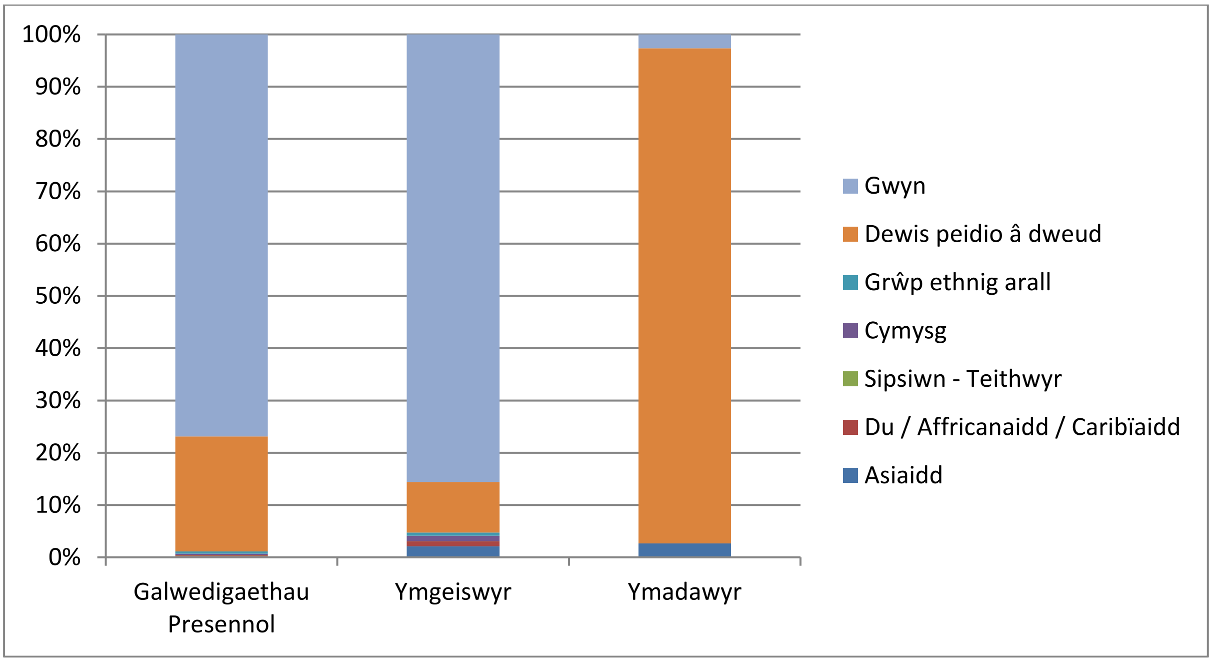

Crefydd neu Gred

O'r rheini a ddewisodd grefydd neu gred, Cristion (pob enwad) sy'n ffurfio'r grŵp mwyaf o'r gweithlu presennol ar 38.4%, wedi'i ddilyn gan Dim crefydd (22.7%), Anffyddiwr (4.4%), Arall (2.2%), Moslem (0.3%), Bwdhydd (0.2%), a Hindŵ (0.1%) gyda 31.7% yn dewis peidio â dweud.

O ran y broses ymgeisio roedd llai o bobl (13.2%) wedi dewis peidio â dweud o'i gymharu â'r grŵp gweithlu presennol neu'r rhai a adawodd y sefydliad. Roedd y gyfran fwyaf o ymgeiswyr wedi dewis ‘Dim crefydd’ (40.3%), wedi'i ddilyn gan y categori ‘Cristion’ (35.3%), Anffyddiwr (7.2%), Arall (1.6%), Moslem (1.3%), Bwdhydd (0.6%) a Hindŵ (0.5%).

Yn debyg i'r gweithlu presennol, mae'r data ar gyfer staff a adawodd Cyngor Sir Ceredigion yn dangos bod nifer fawr wedi dewis peidio â dweud ar 37.7%, wedi'i ddilyn gan y categori Cristion (30.7%), Dim crefydd (23.3%), Anffyddiwr (4.5%), Arall (3.5%) a Bwdhydd (0.5%).

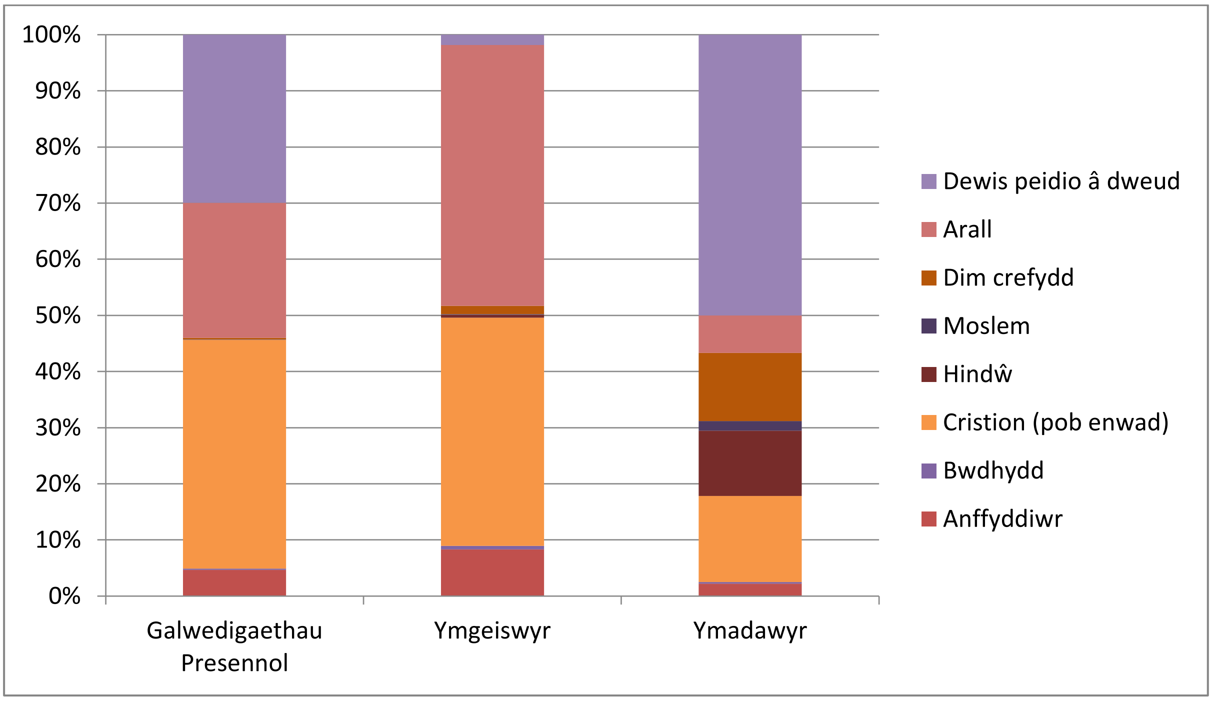

Rhyw

Roedd Cyngor Sir Ceredigion yn cyflogi 2,003 o staff ar 31 Mawrth 2021. Roedd y gweithlu yn cynnwys 1,327 (66%) o fenywod a 676 (34%) o wrywod.

Adlewyrchwyd hyn hefyd yn y canran o wrywod oedd yn gwneud cais am swyddi, sef 34% o ymgeiswyr gwrywaidd, er bod cyfradd yr ymgeiswyr benyw ychydig yn is sef 65%. Roedd yr 1% o ymgeiswyr oedd yn weddill heb nodi eu rhyw.

Roedd y data ar gyfer staff a adawodd Cyngor Sir Ceredigion yn ystod y flwyddyn ychydig yn wahanol o gymharu â chyfradd y gweithlu presennol, gyda 69% o fenywod a 31% o wrywod.

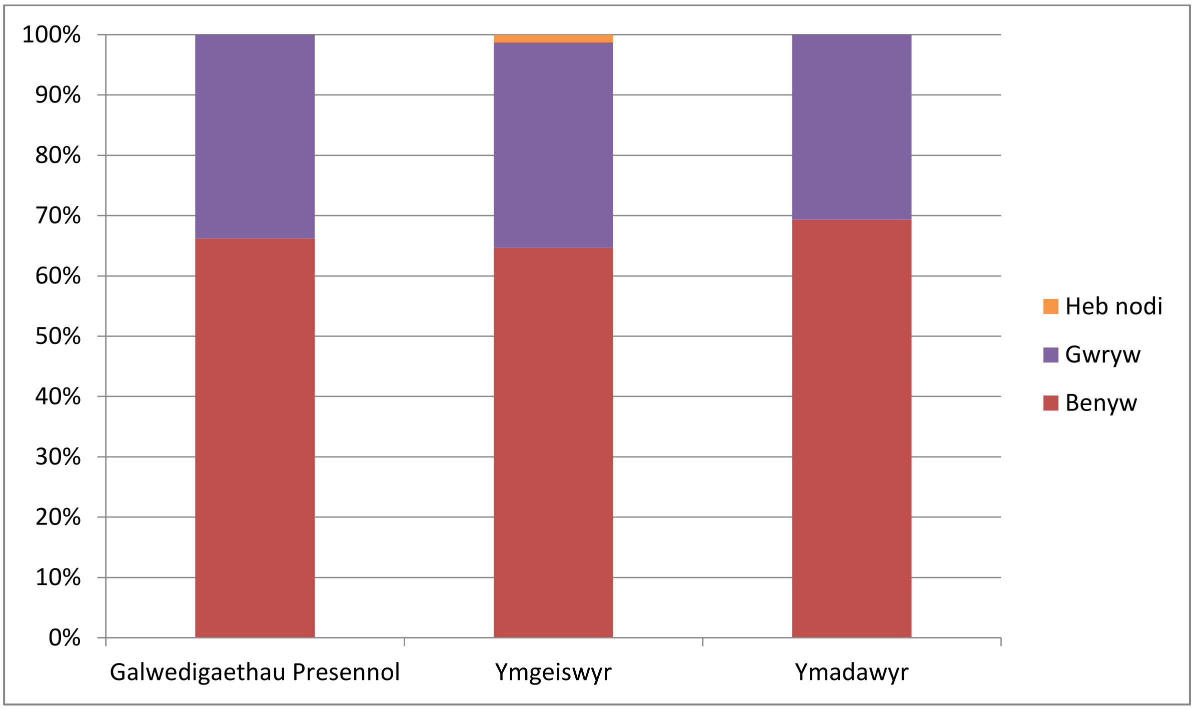

Cyfeiriadedd Rhywiol

O'r rheini yn y gweithlu presennol a ddewisodd gyfeiriadedd rhywiol, y ffigurau yw 68.5% heterorywiol, 0.6% deurywiol, 0.6% dyn hoyw, 0.3% menyw hoyw, 0.3% arall, ac roedd 29.7% wedi dewis peidio â dweud.

O ran y broses ymgeisio mae llai o bobl (13.5%) wedi dewis peidio â dweud o'i gymharu â'r grŵp gweithlu presennol neu'r rhai a adawodd y sefydliad. Roedd y gyfran fwyaf o ymgeiswyr yn heterorywiol (81.0%), wedi'i ddilyn gan ddeurywiol (2.9 %), dyn hoyw (1.4%), menyw hoyw (0.6%), ac Arall (0.6%).

Mae'r data ar gyfer staff a adawodd Cyngor Sir Ceredigion yn dangos bod y mwyafrif yn heterorywiol ar 57.9%, wedi'i ddilyn gan staff deurywiol ar 2.5%, dyn hoyw ar 0.5%, menyw hoyw ar 0.5%, Arall ar 0.5%, ac roedd 38.1% wedi dewis peidio â dweud.

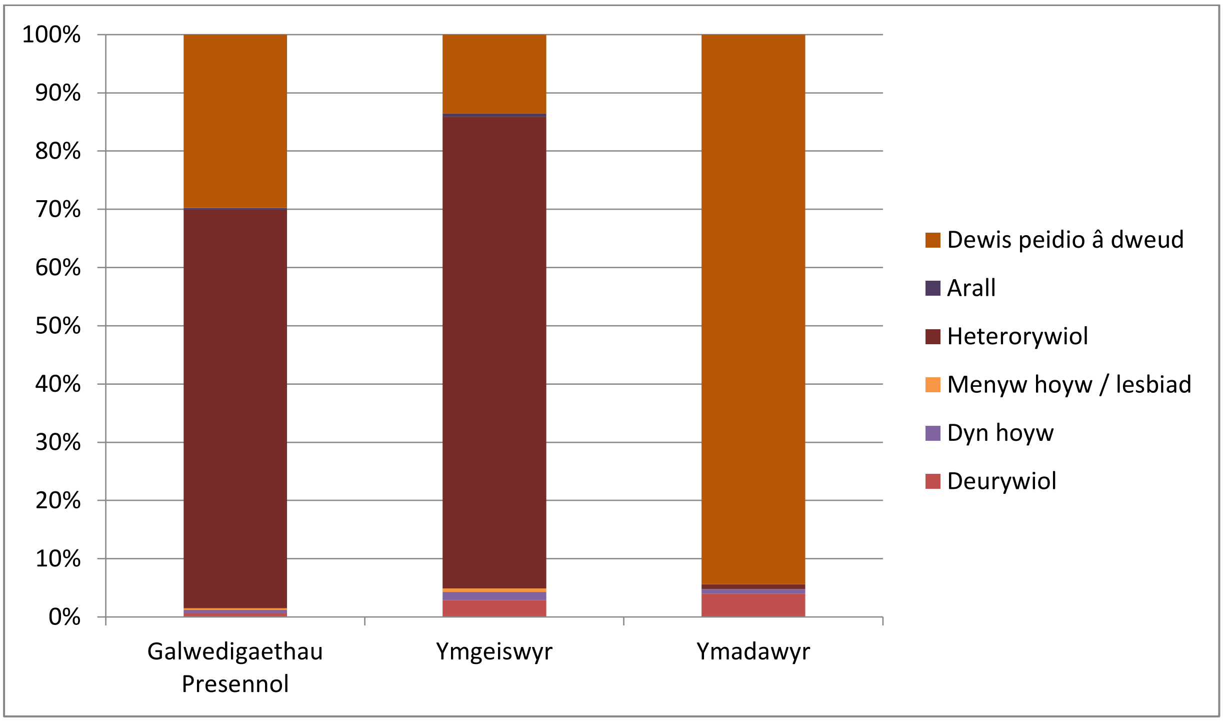

Hyfforddiant

Gweithwyr sydd wedi gwneud cais am hyfforddiant, a faint oedd wedi gwneud cais llwyddiannus

Mae nodi'r angen am hyfforddiant, dysgu a datblygu yn cael ei wneud trwy systemau adolygu cynllunio a pherfformiad gweithlu'r Cyngor.

Yn ystod cyfweliadau datblygiad personol, bydd Rheolwyr yn trafod â'u gweithwyr eu hanghenion hyfforddi, dysgu a datblygu sy'n cyfateb â'r adolygiad perfformiad a chymwyseddau'r swydd. Mae'r canlyniadau yn bwydo i mewn i Gynllun Hyfforddi Gwasanaeth.

Nid yw'r Cyngor yn monitro llwyddiant ceisiadau hyfforddi ar hyn o bryd gan nad yw'r broses a ddefnyddir i nodi'r hyfforddant yn addas ar gyfer y math hwn o fonitro. Rydym wrthi'n ystyried a oes prosesau a fyddai'n caniatáu i'r data hwn gael ei ddal, ei ddadansoddi a'i adrodd arno.

Gweithwyr a gwblhaodd hyfforddiant yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2021.

Ar hyn o bryd ni allwn ddarparu adroddiad ar y gweithwyr hynny sydd wedi cwblhau hyfforddiant yn ystod y flwyddyn. Mae modiwl Dysgu a Datblygu'r system AD/Cyflogres wedi cael ei gyflwyno, a disgwylir iddo ddarparu'r data gofynnol. Rydym wrthi'n ystyried a oes prosesau a fyddai'n cynnig modd i'r data hwn gael ei ddal, ei ddadansoddi a'i adrodd arno.

Cwyno

Gweithwyr sy'n destun i'r drefn gwyno naill ai fel achwynydd neu fel rywun y gwnaethpwyd cwyn yn ei erbyn.

Sylwch: Oherwydd y nifer fach o unigolion oedd yn destun i'r drefn gwyno (cyfanswm o bump) mae'r data a ddangosir isod yn ymwneud â dwy nodwedd warchodedig yn unig, sef ethnigrwydd a chyfeiriadedd rhywiol. Ni chyhoeddwyd y data ynghylch crefydd ac oedran oherwydd y posibilrwydd o adnabod unigolion. Ni chafodd unrhyw nodweddion gwarchodedig eraill eu cynnwys yn y set ddata hon.

Cyfanswm y gweithwyr oedd yn destun i'r drefn gwyno oedd 5, ac roedd pob un yn weithiwr benyw.

Ethnigrwydd

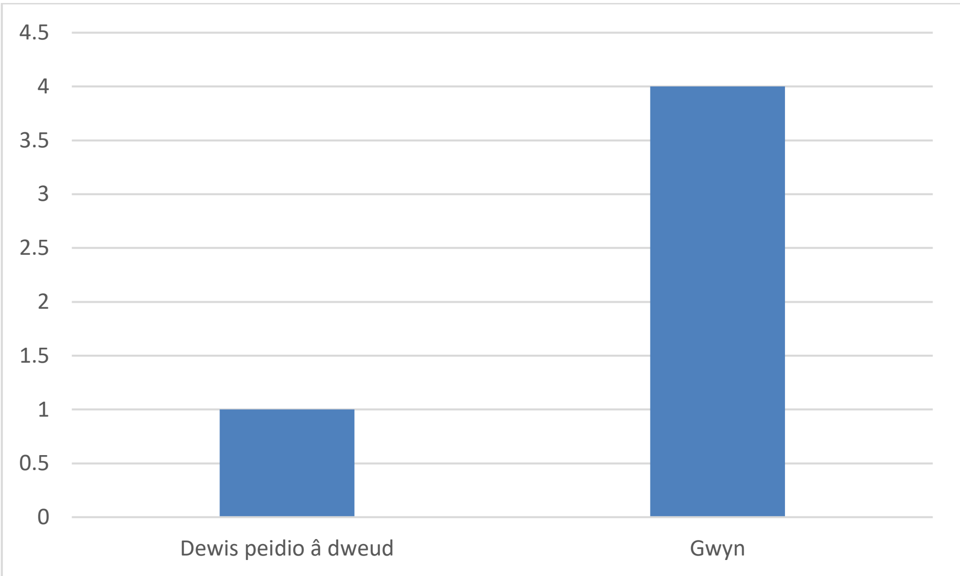

Cyfeiriadedd Rhywiol

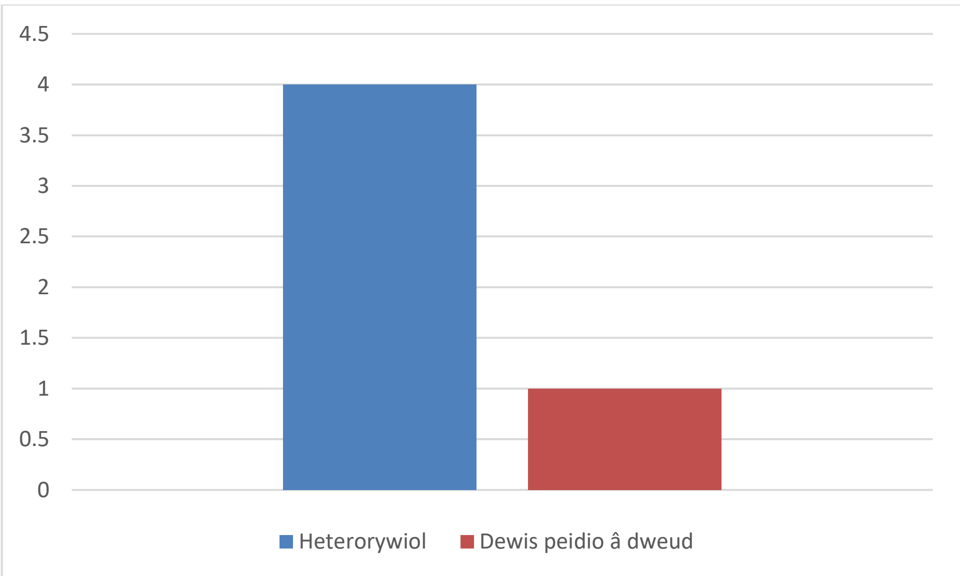

Disgyblu

Gweithwyr oedd yn destun i'r drefn ddisgyblu

Sylwch: Oherwydd y nifer fach o unigolion oedd yn destun i'r drefn ddisgyblu (cyfanswm o 8) mae'r data a ddangosir isod yn ymwneud â dwy nodwedd warchodedig yn unig, sef oedran a rhyw. Ni chyhoeddwyd y data ynghylch anabledd a chrefydd oherwydd y posibilrwydd o adnabod unigolion. Ni chafodd unrhyw nodweddion gwarchodedig eraill eu cynnwys yn y set ddata hon.

Cyfanswm y gweithwyr oedd yn destun i'r drefn ddisgyblu oedd 8. O'r rhain roedd 3 yn weithiwr gwryw a 5 yn weithiwr benyw.

Rhyw

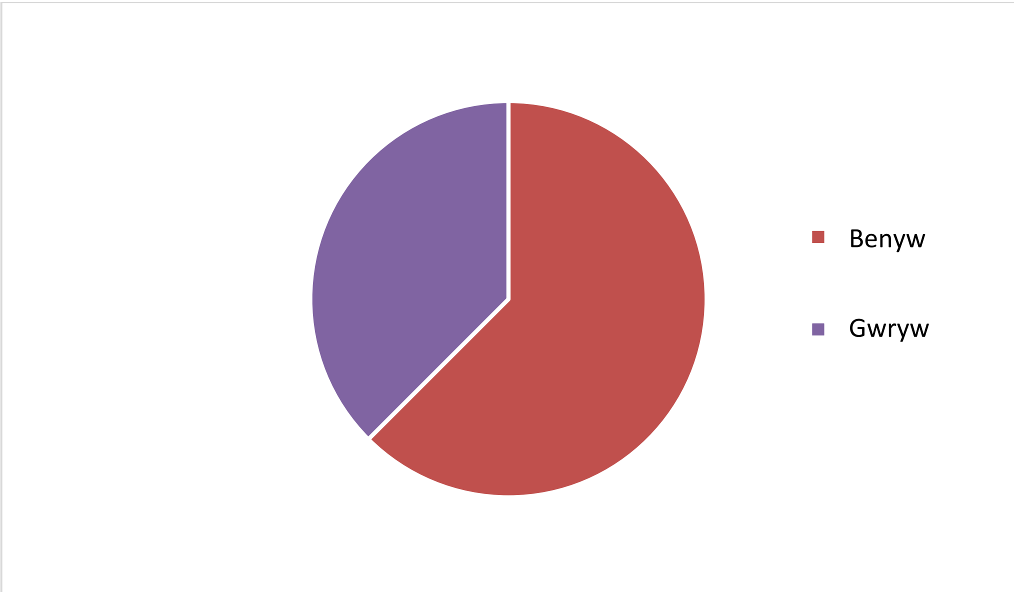

Oedran

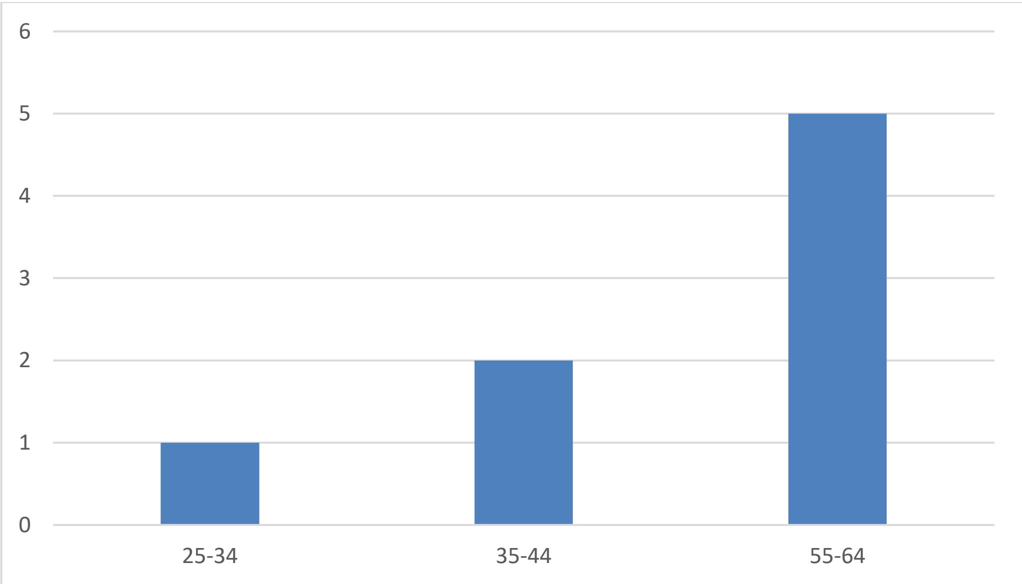

"Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl"

Adroddiad ar y Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau

2021

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru·Love Ceredigion

Cyngor Sir Ceredigion

Mae'n **ofynnol** i Gyngor Sir Ceredigion ynghyd â'r holl awdurdodau cyhoeddus rhestredig yng Nghymru lunio Adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau o dan Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Penodol ac Awdurdodau Cyhoeddus) 2017.

Mae hyn yn cynnwys gwneud chwe chyfrifiad sy'n dangos y gwahaniaeth rhwng enillion cyfartalog dynion a menywod yn ein sefydliad, ond ni chyhoeddir data am weithwyr unigol.

1. Cymedr y bwlch cyflog rhwng y rhywiau
2. Canolrif y bwlch cyflog rhwng y rhywiau
3. Cymedr bonws y bwlch cyflog rhwng y rhywiau
4. Canolrif bonws y bwlch cyflog rhwng y rhywiau
5. Cyfran y gwrywod a benywod sy'n cael taliadau bonws
6. Cyfran y gwrywod a benywod ym mand pob chwartel

Bydd yr adroddiad hwn sy'n cynnwys yr wybodaeth a'r camau gweithredu gofynnol y bydd y Cyngor yn ymgymryd â nhw er mwyn rhoi sylw i faterion yn ymwneud â'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn cael ei gyhoeddi ar ein gwefan a bydd hefyd ar gael i staff ar y safle mewnrwyd Ceri Net.

Cyd-destun

Ar 31 Mawrth 2021 roedd gweithlu'r Cyngor yn cynnwys 66% o weithwyr benyw a 34% o weithwyr gwryw.

Ffigurau bwlch cyflog rhwng y rhywiau

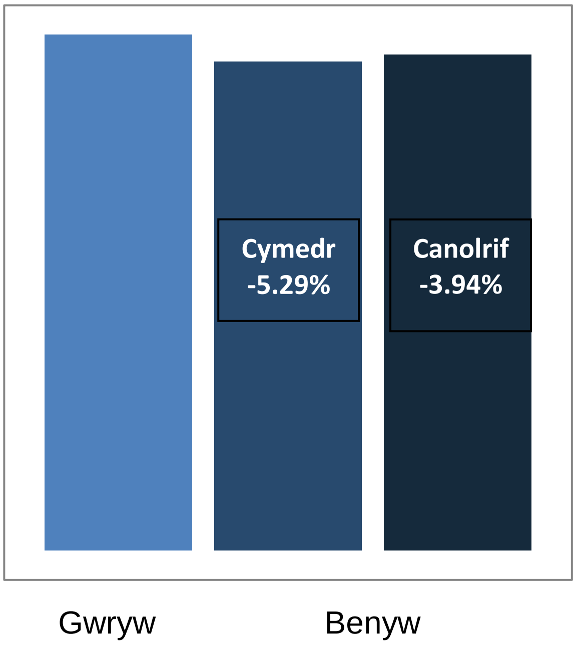

Diffinnir y bwlch cyflog rhwng y rhywiau fel y gwahaniaeth rhwng cyfradd tâl fesul awr cymedr neu ganolrif staff gwryw a benyw.

Cymedr y bwlch cyflog yw'r gwahaniaeth rhwng enillion fesul awr cyfartalog dynion a menywod.

Canolrif y bwlch cyflog yw'r gwahaniaeth rhwng mannau canol yn yr amrediadau o enillion fesul awr dynion a menywod. Mae'n cymryd yr holl gyflogau yn y sampl, yn eu trefnu o'r cyflog isaf i'r cyflog uchaf, ac yn dewis y cyflog mwyaf canolig.

Mae'r wybodaeth a roddir yn y siartiau yn seiliedig ar y gyfradd tâl fesul awr ar 31 Mawrth 2021.

Mae'r gyfradd hon yn ostyngiad ar y flwyddyn ddiwethaf (2020): canolrif y bwlch cyflog oedd -7.6% a chymedr y bwlch cyflog oedd -4.5%
ond mae'n gynnydd ar 2019: canolrif y bwlch cyflog oedd -2.8% a chymedr y bwlch cyflog oedd -4.5%

Yn sgil cyflwyno'r Cytundeb Statws Sengl yn 2012, nid yw Cyngor Sir Ceredigion yn gwneud taliadau bonws (perfformiad neu benodol) felly ni chyhoeddir ffigurau ar gyfer pwyntiau 3, 4 a 5 uchod.

Cyfran y gweithwyr gwryw a benyw ym mhob chwartel tâl

Mae'r siart yn dangos y rhaniad rhwng y rhywiau pan fyddwn yn trefnu tâl fesul awr o'r tâl uchaf i'r tâl isaf a'i grwpio yn bedwar chwartel cyfartal.

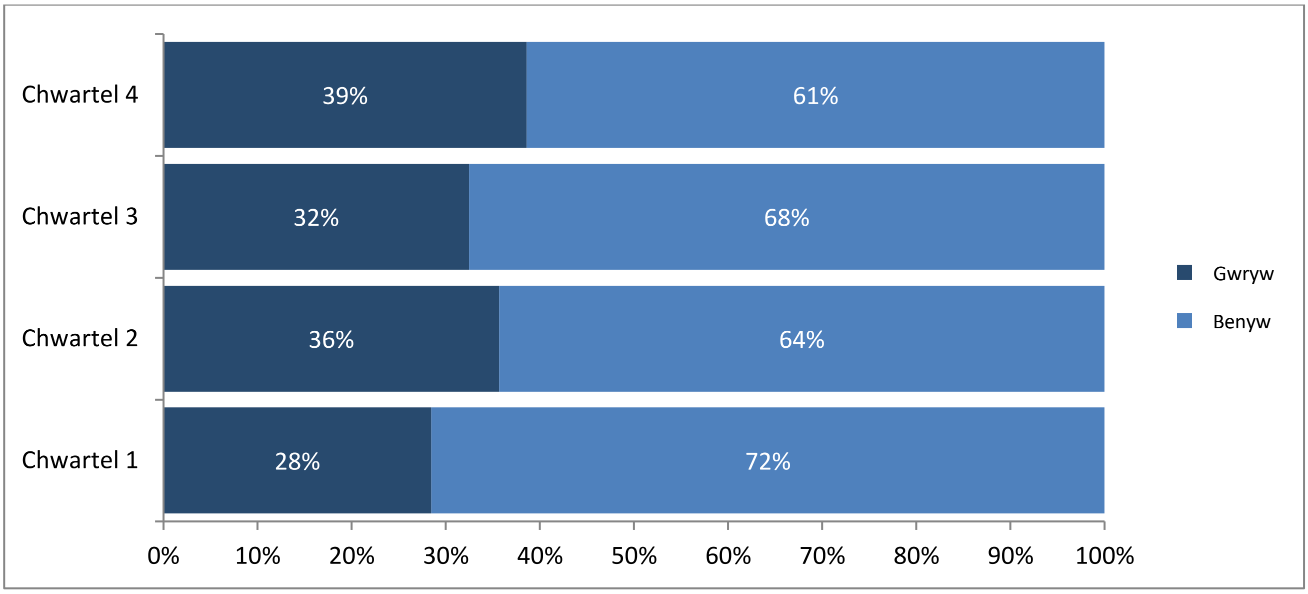

Pam bod bwlch cyflog rhwng y rhywiau

Er ein bod yn hyderus bod dynion a menywod yn cael tâl cyfartal am wneud swyddi tebyg ar draws y Cyngor, y prif reswm dros y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn ein sefydliad yw'r anghydbwysedd rhwng gweithwyr gwryw a benyw ar draws y sefydliad. Ar hyn o bryd mae llai o fenywod mewn swyddi uwch na dynion, ac mae cyfran uwch o fenywod o'i gymharu â dynion hefyd mewn swyddi graddfa is.

Sut y byddwn yn parhau i roi sylw i'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau

Recriwtio - Byddwn yn denu'r bobl iawn.

- Ceisiwn recriwtio o'r gronfa dalent ehangaf bosibl. Byddwn yn parhau i ddatblygu ein gwefan Gyrfaoedd er mwyn denu cynifer o ymgeiswyr â phosibl i weithio i Gyngor Sir Ceredigion.
- Byddwn yn sicrhau bod yr iaith mewn hysbysebion swyddi yn niwtral o ran y rhywiau.
- Byddwn yn parhau i archwilio llwyfannau pellach i hyrwyddo proffil recriwtio'r Cyngor ar y cyfryngau cymdeithasol er mwyn denu cynifer o ymgeiswyr â phosibl, a byddwn yn monitro'r rhain i werthuso'r effaith ar nifer yr ymgeiswyr.
- Byddwn yn parhau i gynyddu nifer y lleoliadau profiad gwaith a chyfleoedd prentisiaeth i bobl ifanc gan eu galluogi i ddatgloi eu potensial drwy ennill a dysgu yr un pryd.

Cadw staff - Unwaith y bydd gennym y bobl iawn, rydym am iddynt aros gyda ni.

- Byddwn yn parhau i gynnig amrywiaeth o drefniadau gweithio oriau hyblyg ar bob lefel, ac ar hyn o bryd mae 49% o'n staff (ac eithrio staff ysgolion) yn gweithio'n rhan-amser. Byddwn yn adeiladu ar y gwersi a ddysgwyd o orfod gweithio gartref yn ystod pandemig Covid-19 i ddatblygu ffyrdd newydd o weithio.

- Byddwn yn adolygu ein polisïau cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith a bod yn ystyriol o'r teulu i sicrhau eu bod nhw'n cynnig y cyfleoedd gorau i gadw staff sydd â'r sgiliau a'r wybodaeth ofynnol i ddarparu ein gwasanaethau.
- Rydym wedi cyflwyno 'Polisi Gofalwyr' i gefnogi'r aelodau hynny o staff sydd â chyfrifoldebau gofalu ochr yn ochr â'u gwaith cyflogedig.
- Cyflwynwyd Rhaglen Rheolwyr Ceredigion yn 2018 sy'n ei gwneud hi'n ofynnol i bob Rheolwr ddilyn hyfforddiant ym maes Recriwtio a Dewis a Chydraddoldeb ac Amrywiaeth. Byddwn yn parhau i ddatblygu'r rhaglen a chadw golwg i sicrhau bod pob Rheolwr yn mynd i'r hyfforddiant a ddarperir.
- Byddwn hefyd yn parhau i ddarparu hyfforddiant i staff ar 'Ragfarn ddiarwybod' gan sicrhau bod Rheolwyr yn deall beth yw 'rhagfarn ddiarwybod' a'i effaith ar benderfyniadau'r rheolwyr yn y gweithle.

Datblygu – Rhaid inni sicrhau bod pob aelod o staff yn cael cyfleoedd datblygu

- Byddwn yn parhau i gynnig cyfleoedd i wneud cymwysterau'r Sefydliad Arweinyddiaeth a Rheolaeth (ILM) yn y gweithle.
- Rydym wedi cyflwyno Panel Cymwysterau Corfforaethol i sicrhau bod yr holl staff â chyfle cyfartal i ymgeisio am gymorth i wneud cymwysterau a fydd yn hybu eu gyrfa yng Nghyngor Sir Ceredigion.

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	5 Hydref 2021
Teitl:	Archwiliad Sicrwydd Arolygiaeth Gofal Cymru 2021
Pwrpas yr adroddiad:	Hysbysu'r Cabinet o ganlyniad yr Archwiliad Sicrwydd Iechyd a gynhaliwyd yn ystod Mai 2021
Er:	Er gwybodaeth
Portffolio'r Cabinet ac Aelod y Cabinet:	Y Cynghorwyr Alun Williams a Catherine Hughes

Mae'r llythyr yn crynhoi Archwiliad Sicrwydd Iechyd Arolygiaeth Gofal Cymru o wasanaethau gofal cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion a gynhaliwyd rhwng 10 Mai a 14 Mai 2021.

Mae Arolygiaeth Gofal Cymru yn nodi ei bod wedi atal dros dro ei rhaglen arferol ym mis Mawrth 2020 er mwyn galluogi awdurdodau lleol i ganolbwyntio'n llawn ar ymateb i'r heriau a gyflwynwyd gan COVID-19, a bod rhaglen ddiwygiedig wedi ailgychwyn ym mis Medi i roi sicrwydd ynghylch diogelu a lles yn ystod y pandemig.

Roedd yr Archwiliad Sicrwydd yn canolbwyntio ar:
1. Pa mor dda y mae'r awdurdod lleol yn cyflawni ei swyddogaethau statudol i gadw pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth, yn ddiogel ac yn hybu eu lles yn ystod y pandemig?
2. Beth mae'r awdurdod lleol yn ei wneud i atal yr angen i blant gael gofal; ac a yw plant yn dychwelyd adref i'w teuluoedd yn ddigon cyflym lle mae'n ddiogel gwneud hynny?

Camau Nesaf:
Cyhoeddir y llythyr ar wefan Arolygiaeth Gofal Cymru a disgwylir adroddiad thematig cenedlaethol maes o law.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, dywedwch pam Ddim yn berthnasol	
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	***Crynodeb:***	
	Hirdymor:	Ddim yn berthnasol
	Integreiddio:	Ddim yn berthnasol
	Cydweithio:	Ddim yn berthnasol
	Cynnwys:	Ddim yn berthnasol
	Atal:	Ddim yn berthnasol
Argymhelliad:	Nodi'r wybodaeth	

Rheswm dros y penderfyniad:	Er gwybodaeth yn unig
Trosolwg a Chraffu:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach 17.09.2021
Fframwaith Polisi:	
Blaenoriaethau Corfforaethol:	
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Ddim yn berthnasol
Goblygiadau Cyfreithiol:	Ddim yn berthnasol
Goblygiadau staffio:	Ddim yn berthnasol
Goblygiadau eiddo / asedau:	Ddim yn berthnasol
Risg(iau):	Ddim yn berthnasol
Pwerau Statudol:	
Papurau Cefndir:	Ddim yn berthnasol
Atodiadau:	Llythyr Arolygiaeth Gofal Cymru yn dwyn dyddiad 2 Gorffennaf 2021
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Sian Howys
Swyddog Adrodd:	Sian Howys
Dyddiad:	17.09.21

Arolygiaeth Gofal
Cymru
Care Inspectorate
Wales

Sian Howys
Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyngor Sir Ceredigion
Penmorfa
Aberaeron
Ceredigion
SA46 OPA

Dyddiad/Date: 2 Gorffennaf 2021

Annwyl Gyfarwyddwr,

Archwiliad Sicrwydd Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) 2021: Cyngor Sir Ceredigion

Mae'r llythyr hwn yn crynhoi canfyddiadau ein harchwiliad sicrwydd a gynhaliwyd rhwng 10 Mai a 14 Mai 2021. Diben yr archwiliad sicrwydd hwn oedd gweld pa mor dda y mae gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod lleol yn parhau i helpu a chefnogi oedolion a phlant, gan ganolbwyntio ar ddiogelwch a llesiant.

Roedd ein prif lwybrau ymholi yn seiliedig ar bedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, ac rydym wedi cofnodi ein barn a'n canfyddiadau yn unol â'r rhain, sef Pobl – Llais a Rheolaeth, Atal, Llesiant, Partneriaethau ac Integreiddio.

Trosolwg

Ym mis Mawrth 2020, gohiriodd AGC ei rhaglen arferol mewn ymateb i bandemig COVID-19 er mwyn galluogi darparwyr ac awdurdodau lleol i ganolbwyntio'n llawn ar ymateb i'r amgylchiadau heriol. Ailddechreuodd rhaglen ddiwygiedig gydag awdurdodau lleol ym mis Medi er mwyn rhoi sicrwydd ynghylch sut mae pobl yn cael eu diogelu a sut mae eu llesiant yn cael ei hyrwyddo yn ystod y pandemig. Gwnaethom ystyried diogelwch a llesiant y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau, neu y gall fod angen iddynt eu defnyddio, diogelwch y gwasanaethau y maent yn eu defnyddio a diogelwch a llesiant y bobl sy'n gweithio yn y gwasanaethau hynny. Roedd ein prif lwybrau ymholi yn seiliedig ar bedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, ac rydym wedi cofnodi ein barn a'n canfyddiadau yn unol â'r rhain, sef: Pobl – Llais a Rheolaeth, Atal, Partneriaethau ac Integreiddio, Llesiant.

Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC)
Swyddfa Llywodraeth Cymru
Sarn Mynach
Cyffordd Llandudno
LL31 9RZ
www.arolygiaethgofal.cymru

0300 790 0126
CIW@gov.wales

Care Inspectorate Wales (CIW)
Welsh Government Office
Sarn Mynach
Llandudno Junction
LL31 9RZ
www.careinspectorate.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gwnaethom ganolbwyntio ar y canlynol:

1. Pa mor dda y mae'r awdurdod lleol yn cyflawni ei swyddogaethau statudol o ran cadw pobl y mae angen gofal a chymorth arnynt a gofalwyr y mae angen cymorth arnynt yn ddiogel, a hyrwyddo eu llesiant, yn ystod y pandemig?

2. Beth mae'r awdurdod lleol yn ei wneud fel nad oes angen i blant dderbyn gofal; ac a yw plant yn dychwelyd adref i'w teuluoedd yn ddigon cyflym, lle mae'n ddiogel iddynt wneud hynny?

Crynodeb o'r canfyddiadau a blaenoriaethau ar gyfer gwella:

Pobl – llais a rheolaeth – Gwnaethom ofyn: Pa mor dda y mae'r awdurdod lleol yn sicrhau bod lleisiau pobl, gofalwyr ac ymarferwyr yn cael eu clywed, eu bod yn gwneud dewisiadau ar sail gwybodaeth ac yn cynnal rheolaeth dros eu bywydau, gan gydbwyso hefyd yr argymhellion a'r gofynion a wnaed gan Iechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru er mwyn cyfyngu ar ledaeniad COVID-19?

Ar y cyfan, gwelsom fod lleisiau pobl yn cael eu clywed, bod eu dewisiadau'n cael eu parchu a bod pobl yn cyflawni canlyniadau a nodwyd ganddynt yn bersonol yn rheolaidd. Dywedwyd wrthym fod pobl yn gallu cyfathrebu yn eu dewis iaith. Roedd tystiolaeth yn y rhan fwyaf o gofnodion achos fod y “cynnig rhagweithiol” yn cael ei ddarparu.

Mae'r awdurdod lleol yn ystyried hawliau plant i gael cynnig eiriolaeth ffurfiol. O'r wybodaeth a ddarparwyd, gwelsom fod tystiolaeth bod mynediad at y gwasanaethau eirioli yn cael ei gynnig i blant a gwelsom enghraifft o eiriolaeth mewn perthynas ag un o'r achosion plant sy'n derbyn gofal y gwnaethom edrych arno. Nododd y person ifanc arwyddocâd yr eiriolwr gan fod hon wedi bod yn gydberthynas gyson o gymharu â'r newidiadau i'w weithiwr cymdeithasol. Yn yr achosion a oedd yn ymwneud ag oedolion, gwelsom dystiolaeth o bobl yn cael eu cefnogi gan eiriolwyr anffurfiol i gymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt.

Roedd y bobl, gan gynnwys y gofalwyr, yn cael y cyfle i deilwra a rheoli eu gofal eu hunain drwy ddefnyddio taliadau uniongyrchol. Gwelsom dystiolaeth i ddangos bod taliadau uniongyrchol yn gweithio'n dda i unigolion a gofalwyr, a'u bod wedi cael eu defnyddio'n greadigol yn ystod y pandemig fel ffordd o roi gofal seibiant amgen.

Dywedodd gofalwyr wrthym eu bod yn gwerthfawrogi'r wybodaeth a'r cymorth a ddarperir gan Uned Gofalwyr Ceredigion. Gwelsom enghreifftiau o anghenion gofalwyr yn cael eu hystyried, a chydnabyddiaeth o'r pwysau ychwanegol a wynebwyd gan ofalwyr yn ystod y pandemig.

Roedd y rhan fwyaf o'r ymarferwyr a ymatebodd i'n harolwg yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi gan eu cydweithwyr a'u rheolwyr ac roeddent o'r farn eu bod yn gallu ymdopi â'u llwyth gwaith. Yn ystod yr archwiliad sicrwydd, gwelsom fod morâl staff yn dda ac roedd y rhan fwyaf o'r ymarferwyr yn gadarnhaol o ran eu profiad o weithio i'r awdurdod lleol. Gwnaeth rhai ymarferwyr grybwyll lefelau salwch cyfredol a'r ffaith bod oedi wrth recriwtio ynghyd ag anallu'r awdurdod lleol i recriwtio yn arwain at bwysau yn y timau. Er bod y rhan fwyaf o'r ymarferwyr a'r rheolwyr rheng flaen yn croesawu uchelgeisiau'r awdurdod o ran trawsnewid, roedd yn glir bod yr agenda hon, wedi'i chyfuno â'r sefyllfa o ran COVID-19 yn

arbennig, wedi creu ansicrwydd ymhlith y gweithlu o ran trefniadau gweithio yn y dyfodol. Mae angen i'r awdurdod lleol barhau â'i ymdrechion i helpu'r staff i ddeall manteision y trawsnewidiadau arfaethedig a sicrhau eu bod yn teimlo eu bod yn cael eu cynnwys yn y trafodaethau a'r amserlen ar gyfer newid.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i gefnogi datblygiad proffesiynol ymarferwyr a rheolwyr a defnyddir sawl llwyfan digidol i alluogi'r gweithlu i ymgymryd â hyfforddiant ar-lein. Dywedodd staff newydd gymhwyso wrthym eu bod yn cael eu cefnogi yn ystod blynyddoedd cyntaf eu hymarfer drwy drefniadau goruchwylio a mentora rheolaidd. A dywedodd y Rheolwyr Corfforaethol wrthym am y rhaglen hyfforddiant cynhwysfawr a gomisiynwyd gan yr awdurdod lleol i'w helpu i ymgymryd â'u rolau a'u cyfrifoldebau newydd a'r ffaith bod hyn yn darparu sylfaen dda ar gyfer cydweithio.

Atal – **Gwnaethom ofyn:** I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn llwyddo i hybu prosesau atal a lleihau'r angen am fwy o gymorth neu gymorth ffurfiol gan asiantaethau statudol?

Mae'r uwch-arweinwyr yn dangos dealltwriaeth dda o fanteision mabwysiadu dull ataliol a gallant gyfleu'r rhesymeg dros eu cyfeiriad a'u huchelgais strategol ar lafar a thrwy ddogfennaeth strategol. Maent wedi gweithio'n galed i ailgynllunio'r gwasanaeth gan ddatblygu model gweithredu ar gyfer llesiant i bobl o bob oed sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod pobl yn cael y cymorth cywir, ar yr adeg gywir ac yn y lle cywir. Mae atal neu oedi datblygiad gofal a chymorth yn cyd-fynd yn agos â chyfrifoldebau eraill yr awdurdod lleol yng Ngheredigion, gan gynnwys tai, hamdden ac addysg.

Mae'r ymdrech i drawsnewid a sicrhau y gall gwasanaethau fod yn gynaliadwy yn unol â deddfwriaeth ac anghenion y gymuned wedi parhau drwy gyfnod eithriadol o ymateb i'r pandemig. Er nad yw rhai o'r gwasanaethau hyn wedi bod ar gael yn ystod y pandemig, clywsom am gymunedau yn dod at ei gilydd ac yn datblygu cymorth cymunedol. Er enghraifft, aeth clybiau ffermwyr ifanc lleol ati i gynnig cymorth i bobl siopa.

Mae gan yr uwch-reolwyr a'r swyddogion ddealltwriaeth a gwybodaeth dda mewn perthynas â phroffil y plant sy'n derbyn gofal ac maent yn hyderus eu bod yn gwneud cynnydd o ran dod â gorchmynion nad oes eu hangen mwyach i ben, neu eu haddasu, ac mai dim ond pan fydd angen hynny y bydd plant yn derbyn gofal.

Roedd yr ymarferwyr yn ymwybodol bod methu â chysylltu â theuluoedd wyneb yn wyneb wedi cael effaith andwyol ar y gwasanaethau ataliol a'r gwasanaethau cymorth a gofal er gwaethaf eu hymdrechion gorau, ond roeddent yn falch o ymateb Ceredigion. Clywsom am grwpiau magu plant ar-lein a chlybiau ieuenctid rhithiwr a'r ffaith bod trefniadau rhithwir o'r fath yn gweithio'n well i rai rhieni o ystyried natur wledig yr awdurdod lleol.

Mae pwysigrwydd rhyddhau cleifion o'r ysbyty mewn modd amserol yn parhau i fod yn flaenoriaeth i'r awdurdod lleol. Cawsom wybod bod y model rhyddhau i asesu wedi cael ei roi ar waith a'i fod yn helpu pobl yn effeithiol i adfer eu hannibyniaeth, ac yn galluogi pobl i ddychwelyd adref yn unol â'u dymuniadau.

Mae trefniadau cydgysylltu cadarnhaol a phrosesau cyfathrebu da rhwng ymarferwyr mewn timau gwahanol o fudd wrth ddarparu cymhorthion ac addasiadau. Clywsom fod cyfarpar diogelu personol [PPE] yn cael ei ddarparu'n amserol a bod y trefniadau yn cael eu

cydgysylltu'n dda o fan canolog ac yn cyfrannu'n gadarnhaol at sicrhau bod ymarferwyr yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi a'u diogelu.

Mae sicrhau bod digon o wasanaethau gofal cartref ar gael i oedolion yn parhau i fod yn her. Clywsom am enghreifftiau lle nad oedd pobl yn cael y gofal a'r cymorth sydd eu hangen arnynt yn ogystal â phobl yn symud i gartrefi gofal am nad oedd y gofal a'r cymorth ar gael yn y gymuned, a gwelsom enghreifftiau o'r fath hefyd. Mae'n rhaid i'r uwch-reolwyr sicrhau nad ydynt yn colli golwg ar eu gallu i barhau i ddiwallu anghenion yr holl bobl y mae angen gofal a chymorth arnynt, a rhaid sicrhau bod trefniadau comisiynu'r awdurdod yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau o ansawdd da i bawb.

Partneriaethau ac Integreiddio – Gwnaethom ofyn: I ba raddau y gall yr awdurdod lleol fodloni ei hun yr achubir ar gyfleoedd i weithio mewn partneriaeth mewn ffordd gadarnhaol er mwyn gwneud y mwyaf o gynlluniau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn a sicrhau y darperir gwasanaethau integredig mewn modd cynaliadwy?

Yn y rhan fwyaf o'r achosion a welsom, gwelwyd tystiolaeth o ymarferwyr yn meithrin cydberthynas waith proffesiynol â phobl yn seiliedig ar gydweithrediad a dealltwriaeth a rennir o'r hyn sy'n bwysig. Caiff pobl eu cefnogi i nodi'r hyn sy'n bwysig iddynt a sut y gallent gyflawni eu canlyniadau llesiant personol.

Dywedodd rhai partneriaid a phobl a ymatebodd i'n harolygon wrthym am bryderon cynnar mewn perthynas â thrawsnewid gwasanaethau a chyflwyno'r Porth Cynnal a'r Porth Gofal sydd wedi arwain at lefel o ddadbersonoli a phwyslais ar ffurflenni, yn hytrach na chyfathrebu personol rhwng pobl a/neu asiantaethau a chysylltiadau a enwir yn yr awdurdod lleol. Er y cydnabyddir mai megis dechrau y mae'r broses drawsnewid, rhaid i'r awdurdod lleol ddatblygu ei fframwaith sicrhau ansawdd er mwyn ei alluogi, drwy brosesau rheoli perfformiad a monitro, i feithrin dealltwriaeth gywir a chyfredol o'i effeithiolrwydd a'r gallu i nodi meysydd cyflawniad yn ogystal â meysydd i'w gwella.

Gwelsom a chlywsom am enghreifftiau cadarnhaol o ddull amlasiantaethol o reoli risgiau, yn ogystal ag ymarferwyr a rheolwyr yn cydweithio yn ystod y pandemig i rannu gwybodaeth/cudd-wybodaeth er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion ac yn rheoli risgiau'r bobl sydd â'r anghenion mwyaf cymhleth.

Mae darparwyr gwasanaethau gofal a chymorth annibynnol yng Ngheredigion yn cael budd o gyfarpar diogelu personol a ddarperir yn amserol a chydberthnasau gwaith cadarnhaol ar y cyfan â'r awdurdod lleol. Disgrifiodd y rheolwyr a'r ymarferwyr gydberthnasau gweithredol sefydledig ag adrannau iechyd ac addysg, yr heddlu a darparwyr a gwelsom ymrwymiad clir i gydweithio ar draws yr awdurdod lleol.

Dywedodd y gofalwyr maeth y gwnaethom siarad â nhw fod y cymorth roeddent yn ei gael gan yr awdurdod lleol yn ardderchog a'u bod yn gwerthfawrogi'r dull tîm rhyngddyn nhw, gweithwyr cymdeithasol y plant a'u gweithiwr cymdeithasol cyswllt. Mae paru plant â gofalwyr maeth yn faes lle maent wedi gweld gwelliant ac mae hyn, ynghyd â'r strategaeth recriwtio gofalwyr maeth, yn sail i ymrwymiad yr awdurdod lleol i recriwtio a chefnogi gofalwyr maeth a gwella'r dewis o leoliadau i blant a phobl ifanc.

Llesiant – Gwnaethom ofyn: I ba raddau y mae'r awdurdod lleol yn hybu llesiant, gan sicrhau bod pobl yn aros yn ddiogel ac yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol sydd o bwys iddynt?

Roedd ansawdd yr asesiadau, y cynlluniau gofal a chymorth a'r cofnodion a welsom yn amrywio. Nid oedd rhywfaint o'r ddogfennaeth a welsom bob amser yn adlewyrchu'r gwaith cadarnhaol a oedd yn cael ei wneud. Gwelsom rai enghreifftiau lle byddai pwyslais mwy penodol ar gryfderau wedi bod yn fuddiol wrth gynnig darlun cyfannol o'r unigolyn a'i amgylchiadau unigol.

Roedd amseroldeb ac ansawdd yr adolygiadau statudol a welsom ar gyfer plant sy'n derbyn gofal yn dda. Roedd y cofnodion yn cael eu hysgrifennu'n uniongyrchol i'r plentyn, gan roi'r ymdeimlad o lythyr wedi'i bersonoli. Roedd y cofnodion hyn yn cydnabod dymuniadau'r plentyn ac yn esbonio canlyniadau a phenderfyniadau ei adolygiad mewn iaith syml. Dywedodd y swyddogion adolygu annibynnol wrthym eu bod yn cysylltu â'r plant cyn yr adolygiad. Caiff achosion eu huwchgyfeirio yn ôl yr angen ac mae'r cydberthnasau rhwng gweithwyr proffesiynol yn cefnogi atebion adeiladol.

Nododd y rheolwyr a'r ymarferwyr y gwnaethom siarad â nhw eu bod yn hyderus bod y plant yn yr awdurdod yn ddiogel ac, ar y cyfan, gwelwyd tystiolaeth o hyn yn y ffeiliau. Yn y rhan fwyaf o'r achosion a adolygwyd gennym, gwelsom y ceir ymateb amserol ac effeithiol os bydd plant yn wynebu risg o niwed sylweddol. Roedd yr ymholiadau a welwyd mewn perthynas ag adran 47 yn dangos bod prosesau casglu gwybodaeth da ar waith ac roedd tystiolaeth bod plant yn cael eu gweld/eu gweld ar eu pen eu hunain fel y bo'n briodol yn ystod yr ymholiad. Mewn un achos, gwelsom fod oedi cyn darparu gofal a chymorth parhaus ar ôl tynnu enw'r plentyn oddi ar y gofrestr amddiffyn plant. I sicrhau bod cymorth yn cael ei ddarparu'n gyson er mwyn helpu i gynnal yr amodau a arweiniodd at ddadgofrestru’r plentyn, rhaid i'r awdurdod lleol sicrhau bod ganddo drefniadau cadarn i fonitro llwythi gwaith ymarferwyr pan fyddant yn absennol o'r gwaith.

Drwy adolygu cofnodion achos a thrafod ag ymarferwyr, cawsom sicrwydd yr ymatebir mewn ffordd amserol a chymesur i adroddiadau diogelu oedolion. Roedd lleisiau a dymuniadau oedolion sy'n wynebu risg yn cael eu cynnwys yn y ddogfennaeth ddiogelu ac, yn y rhan fwyaf o achosion, gwelsom dystiolaeth bod arferion casglu gwybodaeth a chysylltu â gweithwyr proffesiynol eraill yn dda, a bod y dadansoddiad a'r penderfyniad yn cael eu cofnodi'n glir.

Dywedodd y bobl y gwnaethom siarad â nhw wrthym fod yr awdurdod lleol wedi cadw mewn cysylltiad â nhw, a hynny mewn ffordd ddiogel, drwy gydol y pandemig. Lle y bo angen, mae cyswllt wyneb yn wyneb diogel uniongyrchol wedi parhau, yn amodol ar asesiad risg COVID-19 a Chanllawiau Iechyd y Cyhoedd. Gwelsom enghreifftiau o ymarferwyr a darparwyr yn gweithio'n greadigol i gyflawni eu cyfrifoldebau proffesiynol. Fodd bynnag, clywsom fod diffyg cysylltiad uniongyrchol â'u rhieni/aelodau o'u teulu wedi cael effaith sylweddol ar rai o'r plant sy'n derbyn gofal ac nad yw rhai wedi gallu ymdopi â chyswllt rhithwir ac felly nad ydynt wedi bod mewn cysylltiad ers misoedd.

Gwerthfawrogwyd eglurder cynnar yr ymateb a'r trefniadau a ddarparwyd gan yr uwch-reolwyr corfforaethol ac roedd y staff o'r farn bod yr awdurdod wedi gweithio'n galed i hybu eu llesiant. Roedd yr ymarferwyr yn gadarnhaol ynghylch yr ymdrechion a wnaed i gynnal prosesau cyfathrebu da, ond roeddent nawr o'r farn y dylid defnyddio eu profiad i lywio'r

caniatadau mewn perthynas ag arferion gweithio ystwyth diogel yn y dyfodol. Byddai rhai o'r ymarferwyr yn arbennig o falch pe byddai rhai swyddfeydd yn cael eu hagor er mwyn lliniaru'r pwysau sy'n deillio o weithio gartref.

Dull:

- gwnaethom fwrw golwg dros y ddogfennaeth a ddarparwyd cyn ein hymweliad
- gwnaethom siarad â gofalwyr a phobl a oedd yn derbyn, neu wedi derbyn, gofal a chymorth
- gwnaethom edrych ar 26 o ffeiliau achos
- gwnaethom gynnal trafodaethau olrhain achosion ar 10 o ffeiliau achos pellach
- gwnaethom gynnal saith arolwg
- gwnaethom gynnal chwe grŵp ffocws

Y Camau Nesaf:

Rydym wedi nodi cryfderau a meysydd i'w gwella fel blaenoriaeth, a byddwn yn adolygu cynnydd y meysydd hyn drwy ein cyfarfodydd adolygu gwerthuso perfformiad â'r penaethiaid gwasanaeth a'r cyfarwyddwr. Rydym yn disgwyl y bydd y meysydd i'w gwella a nodwyd gennym yn cael eu cynnwys yng nghynlluniau gwella'r awdurdod lleol. Hoffem ddiolch i bawb a wnaeth ein helpu i gynnal y archwiliad sicrwydd hwn ac i'r bobl a'r staff hynny a siaradodd â ni.

Gweler ein Hysbysiad Preifatrwydd yn https://arolygiaethgofal.cymru/sut-rydym-yn-defnyddioch-gwybodaeth-bersonol

Yn gywir,

Lou Bushell-Bauers
Pennaeth Arolygu Awdurdodau Lleol
Arolygiaeth Gofal Cymru

CYNGOR SIR CEREDIGION

ADRODDIAD I'R:	**Cabinet**
DYDDIAD:	**05 10 2021**
LLEOLIAD:	**Dros y we**
TEITL:	**Archwiliad Sicrwydd Arolygiaeth Gofal Cymru 2021**
DIBEN YR ADRODDIAD:	**Rhoi adborth yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar 17 Medi 2021 – roedd Aelodau o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu yn bresennol hefyd yn y cyfarfod**

CEFNDIR:

Daeth y Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol i'r cyfarfod er mwyn adrodd ar y llythyr a dderbyniwyd oddi wrth Arolygiaeth Gofal Cymru, ar 2 Gorffennaf 2021, yn dilyn yr Archwiliad Sicrwydd a gynhaliwyd ym mis Mai 2021.

ARGYMHELLIAD:

Gofynnwyd i'r Aelodau nodi a thrafod cynnwys y llythyr a dderbyniwyd oddi wrth Arolygiaeth Gofal Cymru.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd yr Aelodau i nodi cynnwys y llythyr a chanmol holl staff y Gwasanaethau Cymdeithasol am eu gwaith caled a'u hymrwymiad cyn ac yn ystod y pandemig.

Dymunai'r Aelodau nodi bod y staff a'r gwasanaeth dan bwysau cynyddol ac yn gwneud y gorau y gallant o dan y pwysau a brofir gan y gwasanaeth ar hyn o bryd.

Y Cynghorydd Bryan Davies
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**5 Hydref 2021**
Teitl:	**Cofnod o Gamau Gweithredu a Phenderfyniadau'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd**
Pwrpas yr adroddiad:	**Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cabinet am waith y Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd** **Er gwybodaeth**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, Arweinydd y Cyngor;** **Y Cynghorydd Ray Quant, Dirprwy Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Cabinet dros Gyswllt Cwsmeriaid, Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu, Pobl a Threfniadaeth** **Y Cynghorydd Gareth Lloyd, yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cyllid a Chaffael a Gwasanaethau Diogelu'r Cyhoedd.**

Ar 3 Medi 2019, cytunodd y Cabinet â'r newidiadau yng Nghylch Gorchwyl rhaglen Trawsnewid a Pherfformiad y Cyngor. Fodd bynnag, er tryloywder parheir â'r arfer o gyflwyno cofnodion y cyfarfodydd i'r Cabinet; ac yn sgil hynny maent ar gael i'r cyhoedd graffu arnynt. Mae'r newid yn y Cylch Gorchwyl yn ei gwneud yn ofynnol bod adroddiad am y trafodaethau yn mynd gerbron y Cabinet 'cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl cyfarfod o'r Grŵp.'

Cyfarfu'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd ar 10 Medi 2021. Mae cofnod drafft o gamau gweithredu a phenderfyniadau'r cyfarfod i'w weld yn Atodiad A, er gwybodaeth.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, esboniwch pam** Mae Asesiadau Effaith Integredig wedi cael eu cyflwyno neu byddant yn cael eu cyflwyno gydag unrhyw adroddiadau sy'n benodol i'r prosiectau Trawsnewid. ***Crynodeb:*** **Hirdymor:** Ddim yn berthnasol **Integreiddio:** Ddim yn berthnasol **Cydweithio:** Ddim yn berthnasol **Cynnwys:** Ddim yn berthnasol **Atal:** Ddim yn berthnasol

Argymhellion:	**Nodi cofnod o gamau gweithredu a phenderfyniadau'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd.**
Rhesymau dros y penderfyniad:	**Er mwyn caniatáu i'r Rhaglen Drawsnewid gyfan gael ei rheoli'n llwyddiannus a chyflwyno adroddiadau rheolaidd ar y cynnydd a'r manteision sydd angen eu gwireddu er mwyn llywio Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor a'r monitro ariannol.**
Trosolwg a Chraffu:	Cafodd y Strategaeth Gydol Oes a Llesiant a'r Cynllun Gweithredu ei ystyried mewn cyfarfod ar y cyd o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a Cymunedau sy'n Dysgu ar 17 Medi 2021.
Fframwaith Polisi:	Rhaglen Drawsnewid
Blaenoriaethau Corfforaethol:	• Hybu'r Economi • Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl • Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd • Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Ariannol a Chaffael:	O fewn y gyllideb bresennol / arbedion a nodwyd yn y gyllideb.
Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim o ran y cofnod drafft o gamau gweithredu a phenderfyniadau - darperir rhagor o fanylion pan gyflwynir cynigion unigol i'r Cabinet.
Goblygiadau o ran Staff:	Dim o ran y cofnod drafft o gamau gweithredu a phenderfyniadau - darperir rhagor o fanylion pan gyflwynir cynigion unigol i'r Cabinet.
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Dim o ran y cofnod drafft o gamau gweithredu a phenderfyniadau - darperir rhagor o fanylion pan gyflwynir cynigion unigol i'r Cabinet.
Risg/Risgiau:	Dim o ran y cofnod drafft o gamau gweithredu a phenderfyniadau - darperir rhagor o fanylion pan gyflwynir cynigion unigol i'r Cabinet.
Pwerau Statudol:	Deddf Llywodraeth Leol 2000 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
Papurau Cefndir:	• Adroddiad Cabinet 1 Rhagfyr 2020 a chofnod C97; • Adroddiad Cabinet 25 Chwefror 2020 a chofnod C154;

- Adroddiad Cabinet 15 Hydref 2019 a cofnod C97;
- Adroddiad i'r Cabinet ar 3 Medi 2019 (gan gynnwys y Cylch Gorchwyl diwygiedig) a chofnod C73;
- Adroddiad i'r Cabinet ar 5 Chwefror 2019 a chofnod C184 (ii);
- Adroddiad i'r Cabinet ar 16 Hydref 2018 a chofnod C100;
- Adroddiad i'r Cabinet ar 27 Mawrth 2018 a chofnod C237;
- Adroddiad i'r Cabinet ar 5 Medi 2017 a chofnod C65;
- Adroddiad i'r Cabinet ynglŷn â diwygio trefniadau gweithredu rhaglen Drawsnewid a Pherfformiad y Cyngor, a'i strwythur – 5 Medi 2017

Atodiadau:

- Atodiad A - Cofnod o Gamau Gweithredu a Phenderfyniadau'r Grŵp Ymgynghori Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd – 26 Hydref 2020 (drafft).

Swyddog Arweiniol: Eifion Evans, Prif Weithredwr;

Swyddog Adrodd: Lowri Edwards - Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

Dyddiad: 10 Medi 2021

Cyfarfod o'r Grŵp Ymgynghorol Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd

Dydd Gwener, 10fed Medi 2021
2.00pm - 4.10pm

drwy gyfrwng fideo-gynadledda

COFNOD PENDERFYNU A GWEITHREDU

Cynghorwyr yn bresennol:	Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Cadeirydd); y Cynghorwyr Bryan Davies, Ceredig Davies, Elizabeth Evans, Keith Evans, Gareth Lloyd a Ray Quant MBE
Sylwedyddion yn bresennol:	Dim
Swyddogion yn bresennol:	Eifion Evans (EE), Barry Rees (BR), Caroline Lewis (CL), Russell Hughes-Pickering (RHP), Lowri Edwards (LE), Elen James (EJ), Arwyn Morris (AM), Sian Howys (SH) ac Arwyn Davies (AD).
Ymddiheuriadau:	Y Cynghorwyr: Clive Davies a Gareth Davies Swyddogion: Steve Johnson Sylwedyddion: Y Cynghorwyr Rowland Rees-Evans a Wyn Thomas

Eitem Agenda	Gweithredu/Penderfynu	Swyddog(ion) cyfrifol	Dyddiad Targed	Sylwadau
Datgan Buddiant	Nid oedd unrhyw ddatgan buddiant.			
Cofnod penderfynu a gweithredu y cyfarfod blaenorol - 26ain Hydref 2020	Cytunwyd bod y cofnod gweithredu a phenderfynu yn un cywir	-	-	Dim

Eitem Agenda	Gweithredu/Penderfynu	Swyddog(ion) cyfrifol	Dyddiad Targed	Sylwadau
Materion sy'n codi	Nid oedd materion yn codi.	-	-	Dim
Strategaeth Gydol Oed a Llesiant	Cyflwyno'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant a'r Cynllun Gweithredu i gyfarfod ar y cyd o Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu a Chymunedau Iachach ar 17eg Medi, a'r Cabinet a'r Cyngor ym mis Hydref.	CL, EJ, DP, SH & AM	17eg Medi 2021; 5ed Hydref 2021 a 23ain Hydref 2021.	Dosbarthwyd y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant a'r Cynllun Gweithredu ymlaen llaw i bob aelod o'r Grŵp. Cafwyd cyflwyniad gan CL ar y broses o ddatblygu'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant sy'n amlinellu'r weledigaeth a dulliau cysylltiedig. Byddai'r Strategaeth yn cael ei gweithredu rhwng 2021 a 2027. Cafwyd cyflwyniad hefyd gan y Swyddogion ar y Cynllun Gweithredu sy'n cefnogi cyflenwi'r Strategaeth. Pwysleisiwyd y pwysigrwydd o weithio mewn partneriaeth â Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda a Heddlu Dyfed Powys, a nodwyd bod y ddau barti'n gefnogol i egwyddorion y model. Cynhelir trafodaeth bellach maes o law. Nodwyd bod AGC yn gefnogol i'r Strategaeth a chynhelir trafodaeth gyda Gweinidogion Llywodraeth Cymru ar ôl cael cymeradwyaeth y Cyngor.
Cyflwyniad ar y strwythur	Croesawodd y Grŵp y strwythur arfaethedig fel y'i cyflwynwyd a nodwyd y byddai'n cefnogi	-	-	Cafwyd amlinelliad gan AD o'r strwythur arfaethedig ar gyfer y gwasanaeth Twf a Menter.

Eitem Agenda	Gweithredu/Penderfynu	Swyddog(ion) cyfrifol	Dyddiad Targed	Sylwadau
arfaethedig ar gyfer Twf a Menter.	cyflenwi'r Strategaeth Economaidd yn ogystal â'r blaenoriaethau hirdymor a thymor byr a amlinellwyd.			Mae Strategaeth Economaidd Ceredigion wedi'i chymeradwyo a datblygwyd y strwythur arfaethedig ar sail blaenoriaethau'r Strategaeth yn ogystal â'r blaenoriaethau hirdymor a thymor byr, fel twf a datblygiadau mawr, asedau a chyflenwi prosiectau yn ogystal â'r dirwedd gyllido yn newid ar draws nifer o swyddogaethau'r gwasanaeth. Cadarnhaodd AD eu bod mewn ymgynghoriad â staff ar hyn o bryd ynghylch y strwythur arfaethedig a byddent yn bwrw iddi i recriwtio ym mis Hydref gyda'r nod o lenwi'r swyddi erbyn Ionawr. Mae egwyddorion allweddol y strwythur fel a ganlyn: • Rheoli matrics • Llai o 'seilos' • Ffocws masnachol • Cyflenwi gwasanaethau'n well • Ymgysylltiad cadarn â rhanddeiliaid mewnol ac allanol
Dyfodol y Grŵp Ymgynghorol Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd	Cytunwyd galw un cyfarfod arall ym mis Ionawr 2022 i fonitro cyflenwi'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant ac i dderbyn brîff ar yr ailstrwythuro yng Ngham 3	LE	Ionawr 2022	Cafwyd trafodaeth ynghylch dyfodol y Grŵp Ymgynghorol Trawsbleidiol ar Drawsnewid ac Effeithlonrwydd.

Eitem Agenda	Gweithredu/Penderfynu	Swyddog(ion) cyfrifol	Dyddiad Targed	Sylwadau
	yr Adran Briffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol			
Unrhyw fater arall				
Dim				

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol